

MF

POLSKA GOSPODARCZA TYGODNIK

1 9 3 2

Wielki Skonowci. Polityka. Politechnika. Warszawa. Kolumna 3

**POLSKIE
KOPALNIE SKARBOWE**

NA GÓRNYM ŚLĄSKU

SPÓŁKA DZIERŻAWNA
SOCIÉTÉ FERRIÈRE DES MINES
FISCALES DE L'ÉTAT POLONAIS
EN HAUTE-SILESE.

KRÓLEWSKA HUTA G. ŚL.
RYNEK, L. 915.

TELEFONY: KRÓLHUTA 636-640 I KATOWICE 972.

SPRZEDAŻ

WĘGLA, KOKSU, BRYKIETÓW I SIARCZAMONU

Z KOPALNÍ KRÓL' BIELSZOWICE, KNURÓW

ADR. TELEGR. SKARBOFERME KRÓL. HUTA.

POLSKA GOSPODARCZA

TYGODNIK WYDAWANY PRZEZ MINISTERSTWO PRZEMYSŁU I HANDLU
PRZY WSPÓŁDZIAŁE MINISTERSTW: SKARBU, ROLNICTWA ORAZ KOMUNIKACJI
WYCHODZI W SOBOTY

TREŚĆ ZESZYTU

	STR.		STR.
PO ZJEŹDZIE SAMORZĄDU GOSPODARCZEGO — C. P.	505	KOMUNIKACJA I TRANSPORT	525
ZNACZENIE REPARACYJ DLA POLSKI — ZYGMUNT RAWITA GAWROŃSKI	507	Reforma taryf drobnicowych — J. G.	
ŻYCIE GOSPODARCZE:		ŻEGLUGA I SPRAWY MORSKIE	526
Zjazd Samorządu Gospodarczego		Praca portu gdyńskiego w marcu 1932 r.	
GÓRNICCTWO I PRZEMYSŁ:		KRONIKA BIEŻĄCA:	
GÓRNICCTWO WĘGLOWE	515	PRZEGLĄD USTAW I ROZPORZĄDZEŃ	527
PRZEMYSŁ WŁOKIENNICZY	516	TERMINY OGÓLNYCH ZEBRAŃ W SPÓŁKACH AKCYJNYCH	527
Scalenie podatku obrotowego we włókiennictwie — M. K.		SKARBOWOŚĆ I FINANSE:	
Projekt centrali sprzedaży przędzy bawełnianej — M. K.		PODATKI I OPŁATY	528
PRZEMYSŁ KONFEKCYJNY	516	KREDYT	528
Nowe możliwości eksportu konfekcji do Anglii — K.		RYNEK DEWIZ I PAPIERÓW PROCENTOWYCH	529
PRZEMYSŁ CUKROWNICZY	517	Z BANKU POLSKIEGO	530
ROLNICTWO	518	PRZEGLĄD ZAGRANICZNY:	
Wytuczne programu sanacji finansów rolnictwa — T. Pilch		STAŁE SŁABNIĘCIE NIEMIECKIEGO BILANSU DE-	
HANDEL:		WIZ — W. H. H.	531
HANDEL ZAGRANICZNY	522	RAPORT DYREKTORA MIĘDZYNARODOWEGO	
HANDEL WEWNĘTRZNY	522	BIURA PRACY — J. K.	533
Pierwsze doświadczenia z Giełdą Mięsną w Warszawie — K. R.		KRONIKA ZAGRANICZNA:	
TARGI I WYSTAWY	523	ANGLJA	534
KRAJOWE RYNKI TOWAROWE	524	MANDŻURJA	534
RYNEK AKCYJNY	524	WIADOMOŚCI BIEŻĄCE	534
CŁA ORAZ REGLAMENTACJA HANDLU ZEWNĘTRZ-		Z RYNKÓW ZAGRANICZNYCH	535
NEGO	525		

PO ZJEŹDZIE SAMORZĄDU GOSPODARCZEGO

MECCHANIZM gospodarczy świata popsuł się. Pozornie funkcjonują wszystkie jego urządzenia, działają pompy, działają wentyle, wskazówki posuwają się po cyferblacie, zegary biją godzinę, — lecz wszystkie te czynności odbywają się jakby w rozbiciu, nie tworząc już harmonijnej całości precyzyjnego aparatu. Co więcej, jakby zmieniała się funkcjonalna wartość poszczególnych części składowych organizmu gospodarczego. Naciśnięcie tych sprężyn, które przedtem wywoływały pewien określony skutek, obecnie daje skutek wręcz odwrotny, niżby się spodziewać należało i niżby to wynikało z teoretycznych i praktycznych przesłanek. Wygląda to tak, jakby instrument, mający puszczać w ruch maszynę, zamiast posuwać ją naprzód, zaczął ją cofać.

Gdy rzucimy okiem wstecz i ocenimy wysiłki, czynione na gruncie międzynarodowym, dla uzdrowienia stosunków gospodarczych świata, to niestety musimy przyjść do wniosku, że nie dały one żadnego pozytywnego rezultatu, lecz przeciwnie pograżyły raczej gospodarstwo międzynarodowe w jeszcze większą przepaść, z której wyjścia narazie nie widać. Wszystkie gospodarcze konferencje międzynarodowe, reglamentacje, wojny celne, zakazy dewizowe, moratoria i t. d. wydają się być sprężynami, przyciskaniami na wrywki, jakby w warsztacie doświadczalnym, bez większej wiary w ich dobry skutek. Kryzys trwa i pograża ludzkość w coraz większy pesymizm.

Poszczególne państwa, w których przesilenie gospodarcze szczególnie dało się we znaki, daremnie

oczekują pomocy od wielkich mocarstw i Ligi Narodów; pomoc ta nie przychodzi, gdyż w tych warunkach przyjść nie może, bo wielkie mocarstwa mają dosyć własnych trudności. I im dłużej tego bezradnego oczekiwania, im więcej rachub na jakiś przypadek, który różdżką czarodziejską ma odwrócić kartę kryzysu, a rozpocząć kartę poprawy, tem skutki przesilenia stają się wyrazistsze i niebezpieczniejsze dla fundamentów, na jakich obecny ustroj gospodarczy świata się opiera.

Kraj nasz, leżący geograficznie na skrzyżowaniu dróg gospodarczych między wschodem i zachodem, między północą a południem, jest tysiącem nici związany z obrotami gospodarczymi Europy, a przeto i on boleśnie odczuwa skutki kryzysu światowego i im podlega. Jeżeli zaś kryzys nie potrząsnął w naszym kraju jeszcze tak głęboko wszystkimi dziedzinami gospodarstwa, jak to obserwujemy w niektórych państwach europejskich, daleko lepiej zagospodarowanych niż Polska; jeżeli trwają dotąd niewzruszone zręby gospodarcze naszego ustroju gospodarczego — jak waluta i budżet państwowy — to jest to skutkiem decyzji i niestabnej energii Rządu, który nie cofa się przed żadnymi ofiarami, choćby najcięższymi, aby tylko te podstawowe zręby gospodarstwa krajowego zachować i dać możność całemu życiu gospodarczemu na nich się wspierać. Niestety, nie jest to jeszcze wszystko, co powinno być dla zwalczania kryzysu uczynione, gdyż do walki z kryzysem nie są jeszcze wprowadzone wszystkie siły społeczne. Rząd czyni co do niego należy, ale nie zdejmuje to wcale obowiązków z całego społeczeństwa i z tych środowisk w szczególności, które są w pierwszej linii w odbudowie gospodarczej zainteresowane.

W takim to momencie odbył się ostatnio w Warszawie zjazd przedstawicieli samorządu gospodarczego — izb rolniczych, przemysłowo-handlowych i rzemieślniczych, t. j. tych organizacji, które reprezentują całą zorganizowaną opinię gospodarczą naszego Państwa.

W czasie obrad zjazdu, który zaszczytliwą obecnością Pan Prezydent Rzeczypospolitej, Pan Prezes Rady Ministrów, PP. Ministrowie i wybitni przedstawiciele życia gospodarczego, zostały wygłoszone liczne przemówienia i referaty, omawiające bolączki naszego życia gospodarczego, wyluszczone dezyderaty gospodarcze i wysuwające drogi naprawy. Jakikolwiek możnaby postawić zarzuty poszczególnym referatom i rezolucjom, to należy przedewszystkiem podkreślić z całym uznaniem, że obrady zjazdu toczyły się w atmosferze woli przetrwania kryzysu i wiary w zwycięstwo. I oto jest pierwszy tytuł dodatniego salda zjazdu samorządu gospodarczego.

Gmach naszego samorządu gospodarczego nie jest jeszcze wykończony. Nie są uruchomione dotąd wszystkie izby rolnicze, a także nie są powołane do życia jeszcze izby pracy. Przewidziana konstytucja

naczelna izba gospodarcza nie mogła być jeszcze powołana. Jej utworzenie wrzyna się głęboko w problem ustrojowy Państwa, który w związku z toczącymi się w Sejmie dyskusjami nad rewizją konstytucji, nie mógł być jeszcze ostatecznie rozwiązany. Tem niemniej, istniejące izby gospodarcze obejmują wszystkie dziedziny produkcji, a więc są dostatecznie ważkim elementem dynamiki gospodarczej, aby mogły odegrać pożyteczną rolę w dziele naprawy gospodarczej kraju.

Tę dodatnią rolę izb samorządu gospodarczego upatrywać należy w dziedzinie uporządkowania zapatrywań społecznych na charakter trwającego kryzysu, na plan walki z nim i na program gospodarczy Państwa.

W opinii społecznej i w poglądach na te prawy samych sfer gospodarczych istnieje wielka rozbieżność, a jak głęboka jest ta rozbieżność świadczy choćby to, że w przemówieniach na zjeździe nawet najwybitniejszych przedstawicieli naszego życia gospodarczego zaznaczyły się pewne różnice poglądów.

W głównych przemówieniach zjazdowych omawiany zwłaszcza był problem interwencjonizmu państwowego w życie gospodarcze. Odżył także mimochodem temat niedawno minionych dyskusyj, a dotyczący etatyizmu. Specjalnie uwypuklona została sprawa kartelizacji w tem oświetleniu, że kartele są pozytywnym czynnikiem i wyższą formą organizacji gospodarczej, lecz że dziedzina ta winna być pozostawiona wolnej inicjatywie społecznej bez czynnika przymusu.

Kwestja interwencjonizmu — niezależnie od zjazdu izb — stała się znowu w ostatnich czasach popularną zarówno w dyskusjach w łonie różnych organizacji gospodarczych, jak i w polemice publicystycznej. Zwłaszcza sprawa ta odżyła w związku z przeprowadzoną nowelizacją dawnego dekretu o obrocie węgla i ustawą sejmową o regulowaniu stosunków w przemyśle naftowym. Oba te akty ustawodawcze spotkały się z zastrzeżeniem niektórych sfer gospodarczych, jakkolwiek zastrzeżenia te mają charakter narazie teoretyczny, gdyż pełnomocnictwa, przewidziane temi ustawami dla Rządu, mają narazie charakter potencjonalny, i nic nie świadczy o tem, jakoby Rząd miał zamiar niezwłocznie z tych pełnomocnictw korzystać. Jednakże wydanie tych ustaw uważane jest przez pewne czynniki gospodarcze za wkroczenie Rządu na drogę programowego interwencjonizmu i wzmocnienia „polityki etatystycznej”.

Przedstawiciele Rządu niejednokrotnie dawali w swych oficjalnych oświadczeniach wyraz temu, że interwencja w swobodny układ czynników gospodarczych nastąpić musi tylko w wypadku koniecznej potrzeby, a mianowicie wtedy, gdy inicjatywa prywatna nie może dać sobie rady z rozwiązaniem pewnych potrzeb gospodarczych lub organizacyjnych. Dawala wyraz temu także niejednokrotnie i wyraźnie prasa półoficjalna, a specjalnie nasze pismo oświeślało tę

sprawę niejednokrotnie. Jeżeli do tej sprawy jeszcze powracamy, to tylko dlatego, że została ona ostatnio poruszona na zjeździe izb samorządu gospodarczego i w niektórych artykułach prasowych.

Nie pragniemy na tem miejscu rozwijać szczegółowo uwag na temat interwencjonizmu, będziemy zapewne mieli okazję uczynić to później, jednakże pozwalamy sobie tutaj na zwrócenie zainteresowanym sferom gospodarczym uwagi, że i w ich łonie niema na ten temat jedności poglądów. Często bowiem przedstawiciele różnych przemysłów zwracają się sami do czynnika rządowego, prosząc go bądź o wprowadzenie przymusu organizacyjnego dla danej gałęzi w celu objęcia nią opornych outsiderów, bądź też o wydawanie różnych zarządzeń charakteru reglamentacyjnego, o ile one mają być korzystne dla pewnej części życia gospodarczego. Jak nas informują, w Ministerstwie Przemysłu i Handlu znajdują się nawet w aktach pisemne tego rodzaju dezyderaty i stanowią one znakomity materiał dla zilustrowania rozbieżności opinii gospodarczej o tych sprawach przede wszystkim wśród samych sfer zainteresowanych.

Mimo częstej zachęty do wydawania przymusowych zarządzeń w dziedzinie organizacji przemysłu i reglamentacji Rząd, jak obserwujemy, zajmuje stanowisko pod każdym względem ostrożne, daleko więcej analityczne, niż sam przemysł. Świadczy to, że interwencjonizm rządowy znajduje swoje zastosowanie tylko

wtedy, gdy istotnie trudno o rozwiązanie danej sprawy drogą swobodnej inicjatywy prywatnej.

Omawiany zjazd samorządu gospodarczego powziął, jak zaznaczyliśmy to wyżej, szereg rezolucyj, które podajemy na innem miejscu niniejszego zeszytu. Tutaj stwierdzamy tylko, że rezolucje te idą naogół po linii programu rządowego i aprobują politykę gospodarczą Rządu szczególnie w dziedzinie utrzymania kursu waluty, równowagi budżetu i ostrożności kredytowej.

Zjazd wykazał, że samorząd gospodarczy wkroczył na właściwą drogę i ma wielką rolę do odegrania w naszym życiu gospodarczem.

Jeśli zaś idzie o stosunek izb gospodarczych do kryzysu, to tutaj specjalnie otwiera się bogate pole działalności dla samorządu gospodarczego, a mianowicie, w dziedzinie koordynowania wszystkich twórczych czynników gospodarczych i współdziałania z Rządem w dziele przetrwania przesilenia gospodarczego i zwalczania jego ujemnych skutków.

Zjazd samorządu gospodarczego będzie miał z pewnością dodatnie skutki w rozwoju stosunków gospodarczych w najbliższej przyszłości i przyczyni się do wzmocnienia czujności społecznej w kierunku wytrwałej walki z niesłabnącemi przeciwnościami gospodarczemi.

C. P.

ZNACZENIE REPARACYJ DLA POLSKI

WIELOKROTNIJE już robiono uwagę, że społeczeństwo polskie okazuje mało zainteresowania sprawą niemieckich reparacyj. Uwaga ta jest słuszna. Brak zainteresowania polega w pierwszym rzędzie na znikomym małej racie reparacyjnej, wypłacanej Polsce (zł 1 milj. rocznie), poza tem jednak na niezrozumieniu roli reparacyj w gospodarstwie światowym. Ich znaczenie polityczne jest lepiej zrozumiane, a może raczej wyczuwane — z ich znaczenia gospodarczego mało kto sobie zdaje sprawę. Tem bardziej, że niejedyn publiczność, powodowany niewątpliwą dobrą wolą wyjaśnienia strony gospodarczej tego problemu, zaciemnia ją gruntownie. Sprzeczne zdania, jakie się w tej sprawie słyszy, przechodzące bardzo daleko od jądra kwestji, a jeśli nawet i blisko, to tylko bardzo cząstkowo, zmuszają mnie do próby nakreślenia głównych linii tego zagadnienia i uwypuklenia jego istoty.

Na wykonanie każdego zobowiązania płatniczego na zagranicę składają się zawsze 2 akty: zgromadzenie funduszków, do tego celu potrzebnych, i przeniesienie ich równowartości zagranicę (transfer). Te 2 akty nie dadzą się zawsze ściśle w czasie rozgraniczyć, zwłaszcza gdy chodzi o wielkie i długotrwałe zobowiązania państwowe, jakimi są reparacje. Ponadto skutki, wywierane przez gromadzenie funduszków i transfer na gospodarstwo narodowe, tak się z sobą wzajemnie krzyżują i komplikują, że nawet izolacja naukowa skutków każdego z tych 2 „aktów”

musi na każdym kroku wysuwać daleko idące zastrzeżenia. To też w naszych obecnych rozważaniach musimy zadowolić się tylko najgrubszym zarysem.

Zgóry przyjmijmy wypłacalność reparacyjną Niemiec jako istniejącą, t. zn. uważać będziemy, że raty reparacyjne w takiej lub innej wysokości, przy działaniu klapy bezpieczeństwa w formie takiego lub innego moratorium, mogą być przez Niemcy wygospodarowane. Jednakowoż z pewnem, bardzo ważnem zastrzeżeniem, a mianowicie że ta zdolność wygospodarowania rat, t. j. perjodycznego bezwrotnego wyzbywania się przez Niemcy pewnych ilości siły kupna, możliwa jest dopiero po dokonaniu „przystawienia”, czyli po przystosowaniu się gospodarstwa narodowego w ten sposób, by móc uzyskiwać stałe nadwyżki bilansu płatniczego, bez wywoływania wstrząsów deflacyjnych. Trudności tego przystosowania się głównie produkcji, poza tem także konsumpcji i handlu, kraju dłużniczego do stałego ubytku krajowej siły kupna (bo do takiej kategorii zobowiązań zaliczają się reparacje) mogą nie istnieć wcale przy płatnościach w stosunku do dochodu społecznego drobnych, pojawiają się zaś i rosną w miarę, jak ten stosunek przechyla się na niekorzyść dochodu społecznego. Reparacje stanowią obciążenie, zgodne z naszym założeniem, wykonalne, ale niezawodnie ciężkie, t. j. wymagające poważnego przestawienia się produkcji.

Przebieg zjawisk, związanych z płatnością zagra-

niczną, jest mniej więcej taki: przez gromadzenie funduszy (w drodze podatków i frachtów kolejowych, o ile chodzi o reparacje) ogranicza się siłę kupna poszczególnych gospodarstw prywatnych. Ta siła kupna pozostaje jednak na rynku, zmienia prawdziwie posiadacza, ale nie zmienia swego biegu między produkcją a konsumpcją. Celem dokonania transferu zgromadzone w walucie krajowej środki pieniężne idą w ręce handlu importowo-eksportowego, który jednak posiada tylko zapasy, odpowiadające bieżącemu zapotrzebowaniu obrotu płatniczego, a więc związane gospodarczo. Ażeby uzyskać dodatkowe środki, potrzebne dla dokonania transferu, musi się albo zwiększyć zapas dewiz albo zmniejszyć bieżące zapotrzebowanie obrotu płatniczego. W tym kierunku działa najpierw napięcie kursu dewiz, wywołane wzmocnieniem na nie popytem, oraz wiążąca się z tem niższa cena towaru krajowego, obliczanej w stosunku do ceny obcych dewiz, i analogiczna wyższa cen zagranicą. Dalej oddziaływa skurczenie się krajowej siły kupna i wyższa stopa dyskontowej również na spadek tych cen krajowych, które nie mają charakteru monopolowych (związanych). Zmiany te skłaniają przede wszystkim do zamiechania importu wobec wyższych kursów dewiz, skurczenia się krajowej siły kupna, a stąd podrożenia ceny towaru zagranicznego — oraz zachęcają do eksportu, który ma zastąpić ograniczony zbyt krajowy, a zarazem przynieść zysk na kursie waluty. W ten sposób pieniądz krajowy, którym zapłacono za dewizy transferowe, wraca do obiegu, jako zapłata za towar wywieziony lub też jako zapłata za ten towar, którym zastąpiono import.

Tak wygląda ten proces od strony towarowej. Równocześnie mają z reguły miejsce pewne zjawiska pieniężne, przyspieszające go i wykładające. Już wyższa kursu dewiz, wywołana zakupem ich na cele płatności zagranicznych, przyciąga krótkoterminowy pieniądz, spekulujący na zysk w razie powrotu waluty krajowej do parytetu — co, oczywiście, ma miejsce tylko w krajach o należycie funkcjonującej walucie złotej. Ponadto w ten sam sposób działa przyciągającą wyższą dyskonta krajowego, wywołana ograniczeniem obiegu. Wpływ deflacyjny, znamionujący się nazewną rozpięciem stopy procentowej w stosunku do zagranicy, znika z chwilą, gdy obieg pieniężny jest, dzięki opisanemu wyżej dopływowi obcego pieniądza, uzupełniony.

Temu gładkiemu schematowi, zbudowanemu na zasadach klasycznych (stanowiących zresztą jedyną racjonalną podstawę rozpatrywania zjawisk transferu), można postawić szereg zarzutów. Już bowiem samo działanie waluty złotej jest w dzisiejszych czasach iluzją, nie mówiąc już o przeszkodach, stawianych przez politykę handlową wolnemu obrotowi towarów, oraz o zmniejszeniu elastyczności cen wdół, skutkiem związania ich przez kartele, związki zawodowe czy też czynniki publiczne. Wkońcu nie można też zapominać o momentach irracjonalnych, występujących nieraz z taką siłą, że działanie mechanizmu klasycznego zostaje zupełnie sparaliżowane. Trudno o lepszy przykład aniżeli dzisiejsze obawy komplikacji politycznych, hamujące zupełnie międzyrodowy obrót kapitałów.

Skurczenie się siły kupna w kraju (przyjmujemy naraz e, że nie została ona uzupełniona przez dopływ pieniądza z zagranicy) wyraża się zmniejszeniem po-

pytu krajowego. Produkcja, dotychczas pracująca na pokrycie tego popytu, musi szukać zbytu gdzieindziej. Niezawsze jednak ten towar, na który zabrakło popytu w kraju, znajdzie zbyt zagranicą, gdzie wymagania mogą być, z całego szeregu względów, inne. Te zakłady produkcyjne, a nawet całe gałęzie, które nie potrafią przestawić się odpowiednio do zapotrzebowania zagranicznego, muszą poprzestać na zmniejszonym zbyciu krajowym, inne wzmagają swą produkcję eksportową. Przystawienie, widziane od strony gospodarstwa narodowego, wyrażać się może zamknięciem szeregu przedsiębiorstw, a nawet zanikiem całych gałęzi produkcji, obok tego zaś przebudową aparatu produkcyjnego innych, w każdym razie stratą kapitału. Wielkość tej straty, czyli tych „tarć” z punktu widzenia systemu zależy nietylko od wysokości zobowiązań płatniczych w stosunku do dochodu społecznego, ale także od różnic w charakterze produkcji kraju dłużniczego i kraju wierzycielskiego, czego zresztą tutaj bliżej roztrząsać nie będziemy. Specjalnie dotkliwe są trudności, stawiane przez politykę handlową krajów odbiorczych, zwiększające tarcia, ale nie będące w stanie sparaliżować wymiany towarowej.

Dopływ pożyczek zagranicznych do kraju dłużniczego opóźnia i łagodzi przestawienie, ale go nie uchyla, jak to się nieraz twierdzi. Dopływ ten wywołany jest korzystnym kursem dewiz, wzrostem stopy procentowej w kraju dłużniczym, oraz wzrostem rentowności pewnych gałęzi produkcji, zwłaszcza eksportowej. Może się on przejawiać albo w formie wzmocnienia zapasu dewiz instytucji emisyjnej i rozszerzenia przez to podstaw kredytowych w kraju, posiadającym gold-exchange standard, albo w formie reeksportu pieniądza zagranicą (jak np. kredyty niemieckie na eksport do Rosji), albo w formie rezauryzacji obcych banknotów lub też wzmocnienia ich obiegu, o ile w samym kraju dłużniczym stanowią one walutę pomocniczą. (Te oba ostatnie wypadki są wybitnie nie-normalne). Natomiast z reguły przyjmuje dopływ zagranicznego pieniądza formę importu towarów, w znaczeniu ekonomicznym, t. j. łącznie z usługami i złotem. Uświadomienie sobie towarowej natury międzynarodowego obrotu pieniężnego jest poważną zdobyczą powojenną publicystyki i opinii publicznej na Zachodzie — w Polsce niestety dominuje jeszcze przekonanie, że można zadłużać się zagranicą i nie wznagać importu.

A zatem: transfer gotówkowy nie istnieje. Istnieje tylko transfer towarowy (łącznie z usługami i złotem). Wyjątek pozorny stanowi spłacanie długów w drodze sprzedaży obcych papierów wartościowych, ale i te pochodzą w gruncie rzeczy zawsze tylko z uprzednio dokonanego eksportu towarów. Jak długo działa klasyczny mechanizm wyrównawczy, a przestawienie produkcji w kraju dłużniczym nie jest jeszcze dokonane, krzyżują się 2 prądy towarowe: wzmocniony import, będący wyrazem i formą dopływu kapitału, wzmocniony eksport, przeznaczony na zapłatę importu. Nadwyżka importu będzie, zasadniczo biorąc, odpowiadać zapotrzebowaniu pieniądza w kraju dłużniczym, w rozmiarach brakującego jeszcze przestawienia. Dopływ ten straci organiczne podstawy z chwilą, gdy przestawienie zostanie dokonane, t. j. gdy kraj dłużniczy będzie mógł wygospodarować nadwyżki produkcyjne, potrzebne na transfer pierwotnego zobowiązania (plus obsługa długów w okresie przestawiania zaciągniętych). Wówczas gospodarstwo kraju

dłużniczego będzie już przystosowane do perjodycznego wyzbywania się pewnych ilości siły kupna, t. j. do stałych nadwyżek eksportowych, niekompensowanych importem, który u. pełnia brakującą a niezbędną siłę kupna (czego dowodem są obawy deflacyjne). W razie nagłego przerwania się procesu obrotu towarów i pieniądza musi przestawienie być dokonane nagle. Wówczas obserwujemy przede wszystkim skurczenie importu, a obok tego nacisk na eksport towarów i złota — obraz gwałtownej deflacji, jaki przedstawiają Niemcy od 1931 r.

Obok zapotrzebowania kapitału na cele przestawienia, umożliwiającego wykonanie zobowiązania zagranicznego (w danym wypadku reparacji), istnieje może zapotrzebowanie kapitału na inne cele, skutkiem czego wyżej naszkicowany przebieg ulegnie pewnym zmianom. I tak np. Niemcy, przed wojną eksportujące kapitał, obecnie potrzebowały go na uzupełnienie swego aparatu produkcyjnego, zaniebanego i przestarzałego w czasie wojny i inflacji, na bieżące inwestycje, na przestawienie reparacyjne, a wreszcie na subiektywnie decydowane i podlegające silnej krytyce podniesienie kulturalnego poziomu konsumpcji, paraliżujące poniekąd tempo przestawienia. Ponieważ, mimo rosnącej i poważnej kapitalizacji wewnętrznej, akumulacja kapitału nie wystarczała na pokrycie tych potrzeb — czego niechybnym wyrazem była stopa procentowa — zaciągano pożyczki zagranicą. Jeżeli się zatem mówi: Niemcy płaciły reparacje z kredytów zagranicznych, to jest to prawda i nieprawda. Prawda — o ile to ma znaczyć, że transfer reparacyjny został umożliwiony przez napływ dewiz pożyczkowych, uzupełniający, w drodze normalnego międzynarodowego obrotu pieniężnego, brakującą siłę kupna, a niezbędną wobec niedokonanego jeszcze przestawienia. Nieprawda — o ile chce się sugerować, że prosto pożyczano na zapłacenie reparacji, gdyż pieniądz pożyczony szedł do produkcji, rozwijał ją i wzmacniał w stopniu znacznie większym aniżeli raty reparacyjne, ściągane z konsumpcji. Również jednak niesłuszna jest przeciwstawiana temu ostatniemu twierdzeniu teza: „Nieprawda jest, że w każdym czasie, bez względu na warunki obiektywne, transfer odszkodowań musi wpływać ujemnie na niemiecki bilans płatniczy”. „Ujemnie” musi wpływać bowiem w każdych warunkach, jest bowiem wyzbywaniem się siły kupna, ta jednak rachunkowa „ujemność” może się stać nieszkodliwa, jeżeli się gospodarstwo narodowe do niej przystosuje.

To wystarczy do zorientowania się w grubszych zarysach w istocie płatności reparacyjnych¹⁾; teraz spróbujemy rozpatrzyć stan rzeczy, jakiby się wytworzył w razie czasowego czy definitywnego ustania płatności reparacyjnych.

Możemy prosto powiedzieć, że RM 2 milj. rocznej raty reparacyjnej — to konieczność wyeksportowania rocznie za RM 2 milj. towaru, bez otrzymania wzamian za to równowartości. Dopływ kapitału z zagranicy musi ten stan rzeczy przesłonić, ale w razie urwania się tego dopływu fakt staje się jaskrawym. Nie można więc twierdzić, że nacisk ku „wzmoczonej ekspansji eksportowej” w okresie dopływu kredytów zagranicznych nie istnieje, bo

właśnie w okresie 1925 — 1929 miesięczny wywóz niemiecki wzrósł z RM 787 do RM 1.124 milj. Jeśli zaś sobie uświadomimy, że okraǳo $\frac{3}{4}$ przewozu niemieckiego idzie z krajów zamorskich, zaś około $\frac{3}{4}$ wywozu idzie do krajów europejskich, to zaczniemy pojmować, że problem ten jest istotnie bardziej skomplikowany, niż się to niejednemu wydaje. Pomimo bowiem dopływu kredytów (t. j. głównie: wzmoczonego importu towarów) ekspansja eksportowa istniała i to kierowała się właśnie ku krajom wierzycielskim i innym europejskim. Dalej niecisłe jest twierdzenie, jakoby od połowy 1929 r., kiedy bilans handlowy Niemiec zaczął się aktywizować, i kiedy jeszcze spłacono ok. RM 3 $\frac{1}{2}$ milj. reparaacji, dokonano tego „nie naskutek wzmoczenia ekspansji wywozowej Niemiec”. Wprawdzie głównie ucierpiał import; dlaczego — to wyłożyliśmy już powyżej; ale i eksport niemiecki zasługiwał na to, by mu się bliżej przyjrzeć. Otóż, w stosunku do 1929 r. spadł wywóz niemiecki w 1931 r. tylko o 28·8%, podczas gdy wywóz Stanów Zjednoczonych o 53·5%, Anglii o 46·8%, Francji o 38%, Szwajcarii o 34·8% i t. d. Przytem podniósł się wywóz pewnych gałęzi produkcji, specjalnie pracujących na eksport, jak wywóz niektórych tekstylii, wyrobów farmaceutycznych, obrabiarek, motorów Diesla, sprzętu radiowego i t. d. Ponieważ kraje, importujące towar niemiecki, nie były w stanie utrzymać swego eksportowego stanu posiadania w Niemczech w tym czasie, przeto nie możemy tego zjawiska nazwać inaczej, jak właśnie „wzmoczeniem ekspansji wywozowej Niemiec”, stosunkowo bardzo silnem, chociaż nie wyrażającym się w liczbach bezwzględnych. Ale mniejsza o taki czy inny, zresztą bardzo ogólnikowy, termin. Fakt pozostaje faktem, że przymus płatności reparaacji wyrażać się musi, w każdych warunkach, w złej czy dobrej konjunkturze, przy dopływie kapitałów z zagranicy, czy też w okresie zastoju w międzynarodowym ruchu kapitałów, naciskiem na eksport. Bo płacić z kraju do kraju to znaczy wywozić towar.

W miarę zelżenia lub ustania obowiązku płacenia zagranicy, w danym wypadku płacenia rat reparacyjnych, zmniejszy się odpowiednio względnie zniknie ten nacisk. Jest to chyba zupełnie jasne dla każdego, kto zrozumiał poprzednie wywody. Tymczasem w prasie polskiej można się spotkać z twierdzeniem, że jeśli kiedy mamy się obawiać wzmoczenia się ekspansji wywozowej Niemiec, to właśnie wówczas, gdyby Niemcy nie płaciły odszkodowań. Takie postawienie sprawy świadczy o zupełnem niezrozumieniu istoty handlu zagranicznego, o traktowaniu eksportu jako przejawu bezwzględnie korzystnego i pożądanego, jako zasługi społecznej. A jednak eksport jest niczem więcej jak zapłatą za import towarów i o tyle tylko korzystny, ba, usprawiedliwiony, o ile potrafi tę rolę spełnić bez zbytecznego obciążenia społeczeństwa. O ile import jest przybytkiem siły kupna, t. j. towaru, o tyle eksport jest jej ubytkiem i, jeśli nie zostanie zrównoważony przez dopływ powrotny tej siły kupna (a ilość akumulowanego w kraju kapitału jest mniejsza niż jego zapotrzebowanie), to daje per saldo zmniejszenie siły konsumpcyjnej w kraju, t. j. dochodu społecznego, stąd siły podatkowej i t. d., czyli stratę. W czasie od połowy 1929 r. do dziś Niemcy pozbyły się ok. RM 5 milj. w towarze, w formie nadwyżki

¹⁾ Gruntowna analiza zagadnienia transferu ukaże się w najbliższym zeszycie mies. „Ekonomista”.

eksportowej, oraz ok. RM 2 milj. w złocie (częściowo zrównoważone trwającym aż do początku 1931 r. dopływem kredytów). Jak wiadomo, ok. połowa z tego poszła na zapłatę nie reparacji, reszta na zapłatę długów względnie na ucieczkę kapitałów. Brak tych miliardów widzimy aż nadto wyraźnie w obecnej deflacji, która nie ma sobie podobnej w epoce kapitalistycznej. Nie można zaprzeczyć, że ubytek ich został wywołany częściowo obowiązkiem płacenia reparacji, a częściowo niepokojem o wewnętrzną i zewnętrzną sytuację polityczną Niemiec, wiążącym się w dużym stopniu także z zagadnieniem reparacji. Otóż, nikt nie może twierdzić, że ten riennormalny eksport, będący odpowiednikiem szalonej deflacji, byłby w razie zawieszenia reparacji (i powrotu pomyślniej konjunktury) kontynuowany. Żaden kraj nie wyzywa się dobrowolnie i lekko-myślnie swej siły kupna, a po ustaniu prz. musu oraz psychozy o charakterze politycznym eksport musi wrócić do swej jedynie uzasadnionej roli, t. j. płacenia za import.

Można zatem stwierdzić, że w razie ustania obowiązku reparacyjnego (i minięcia dzisiejszej fali braku zaufania, stanowiącej zresztą dla zagadnienia płatności zagranicznych element pozagospodarczy, obcy, wypadkowy, chociaż faktycznie niezmiernie ważny) gospodarstwo narodowe Niemiec przestanie odczuwać nacisk w kierunku eksportu. Wzmoczona sprawność produkcji eksportowej ułatwi zaciąganie zagranicą dalszych kredytów na ukończenie usprawnienia technicznego i handlowego produkcji, tym razem pod kątem widzenia głównie rynku wewnętrznego, a więc plus koszty koniecznego przedstawienia powrotnego. Ta faza prawdopodobnie długo nie potrwa, bo na powrót Niemiec do typu kraju, eksportującego kapitały, jakim były przed wojną, nie trzeba byłoby czekać, w razie odpadnięcia reparacji, nawet kilkunastu lat. Usprawnienie bowiem produkcji i scharmonizowanie się z konsumpcją, wyrażające się akumulacją kapitału, wzmoczną ponad potrzeby kraju, grożącą już nadprodukcją, a więc zniżką cen i zachwianiem standardu życiowego, wywołuje samoobronę w postaci eksportu kapitału (t. j. towarów). W ten sposób kraj pozbywa się pewnych ilości siły kupna, które już w danym stanie równowagi mogłyby dlań stać się szkodliwymi. Kraje, które już przeszły do eksportu kapitału, z reguły się przy nim utrzymują (jak Anglja, Francja, Niemcy przed wojną), nie ściągając swych wierzytelności, ale powiększając je z roku na rok i przechodząc stopniowo z nadwyżek eksportowych ku nadwyżkom importowym, t. j. od typu stawania się wierzycielem do typu rentjerskiego. To jest droga rozwoju Niemiec w razie odpadnięcia ciężaru reparacji i po zakończeniu okresu powojennej przebudowy gospodarstwa. Dopiero na tej płaszczyźnie, po wyzbyciu się wszelkich przesądów w traktowaniu eksportu, zrozumiemy, jak wyglądają perspektywy przyszłego rozwoju obrotów ich handlu zagranicznego.

Jednym z argumentów, mających służyć na poparcie tezy o niebezpieczeństwie eksportu niemieckiego w razie zniesienia reparacji, jest porównywanie ciężarów wojennych, wynoszących w Niemczech £ 8 na głowę rocznie, w Anglji £ 150, we Francji £ 56. Ten argument, wysunięty przez skądinąd szczerego przyjaciela Niemiec, Laytona, nie wytrzymuje — trzeba to z przykrością stwierdzić — żadnej

krzytyki. Obciążeniu kosztami wojny odpowiada przecież siła podatkowa ludności. Jeżeli obywatel angielski płaci rocznie w przecięciu £ 150 z tego tytułu, to jest to tylko pośrednim dowodem, że ma z czego płacić, że w społeczeństwie znajduje się kapitał, rentujący się zresztą z reguły silniej aniżeli dotykające go obciążenie podatkowe. W Niemczech ten kapitał został zżarty przez inflację, pożyczki zostały zwaloryzowane, i to na stopie, której zagranicą czyniono nieraz zarzut, że jest zbyt wysoka. Ten więc miernik siły ekspansywnej produkcji niemieckiej lepiej jest zatem wyrzucić za okno. Inne natomiast liczby, o ile obchodzimy się z nimi z odpowiednią ostrożnością, mogą nam dostarczyć materiału porównawczego, a mianowicie liczby stosunku zapotrzebowania finansowego związków prawno-publicznych do dochodu społecznego. I tak, w Stanach Zjednoczonych cła i podatki związkowe wynoszą w 1928 r. 4% dochodu społecznego, we Francji w 1925 r. całe publiczne zapotrzebowanie finansowe 31%, we Włoszech w tym samym czasie 25%, w Anglji 25 — 30%, w Niemczech 30%. Dopiero po dokładnej analizie zawartości tych liczb globalnych mogliśmy uzyskać materiał zdalny do użytku — tutaj wystarczy wskazać drogę.

Teraz, zdaje się, mamy nareszcie teren dość oczyszczony, żeby zająć się wyciągnięciem wniosków. Groźba jakiegś gwałtownej fali eksportu niemieckiego, w razie ustania płatności reparacyjnych, okazała się prostym nieporozumieniem. Czy to znaczy, że uchYLENIE reparacji będzie dla Polski gospodarczo nieszkodliwe? Nie, taki wniosek jest gruntownie błędny, a szkodliwość takiego faktu opiera się o związaną z nią stronę gospodarczą reparacji z ich stroną polityczną.

Spotkałem się już ze zdaniem, że „ten nowy wyłom w traktacie wersalskim zachęciłby Niemcy do wzmoczonego naporu ku zmianom terytorjalnym w Europie”. Jest to słuszne, ale ujęte za płytko. Nietylko bowiem formalny sukces naruszenia traktatu uzasadniałby te obawy, ale, co więcej, materialna korzyść takiego stanu rzeczy wzmocniałaby pozycję Niemiec w prowadzeniu agresywnej polityki. Póki istnieją reparacje, póty musi się gospodarstwo niemieckie wyzywać corocznie pewnej siły kupna w formie nadwyżek eksportowych, a póki nie jest w stanie znieść tej straty, t. j. aż do dokonania się przedstawienia, póty musi korzystać z kredytów zagranicznych, łagodzących tarcia przedstawienia i zaleczających wyłom, zrobiony w sile kupna społeczeństwa. To stwarza stałą i wielką zależność Niemiec od międzynarodowego rynku kredytowego, nadzwyczaj czulego politycznie, i nakłada hamulec na ich przedsiębiorczość polityczną. Mamy już dość przykładów działania tego hamulca: przerwanie dopływu kredytów zagranicznych i ucieczka kapitałów niemieckich na wiosnę 1929 r. skutkiem nieprzejednanego stanowiska Schachta na konferencji reparacyjnej, w jesieni 1930 r. po wyborach hitlerowskich oraz na wiosnę 1931 r. po próbie „Anschlusu”, paradach Stahlhelmu i t. p. Wspomniana dodatkowa zależność wyrażała się dotychczas zawsze gwałtowną deflacją i wzrostem eksportu, t. j. przybierała formy mniej lub bardziej ostrego kryzysu. W razie jej odpadnięcia znikłaby także i groźba zaostrenia, zapotrzebowanie kredytów zredukowałoby się do zapotrzebowania, uwarunkowanego czysto gospodarczo, hamulec na polityce zagranicznej przestałby

działać. Jakieby z tego wynikały konsekwencje polityczne — tego nie będziemy rozpatrywać. Możemy tylko przyjąć jako pewnik, że wzrosłaby przedsiębiorczość Niemiec w naruszaniu istniejącego politycznego stanu rzeczy w Europie. Nie trzeba się długo rozwodzić nad tem, co znaczy ta wisząca groźba zadrażnienia politycznego dla krajów dłużni-

czych, jakim jest Polska, i potrzebujących dopływu obcego kapitału. To też póki Niemcy nie uznają za konieczne pogodzić się z istniejącym politycznym stanem rzeczy w Europie, póty Polska, również ze względów gospodarczych, musi dążyć do utrzymania wszystkich gwarancji pokoju.

Zygmunt Rawita Gawroński

ŻYCIE GOSPODARCZE

ZJAZD SAMORZĄDU GOSPODARCZEGO.

W dn. 26 kwietnia r. b. odbył się I Zjazd Samorządu Gospodarczego Rzeczypospolitej Polskiej przy udziale przedstawicieli izb rolniczych, przemysłowo-handlowych i rzemieślniczych. Część I Zjazdu — którą stanowiło otwarcie Zjazdu, przemówienia powitalne oraz referat generalny P. Prezesa Cz. Klarnera — zaszczylił swą obecnością Pan Prezydent Rzeczypospolitej. Na tej części Zjazdu byli również obecni: Pan Premier A. Prystor, Pan Wicepremier Wł. Zawadzki oraz Panowie Ministrowie: Skarbu J. Piłsudski, Przemysłu i Handlu F. Zarzycki, Rolnictwa i Reform Rolnych S. Ludkiewicz, Poczty i Telegrafów I. Boerner, Pracy S. Hubicki oraz Oświecenia J. Jędrzejewicz, jak również Panowie Marszałkowie: Sejmu K. Światalski i Senatu W. Raczkiewicz.

Zjazd otworzył Prezes Pomorskiej Izby Rolniczej P. Dr. K. Esden-Tempski, który w przemówieniu swem podkreślił znaczenie Zjazdu i poddał analizie wagę samorządu gospodarczego.

Po ukonstytuowaniu się przedyum Zjazdu przewodnictwo objął P. Sen. Wiechowicz, udzielając głosu Panu Wicepremierowi Zawadzkiemu, który wygłosił następujące przemówienie:

„Z polecenia Pana Prezesa Rady Ministrów przypadł mi zaszczyt powitania imieniem Rządu dzisiejszego Zjazdu. Obecność Głowy Państwa, Pana Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, i Szefa Rządu, Pana Premiera, świadczy lepiej, niż to potrafią uczynić moje słowa, o znaczeniu, które najwyższe władze państwowe przypisują Waszym obradom. Aczkolwiek wśród zebranych tu przedstawicieli samorządów gospodarczych brak jest jeszcze bardzo ważnego i istotnego czynnika — świata pracy, którego prawnopublicznego przedstawicielstwa nie udało się dla wielu przyczyn dotychczas stworzyć, to jednak Zjazd dzisiaj, jako pierwsze wspólne zebranie upoważnionych przedstawicieli i organizatorów życia gospodarczego we wszystkich dziedzinach i jako punkt wyjścia ich dalszych wspólnych prac, może i powinien mieć doniosłe znaczenie. Oceniam najzupełniej te wielkie korzyści, które praca i organizacja od wewnątrz może dać gospodarce społecznej, tej podstawie materialnej bytu i potęgi państwa, i ten fakt, że w trudnych warunkach, które wraz z całym światem przeżywamy, Panowie nie szczędzili trudu i wysiłków, aby te prace organizacji rozwinąć — świadczy w naszym mniemaniu o tem, że wśród kierowników życia gospodarczego panuje nie tylko zrozumienie tego, że w naszej mocy jest stanowczością i wysiłkiem wielkie nawet przeciwności przezwyciężyć, ale i wola dokonania tego wysiłku, wola walki z psychozą negacji i defetyzmu gospodarczego.

Rząd ze swej strony potrafił powziąć szereg ciężkich i niepopularnych decyzji i zastosować szereg stanowczych i nieraz surowych środków, aby zachować nienaruszone dwie podstawy prawidłowej gospodarki społecznej: równowagę budżetu i zdrowy pieniądz, stwarzając w ten sposób warunki ożywienia gospodarki w chwili, miejmy nadzieję, niedalekiej, kiedy obiektywne warunki na to ożywienie pozwolą. Zachowując sobie pełnię decyzji, za którą ponosimy pełnię odpowiedzialności, Rząd z najwyższym zainteresowaniem będzie się przysłuchiwał Waszym obradom, w głębokim przekonaniu, że znajdzie u Panów współdziałanie i twórczą współpracę w owem dziele ożywienia życia gospodarczego, ożywienia, które przecież z samego życia gospodarczego wyjść musi, i w tej nadziei pozwałam sobie wypowiedzieć życzenia, aby dzień dzisiejszy był jednym z wielkich etapów na zapoczątkowanej już dawniej drodze twórczej pracy i wysiłków dla dobra współobywateli i wielkości Ojczyzny”.

Następnie witali Zjazd: w imieniu Związku Organizacji Rolniczych R. P. P. Prezes K. Fudakowski, w imieniu Centralnego Związku Polskiego Przemysłu, Handlu, Finansów i Górnictwa P. Nacz. Dyrektor A. Wierzbicki, w imieniu handlu polskiego P. Prezes B. Herse, w imieniu rzemiosła polskiego P. Prezes K. Wend, w imieniu kupiectwa żydowskiego P. Pos. W. Wiślicki, w imieniu rzemieślników Żydów P. Prezes Steiner.

Po przemówieniach powitalnych P. Inż. Cz. Klarner, Prezes Związku Izb Przemysłowo-Handlowych, wygłosił referat generalny na temat: „Zadania i wytyczne państwowej polityki gospodarczej”, z którego poniżej podajemy niektóre ustępy.

„Organizacja samorządu gospodarczego w Polsce — mówił P. Prezes Klarner — nie została dotychczas zakończona. Niemniej izby przemysłowo-handlowe, rolnicze i rzemieślnicze stanowiły odbyć Zjazd i wypowiedzieć się zarówno w ogólnych sprawach państwowej polityki ekonomicznej, jak i w sprawach specjalnych, wspólnie dotyczących dziedzin życia gospodarczego, w izbach zorganizowanego, oraz w sprawach związanych z ustrojem i kompetencją samorządu gospodarczego w Polsce”.

„Pragnęlibyśmy — mówił dalej referent — aby polityka gospodarcza Polski wytrwale kroczyła po linii dążenia do stałego wzrostu dochodu społecznego, przy zachowaniu równowagi pomiędzy wytwórczością a spożyciem”.

„Zagadnienie dochodu społecznego jest w Polsce szczególnie ważne, i to zarówno dlatego, iż dochód społeczny jest u nas nierównie niższy aniżeli w wielu krajach Europy Zachodniej i Środkowej, jak — i przedewszystkiem — ze względu na nierównie szybszy w Polsce aniżeli w tych innych krajach przyrost ludności. Obowiązkiem naszym jest wyposażenie do pracy i twórcze zatrudnienie przybывających każdego roku setek tysięcy nowych obywateli. Okoliczność ta wymaga otoczenia szczególniejszą opieką procesu powstawania i wzrostu kapitału krajowego”.

„Naturalne uzupełnienie dla polityki popierania rozwoju dochodu społecznego stanowi równowaga pomiędzy wtwórczością i spożyciem. Brak równowagi jest cechą charakterystyczną krzyżsu. Brak ten uzewnętrznia się w braku równowagi cen. Polityka gospodarcza Państwa nie może bezpośrednio ingerować w sferę kształtowania się cen. Obowiązkiem jej jest, natomiast, wpływać ułatwiająco na przebieg procesów przystosowawczych w zakresie cen. W tym kierunku, obok Państwa, pracować winny wszystkie jednostki produkujące oraz ich zrzeszenia. Proces przystosowywania się cen postępować winien w dwóch kierunkach: ku podniesieniu cen, kształtujących się poniżej kosztów produkcji, oraz ku obniżeniu cen, stojących powyżej kosztów produkcji, z uwzględnieniem konieczności osiągnięcia optimum, ułatwiającego zachowanie aktywności bilansu handlowego, celem zapewnienia pozyskania sobie kapitałów zapomocą nadwyżek bilansu płatniczego. Nie wvrzekając się, hynaimniej, korzystania — dla celów inwestycyjnych — z kapitałów obcych, winniśmy pamiętać, iż obsługa już zaangażowanych w Polsce kapitałów zagranicznych stanowi poważny ciężar dla naszego organizmu gospodarczego; wskazaliśmy zaś wżei, iż ze względów ludnościowych szybka akumulacja kapitału jest dla naszej gospodarki narodowej kwestią najbardziej doniosłą”.

„Cena jest zjawiskiem zewnętrznym. Jeśli Polska ma mieć ułatwioną ekspansję na rynki obce, to musi być krajem niskich kosztów produkcji. Dlatego rewizja obecnych kosztów produkcji i wymiany w celu obniżenia wszelkich ich składników, odbyte się winna we wszystkich elementach składowych kalkulacji handlowej, bez uciekania się do nowych nakładów kapitału. Rewizja ta zmierza winna ku usunięciu wszelkiego marnotrawstwa, m. in. również nadmiernej produkcji, ku popularyzacji i ułatwieniu sprzedaży, ku wykorzystaniu nowych możliwości zbytu w kraju i zagranicą; winna także doprowadzić do koniecznych zmian w polityce gospodarczej Państwa”.

„Gdy wymagamy od jednostek produkujących i od ich zrzeszeń największej energii w pracy nad obniżeniem kosztów produkcji, pragniemy, aby Państwo oraz inne ciała publiczne przychyliły się w pełni do powodzenia tej pracy”.

„Utrzymanie równowagi budżetu Państwa poczytujemy za nieodzowny warunek stabilizacji stosunków gospodarczych. Wskazujemy — wobec prawdopodobnego dalszego spadku dochodów budżetowych, a przedewszystkiem ze względu na konieczność trwałego dostosowania dochodów tych do zdolności płatniczej obywateli — na nieodzowność osiągnięcia przez Państwo na stałe dalekoidącego ograniczenia wydatków, poprzez zasadnicze uproszczenie i zmniejszenie zakresu pracy administracji publicznej”.

„Z całym naciskiem zaznaczyć pragniemy, iż nieodzownym czynnikiem wszelkich racjonalnych poczyniń w dziedzinie gospodarczej jest stałość waluty krajowej. Oceniamy z uznaniem politykę Banku Polskiego i podnosimy, w sposób najbardziej kategoryczny, konieczność zdecydowanego przeciwstawiania się każdej koncepcji inflacyjistycznej”.

„Dalszym czynnikiem, od którego zależy zarówno pomyślny rozwój kapitalizacji, jak i obniżenie kosztów produkcji, jest właściwa konstrukcja systemu podatkowego. Obowiązujący system podatkowy wymaga zasadniczej reformy. Reforma ta nie musi być przeprowadzona w okresie ostrego krzyżsu, lecz podjęcie i przeprowadzenie już obecnie wszelkich prac przygotowawczych dla przebudowy systemu podatkowego uważamy za nieodzowne i aktualne”.

„Podobnie i obciążenia na rzecz samorządu terytorialnego ulc muszą zasadniczej rewizji. Dotychczasowe doświadczenia wskazują, iż uzdrowienie finansów samorządu terytorialnego nie da się jednak osiągnąć w drodze samej tylko rewizji podatków samorządowych; konieczna jest reorganizacja całego systemu tej gospodarki poprzez wzmoczenie w organach samorządu terytorialnego reprezentacji czynnika gospodarczego”.

„Jako sprawę wielkiej doniosłości dla interesu publicznego traktujemy również reformę ubezpieczeń społecznych. Reforma ta iść winna w kierunku pełnego uwzględnienia możliwości płatniczych życia gospodarczego i dostosowania do tych możliwości obowiązków zakładów wobec ubezpieczonych”.

„W walce konkurencyjnej o rynek zbytu Polska pozbawiona jest potężnego atutu, który posiada do dyspozycji produkcja zagraniczna — tanieo kredytu. Wyrwała i ciąga polityka ułatwiania procesów kapitalizacyjnych doprowadzi stopniowo do samorzutnego obniżenia się stopy procentowej w Polsce. Jednym z warunków tego jest należyty rozwój prywatnego aparatu bankowego; polityka gospodarcza Państwa mieć winna na względzie zabezpieczenie interesów tego aparatu, co może być częściowo osiągnięte przez należyte rozgraniczenie kompetencji w zakresie działania banków publicznych i instytucji kredytowych prywatnych”.

„Powszechne trudności finansowe są szczególnie ostre w rol-

nictwie. Izby przemysłowo-handlowe i rolnicze już przed rokiem wypowiedziały się w pilnej sprawie uregulowania położenia finansowego rolnictwa. Dotychczasowe w tym zakresie — niedostateczne jeszcze — zarządzenia witamy z uznaniem. Doceniamy trudność problemu i wskazujemy, iż rozstrzygnięcie jego nastąpić winno przy całkowitem zachowaniu uświęconych zasad obrotu kredytowego”.

„Ludzkość cierpi naskutek naruszenia zasad obrotu międzynarodowego. Brak zaufania w międzynarodowych stosunkach gospodarczych, powszechna nienawiść, wybita egoizm narodowe sprawiają, iż polityka porozumień międzynarodowych nie daje, na polu gospodarczym, dotychczas poważniejszych wyników. Uważamy, niemniej, iż polityka polska nadal kroczyć winna drogą gospodarczej współpracy międzynarodowej”.

„Przywiązujemy dużą wagę do poddania rewizji traktatów handlowych, zawieranych w zgoła odmiennych warunkach, a jako wstęp do tej pracy uważamy za pilne wprowadzenie w życie gruntownie przestudiowanej nowej taryfy celnej”.

W dyskusji ogólnej po referacie P. Prezesa Klarnera przemówienia wygłosili PP.: Prof. A. Krzżanowski (polityka gospodarcza Państwa, kwestia ludnościowa, procesy kapitałotwórcze), Dyr. W. Fañans (zagadnienia walutowe), Pos. Hołyński (budżet Państwa, samorządu, świadczenia społeczne, kwestje podatkowe), Prezes Wieniawski (ingerencja Państwa i jego bezpośrednia działalność gospodarcza), Wiceprezes Ikiernik (świadczenia socialne).

W części II Zjazdu referaty, dotyczące „kompetencji i organizacji samorządu gospodarczego w Polsce”, wygłosili PP.: Prof. A. Chełmoński („Wpływ samorządu gospodarczego na ustawodawstwo w Polsce”), Dyr. St. Miklaszewski („Dalsza organizacja samorządu gospodarczego w Polsce”), Dyr. M. Grzybowski („Zagadnienie współpracy samorządu gospodarczego w zakresie opiniodawczym z władzami rządowymi”), Dyr. T. Konopiński („Udział samorządu gospodarczego w administracji stosunków gospodarczych”).

W części III Zjazdu referaty na temat „ustalenia metod uzgodnienia stanowiska poszczególnych działów samorządu gospodarczego” w odniesieniu do różnych problemów gospodarczych wygłosili PP.: Dyr. St. Wartalski („Stanowisko Polski wobec aktualnych zagadnień międzynarodowej polityki handlowej”), Dyr. J. Gościcki („Preferencje dla krajowych surowców rolniczych”), Radca B. Sikorski („Organizacja handlu wewnętrznego artykułami rolniczymi”), Nacz. J. Głębowicz („Organizacja i standaryzacja eksportu rolniczego”).

Zjazd powziął szereg rezolucyj, z których ważniejsze poniżej podajemy w całości wzgl. w skrócie:

W sprawie współpracy Izb

W celu koordynacji prac wszystkich działów samorządu gospodarczego w zakresie zadań wspólnie na nie przypadających — Zjazd powołał do życia stałą Komisję Porozumiewawczą Izb Przemysłowo-Handlowych, Rolniczych i Rzemieślniczych w składzie po 5 przedstawicieli poszczególnych działów izb, których wyznacza w przeciągu miesiąca od daty niniejszego Zjazdu: Związek Izb Przemysłowo-Handlowych R. P., Zjazd Prezesów Izb Rolniczych oraz Rada Izb Rzemieślniczych R. P.

Specjalnym zadaniem powołanej Komisji Stałej będzie kontynuowanie prac, podjętych przez Zjazd, a zwłaszcza uzgodnienie kierunku działalności wszystkich działów samorządu gospodarczego, w zakresie rozwoju kompetencji i organizacji samorządu gospodarczego, oraz dalsze kontynuowanie prac porozumiewawczych w odniesieniu do całości problemów, będących przedmiotem ogólnych zainteresowań trzech grup samorządu gospodarczego.

W sprawie ogólnych wytycznych polityki gospodarczej

Zjazd stwierdza: iż powszechne ciężkie przesilenie gospodarcze, które przechodzi świat cały i Polska, pogłębione zostało właśnie wskutek stosowania przez liczne kraje metod i zarządzeń w ich polityce

gospodarczej, niezgodnych z założeniami gospodarstwa kapitalistycznego, lub założenia te zniekształcających;

iz powrót do zdrowych stosunków w produkcji i wymianie, od którego zawisa przyszłość gospodarcza świata, a doraźnie dobrobyt najszerzych warstw ludności, wymaga solidarnego, harmonijnego wysiłku twórczego wszystkich czynników prywatno-gospodarczych przy współdziałaniu czynników publicznych, celem skierowania rozwoju gospodarczego na drogi, wypróbowane w historii wielu pokoleń;

iz jedynie ustrój społeczno-gospodarczy, oparty o zasadę własności prywatnej, a więc zapewniający rentowność gospodarki prywatnej, jest w stanie zabezpieczyć Państwu w formie podatków i pożyczek środki, niezbędne gwoździ utrwalenia jego mocarstwowego stanowiska i ziszczenia jego misji cywilizacyjnej; iz polityka gospodarcza Państwa Polskiego ma do rozwiązania szczególniejsze zadania, wynikające z silniejszego w Polsce aniżeli w wielu innych krajach przyrostu ludności, jak również z notorycznego niedorozwoju kapitału;

iz wobec tego zasadniczy cel państwowej polityki gospodarczej — wzmocnienie podstaw dochodu społecznego, przy osiągnięciu dobrobytu możliwie szerokich mas ludności — winien być w Polsce realizowany ze szczególnym uwzględnieniem momentów ludnościowych oraz konieczności wytworzenia jak najkorzystniejszych warunków dla procesów kapitałotwórczych.

W sprawie waluty

Zjazd — w uznaniu dla rozważnej i celowej polityki Banku Polskiego, zapewniającej życiu gospodarczemu stały i trwały miernik wartości w postaci niezachwianej jednostki pieniężnej, w przeświadczeniu o nieodzownej konieczności utrzymania polityki tej, jako gwarantującej procesom wytwórczości i wymiany podstawę stałości warunków pracy, w obliczu wstrząsów i zafłamań w ustroju pieniężnym licznych krajów oraz wobec propagowanych z wielu stron koncepcji inflacyjnych — stwierdza z największym naciskiem, iż stałość waluty krajowej stanowi bezwzględnie nieodzowny warunek wszelkiej konstruktywnej pracy gospodarczej, oraz wypowiada przekonanie, iż jakiegokolwiek poczynania inflacyjne byłyby zgubne dla gospodarstwa narodowego i groźne w następstwach swych dla przyszłości Państwa.

W sprawie ograniczenia prywatno-gospodarczej działalności Państwa

Zjazd stwierdza, iż w warunkach pogłębiającego się przesilenia wymagającego wzięcia wszystkich sił dla obrony życia gospodarczego oraz równowagi budżetowej Państwa, konieczne jest:

1) ograniczenie do najniezbędniejszych granic reglamentacji życia gospodarczego w kraju celem pozostawienia mu nieskrępowanej możliwości rozwoju;

2) wstrzymanie się rozszerzania pojęcia konieczności państwowych przy tworzeniu nowych placówek przemysłowych i tworzeniu nowych gałęzi produkcji, celem pozostawienia szerokiego pola inicjatywie prywatnej i zapobieżenia unieruchomienia funduszy państwowych, kosztem obciążenia budżetu;

3) ograniczenie działalności kredytowej Państwa, opartej na środkach budżetowych, a zmierzającej w wielu wypadkach do dalszego angażowania się Państwa w nowych przedsiębiorstwach przemysłowych, w szczególności zaś zastosowanie jak najdalej idącej ostrożności w udzielaniu przez Państwo gwarancji finansowych.

W sprawie wpływu samorządu gospodarczego na ustawodawstwo

Gdy podstawą współczesnego państwa jest idea łączenia wszystkich jego twórczych czynników, Zjazd stwierdza, że nowa konstytucja Rzeczypospolitej zapewniać winna bezpośredni udział przedstawicielstwa gospodarczego w działalności ustawodawczej. Zrównanie w prawach Senatu z Sejmem i wydatne oparcie składu Senatu o reprezentację gospodarczą przyczyni się w sposób istotny do ustrojowego zabezpieczenia równowagi interesów, dającej trwałość i pewność wewnętrznej budowy Państwa.

W sprawie dalszej organizacji samorządu gospodarczego w Polsce

Zjazd apeluje do Rządu Rzeczypospolitej o możliwie rychłe powołanie do życia izb rolniczych w najważniejszych pod względem gospodarczym okręgach Państwa.

Zjazd podnosi, iż nowoorganizowane izby rolnicze winny uzyskać własne podstawy finansowe w drodze odpowiednich zmian w repartycji istniejących świadczeń podatkowych.

Zjazd podkreśla potrzebę:

a) znowelizowania ustawy o izbach rolniczych w kierunku bezpośredniego udzielenia najszerzych praw wyborczych poszczególным kołom producentów rolnych oraz organizacjom rolniczym;

b) z owelizowania prawa przemysłowego w kierunku objęcia przez izby rzemieślnicze wszystkich rzemieślników, wykonujących swój zawód w celach zarobkowych;

c) udzielenia izbom rolniczym i rzemieślniczym uprawnień, analogicznych do wymienionych w art. 6 rozp. Prezydenta Rzpl. tej z dn. 15/VII 1927 r.

Zjazd stwierdza, że jednym z najskuteczniejszych środków usprawnienia gospodarki samorządu terytorjalnego byłoby przyznanie samorządowi gospodarczo-zawodowemu roli jednego z głównych czynników, konstytuujących skład samorządu powszechnego na terenach miast wydzielonych, powiatów i województw.

Zjazd wypowiada się:

a) za powołaniem już w czasie obecnym Związku Izb Rzemieślniczych jako korporacji prawa publicznego,

b) za rozważeniem sprawy powołania Związku Izb Rolniczych R. P. o analogicznym charakterze, po wykończeniu organizacji izb tego typu na terenie wchodzących w grę okręgów kraju,

c) za ponownym przedyskutowaniem w łonie Związku Izb Przemysłowo-Handlowych R. P. ewentualnej potrzeby i pożytku przekształcenia jego charakteru dobrowolnego na publiczno-prawny.

W sprawie metod współpracy samorządu gospodarczego w zakresie opiniodawczym z władzami rządowymi

Projekty ustaw i rozporządzeń z mocą ustawy oraz rozporządzeń wykonawczych, mających znaczenie dla życia gospodarczego, powinny być w całości nadsyłane przez właściwe Ministerstwa projektodawcze do zaopiniowania izbom przemysłowo-handlowym, rolniczym i rzemieślniczym, a zaniechanie tego obowiązku ustawowego z motywu pilności sprawy winno być istotnie ograniczone do najrzadszych wypadków.

Jest w wysokim stopniu pożądane, aby poszczególne Ministerstwa już we wstępnej fazie opracowywania projektów ustaw i rozporządzeń, dotyczących bezpośrednio lub pośrednio życia gospodarczego, korzystały ze współpracy izb samorządu gospodarczego i posiłkowały się w najszerzej mierze materiałami ankietowymi i opiniami, zebranymi w tych kwestiach przez izby.

Tryb przedkładania izbom samorządu gospodarczego do zaopiniowania ustaw i rozporządzeń winien być należycie unormowany i ustalony w drodze specjalnego zarządzenia Pana Prezesa Rady Ministrów.

Zjazd stwierdza konieczność zwołania konferencji z udziałem przedstawicieli Rządu i organizacji samorządu gospodarczego, mającej na celu szczegółowe przedyskutowanie postulatów samorządu gospodarczego w sprawie ustalenia metod współpracy czynników rządowych z samorządem gospodarczym w zakresie opiniowania przez ten samorząd ustaw i rozporządzeń, mających znaczenie dla życia gospodarczego.

W sprawie udziału samorządu gospodarczego w administracji stosunków gospodarczych

Zjazd wypowiada głębokie przekonanie, że przy mającej nastąpić reformie administracji publicznej w Polsce postulaty sfery gospodarczych w tej dziedzinie zostaną w możliwie najszerzej mierze uwzględnione i że współdziałanie samorządu gospodarczego w wykonywaniu administracji stosunków gospodarczych zostanie znacznie rozszerzone, w szczególności w zakresie: 1) udziału przedstawicieli samorządów gospodarczych w kolegialnych organach doradczych i opiniodawczych; 2) scentralizowania w izbach czynności, związanych ze stwierdzaniem stanu faktycznego w zakresie, mającym znaczenie dla życia gospodarczego; 3) powierzenia izbom czynności nadzorczych nad giełdami towarowymi i zapewnienia im należytej reprezentacji, w radach giełdowych, komisjach notowań, komisjach cennikowych i t. d.

W sprawie stanowiska Polski w obliczu aktualnych zagadnień międzynarodowej polityki handlowej

Zjazd stwierdza, że obok czuwania nad charakterem importu, dążyć należy wszelkimi środkami do rozwoju eksportu, w szczególności zaś kwalifikowanego.

Wobec stosowania przez obce kraje licznych narzędzi walki ekonomicznej w zakresie wymiany międzynarodowej konieczne jest posiadanie przez Polskę elastycznych środków handlowo-politycznych, zdolnych zabezpieczyć rozwój naszego wywozu

Z powyższych względów Zjazd poczytuje za wskazane:

- 1) czynny udział Polski w międzynarodowych porozumieniach gospodarczych, zmierzających ku zabezpieczeniu pokoju gospodarczego i politycznego oraz umożliwiających rozwój naszej aktywności ekonomicznej w zakresie produkcji i wymiany;
- 2) jak najrychlejsze wprowadzenie nowej taryfy celnej oraz rewizję tych z naszych traktatów handlowych, które nie zabezpieczają należycie interesów naszej produkcji i eksportu;
- 3) stosowanie — w miarę potrzeby — systemu preferencji oraz kontyngentów niskocelnych, jak również innych środków, mających na celu oparcie naszej wymiany na zasadach realnej wzajemności;
- 4) stosowanie, jako środków negocjacyjnych lub odwetowych: zarządzeń clearingowych, upłynniających nasze wierzytelności eksportowe, administracyjnych podwyżek celnych, uelastycznionej reglamentacji przywozu i t. p.

W sprawie preferencji dla krajowych surowców rolniczych

Zjazd uznaje, że zasada preferencji dla wytworów produkcji krajowej powinna obejmować t. zw. surowce pochodzenia rolniczego w tym samym zakresie i w tym samym stopniu, jak i wyroby gotowe i surowce pochodzenia przemysłowego i górniczego.

Zjazd zwraca uwagę na konieczność podjęcia systematycznych badań naukowo-technicznych dla wyjaśnienia, w jakim zakresie sprowadzane dotychczas z zagranicy surowce mogą być w uwzględnieniu szczególnych właściwości technicznych oraz warunków obrotu zastąpione surowcami krajowymi.

Zjazd wyraża przekonanie, że decyzja co do praktycznego zastosowania zasady preferencji dla tak zwanych surowców rolniczych może być powzięta dla poszczególnych artykułów lub grup towarów po dokładnym i wszechstronnym zbadaniu całokształtu zagadnienia pod kątem widzenia tych samych kryteriów, jakie są brane pod uwagę przy stosowaniu zasady preferencji do wyrobów produkcji górniczej i przemysłowej i po przeprowadzeniu prób dla uzgodnienia sprzecznych poglądów i interesów rolnictwa, przemysłu, rzemiosła i handlu.

W sprawie organizacji handlu wewnętrznego artykułami rolniczymi

Zjazd stwierdza, że zarówno handel spółdzielczy, jak i prywatny, należycie zorganizowany i sprawnie funkcjonujący, poczytywać należy jako zasługujące na poparcie ze strony czynników publicznych.

Zjazd wita z uznaniem dokonane uprzywilejowanie podatkowe przedsiębiorstw handlowych, prowadzących prawidłowe księgi handlowe, w stosunku do pozostałych przedsiębiorstw, t. j. nie prowadzących takich ksiąg, jako zarządzenie, sprzyjające procesowi przystosowywania się przedsiębiorstw handlu rolniczego do nowoczesnych warunków obrotu. Obowiązujące obecnie niższe normy w zakresie opodatkowania handlu spółdzielczego uznaje Zjazd za uzasadnione jedynie przy spółdzielniach, ograniczających obroty swe wyłącznie do udziałowców.

Zjazd uważa reglamentację administracyjną cen artykułów rolniczych, prowadzoną w jakikolwiek sposób i w jakimkolwiek zakresie, za niezasadzoną i szkodliwą. Pożądane jest natomiast ujawnianie procesów kształtowania się cen w drodze rozbudowy obrotów giełdowych. Zjazd przekazuje Stałej Komisji Porozumiewawczej Izby Przemysłowo-Handlowych, Rolniczych i Rzemieślniczych zbadanie zagadnienia wzmoczenia obrotów artykułami rolniczymi na giełdach, jak również ustalenie planu dalszej — w sprzyjających okolicznościach — rozbudowy aparatu giełdowego w Polsce.

W sprawie organizacji i standaryzacji eksportu rolnego

Wzmocnienie eksportu rolniczego uzależnione jest od dostosowania towarów, na eksport przeznaczonych, do wymagań odbiorców zagranicznych, co jest do osiągnięcia — między innymi — w drodze scharmonizowania organizacji eksportu rolnego z organizacją produkcji rolnej.

W tym celu organizacje rolnicze w miarę potrzeby będą powoływały odpowiednie związki producentów dla wprowadzenia jednolitych metod produkcji, ujednolicania gatunków odmian

i t. p. Przy ustalaniu metod, mających na celu jakościowe podniesienie produktów rolnych, wskazane jest porozumienie zainteresowanych samorządów gospodarczych.

Zjazd uważa za pożyteczne istnienie branżowych związków eksporterów, w skład których wchodziłyby również reprezentacje rolniczych i handlowych organizacji, celem zapewnienia współpracy tych czynników w zakresie organizacji eksportu rolniczego.

Zjazd zwraca uwagę na konieczność rozwiązania zagadnienia finansowania eksportu celem umożliwienia handlowi eksporterom objęcia bezpośredniej gestji na rynkach zbytu i podniesienia jego zdolności konkurencyjnej. Zjazd uważa, iż jest to jedna z nielicznych dziedzin, które nadają się do finansowania z funduszy publicznych.

Środki, przeznaczane z funduszy publicznych na popieranie eksportu, winny być zużywane odnośnie eksportu rolniczego na: a) finansowanie wywozu pionierskiego, oraz b) na zwalczanie konkurencji na rynkach zbytu. Dyspozycja tym funduszem winna być elastyczna i spoczywać w ręku organu, w skład którego weszliby przedstawiciele samorządów gospodarczych, a w szczególności izb rolniczych i przemysłowo-handlowych.

UCHWAŁY RADY MINISTRÓW. — Rada Ministrów na posiedzeniu w dn. 27/IV r. b. uchwaliła m. inn. szereg rozporządzeń, dotyczących ulg w spłacie należności rolniczych. Są to rozporządzenia w sprawie obniżenia kar za zwłokę od zaległych należności Skarbu Państwa, powstałych w związku z przebudową ustroju rolnego, w sprawie ulg przy spłacie należności instytucji kredytowo-osadniczych b. państw zaborczych, oraz w sprawie obniżenia kar za zwłokę przy egzekucjach należności Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych.

Również z uwagi na pewne odciążenie rolnictwa uchwalony został projekt rozporządzenia Rady Ministrów o częściowym zniesieniu grup zarobkowych w ubezpieczeniu na wypadek choroby. Przewiduje on, że za podstawę do obliczania wysokości zasiłków pieniężnych i składek przyjmuje się w stosunku do pracowników rolnych i leśnych rzeczywisty zarobek ubezpieczonego, zamiast ustalonej w statutach poszczególnych kas chorych płacy ustawowej w odpowiedniej dla danego ubezpieczonego grupie zarobkowej, z zachowaniem jednakże górnej i dolnej granicy płacy ustawowej, ustalonej w tabeli grup zarobkowych. Przyjęcie „rzeczywistego zarobku” za podstawę do wymiaru składek sprowadzi wysokość składek do rzeczywistej normy, określonej w statutach poszczególnych kas chorych. Zmniejszy to wynikające z tego tytułu obciążenie w przybliżeniu o 1%, bowiem system wymierzania składek od t. zw. „płacy ustawowej” powoduje w praktyce podwyższenie wysokości składki z 6,5%, przewidzianej w ustawie, do 7,5% rzeczywistego zarobku ubezpieczonego.

Poza tem Rada Ministrów powzięła uchwałę o zmianie koncesji dla S. A. „Elektryczne Koleje Dojazdowe” na budowę i eksploatację kolei elektrycznej z Warszawy do Grodziska oraz o nadaniu temu towarzystwu koncesji na budowę i eksploatację odgałęzień wymienionej kolei, mianowicie do Włoch (długości ok. 2'068 km) i do Milanówka (długości ok. 4'610 km), oraz przedłużenia linii od stacji końcowej w Grodzisku do stacji kolei państwowej w tej miejscowości (długości ok. 1'515 km).

GÓRNICCTWO I PRZEMYSŁ

GÓRNICCTWO WĘGLOWE

STAN PRZEMYSŁU WĘGLOWEGO W MARCU 1932 R. — Sytuacja przemysłu węglowego w marcu w porównaniu z lutym naogół nie uległa poważniejszej zmianie. W związku z względnie niską temperaturą w marcu nastąpiło pewne ożywienie na rynkach węglowych zarówno w kraju, jak i zagranicą.

Liczbowo stan przemysłu węglowego w marcu — według danych tych czasowych — ilustruje następujące zestawienie (w tys. tonn):

Rejony węglowe	Wydobycie	Zbyt w kraju	Eksport	Zapasy na zwalach ¹⁾
Śląski	1.890	1.015	655	1.876
Dąbrowski	356	254	73	640
Krakowski	133	107	1	125
Razem:	2.379	1.376	729	2.641
Luty 1932 ²⁾	2.134	1.226	631	2.714
Zmiany w stosunku do lutego 1932	+ 245	+ 150	+ 98	- 73

Z danych tego zestawienia wynika, że wydobycie węgla kamiennego w marcu w stosunku do lutego wzrosło o 245 tys. t. pozostaje jednak o 619 tys. t. mniejsze od wydobycia w marcu r. ub. Przeciętne dzienne wydobycie (przy 26 dniach roboczych) wzrosło o ok. 2'5 tys. t. i wynosiło ok. 91'5 tys. t.

Ogólny zbył węgla kamiennego w marcu wzrósł o 248 tys. t. w porównaniu z lutym i wynosił 2.105 tys. t. Ponieważ zbył węgla w kraju wzrósł procentowo w mniejszym stopniu niż eksport, przeto nastąpiło w ustosunkowaniu się zbytu krajowego do eksportu pewne przesunięcie w stronę eksportu. Podczas gdy w lutym zbył krajowy stanowił 66'03%, a eksport 33'97%, to w marcu odpowiednio liczby wynoszą 65'37% oraz 34'63%.

Zbył węgla w kraju wzrósł o 150 tys. t. Wzrost ten został spowodowany zwiększeniem zapotrzebowaniem na sortymenty opałowe oraz poważniejszym wzrostem zamówień ze strony przemysłu wskutek sezonowego wzrostu wytwórczości w niektórych gałęziach przemysłu. Również trwający cały miesiąc strajk węglowy w rej. dąbrowskim i krakowskim spowodował po jego zakończeniu konieczność uzupełnienia przez przemysł przetwórczy potrzebnych zapasów węgla. Z poszczególnych gałęzi przemysłowych wzrost zapotrzebowania węgla w marcu dotyczył przemysłu żelaznego i metalurgicznego, następnie rolniczego, cukrowniczego, włókienniczego, solnego i naftowego oraz przemysłów, związanych z ruchem budowlanym, t. j. przemysłu cementowego i ceramicznego łącznie z cegielniami i wapiennikami. Jedynie brykietownie wykazują pewien spadek zapotrzebowania. Dostawy węgla dla kolei tylko nieznacznie przewyższyły poziom poprzedniego miesiąca.

Ponieważ wydobycie węgla kamiennego było trochę mniejsze niż ogólny zbył łącznie z zużyciem na cele własne, przeto zapasy węgla na zwalach kopalnianych nieznacznie spadły i wyniosły w końcu miesiąca 2.657 tys. t.

Liczba robotników w, zapisanych z końcem miesiąca sprawozdawczego w kopalniach węgla kamiennego, wynosiła:

Rejony	Luty	Marzec	Zmiany w stos. do lutego 1932
Śląski	69.231	64.955	- 4.276
Dąbrowski	26.077	26.115	+ 38
Krakowski	8.567	8.469	- 98
Razem:	103.875	99.539	- 4.336

W związku z unieruchomieniem z dniem 31/III kopalni „Charlotte” i „Hr. Laura” oraz dalszym zwalnianiem robotników na innych kopalniach, liczba robotników, zatrudnionych w przemyśle węglowym w ostatnim dniu marca w porównaniu z miesiącem poprzednim zmniejszyła się o 4.336.

Wskutek zmniejszenia się załogi robotniczej liczba zarejestrowanych bezrobotnych zwiększyła się o 2.208 i wynosiła na dz. 30/III 18.095 osób.

¹⁾ Obliczono przy uwzględnieniu węgla, zużytego na cele własne kopalni, na deputaty robotnicze, oraz węgla, skreślonego przy sprawdzaniu zapasów.

²⁾ Liczby poprawione.

Wydatność pracy, a więc przeciętne wydobycie na jedną robotniko-dniówkę w kopalniach węgla kamiennego, wynosiło w marcu 1.340 kg, a zatem spadło o 45 kg w porównaniu z lutym. Przeciętne wydobycie na jedną robotniko-dniówkę w poszczególnych rejonach węglowych w marcu w porównaniu z lutym ilustrują poniższe dane (w kg):

Rejony	Luty	Marzec
Śląski	1.528	1.486
Dąbrowski	1.091	924
Krakowski	1.134	1.034

Przeciętne zarobki robotnicze na dniówkę opłaconą całej załogi w poszczególnych rejonach węglowych za luty w porównaniu z 2 poprzednimi miesiącami wykazuje następujące zestawienie (w zł):

Rejony	Grudzień	Styczeń	Luty
Śląski	10'64	10'50	9'68
Dąbrowski	8'91	8'93	7'70
Krakowski	8'34	8'26	8'10

Rozpoczęty dn. 18/II przez zawodowe związki robotnicze strajk w rej. dąbrowskim i krakowskim trwał też przerwy do dn. 17/III. Strajk ten skończył się niepowodzeniem dla robotników i płace robotnicze w kopalniach, zrzeszonych w Radzie Zjazdu Przemysłowców Górniczych obu wspomnianych rejonów, zostały obniżone z dn. 1/II o 8%. Dn. 31/III wygasa umowa zbiorowa w górnictwie rej. dąbrowskiego i krakowskiego; wobec niewypowiedzenia t. zw. części umowy idealnej, traktującej o wynagrodzeniu akordowym, o premiach, o świadczeniach w naturze, o kwestji deputatów i t. d., umowa ta automatycznie przedłużona zostaje na jeden rok.

Ceny węgla w kraju loco kopalnia pozostały w marcu niezmiennione, również nie uległy zmianie ceny węgla eksportowego do krajów konwencyjnych. Ceny węgla f. o. b. Gdańsk-Gdynia pod wpływem zaostrzającej się konkurencji węgla brytyjskiego kształtowały się zniżkowo i wynosiły dla grubych gatunków węgla górnosląskiego średnio po sh 12/6 za tonnę, przyczem dokonywane są głównie tranzakcje z natychmiastową dostawą, gdyż importerzy wobec niewyjaśnionej sytuacji na rynku walutowym, wstrzymują się od zawierania tranzakcji na dłuższe terminy dostaw.

W wyniku długich pertraktacji Rządu z przedstawicielami przemysłu węglowego zawarta została pod presją Rządu konwencja eksportowa oraz przyjęto połączone z nią system premijowania eksportu na rynki, tą konwencją objęte, w postaci funduszu wyrównawczego.

Ze względu na zaostrzenie się kryzysu w przemyśle węglowym Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wydało rozporządzenie o zmniejszeniu podatku komunalnego od kopalni. Związki komunalne, uprawnione do poboru tego podatku, mają na rok budżetowy 1932/33 obniżyć dotychczasowe stawki podatkowe z 0'75% do 0'50%.

Taryfy kolejowe w miesiącu sprawozdawczym pozostały niezmiennione.

Stawki frachtowe w marcu w porównaniu z lutym nie wykazały poważniejszych zmian. Pewne ożywienie na rynku frachtowym, które dało się zauważyć w końcu miesiąca, tłumaczy się likwidacją strajku w zagłębiu dąbrowskim, i wskutek tego frachtujący starali się energicznie wywiązać ze swych zobowiązań przez śpieszne dostaw. Frachtowania odbywały się na podstawie: papierowej waluty skandynawskiej i funta papierowego — do krajów skandynawskich, a na podstawie funta złotego — do Francji. Za statek ok. 3.000 tonn płacono za tonnę z Gdańska/Gdyni do Stockholmu, Gefle, Slite sh 4/2, do Malmö sh 4/3, do Kopenhagi sh 4/4, Aalborg sh 4/3, do Oslo sh 5, Drammen sh 5/6, do Rouen sh 4/4 (w zlocie), Bordeaux sh 6/6, Nantes sh 5/3, Bayonne sh 7/6 w walucie papierowej, do Helsingforsu sh 4 1, do Vyborgu sh 4, do Neapolu sh 8/6, Civita Vecchia sh 8/9, Wenecja, Triest, Ankona sh 9.

Produkcja koksu w marcu w porównaniu z lutym wzrosła o 3.533 t, wynosząc 88.991 t, natomiast spadł zbył ogólny koksu o 1.631 t i wynosił 82.893 t, z czego na zbył krajowy przypada 68.423 t, a na eksport 14.470 t. Zapasy koksu wzrosły i wynosiły na dz. 31/III 194.736 t. Załoga robotnicza wynosiła 1.939 osób.

Produkcja brykietów w marcu wynosiła 14.273 t, t. j. o 3.731 t mniej niż w lutym. Natomiast wzrósł ogólny zbył

brzyktów, a mianowicie o 1.037 t. i wynosił 16.036 t., z czego na zbył krajowy przypada 15.131 t., a na eksport 905 t. Zapasy zmalały i wynosiły na dz. 31/III 2.457 t. Załoga robotnicza wynośiła 111 osób.

Węgla brunatnego wydobyto w marcu 2.903 t., t. j. o 646 t. więcej w porównaniu z miesiącem poprzednim. Również wzrósł odpowiednio zbył krajowy. Załoga robotnicza wynosiła z końcem miesiąca 199 osób.

PRZEMYSŁ WŁÓKIENNICZY

SCALENIE PODATKU OBROTOWEGO WE WŁÓKIENICTWIE. — Kwestja scalenia podatku obrotowego we włókiennictwie wkroczyła obecnie w decydującą fazę. Ostatnio odbyła się w Izbie Przemysłowo-Handlowej w Łodzi specjalna konferencja z udziałem wszystkich zainteresowanych organizacji przemysłowych i kupieckich. Na konferencji tej przedstawiciele wszystkich organizacji stwierdzili, że zarówno przemysł, jak i handel, przywiązują szczególną wagę do realizacji tej reformy i uznają konieczność kontynuowania starań o przyspieszenie i zakończenie prac przygotowawczych, podjętych w tej mierze z inicjatywy i na terenie Min. Skarbu. Konferencja ustaliła również, że zarówno przemysł, jak i handel, całkowicie doceniają potrzebę takiej repartycji scalonego podatku, by ciężar świadczeń nie obciążał jednostronnie i nadmiernie przemysłu. Ponieważ scalenie stanowić będzie reformę, dzięki której cały handel i przetwarzająca część fabryk przemysłu przetwórczego zwolnione zostaną od płacenia podatku obrotowego na dotychczasowych zasadach indywidualnych — konferencja uznała za słuszne, aby część sum podatku obrotowego również i po scaleniu przypadała na wszystkich płatników, którzy dotąd podatek ten uiszczają indywidualnie. W wyniku przeprowadzonej dyskusji konferencja uznała za konieczne powiązanie sprawy scalenia podatku obrotowego z kwestją podwyższenia ceny świadczeń przemysłowych, co byłoby najprostszym sposobem repartycji, umożliwiającym z jednej strony należyte odciążenie przemysłu, z drugiej zaś — odpowiadającym możliwościom płatników, obciążonych tą podwyżką.

W ten sposób stworzone zostało podłoże dla kompromisowego uzgodnienia stanowiska przemysłu z jednej i handlu z drugiej strony. Przygotowanie konkretnych propozycji, które z kolei stanowiąłyby w tej doniosłej sprawie podstawę dla dalszej akcji Izby Przemysłowo-Handlowej, mającej wykazać, iż całokształt kwestji, związanych ze sprawą scalenia podatku obrotowego, doczekał się należytego uzgodnienia wśród sfer gospodarczych — konferencja powierzyła specjalnej komisji, która prace swe zakończyć ma w przeciągu 4 tygodni.

M. K.

PROJEKT CENTRALI SPRZEDAŻY PRZĘDZY BAWELNIANEJ. — Na terenie kartelu przedzalników bawełnianych podjęte zostały zamierzenia stworzenia centrali sprzedaży przędzy.

Według opracowywanego w tej mierze projektu, centrala sprzedaży przędzy miałaby być biurem komisowem, które otrzymywałoby przędzę bawełnianą do sprzedaży od tych grup przedzalniczych, których produkcja lokowana jest na rynku. Za czynności swe i del credere centrala pobierałaby 3% prowizji. Oczywiście, składy przędzwy pozostałyby przy poszczególnych fabrykach i kontrolowane byłyby z ramienia centrali przez specjalnych urzędników. Centrala sprzedaży przędzy bawełnianej pozostawałaby w bezpośrednim kontakcie z kartelem. Ze względu na ścisłą współzależność, istniejącą między rynkiem przędzy a rynkiem tkanin bawełnianych, projekt przewiduje przy ustalaniu wysokości zapasów przędzy również i uwzględnienie przędzy, zawartej w tkaninach. Wszystkie firmy przedzalnicze, w myśl opracowywanego projektu, zostałyby podzielone na 4 kategorie. Kategoria A miałaby obejmować firmy, pracujące wyłącznie dla potrzeb swej własnej produkcji, tkanin bawełnianych; kategoria B — przedzalnie, plasujące pewną część produkowanej przez się przędzy, większość zaś jej — przerabiające we własnych tkalniach; do kategorii C zaliczone zostałyby przedzalnie, których większa część produkcji przędzy sprzedawana jest tkaczom, wreszcie kategoria D objęłaby właścicieli przedzalników, t. j. przedsiębiorstwa, nie posiadające poza przedzalnią innych działów produkcji włókienniczej i sprzedające całą swą produkcję przędzy na rynku. W ten sposób w myśl opracowywanego projektu centrala sprzedaży objęłaby kategorie C i D, reprezentujące ogółem nieco mniej niż połowę całego stanu posiadania polskiego przemysłu przedzalniczego, bo około 750 tys. wrzecion. Przedzalnie te utworzyłyby kapitał zakładowy centrali sprzedaży przez opłatę 10 centów od wrzeciona, t. j. \$ 75 tys.

Dalszym etapem poczyniń organizacyjnych przemysłu przedzalniczego miałyby być uzyskanie kredytów warrantowych pod zastaw przędzy w wysokości \$ 200 tys. Centrala prowadziłaby sprzedaż przędzy t. zw. „systemem kontowym”, przy którym przędza pozostawałaby w składach poszczególnych przedzalń, skąd odbiorcy bezpośrednio mogliby ją otrzymywać. Centrala sprzedaży natomiast księgowalaby te transakcje z zastosowaniem podziału sum, uzyskanych z każdej transakcji między poszczególne przedsiębiorstwa w określonym stosunku do wielkości posiadanych przez nie zapasów przędzy bawełnianej. Dla firm, których przędza uzyskuje na rynku wyższe ceny od cen, uzyskiwanych przez przędzę tych samych numerów względnie gr. tunków innych przedzalń — projekt centrali sprzedaży przewiduje pewne dodatkowe opłaty.

Celem utrzymania wyznaczonych cen w granicach poszczególnych grup oraz wszystkich warunków projekt przewiduje wprowadzenie pewnych rygorów. Tak np. za pobranie cen niewłaściwych względnie za samowolne przeniesienie z jednej grupy do drugiej — przewidzianna byłaby opłata w granicach 5 — 10 centów od 1 kg.

Poza ogólnie powyżej scharakteryzowanymi wytycznymi przyszłej działalności ewentualnej centrali sprzedaży przędzy bawełnianej pozostałoby do sprecyzowania i uzgodnienia szereg spraw, nieobjętych projektem. Dotyczy to m. in. sprawy przedzalń zamiejscowych, t. j. takich centrali twórcze i administracyjne znajdują się poza Łodzią, dalej kwestja regulacji wiarytelności przedzalników, a wreszcie sprawy finansowe. Zwłaszcza zagadnienia finansowe wysuwają się obecnie na plan pierwszy i prędzej czy później będą musiały być rozwiązane. Nie ulega bowiem żadnej wątpliwości, że poza stworzeniem mechanizmu, redukującego ilość przędzy na rynku w celu opamięnienia zjawiska nadprodukcji w tym półfabrykacie, nadającym rynkowi włókienniczemu podstawowe piętno — musi powstać pewna możność regulowania zbytu w ten sposób, aby fabryki nie były zmuszone w okresach silniejszego zapotrzebowania na gotówkę rzucić na rynek znacznych ilości przędzy po cenach deficytowych. Dlatego też uzupełnieniem regulacji poziomu cen powinny być stworzenie kapitałów obrotowych. W ten bowiem tylko sposób przemysł bawełniany wobec braku dostatecznych własnych kapitałów obrotowych i braku banków, zdolnych do zaopatrzenia przemysłu w te kapitały — uzyskałby możność przetrwania okresów finansowo cięższych bez ramszowania przędzy, t. j. rzucania jej na rynek po cenach, będących cz. sto zupełnym zaprzeczeniem jakiegokolwiek bądź rentowności.

O zdobyciu tych kapitałów, które udzielane byłyby poszczególnym przedsiębiorstwom pod lombard przędzy w trudnych dla nich okresach, zabiegają obecnie inicjatorzy utworzenia centrali sprzedaży przędzy bawełnianej.

M. K.

PRZEMYSŁ KONFEKCYJNY

NOWE MOŻLIWOŚCI EKSPORTU KONFEKCYJNY DO ANGLJI. — Zniesienie angielskich ceł prohibicyjnych stwarza niewątpliwie nowe możliwości pomyślnego rozwoju eksportu konfekcji polskiej do Anglii. Eksport ten nabrął, jak wiadomo, w okresie r. ub. silnego rozpędu, osiągając w niektórych miesiącach 1931 r. sumę \$ 5 miljn. i wysuwając W. Brytanię na czoło odbiorców włókiennictwa polskiego. Wprowadzenie ceł ochronnych w Anglii przyczyniło się do zmniejszenia eksportu, a spadek funta niemal zupełnie wywóz ten zahamował. Ustalenie z dniem 26/IV nowych ceł, które dla konfekcji wynoszą 20%, ułatwi niewątpliwie odzyskanie utraconego rynku angielskiego, co z uwagi na szereg trudności, powstałych w związku z kontyngentowaniem importu konfekcji w Holandii i Francji, stanowi moment niezwykle doniosły.

W związku z możliwością odbudowy eksportu konfekcji do Anglii w rozmiarach, w jakich wywóz ten odbywał się przed wprowadzeniem angielskich ceł ochronnych, zwrócić należy uwagę na konieczność zrealizowania szeregu posunięć o charakterze organizacyjnym. Eksporterzy muszą bowiem zdąć sobie sprawę z tego, że wywóz do Anglii nie może się odbywać w tak nieunormowany sposób, jak to miało miejsce w 1929 i 1930 r. Eksport ten nie może być normowany przez momenty spekulacyjne, lecz jedynie przy uwzględnieniu realnych możliwości zbytu na rynku angielskim. Chaotyczny wywóz jest w najwyższym stopniu szkodliwy zarówno dla samych eksporterów, którzy w razie zbyt ostrego forsowania go muszą w końcu ponieść straty w związku z przesyleniem rynku odbiorczego i powstałą na tem'le dziką konkurencją cen, jak i dla prestige'u gospodarczego Państwa w stosunkach z W. Brytanią.

Istnieją poważne gwarancje, że dzięki całemu szeregowi zarządzeń czynników miarodajnych, zrealizowanych w okresie 1931 r., eksport ten ujęty będzie w zwarte formy organizacyjne.

Kontrola eksportu przez delegatów P. I. E., obniżenie i różniczkowanie zwrotów cel przy eksporcie oraz stosowanie przepisów o kompensacyjnym eksporcie jedynie wobec przedsiębiorstw, prowadzących prawidłowe księgi handlowe — wszystko to pozwala sądzić, że eksport konfekcji do Anglii oparty będzie na solidnych podstawach z wyeliminowaniem elementów niefachowych i nieodpowiedzialnych.

Z drugiej strony wysuwa się konieczność zrealizowania szeregu problemów, łączących się z transportem odzieży i tkanin przez Gdynię. Z chwilą bowiem, gdy Anglia zajmie znowu jedno z czołowych miejsc w szeregach odbiorców włókiennictwa polskiego, problem transportu morskiego związany zostanie ściśle z zagadnieniem samego wywozu. Zważywszy bowiem należy, że w okresie silnego wzrostu eksportu włókienniczego do Anglii transporty manufaktury i konfekcji przez port gdyński dochodziły do paruset tonn miesięcznie (ogółem w 1931 r. 2.889 t). Również i tutaj szereg posunięć Rządu, który dla zagadnień transportu włókienniczego przez Gdynię wykazał dalekoidące zainteresowanie i poparcie, doprowadził do unormowania załadunków, z tem związanych.

Obecnie wysuwa się szereg postulatów, których realizacja miałyby przyczynić się do całkowitego unormowania dziedziny transportu i zapobiec ewentualnym trudnościom, jakie przy eksporcie włókienniczym przez port gdyński mogłyby powstać wraz z intensywnym rozwojem eksportu włókienniczego do Anglii. Tak więc wysuwana jest sprawa szerszego niż dotąd uwzględnienia ładunków drobnicowych w porcie, różniczkowania stawek transportowych dla manufaktury, uproszczenia manipulacji celnych i dalszej rozbudowy odpowiednich połączeń okrętowych. W dziele zmian przewozu morskiego sfery zainteresowane zwracają uwagę na podwyżkę 10%ową frachtów w związku ze spadkiem funta, co przewozy na liniach polskich podraża. W dziedzinie przewozów kolejowych podkreśla się, że transport jest droższy w kierunku Gdańska i Gdyni, jeżeli chodzi o eksport, od transportu w obrocie wewnętrznym, że przy eksporcie kompensacyjnym pewne trudności stwarza dla eksporterów transport towarów do Paryża lub Amsterdamu przez Zbąszczyń, który podraża transport o zł 3 na 100 kg w porównaniu z transportem przez Sośno i t. p.

Sądzić należy, że transport manufaktury i odzieży przez port gdyński przyczyni się do zwiększenia przeładunków w porcie i wzrostu zapotrzebowanego tonnażu, co nie pozostanie bez wpływu na sytuację samych linii okrętowych. W tych warunkach nowe możliwości eksportu konfekcji do Anglii nabierają o tyle szczególnego znaczenia, że produkcja gotowej odzieży przechodzi przez kilka stadiów, dając zatrudnienie robotnikom całego szeregu gałęzi wytwórczości. Ta okoliczność więc posiada, zwłaszcza w obecnym momencie, szczególne znaczenie, gdyż przyczyni się, niewątpliwie, do znacznego odprężenia sytuacji na rynku pracy w okręgu łódzkim i do wzrostu zatrudnienia w przemyśle konfekcyjnym oraz w fabrykach, związanych z dostawami dla przemysłu odzieżowego.

M. K.

KONTYNGENTY NA KONFEKCJĘ POLSKĄ WE FRANCJI. — Przedstawiciele Izby Przemysłowo-Handlowej w Łodzi, Wicedyrektor Izby P. Dr. H. Berkowicz i Radca Izby P. Rozen, nawiązali kontakt z syndykatem francuskich producentów konfekcji oraz kupców branży konfekcyjnej. Z przedstawicielami obu tych organizacji delegacja odbyła szereg rozmów, w czasie których ustalono pewne wspólne wytyczne, które pozwoliłyby uregulować sprawę kontyngentów konfekcji polskiej w eksporcie do Francji. Zaznaczyć należy, że w ten sposób uregulowane zostały ostatnio kontyngenty na konfekcję dla producentów niemieckich. Naskutek zawartego bowiem w tej sprawie pomiędzy producentami niemieckimi i francuskimi porozumienia, zatwierdzonego następnie przez Rząd, postanowiono utworzyć z dniem 1 maja specjalne biuro wywozu niemieckiego przemysłu konfekcyjnego w Berlinie.

Delegacja łódzka, opierając się na tym układzie, wysunęła szereg propozycji, które byłyby wzięte za podstawę porozumienia producentów francuskich i polskich. Sądzić można, że inicjatywa ta dla pomyślnego rozwiązania sprawy kontyngentów na konfekcję polską we Francji nie będzie bezowocna, gdyż przyczyniła się do wszechstronnego wyświetlenia szeregu spraw, które mogłyby nasuwać pewne wątpliwości.

M. K.

PRZEMYSŁ CUKROWNICZY

KAMPANJA CUKROWNICZA 1931/1932¹⁾. — W kampanji cukrowniczej 1931/32 pracowało w Polsce 67 cukrowni, gdy w kampanji 1930/31 — 69 cukrowni, a w kampanji 1929/30 — 70 cukrowni. Z liczby czynnych w ostatniej kampanji — 23 cukrownie przypadają na Poznańskie i Pomorze (w latach 1930/31 i 1929/30 24 cukrownie), 44 zaś — na pozostałe województwa (w 1930/31 r. — 45, w 1929/30 r. — 46).

Ogromna większość cukrowni rozpoczęła kampanję w II połowie października; w ostatnich dniach września zaczęły kampanję tylko 2 cukrownie małopolskie, w okresie od 6 do 13 października 8 cukrowni (w tem 3 Związku Poznańskiego), w 4-dniowym okresie od 14 do 17 października — więcej niż połowa, bo 34 cukrownie, wreszcie w okresie końcowym października pozostałe cukrownie, prócz jednej (Karwice-Ozierany), która zaczęła kampanję dopiero w dn. 6/XI r. b. Kampanja została ukończona przeważnie w II połowie listopada i w grudniu.

Produkcja cukru wyniosła we wszystkich cukrowniach 449.662 tonn w wartości białego kryształu, a więc znacznie mniej niż w kampanji 1930/31 (703.978 t), nie mówiąc już o kampanji 1929/30 (825.410 t).

Podział produkcji na poszczególne rodzaje cukru przedstawia się następująco:

	1931/32
Rafinada z kryształem rafin.	52.960
Kryształ afin.	242.032
Cukry surowe ²⁾	154.670

Razem: 449.662

W stosunku do produkcji zeszłorocznej produkcja kryształu afinowanego zmniejszyła się do połowy, produkcja zaś cukrów surowych uległa minimalnej tylko niżce.

Ponieważ zapas cukru z poprzedniej kampanji wyniósł w dn. 1 X 1931 r. 206.070 t (w 1930 r. tylko 105.255 t, a w 1929 r. zaledwie 30.789 t), więc ilość cukru do dyspozycji w kampanji 1931/32 wyniosła 655.732 t (w kampanji 1930/31 809.233 t w kampanji 1929/30 856.199 t). Z tej ilości rozchodowano w okresie półrocznym (październik — marzec 1931/32) 320.041 t, gdy w tym samym okresie w kampanji 1930/31 340.715 t, a w kampanji 1929/30 446.630 t. Spadek zbytu cukru jest więc w kampanji tegorocznej w stosunku do zeszłorocznej niewielki, wynoszący tylko 7½%, ponieważ zaś ilość cukru do dyspozycji — wobec bardzo silnej redukcji produkcji — była w obecnym okresie kampanijnym znacznie mniejsza niż w zeszłorocznej kampanji, więc nastąpiło poważne zmniejszenie zapasów. Gdy, mianowicie, zapasy na ultimo marca 1931 r. wynosiły 462.518 t, to na ultimo marca r. b. stanowiły one tylko 335.691 t, o ile więc i w II połowie roku kampanijnego 1931/32 zbyt cukru utrzyma się na poziomie niewiele mniejszym od zeszłorocznego, to należy się spodziewać redukcji zapasów do kwoty około 100 tys. tonn.

Tak, jak w Polsce sytuacja przedstawia się i u innych producentów europejskich; przeprowadzili oni bardzo znaczne redukcje produkcji, pozwalające na usunięcie nadmiernych zapasów w szybszym nawet tempie, niż to przewiduje umowa międzynarodowa. Rozmiary produkcji w ważniejszych krajach europejskich w kampanji r. b. (według szacunku styczniowego) w porównaniu z produkcją zeszłoroczną przedstawiają się następująco (w tys. tonn w wartości cukru surowego):

	Licht		Miedz. Stow. Statystyki Cukrownicz.	
	1931/32	1930/31	1931/32	1930/31
Niemcy	1.550	2.529	1.573	2.547
Francja	830	1.196		
Czechosłowacja	815	1.126	803	1.143
Polska	500	792	492	782
Włochy	360	420	358	413
Hiszpanja	345	340	.	.
Anglia	260	484	.	.
Belgia	205	283	204	280
Holandja	175	300	.	.
Austria	165	150	165	150
Szwecja	144	187	144	187
Węgry	125	234	125	234
Dania	122	168	122	168
Jugostawja	80	98	86	103
Rumunia	55	152	.	.
Bułgaria	28	58	26	58

¹⁾ Na podstawie danych Rady Naczelnej Polskiego Przemysłu Cukrowniczego oraz „Gazety Cukrowniczej”.

²⁾ W przeliczeniu na biały kryształ.

Polska, jak widzimy, należy do producentów, którzy stosunkowo najsilniej ograniczyli produkcję w kampanii tegorocznej. Polska zajmuje w produkcji tegorocznej, jak i w kampanii 1930/31, czwarte miejsce, gdyby zaś uwzględnić produkcję obszarów europejskich Z. S. R. R. (szacowaną na 1·9 miljn. t), przesunęłaby się na piąte miejsce.

Powracając do kwestii zbytu cukru, stwierdzić możemy, że spadek rozchodu cukru w Polsce w I półroczu roku kampanijnego 1931/32 w stosunku do tegoż okresu 1930/31 r. dotyczy (odmiennie niż w r. ub. w stosunku do 1929/30) głównie konsumpcji wewnętrznej, w mniejszym zaś stopniu eksportu, jak to ilustruje następujące zestawienie (w tonnach w wartości białego kryształu):

	Konsumpcja	Ekspert
Rafinada z kryształem rafin.	28.907	109
Kryształ afin.	117.673	48.979
Cukry surowe ¹⁾	12	124.361
Razem 1931/32:	146.592	173.449
" 1930/31:	164.982	181.733

Konsumpcja wewnętrzna obniżyła się w I półroczu kampanii 1931/32 w porównaniu do konsumpcji w tym samym okresie

kampanii 1930/31 o 11% i w bardzo nieznacznie tylko większym stopniu w porównaniu do konsumpcji w analogicznym okresie kampanii 1929/30. Rozwój konsumpcji krajowej w poszczególnych miesiącach przedstawia następujące zestawienie (w tys. tonn):

	Rafinada	Kryształ	Razem
Październik 1928	4·1	22·4	26·4
Listopad 1928	4·4	18·9	23·3
Grudzień 1928	5·4	18·8	24·2
Styczeń 1932	4·7	18·0	22·7
Luty "	5·0	17·9	22·9
Marzec "	5·4	21·7	27·1
Październik—marzec 1929/30	38·5	126·8	165·3
" " 1930/31	34·7	130·3	165·0
" " 1931/32	28·9	117·7	146·6

Jak widzimy, znacznie silniej spada konsumpcja rafinady niż konsumpcja kryształu; tak, że gdy w 1929/30 r. konsumpcja rafinady stanowiła jeszcze 23·3% ogólnej konsumpcji, to w 1931/32 r. udział jej w ogólnej konsumpcji spadł do 19·7%.

ROLNICTWO

POD REDAKCJA MINISTERSTWA ROLNICTWA

WYTYCZNE PROGRAMU SANACJI FINANSÓW ROLNICTWA

Cały szereg państw europejskich, nie wyłączając Czechosłowacji i Niemiec, w których produkcja rolnicza odgrywa w całokształcie gospodarstwa narodowego rolę dominującą lub co najmniej wybitną, stał się w ostatnich miesiącach terenem bardzo charakterystycznej interwencji państwa w zakres stosunków, łączących wierzyciela z dłużnikiem rolniczym. Interwencja ta zmierza do rozwikłania tego węzła gordyjskiego, jakim stał się problem wypłacalności rolnictwa wobec narastającego zadłużania, w momencie zaniku rentowności produkcji rolnej.

Metody i rozmiary ingerencji państwa w tym zakresie nie są bynajmniej jednolite i wahają się od granic wyraźnego moralizatorjum, skreślenia części pretensyj rolniczych, rozłożenia na długie raty spłaty wierzytelności rolniczych aż do metod łagodzenia skutków kryzysu w zakresie finansów rolniczych drogą środków pośrednich bez naruszenia samej substancji wierzytelności. Pierwsze z wymienionych metod zawierają niesłychanie niebezpieczny dla samego zresztą pacjenta moment poderwania zaufania i straty części kapitałów, ulokowanych w rolnictwie.

Na drogę sanacji finansów rolnictwa weszła ostatnio i Polska. W obecnym momencie, gdy plan sanacji finansów rolnictwa w Polsce objął już wszystkie ogniwa szeroko i konsekwentnie pomyślanego programu, można się pokusić o scharakteryzowanie tego planu na podstawie analizy całokształtu konkretnych zarządzeń, które służą do jego zrealizowania. Jest to właśnie celem niniejszego artykułu.

Moment, w którym Państwo zdecydowało się w Polsce na interwencję w stosunki między wierzycielem a dłużnikiem rolniczym, zbiega się z okresem największego nasilenia kryzysu rolniczego. Nie jest rzeczą przypadku, że Państwo zdecydowało się wybrać do interwencji moment, kiedy nie można się było liczyć by na uregulowanie zagadnienia zadłużenia rolniczego wystarczył udział środków dynamicznych, właściwy pewnemu automatyzmowi procesów gospodarczych.

Moment ten zbiegł się też czasowo z chwilą, gdy dno kryzysu rolniczego stało się widoczne, i gdy z całego szeregu przyczyn najbliższy rok gospodarczy w rolnictwie winien znamienowate polepszenie się sytuacji na rynku zarówno produktów zbożowych, jak też hodowlanych. Zagadnienie sanowania finansów rolniczych stało się logicznym ogniwem wysiłków Rządu, zmierzających od dłuższego czasu do podniesienia cen produktów rolnych i oderwania, w granicach możliwości, rodzimej produkcji rolniczej od światowych ognisk kryzysu rolniczego. Stało się to tem bardziej konieczne, że dezorganizacja finansów rol-

niczych groziła zanikiem aktywności gospodarczej w większości warsztatów rolnych w sezonie wiosennym r. b., co mogło pociągnąć za sobą niesłychanie niekorzystne skutki w zakresie przyszłych zbiorów, a tem samem narazić całokształt gospodarstwa narodowego na poważne trudności.

Na załamanie finansowe rolnictwa złożył się cały szereg przyczyn, z których niezawodnie najważniejszą jest gwałtowna zniżka cen artykułów rolniczych, spowodowana ogólnosiwiatowym kryzysem rolniczym. Indeks cen hurtowych produktów rolnych, sprzedawanych bezpośrednio przez rolnika, spadł w grudniu 1931 r. w stosunku do 1928 r. niemal o 50%. Oczywiście, zobowiązania, zaciągnięte w okresie dobrej konjunktury i wyjątkowo wysokich cen artykułów rolniczych, które z małymi wyjątkami charakteryzowały okres powojenny, z myślą i nadzieją spłaty w analogicznych warunkach konjunkturalnych, przedstawiają wartości sztywne, powiększane systematycznie w ciągu 2-letniego okresu depresji przez narastające procenty i odsetki zwłoki.

Równocześnie ze spadkiem cen artykułów rolniczych nie nastąpił bynajmniej w tem samym tempie spadek cen artykułów przemysłowych i to zarówno cen związanych, jak też i wolnych.

Rolnik, pragnąc nabyć potrzebne artykuły przemysłowe, względnie spłacić zobowiązania, zmuszony jest płacić, w przeliczeniu na produkty swego warsztatu, kilkakrotnie większymi ilościami zboża, czy też inwentarza, niż przedtem.

Powtórne formy kredytu, obsługującego rolnictwo w Polsce, bynajmniej nie mogą być uważane z punktu widzenia potrzeb rolnictwa za wystarczające. Odnosi się to zarówno do kredytu długoterminowego, jak też zwłaszcza do form kredytu krótkoterminowego. Kredyt długoterminowy, trudno dostępny i wysoko oprocentowany, nie mógł zaspokoić głodu kapitałów, jaki rolnictwo odczuwało w okresie dobrej konjunktury przy szerzonych hasłach intensyfikacji produkcji rolniczej, uprawy maszynowej i t. p., co wymagało oparcia produkcji rolniczej na zasadach kapitalistycznych. Kredyt krótkoterminowy, w większości wypadków lichwiarski, był zaś wogóle zabójczy z punktu widzenia produkcji rolniczej.

Niezawodnie duża część winy leży po stronie samego rolnictwa. Większości jednak przyczyn należy szukać po stronie czynników, wpływających z gry stosunków między samymi formami produkcji przemysłowej i rolniczej, której organizacja nie może nadążyć za szybką ewolucją form produkcji przemysłowej, co, oczywiście, wywiera również wpływ na dystrybucję kapitałów między rolnictwo a przemysł w sensie niekorzystnym dla rolnictwa.

¹⁾ W przeliczeniu na biały kryształ.

Zadłużenie rolnicze w jesieni 1931 r. szacowane było sumarycznie na \approx 4.092 miljn. Samo oprocentowanie zadłużenia oraz świadczenia publiczne pochłaniały, przy obecnych cenach artykułów rolniczych, ok. 40% dochodu brutto z gospodarstw rolnych. Na prowadzenie gospodarstwa i wydatki osobiste rolnika pozostawało z jednego ha zaledwie \approx 65, podczas gdy koszty faktyczne są niewspółmiernie wyższe. Oczywiście, w tych warunkach nie może być mowy już nietylko o jakiegokolwiek kapitalizacji w rolnictwie, lecz również o normalnym toku produkcji rolniczej. Rolnik, jako konsument artykułów przemysłowych, na którego zwracają się oczy przemysłu w momencie srożącego się prohibicjonizmu na rynkach zagranicznych, nie może być w takich okolicznościach brany poważnie pod uwagę.

Niewypłacalność faktyczna dłużnika rolniczego, która objęła najlepiej prowadzone warsztaty rolnicze, wpłynęła niesłychanie niekorzystnie na całokształt życia finansowego Państwa, związanego najistotniej z rolnictwem wobec agrarnej struktury Państwa. Wystarczy wspomnieć, że krótkoterminowe zobowiązania rolnicze wynoszą co najmniej 25% całej sumy kredytu krótkoterminowego w Polsce.

W miarę zwiększenia się zdenerwowania, jaki ten stan rzeczy powodował zarówno u wierzyciela jak i dłużnika, zwiększa się nacisk drogą licytacji i egzekucyj na dłużnika rolniczego. Doprowadza to do sprzedawania po cenach fantastycznie niskich inwentarza oraz produktów rolniczych, mnożą się licytacje nieruchomości ziemskich, powodujące przy braku poważnych nabywców dewaluację cen ziemi, co, oczywiście, poza niekorzystnymi konsekwencjami ogólnogospodarczymi, wpływa z kolei na dalsze zmniejszenie pokrycia wierzytelności rolniczych. Stan taki doprowadza w końcu do ruiny dłużnika, nie przynosząc korzyści samemu wierzycielowi, zwłaszcza temu, którego wierzytelność jest zabezpieczona na dalszych miejscach hipotecznych, względnie wogóle hipotecznie zabezpieczona nie jest.

W takiej chwili została powołana do życia przez Prezesa Rady Ministrów Centralna Komisja dla Spraw Finansowo-Rolnych przy Prezydium Rady Ministrów, której zadaniem było opracowanie w czasie możliwie najkrótszym wniosków, zmierzających do sanacji finansów rolniczych. Skład Centralnej Komisji, złożonej z czynników rządowego, sejmowego oraz reprezentantów różnych działów życia finansowego i gospodarczego, był tak pomyślany, by Komisja dawała formalne gwarancje wszechstronności ujęcia omawianych tematów i uwzględnienia różnorodnych potrzeb rozmaitych odłamów życia gospodarczego. Komisja ta, dysponując na terenie poszczególnych ministerstw wynikami prac specjalnych komisji oraz całą aparaturą fachowców, opracowała w ciągu krótkiego czasu plan sanacji finansów rolniczych oraz nadzorowała, przez swój Sekretariat Generalny, wykonanie tego planu w myśl pewnych ogólnych wytycznych.

Plan ten definiuje zasada naczelną „pacta sunt servanda”. Przez akcję oddłużeniową sama substancja wierzytelności w żadnym wypadku nie ulega zmniejszeniu, chyba, że wyrazi na to zgodę sam wierzyciel. Oczywiście, Państwo może stworzyć pewne warunki, które ułatwią nakłonienie wierzyciela do wejścia na drogę ugody z dłużnikiem. Stać się to może naprzykład w drodze wydania ustawy o nadzorze sądowym i postępowaniu ugodowym odnośnie do rolnictwa.

Takiem stanowiskiem należy tłumaczyć fakt, że zastosowane ulgi dotyczą wierzycieli zorganizowanych, zwłaszcza takich, na których Państwo mogło wywrzeć wpływ bezpośredni (banki państwowe, ubezpieczalnie, samorządy i t. p.). Nacisk na innych wierzycieli będzie mógł być wykonywany tylko drogą pośrednią, via nadzór sądowy.

Równocześnie zostały stworzone warunki dla ułatwienia dłużnikowi wywiązania się z zobowiązań drogą częściowej likwidacji samej substancji majątkowej, przez ułatwienie ruchu parcelacyjnego połączone z przymusową segregacją wierzytelności hipotecznych.

Jeśli chodzi o treść wydanych zarządzeń, to dążą one do rozterminowania spłaty zaległości dla tych zwłaszcza płatników, którzy wywiązują się normalnie z bieżących płatności. W nielicznych tylko wypadkach jest mowa o umarzaniu względnie bonifikacie, które z reguły będą się odnosiły tylko do zaległych procentów, lub odsetek zwłoki. W kredycie długoterminowym ważną ulgą jest obniżenie oprocentowania rat bieżących oraz przedłużenie okresu amortyzacyjnego listów zastawnych i obligacji melioracyjnych.

Oparcie planu na tych zasadach wydawało się wystarczającym z uwagi na stosunkowo niezbyt wysokie obciążenie rolnictwa polskiego, znacznie niższe niż w Niemczech i niemal dwukrotnie niższe niż na Węgrzech i które wynosi, przy obecnej zdeprecjonowanej cenie ziemi, zaledwie ok. 25% wartości rynkowej całego gospodarstwa rolnego w Polsce. W większości więc wypadków wystarczy rozłożenie spłaty zaległych płatności na dłuższe okresy, by rolnik przy polepszonej konunkturze mógł wypracować nadwyżki, pozwalające mu na stopniowe likwidowanie zadłużenia. W razie przeciwnym nie pozostanie mu inna droga, jak zlikwidowanie chociażby częściowe swojego warsztatu, wzgl. ułożenie się z wierzycielami co do spłaty długów.

Osobną grupę tworzą ustawy, mające na celu doraźne osłabienie nacisku wierzycieli na dłużnika rolniczego. Ich celem jest doraźne zmniejszenie liczby licytacji i egzekucyj, oraz wyjęcie z pod licytacji niezbędnych w gospodarstwie przedmiotów, drogą rozszerzenia pojęcia nieruchomości z przeznaczenia.

W końcu został powołany do wykonania pewnych agend akcji oddłużeniowej specjalny organ wykonawczy w formie Centralnego Komitetu dla Spraw Finansowo-Rolnych przy Min. Rolnictwa oraz komitetów wojewódzkich dla spraw fin. - rolnych przy poszczególnych urzędach wojewódzkich.

Po tej ogólnej charakterystyce przystępujemy do krótkiej analizy konkretnych norm, regulujących akcję oddłużeniową. Z powodu braku miejsca ograniczamy się do podania i usystematyzowania poszczególnych norm w/g poszczególnych działów akcji oddłużeniowej.

Akcja ta objęła następujące działy: 1) ulgi w licytacji i egzekucji, 2) ulgi podatkowe, 3) ulgi w zakresie ubezpieczeń społecznych, 4) ulgi kredytowe, 5) ułatwienia w obrocie ziemią.

Osobno należy jeszcze wspomnieć o zamiarze wprowadzenia w drodze ustawodawczej na całym obszarze Państwa jednolitych przepisów, dotyczących nadzoru sądowego i postępowania układowego w rolnictwie.

Do ulg w licytacji i egzekucji należy zaliczyć: a) 2 okólniki Min. Sprawiedl. z dn. 28/XII 1931 r., zawierające wykładnię przepisów o nieruchomościach z przeznaczenia oraz przepisy o szacowaniu minimalnem ruchomości i t. p., b) ustawę z dn. 25/II 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 15 poz. 87), wprowadzającą przepisy o najniższej cenie licytacyjnej dla powtórnej licytacji, ustalając ją na połowę ceny szacunkowej przy nieruchomościach; c) ustawę z dn. 7/III 1932 r. o ulgach w egzekucjach sądowych przeciwko gospodarzom rolnym („Dz. Ust. R. P.” Nr. 25, poz. 213) pozostawiającą dłużnikowi zarząd gospodarstwa na wypadek zarządu przymusowego, oraz wstrzymującą licytację na okres jednego roku gospodarczego; d) ustawę z dn. 10/III 1932 r. o przejęciu egzekucji administracyjnej przez władze skarbowe oraz o postępowaniu egzekucyjnym władz skarbowych („Dz. Ust. R. P.” Nr. 32 poz. 328), która koncentruje w ręku władz skarbowych egzekucję wszelkiego rodzaju świadczeń pieniężnych, ściąganych w drodze administracyjnej. Poza tym ustawa ta upoważnia Radę Ministrów do wydania w drodze rozporządzenia jednolitego „prawa egzekucyjnego” dla władz skarbowych.

Ulgi w spłacie zaległości podatkowych polegają na rozterminowaniu spłat zaległości podatkowych rolniczych zapadłych po dzień 1 X 1931 r., oraz na obniżeniu względnie częściowym umorzeniu procentów zwłoki z zastó-

sowaniem zasad, stwarzających w granicach możliwości premje dla płatnika nieopieszalego, zwłaszcza takiego, który nie wykazał złej woli. Ponadto stworzono warunki, które zachęcają płatnika do uiszczania bieżących płatności podatkowych, względnie do regulowania zaległości podatkowych w 1932 r. Ma to na celu zapewnienie Skarbowi Państwa możliwie jak największych wpływów podatkowych w r. b., szczególnie ciężkim z uwagi na narastające skutki kryzysu gospodarczego.

Zostały wydane następujące przepisy:

1. — Dwa okólniki Min. Skarbu z dn. 24/III r. b., wstrzymujące aż do czasu wejścia w życie odnośnych przepisów ustawodawczych egzekucję z tytułu zaległych podatków przed 1/X 1931 r.

2. — Ustawa z dn. 10/III 1932 r. o spłacie zaległości podatkowych (*Dz. Ust. R. P.* Nr. 29, poz. 291), która upoważnia Ministra Skarbu do odraczania, rozkładania wymienionych w ustawie podatków państwowych wraz z dodatkami, oraz do obniżania i umarzania kar za zwłokę, odsetek za odroczenie, kosztów egzekucyjnych oraz innych. Podobne upoważnienie dotyczy samoistnych danin komunalnych oraz daniny lasowej.

3. — Jako rozporządzenie wykonawcze do powyższej ustawy zostało wydane przez Ministra Skarbu rozporządzenie z dn. 15/III 1932 r. o ulgach w spłacie zaległości podatkowych rolników (*Dz. Ust. R. P.* Nr. 31, poz. 319). Rozporządzenie to odracza do dn. 15/VIII 1933 r. zaległości podatkowe rolników, powstałe przed dn. 1/X 1931 r. z podatków państwowych wraz z dodatkami. Płatnicy, wywiązujący się z bieżących płatności, którzy uskutecznią do dn. 31/XII 1932 r. wpłatę na poczet odroczonej zaległości, będą korzystali z bonifikaty z degressją, obliczoną w procentach zełżeźnie od terminu uskutecznionej spłaty. Zaległości, powstałe po dn. 1/X 1931 r. do dnia wejścia w życie rozporządzenia, t. j. do dn. 14/IV r. b., będą mogły być odracane przez izby skarbowe na podstawie indywidualnych podań płatników nie dłużej niż do dn. 1/X 1931 r. Wreszcie izby skarbowe w indywidualnych, wywiązujących na szczególnie uwzględnienie, wypadkach, będą mogły umarzać zaległości podatkowe rolników do wysokości kwot, wskazanych w rozporządzeniu. Ulgi te odnoszą się również do samodzielnych danin komunalnych. Ponadto rozporządzenie zawiera szereg ulg, dotyczących kar za zwłokę, względnie odsetek za odroczenie oraz obniża do dn. 15/VIII 1933 r. koszty egzekucyjne, powstałe przed datą wejścia w życie rozporządzenia.

Świadczenia socjalne rolników rozłożone są bardzo nierównomiernie zależnie od poszczególnych dzielnic kraju. Jest rzeczą charakterystyczną, że woj. zachodnie, obciążone znacznie większymi świadczeniami społecznymi niż woj. południowe, centralne i wschodnie, mają znacznie mniejszy procent zaległych składek niż inne województwa¹⁾.

W związku z tem ulgi w spłacie zaległości ubezpieczeniowych zostały zindywidualizowane w/g poszczególnych dzielnic, a w tych ostatnich — w/g poszczególnych rodzajów ubezpieczeń. Wytyczną było zastosowanie maksymalnych ulg w granicach, któreby pozwalały zakładom ubezpieczeniowym wywiązanie się z ich ustawowych zobowiązań względem ubezpieczonych. W razie rozłożenia zaległości ubezpieczalnie będą dążyły do odpowiedniego ich zabezpieczenia. Z ulg korzystać będą ci płatnicy, którzy wywiązują się terminowo z bieżących płatności.

W zakresie ubezpieczenia chorobowego ulgi są największe. W woj. zachodnich polegają one na odroczeniu spłat zaległych składek na dz. 1/I 1932 r. wraz z odsetkami i ewentualnymi karami, do dn. 1/I 1933 r., przyczem spłata po tym terminie bę-

dzie rozłożona z pewną progresją procentową na lat 5. Na obszarze woj. południowych i Śląska Cieszyńskiego będzie miała zastosowanie jedynie obniżka procentów zwłoki, poza tem w 1932 r. egzekwowane będą zaległości jedynie w wypadkach umotywowanych, zwłaszcza niedoborem budżetu kas chorych, względnie koniecznością ratowania należności przed bazsporną stratą.

W zakresie ubezpieczeń długoterminowych (od wypadków, ubezpieczenia inwalidzkie, ubezpieczenia pracowników umysłowych) zakres ulg jest znacznie mniejszy, gdyż ten rodzaj ubezpieczeń jako mniej elastyczny w preeliminowaniu i wykonywaniu budżetu instytucji ubezpieczeniowych, nie pozostawia takich możliwości do zastosowania wydatków na świadczenia do uzyskiwanych efektywnie wpływów ze składek, jak przy ubezpieczeniu chorobowym. Zwłaszcza przy ubezpieczeniach od wypadków składki bieżące winny być skrupulatnie opłacane. Natomiast w ubezpieczeniach pracowników umysłowych oraz w ubezpieczeniach inwalidzkich będą mogły być stosowane ulgi w wypadkach, zasługujących indywidualnie na uwzględnienie.

Ponadto zajęto się sprawą zmniejszenia bieżących składek przy ubezpieczeniu chorobowym, w sensie obliczania składek od faktycznych zarobków, oraz dokonano przeszacowania naturalji, wchodzących w skład zarobków robotników rolnych, co w rezultacie zmniejszyło ciężary, ponoszone przez pracodawcę na rzecz ubezpieczenia chorobowego, od dn. 1/IV r. b. o 18%.

Zasadą ogólną, na której ulgi kredytowe się opierają, jest założenie, że winny one być stosowane bez osłabienia systemu finansowo-kredytowego Państwa.

Mogą więc być przeprowadzone drogą planowej polityki instytucji kredytowych oraz drogą porozumienia między wierzycielem a dłużnikiem. Ulgi obejmują następujące rodzaje kredytu rolniczego:

1. — Kredyt długoterminowy emisyjny w P. B. R., w B. G. K. i w instytucjach emisyjnych prywatnych. Zostało obniżone oprocentowanie pożyczek w listach zastawnych i obligacjach meljoracyjnych do poziomu, nie przekraczającego 6%. Obligacje meljoracyjne, jak też listy zastawne P. B. R., zostały przeniesione do dłuższego okresu umorzenia. Ponadto Bank Rolny zastosował daleko idące odroczenia w spłatach zaległości pożyczek, udzielanych zarówno w listach zastawnych, jak też w obligacjach meljoracyjnych. Koszt powyższych ulg wynosi ok. zł 17 miljn.

2. — Fundusze, administrowane przez P. B. R. Ulgi obejmują fundusze Min. Rolnictwa, Min. Ref. Roln. oraz Min. Robót Publ. Polegają one na rozłożeniu spłat rat zaległych, na zmniejszeniu rat bieżących oraz na obniżeniu odsetek zwłoki.

3. — Kredyty, udzielane przez P. B. R. z funduszy lokat skarbowych na cele rolnictwa. Ulgi dotyczą tutaj lokaty zł 10 miljn. na cele pomocy kredytowej na popieranie spółdzielczości rolniczej. Część tych kredytów zostanie sprolongowana, część zaś odpisana na straty.

4. — Kredyt średnio- i krótkoterminowy. Konsekwencją zastosowania zasad ogólnych, na których oparł się plan ulg w zakresie kredytów rolniczych, było, że ulgi w zakresie kredytu średnio- i krótkoterminowego dotyczą wyłącznie banków państwowych oraz Banku Polskiego. Zostały uzgodnione z Bankiem Polskim wytyczne polityki redyskonta oraz zostały sprecyzowane zasady rozplanowania ściągalności poszczególnych kredytów przez P. B. R. wzgl. B. G. K. Bank Gosp. Krajowego wyraził zgodę na sprolongowanie kredytów kłeszkowych, P. B. R. zaś stosować będzie z poszczególnymi dłużnikami indywidualne porozumienia co do spłat. W zakresie funduszy specjalnych P. B. R. odroczy płatności kredytu na zakup materiału hodowlanego o rok. To samo dotyczy kredytów selekcyjnych, dla firm nasiennych, kredytów maszynowych, mleczarskich oraz kredytów na drzewka. Co się tyczy wekslowych kredytów ziemiankich, to zostały ustalone wytyczne polityki banków państwowych w kierunku ściągnięcia od rolników tych kredytów przy zachowaniu zasady indywidualizacji przy udzielaniu ulg poszczególnym

¹⁾ Suma zaległości z tytułu składek ubezpieczeniowych wynosiła na dz. 1/XI 1931 r. zł 19.400 tys., czyli 47% rocznego przypisu składek. Roczny przypis składek na ubezpieczenia chorobowe w rolnictwie wynosi na terenie woj. pomorskiego i poznańskiego zł 20 137 tys., w pozostałych zaś województwach (z wyjątkiem G. Śląska) zł 4.105 tys.

płatnikom. Kredyty ziemiańskie zostaną skomasowane tak, by na każdego płatnika przypadł jeden termin płatności, a następnie będą proiongowane na zasadzie weksli sześciomiesięcznych.

Środkiem do ułatwienia upłynnienia zadłużenia rolniczego będzie ustawa o ułatwieniu spłaty uciążliwych zobowiązań, obciążających gospodarstwa rolne („Dz. Ust. R. P.” Nr. 25). Ułatwienia w obrocie ziemią spowodują rewaloryzację wartości ziemi, zwiększą zabezpieczenie wierzytelności rolniczych i przez to wprowadzą moment pewnego uspokojenia w stosunki finansowo-rolne. Poza tem umożliwią drogą częściowej likwidacji substancji majątkowej dłużnika spłatę zobowiązań rolniczych, a przez to wpłyną dodatnio na upłynnienie rynku finansowego. Operacja ta leży również na linii państwowej polityki agrarnej, dążącej do rozdrobnienia własności rolnej. W końcu konwersja długu rolniczego tą drogą dokonałaby się na rzecz drobnych właścicieli rolnych, których odporność na przesilenie gospodarcze jest zasadniczo większa niż większych właścicieli. Obecnie czynniki rządowe zajęte są rozważaniem zagadnień, związanych z wprowadzeniem w życie tej ustawy. W szczególności rozważane jest zagadnienie przymusowej segregacji wierzytelności hipotecznych, obciążających parcelowane nieruchomości ziemskie oraz zagadnienia, związane ze sfinansowaniem postanowień tej ustawy.

Ważnym ogniwem w akcji nad upłynnieniem zadłużenia rolniczego stanie się też ustawa o nadzorze sądowym i postępowaniu układowem w rolnictwie. Zamiar wydania takiej ustawy istnieje, i obecnie rozważane są w łonie Rządu szczegóły jej postanowień. Znaczenie praktyczne takiej ustawy polegać będzie zwłaszcza na wpływie pośrednim, jaki wywrze ona na psychologię wierzyciela rolniczego. Stworzy bowiem niezawodnie pewien nastrój kompromisu i tem samem ułatwi dobrowolny układ między wierzycielem a dłużnikiem, dostosowany do konkretnych możliwości finansowych dłużnika i faktycznego stanu majątkowego jego gospodarstwa. Tem samem ustawa ta ułatwi naturalny proces regulacji wierzytelności rolniczych ze współdziałaniem zainteresowanego wierzyciela, przez co wydaje się być logicznem i koniecznem uzupełnieniem polskiego programu sanacji finansów rolniczych.

W końcu kilka słów należy jeszcze poświęcić akcji wykonania programu sanacji finansów rolniczych. Uchwałą Rady Ministrów z dn. 7/III r. b. zostały powołane do życia: Centralny Komitet do Spraw Finansowo-Rolnych oraz komitety wojewódzkie. Organami wykonawczymi komitetów są biura do spraw finansowo-rolnych. Powołanie do życia komitetów finansowo-rolnych jest najściślej związane z wytycznymi polskiego programu oddłużeniowego. Powodzenie bowiem całej akcji zależy od możliwie jednolitego jej wykonania na terenie całego Państwa. Z drugiej strony jest rzeczą konieczną, by przy wykonywaniu tego programu współdziałały czynniki rządowe z czynnikiem społecznym, złożonym z reprezentantów sfer wierzycielskich i dłużniczych. Spełnienie tych zadań mają na celu komitety wojewódzkie.

Rada Ministrów, powołując do życia Komitety finansowo-rolne, zatwierdziła równocześnie ich regulamin, w którym został sprecyzowany wyczerpująco ich skład oraz zakres działania. W szczególności zadaniem komitetów będzie wydawanie opinii w zakresie akcji oddłużeniowej w stosunku do władz, powołanych do jej przeprowadzenia, rejestracja zadłużenia, kwalifikowanie gospodarstw w/g stanu zadłużenia i rentowności, przygotowywanie projektów sanacji gospodarstw rolnych, organizowanie sądów polubownych, współdziałanie przy układach wierzycieli i dłużników i t. p.

Czynności komitetów są odpłatne. Ma to na celu odciążenie komitetów od załatwiania spraw drobnych oraz zapewnienie oparcia akcji na własnych funduszach. Wysokość opłat została ustalona w specjalnej instrukcji finansowej. Komitety rozpoczęły swą działalność od dn. 1/IV r. b.

W ten sposób przedstawia się w najogólniejszych zarysach program sanacji finansów rolniczych. Jako konsekwentne uzupełnienie akcji oddłużeniowej w kierunku przywrócenia warsztatom rolniczym ich zdolności produkcyjnej w najbliższym roku gospodarczym, wymienić należy ostatnie zarządzenia Rządu w zakresie ułatwienia i nabywania nawozów sztucznych przez rolnictwo na wiosnę r. b. oraz w zakresie pomocy siewnej, zorganizowanej w ramach możliwości finansowych Państwa.

Dalszą konsekwencją akcji oddłużeniowej musi być rozwiązanie zagadnienia sfinansowania przyszłych zbiorów, od czego zależy zagadnienie kształtowania się cen produktów rolniczych w najbliższym roku gospodarczym w rolnictwie oraz stopień, w jakim rolnictwo będzie mogło wykorzystać okres poprawiającej się koniunktury na rynku produktów rolniczych.

Ponadto wymaga gruntownego rozważenia sprawa obniżenia kosztów produkcji w rolnictwie, a w związku z tem zagadnienie wyrównania cen artykułów rolniczych i przemysłowych. Od szybkiego ich rozwiązania zależy, by przyszły rok gospodarczy w rolnictwie, który z całego szeregu przyczyn winna znamionować poprawa koniunktury, mógł się zbilansować pewnemi nadwyżkami w gospodarstwie rolnem.

T. Pilch

OBNIŻENIE KAR ZA ZWŁOKĘ OD ZALEGŁOŚCI W ZWIĄZKU Z PRZEBUDOWĄ USTRUJU ROLNEGO.

Kozporządzenie Rady Ministrów w tej sprawie obniża z 2% miesięcznie na 0,5% kary za zwłokę, pobierane od należności i opłat na rzecz Skarbu Państwa w związku z przebudową ustroju rolnego. Urzędy ziemskie — jak wiadomo — pobierają szereg opłat za wykonanie scalenia gruntów, za prace przy znoszeniu służebności i podziale wspólnot, za nadzór nad parcelacją prywatną, oraz należności z tytułu udzielonych kredytów przy scaleniu gruntów, parcelacji i melioracjach, jak również za sprzedane w drodze parcelacji grunty państwowe — których ściąganie odbywa się w znacznej części w drodze administracyjnej. Ponieważ dłużnicy Skarbu Państwa z powyższych tytułów przeważnie są słabi finansowo, pobieranie od nich niezależnie od kosztów egzekucyjnych kar za zwłokę w wysokości 2% miesięcznie było dla nich zbyt uciążliwe.

Kozporządzenie o znizeniu kar za zwłokę dla tych dłużników wejdzie w życie z dniem ogłoszenia, co ma nastąpić niezawodnie.

ULGI PRZY SPŁACIE NALEŻNOŚCI INSTYTUCYJ KREDYTOWO-OSADNICZYCH B. PAŃSTW ZABORCZYCH.

— Nowe rozporządzenie w tej sprawie, uchwalone na ostatniem posiedzeniu Rady Ministrów, rozszerza ulgi, przewidziane w rozporządzeniu z dn. 26/XI 1930 r., na zaległości z lat 1930 i 1931, a to w drodze odpowiedniego upowaznienia, udzielonego Ministrowi Reform Rolnych, które rozciągać się będzie na udzielanie ulg przy spłacie rat zaległych do dn. 31/XII 1931 r. Chodzi tu o zaległe raty pożyczek amortyzacyjnych i rent b. Komisji Kolonizacyjnej, b. Banków Rentowych i b. Komisji Krajowej we Lwowie.

Rozporządzenie przewiduje dalej, że oprocentowanie należności odroczonej i rozłożonej na raty będzie mogło być umorzone z dniem 31/XII 1933 r. tym dłużnikom, którzy w ciągu lat 1932 i 1933 będą spłacali w terminach ustalone do spłaty należności. Jednocześnie Minister Reform Rolnych zyskuje upowaznienie do odraczania rat rentowych, płatnych w latach 1932 i 1933, z tem zastrzeżeniem, że odroczenia te będą przyznawane indywidualnie i stosowane tylko do części należnej raty, z zachowaniem warunków odroczenia, określonych w ustawie z 1930 r. Ulgi te stanowiąć będą, niewątpliwie, zachętę dla płatników do terminowych spłat należności oraz ułatwią spłatę gospodarstwom, szczególnie obciążonym rentą, w drodze przerzucenia pewnej części rat bieżących poza okres kryzysowy.

Oprócz powyższych, rozporządzenie przewiduje również znaczniejsze ulgi dla tych dłużników lub ich spadkobierców, którzy nabywali osady w okresie dewaluacji marki polskiej, kiedy ta wysokość rat rentowych mogła wprowadzić w błąd przy kalkulacji ceny kupna osad. Dla tych dłużników rozporządzenie przewiduje pewne bonifikaty.

KARY ZA ZWŁOKĘ PRZY EGZEKUCJACH NALEŻNOŚCI P. Z. U. W.

— W związku ze zbliżającym się w dn. 1/V r. b. terminem wygaśnięcia mocy obowiązującej rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 24/IV 1931 r. w sprawie obniżenia

kar za zwłokę, pobieranych od składek Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych — Rada Ministrów na ostatnim swem posiedzeniu postanowiła przedłużyć jeszcze na rok powyższe rozporządzenie, z uwagi na to, że ciężka sytuacja rolnictwa nie uległa poprawie. Nowe rozporządzenie w tej sprawie, które wydane zostanie na podstawie art. 53 p. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22/III 1928 r. o postępowaniu przymusowym w administracji, utrzymuje obniżone uprzednio kary za zwłokę w wysokości 1% miesięcznie.

KONFERENCJA W SPRAWIE ZORGANIZOWANIA PRODUCENTÓW RZEPAKU. — Dn. 19/IV r. b. odbyła się w Ministerstwie Rolnictwa pod przewodnictwem Dyrektora Departamentu Ekonomicznego, P. Dr. A. Rosego, konferencja w sprawie zorganizowania producentów rzepaku, z udziałem przedstawicieli Związku Organizacji Rolniczych R. P., Rady Naczelnej Organizacji Ziemiańskich, Centralnego T-wa Organizacji i Kółek Rolniczych, Małopolskiego T-wa Rolniczego (oddział w Lwowie), Sekcji Centralnej do Spraw Nasiennictwa oraz Pomorskiej Izby Rolniczej.

H A N D E L

HANDEL ZAGRANICZNY

OGÓLNOPOLSKA ORGANIZACJA SPEDYTORÓW. — Firmy, zajmujące się transportem towarów i spedycją, zarówno krajową, jak i zagraniczną, dotychczas są zorganizowane jedynie w lokalne związki branżowe w większych ośrodkach handlowych Polski. Brak jest natomiast ogólnokrajowej reprezentacji gospodarczej całej tej branży, co utrudnia prowadzenie jednolitej polityki spedycyjnej. W związku z postępującą organizacją handlu zagranicznego sprawa odpowiedniej organizacji spedycji i dostosowania jej do wymogów współczesnego życia gospodarczego Polski nabiera coraz ważniejszego znaczenia. Z inicjatywą przeprowadzenia ogólnopolskiej organizacji spedytorskiej wystąpił Państwowy Instytut Eksportowy, który w najbliższym czasie zwoła w tej sprawie specjalną konferencję istniejących związków regionalnych. Projektowana organizacja dotyczyć miałaby w pierwszym rzędzie spedycji zagranicznej — tak kolejowej, jak morskiej — i obejmowałaby cały zakres ogólnych interesów, związanych z tym zakresem pracy gospodarczej.

EKSPORT RYŻU. — Pozycja eksportu ryżu w naszym bilansie handlowym nabiera coraz ważniejszego znaczenia, dotychczas bowiem Polska przywoziła znaczne ilości ryżu, zarówno łuszczonego, jak i surowego. Okresem przelomowym jest rok 1931, w którym działalność Łuszczarni w Gdyni w kierunku eksportowym zaznaczyła się bardzo wyraźnie. W 1929 r. wywieziono 29 tys. t, lokując całą tę ilość na rynku angielskim, niemieckim i holenderskim. W 1930 r. eksport ryżu wzrósł do 53 tys. t i był skierowany do państw północnych i Czechosłowacji. Powyższe 2 lata stanowiły niejako okres przygotowawczy dla szerszej akcji eksportowej, która rozwinęła się w 1931 r. Wywóz w tym roku wyniósł 272 tys. t wartości zł 97 miljn. Wywóz się przedewszystkiem ryż łuszczonego, co redukuje w dużym stopniu deficytowość pozycji ryżu w naszym obrocie handlowym z zagranicą. Obecny eksport obejmuje 12 państw, t. j. Anglię, Austrię, Czechosłowację, Danię, Estonię, Finlandję, Holandję i Niemcy, Rumunję, Turcję, Węgry i Z. S. R. R. Biorąc pod uwagę fakt, że r. ub. w związku z pogłębiającym się kryzysem i wzrostem tendencji protekcjonizmu celnego w państwach odbiorczych — był wyjątkowo ciężki dla całego naszego eksportu — rezultaty, osiągnięte przy wywozie ryżu, należy uważać za duży sukces, świadczący wyraźnie o żywotności tego przemysłu i prawidłowości ulokowania wielkiej łuszczarni w Gdyni. Penetracja przemysłu ryżowego na nowe rynki znajduje się w stadium przygotowań, przyczem w najbliższym czasie, przy współdziałaniu Państwowego Instytutu Eksportowego, wchodzi w rachubę rynki turecki i grecki.

EKSPORT ZIEMNIAKÓW. — Wiosenna kampanja eksportowa ziemniaków, rokujaca w początku sezonu wyjątkowo pomyślną konjunkturę, nie da prawdopodobnie przewidywanych rezultatów. W pierwszym rzędzie wpływa na to spóźniona wiosna, a następnie powstrzymywanie się producentów w oferowaniu towaru na samym początku kampanji, ze względu na chwilową wyżkę cen. W ten sposób poważne firmy eksportowe stwierdzają, że nie były w stanie zawrzeć większych kontraktów, i pewna część eksportu, dość znaczna, opiera się na

Zebrani stwierdzili jednomyślnie, że utworzenie organizacji producentów rzepaku jest konieczne. Ponieważ jednak omawiane zagadnienie nie jest jeszcze dostatecznie zbadane, postanowiono utworzyć Organizacyjną Komisję Rzepakową, celem dokładnego opracowania zagadnień. Do zadań Komisji będzie należało przeprowadzenie badań w dziedzinie produkcji rzepaku (prawa gatunku i jakości rzepaku, walka ze szkodnikami, sprawa uprawy i sprzętu rzepaku i t. d.) oraz zbadanie zagadnień, związanych z organizacją handlu rzepakiem, a więc sprawy nawiązania ścisłego kontaktu z przemysłem oraz ściślejszego zorganizowania producentów rzepaku, przyczem linją przewodnią wszystkich tych prac będzie dążenie do zapewnienia olejarniom krajowego rzepaku.

W skład omawianej Komisji wejdą przedstawiciele zainteresowanych Ministerstw, instytucji państwowych i organizacji rolniczych oraz producenci rzepaku. Pracy organizacyjnej nad utworzeniem Komisji podjęła się Rada Naczelna Organizacji Ziemiańskich.

przygodnym pośrednictwem zagranicznym, które, docierając do słabszych producentów, z tego źródła zaopatrywało się w towar. Charakterystycznym przykładem jest rynek angielski, gdzie dotychczas istnieje duże zapotrzebowanie, i ceny utrzymują się na względnie wysokim poziomie, a mimo to jednak, przy dużym napływie ofert z Polski, dostawy ziemniaków polskich są minimalne.

ORGANIZACJA EKSPORTU ZIÓŁ. — Celem wzmocnienia eksportu ziół leczniczych zainteresowane koła zwróciły się za pośrednictwem Państwowego Instytutu Eksportowego do Rządu z prośbą o pomoc w postaci odpowiedniej ochrony celnej oraz kredytów dla sfinansowania produkcji. Postulaty te spotkały się z przychylnym przyjęciem, i w nowej taryfie celnej zostaną w najniezbędniejszych kierunkach uwzględnione. Co się tyczy pomocy kredytowej — to sprawa ta może być traktowana indywidualnie dla poszczególnych firm — zależnie od ich zdolności kredytowej.

HANDEL WEWNĘTRZNY

PIERWSZE DOŚWIADCZENIA Z GIEŁDĄ MIĘSNĄ W WARSZAWIE. — Giełda Mięsna w Warszawie czynna jest od dn. 16 listopada 1931 r. Do dn. 31 marca r. b. zanotowano 56.487 tranzakcyj na sumę zł 16.321 tys. Przedmiotem obrotu było mięso uboju warszawskiego i przywozowe oraz żywiec. Rejestrowanie tranzakcyj jest obowiązkowe. Bez karty maklerskiej żywiec nie może być przyjęty do uboju, a mięso nie może być wyniesione z hali. Obowiązek rejestracji obrotów mięsem wynika z zarządzenia natury fiskalnej: giełda jest bowiem upoważniona do pobierania podatku obrotowego. W ostatnich czasach wprowadzono ponadto do statutu giełdy przepis, zobowiązujący członków do rejestrowania wszystkich tranzakcyj u maklera. W obecnym stanie jest giełda dopiero w połowie drogi do swej ostatecznej organizacji, jest niejako zgrubsza ociosaną bryłą, z której mają powstać nowe formy handlu mięsnego na terenie Warszawy. Jeśli się uwzględni, że przed powstaniem giełdy handel ten przedstawiał zupełnie bezkształtną płynną masę, to zrozumiemy, że dotychczasowe prace nie mogły dać większego wyniku.

Dla ułatwienia oceny działalności giełdy postaram się podkreślić ważniejsze jej momenty — tak ze strony ujemnej, jak i dodatniej.

Może najistotniejszą zasługą giełdy jest spopularyzowanie w szerokich sferach społeczeństwa tak doniosłego zagadnienia, jakim jest handel zwierzętami rzeźnieni i mięsem. Doniedawna była to domena elementu pod względem handlowym najmniej wyrobionego. Mimo że jesteśmy krajem rolniczym, nie wytworzyliśmy zdrowych, nowoczesnych placówek w tej dziedzinie handlu. Giełda skupiła na swoim terenie czynniki państwowe

i społeczne — rolnicze, handlowe, przemysłowe i rzemieślnicze. W społeczeństwie powstało poczucie wagi tego zagadnienia. Dziś już niemożliwy jest powrót do status quo bez względu na to, jakie będzie stanowisko sfer, bezpośrednio zainteresowanych. Rozstrój w tej dziedzinie handlu był głównie wynikiem nadmiernego liberalizmu, polegającego na tem, że każdy, bez względu na kwalifikacje fachowe, moralne i finansowe, a nawet bez patentu, mógł handlować zwierzętami rzeźniami. Gorszy kupiec wypierał lepszego. Giełda przeprowadziła pewną selekcję handlujących. Solidna firma ma w tej instytucji ochronę przed niezdrową konkurencją firm i osób niesolidnych.

Ważną zdobyczą giełdy jest ujawnienie handlu. Ujawniono ceny, obroty handlujących i t. d. Stanowi to punkt wyjścia do dalszych realnych poczynań w tej dziedzinie.

Nawiązano bezpośredni kontakt z producent mi. Kontakt ten jest narazie dość luźny z powodu braku kasy targowej, z powodu niedostatecznego przygotowania rolników do bezpośredniego obsylenia bydlęm rynków zbytu, z powodu nieunormowanych stosunków robotniczych na terenie targowiska i rzeźni i t. d., jednakże można się spodziewać, że giełda zostanie wykorzystana w tym kierunku w bliskiej przyszłości w znacznie większej mierze.

Oczywiście, w tak dużym mieście, jak Warszawa, nie można oczekiwać całkowitego wyeliminowania pośrednika, ponieważ rolnictwo, zwłaszcza drobne z dalszych części kraju, nie może nawiązać bezpośrednich stosunków z setkami drobnych rzeźników i handlujących. Jest to niemożliwe finansowo i technicznie. Pośrednik jest tutaj czynnikiem zdrowym i niezbędnym.

Giełda podnosi etykę kupiecką przez wprowadzenie organów rozjemczych i dyscyplinarnych.

Selekcja handlujących przyniosła korzyści nietylko solidnym firmom, lecz również Skarbowi Państwa, ponieważ członkowie giełdy muszą posiadać świadectwa przemysłowe. Przed powstaniem giełdy wielki odsetek handlujących unikał płacenia wszelkich podatków, stwarzając niezdrową konkurencję dla solidnego kupiectwa.

Jednym z b. doniosłych momentów jest stworzenie przez giełdę podstawy dla ustalania cen detalicznych. Dotychczas władze administracyjne (komisje cennikowe) były w tem trudnem położeniu, że musiały się opierać na podstawach, wyrozumowanych w sposób w dużym stopniu subiektywny. Kupujący, nie mając obiektywnych przesłanek dla przewidywać przyszłej ceny, opierał się na urzędowym cenniku, dyskontując w dodatku możliwość jego obniżenia. W ten sposób niejedyn korzystny dla producenta moment został zmarnowany. Większe jeszcze może są straty moralne. Administracyjne regulowanie cen stawia obywatela w fałszywym stosunku do Państwa. Cena jest niejako przedmiotem przetargów między władzą państwową i handlującym, jest przedmiotem wzajemnych koncesyj, a może się stać narzędziem rządzenia.

Stan ten może ulec zmianie dzięki stworzeniu obiektywnego regulatora cen, jakim jest giełda. Wobec dość daleko posuniętego usprawnienia jej notowań władze państwowe już wyraziły gotowość oparcia kalkulacji cen detalicznych na cedule giełdowej.

W okresie działania giełdy ceny uległy zdrowej ewolucji. Dla przykładu podam kilka liczb. W listopadzie r. ub. cena przeciętna mięsa cielęcego wahała się od zł 2'15 do zł 1'60 za kg przy średniej za ten okres, wynoszącej zł 1'91, czyli rozpiętość wahań wynosiła 288% wartości średniej ceny. W czwartym miesiącu istnienia giełdy rozpiętość zmniejszyła się do 14'4%. Analogiczne liczby, dotyczące cen mięsa wołowego, wykazują spadek z 41'7% na 25'8%. Rozpiętość cen między żywcem a mięsem stale się zmniejsza. Cena żywca, wynosząca w listopadzie przeciętnie zł 0'59 za kg, osiągnęła w marcu zł 0'64. Ceny mięsa obniżyły się natomiast z zł 1'58 do zł 1'24. Wyrażając te kwoty w procentach, otrzymamy jako

rozpiętość cen w listopadzie 167%, a w marcu 93'7% ceny żywca.

Jeśli chodzi o charakterystykę braków giełdy, to pamiętać należy, że analogiczne instytucje (kasy targowe, komisje notowań) w żadnym kraju nie odpowiadają ściśle pojęciu klasycznej giełdy towarowej, ponieważ zwierzęta i mięso stanowią specyficzny rodzaj towaru.

W innych gałęziach handlu giełda jest rynkiem, na którym kupuje się i sprzedaje towar według standartów i określonych warunków giełdowych, a rzadko na podstawie próby. Standaryzacja towaru i form handlu jest istotą giełdy. Dlatego na giełdach towarowych dokonywa się obrotów, mimo że towar nie znajduje się na miejscu transakcji. Na giełdzie mięsnej towar znajduje się efektywnie w miejscu sprzedaży i nie jest standaryzowany. Standaryzacja w tej gałęzi handlu jest możliwa tylko w pewnych granicach i wymaga długiego okresu czasu.

Prawo zwyczajowe (zwyczaje handlowe) jest obecnie bardzo uproszczone. Giełda musi je wytworzyć i skodyfikować. Na giełdach towarowych operują firmy znane i silne. Handel mięsny jest rozdrobniony i słaby. Te momenty komplikują zadania giełdy. Nie może ona więc już teraz dać tych udogodnień, jakie daje np. giełda zbożowa, pośrednicząc między nabywcą i sprzedawcą towaru.

Punkt ciężkości działania giełdy mięsnej musi z natury rzeczy w tych warunkach leżeć w rejestrowaniu transakcji i porządkowaniu wewnętrznych stosunków w tym handlu.

Na usprawiedliwienie tych instytucji dodać należy, że główne źródło ich braków leży nazewnątrz — w nieunormowanych ogólnych warunkach tej gałęzi handlu, a nie w nich samych. Decydującym krokiem na drodze do usprawnienia ich działalności będzie utworzenie kas targowych. Połączenie funkcji giełdowych z aparatem finansowym da pełny rezultat w zakresie uzdrowienia tej gałęzi handlu. Negatywny stosunek pewnych grup handlujących do giełdy, wyrażony m. in. w uchwałach stołecznej branży mięsnej w dn. 12/IV r. b., jest wynikiem nieporozumienia. Porządkowanie tak zabagnionych stosunków, jakie mamy w tej gałęzi handlu, nie może się obyć bez bolesnych operacji w tradycjach i bez błędów. Poza tem należy pamiętać, że z natury rzeczy giełda nie może być reprezentantką interesów jednej grupy. Dotychczasowy stan rzeczy był wyrazem interesów jednostronnych. Giełda jest instytucją kompromisu. Kompromis ten będzie tem bliższy ideału, im pozytywniej współpracować będą ze sobą wszystkie zainteresowane czynniki.

K. R.

TARGI I WYSTAWY

EKSPONATY NA TARGACH POZNAŃSKICH. — Rozmieszczenie eksponatów na tegorocznych Targach Poznańskich będzie następujące:

W pawilonie 4, t. j. Handlowym, na lewo od głównego wejścia na Targi, znajdować się będzie dział wełny i kino propagandowe Pata; w pawilonie 5 delegat Min. Przem. i Handlu będzie wydawał pozwolenia na przywóz; poza tem będą się znajdowały w Biurze Obsługi Publiczności — informacja, Biuro Zniżek Kolejowych, Biuro „Orbis”, Czerwony Krzyż, Policja, Biuro Spedytorów Hartwig oraz telefony publiczne; w pawilonie 6 — rozszerzony w r. b. dział spożywczy; w pawilonie 7 — dział papierniczy i chemiczny; w pawilonie 8 — nasiennictwo, zdobienie balkonów i pokaz kwiatów; w pawilonie 9 — samochody, motocykle, rowery, opony, turystyka i sport; w pawilonie 10 — obszerny dział gospodarstwa domowego, meble i urządzenia wewnątrz oraz inne przedmioty, zaczynając od taniej odzieży i obuwia, a kończąc na taniem urządzeniu mieszkania. W hali 12 będzie się mieścić dział szkła, porcelany oraz pokazy Gazowni i Elektryczni, w hali 13 — obce państwa, udziały oficjalne, dział metalowy. Na placu kolumnowym, jak zwykle, będą wystawione maszyny rolnicze.

W r. b. będą użyte dwie nowe hale, a mianowicie 8 i 9, które w r. ub. nie były użytkowane; zato nie będzie użyty Pałac Targowy. Nowa przestrzeń, zajęta ma powierzchnię 6.000 m²,

podczas gdy parter Pałacu Targowego, zajęty w r. ub., ma 4.000 m². Wobec tego ogólna powierzchnia Targów, zajęta w r. b., będzie większa.

Wejścia na Targi będą urządzone od westybulu pod kolumnami oraz wejście główne naprzeciwko Wieży Górnośląskiej.

TRZECIE TARGI KATOWICKIE.—W okresie od 14/V do 5/VI 1932 r. odbędą się III Targi Katowickie w Katowicach na terenach wystawowych przy parku Kościuszki, zarządzane staraniem Śląskiego Towarzystwa Wystaw i Propagandy Gospodarczej. Targi Katowickie mają bardzo wdzięczne zadanie zbliżenia konsumenta z całą Polską do produkcji śląskiej. Poza tem Śląsk i sąsiednie tereny dzięki swemu uprzemysłowieniu, pomimo chwilowego przesilenia gospodarczego—są stałe dużym rynkiem zbytu dla wytwórczości polskiej. Stąd wynika że na Targi Katowickie powinien podać z całej Polski nie tylko konsument, lecz również producent. Targi umożliwiają ponadto wyzyskanie w możliwie dużym stopniu własnych warsztatów produkcji, stwarzając naturalny popyt na artykuły pochodzenia krajowego, które dotychczas albo znajdują się w ukryciu, albo też nie zostały należycie rozreklamowane. Powyższe ułatwia wytwórczości polskiej skuteczną konkurencję z wytwórczością zagraniczną, której artykuły—dzięki dobrze zorganizowanej propagandzie—przedostają się na wewnętrzny rynek polski.

Tęgoroczne Targi Katowickie urządzone są pod hasłem utrzymania przy życiu możliwie dużej ilości warsztatów gospodarczych, stwarzając dla ich wytwórczości racjonalny popyt. Należy sądzić, że przez zwiększenie i ożywienie obrotów handlowych III Targi Katowickie przyczynią się, niewątpliwie, w konsekwencji do utrzymania co najmniej produkcji w niektórych działach na poprzednim poziomie oraz do utrzymania w tychże działach dotychczasowego zatrudnienia, zapobiegając w ten sposób wzrostowi bezrobocia.

M. S.

KRAJOWE RYNKI TOWAROWE¹⁾

ZBOŻA I PRZETWORY

RUCH CEN ZBÓŻ w okresie od 9 do 22 kwietnia r. b. kształtował się następująco (ceny za 100 kg):

	9—15/IV		16—22/IV		+ wzrost - zmniejszenia %
	zł	\$	zł	\$	
Pszenica					
Warszawa	29·41½	3·30	30·57	3·43	+ 3·9
Poznań	27·00	3·03	28·10	3·15½	+ 4·0
Lwów	29·12½	3·27	29·67	3·33	+ 1·8
Przeciętna	28·51	3·20	29·44½	3·30½	+ 3·2
Żyto					
Warszawa	27·12½	3·04½	28·35	3·18½	+ 4·5
Poznań	26·00	2·92	27·35	3·07	+ 5·1
Lwów	26·25	2·94½	26·45	2·97	+ 0·7
Przeciętna	26·45½	2·97	27·38	3·07½	+ 3·5
Owies					
Warszawa	25·87½	2·90½	25·87½	2·90½	—
Poznań	22·75	2·55½	21·75	2·44	— 4·3
Lwów	27·27½	3·06	27·12½	3·04½	— 0·5
Przeciętna	25·30	2·84	24·91	2·80	— 1·5
Jęczmień browarowy					
Warszawa	25·50	2·86½	25·50	2·86½	—
Poznań	24·75	2·78	25·08	2·81½	+ 1·3
Lwów	25·75	2·89	25·75	2·89	—
Przeciętna	25·33	2·84½	25·44	2·85½	+ 0·4
Jęczmień zwykły					
Warszawa	24·50	2·75	24·25	2·72	— 1·0
Poznań	22·08	2·48	22·85	2·56½	+ 3·4
Lwów	20·25	2·27	19·00	2·13	— 6·1
Przeciętna	22·27	2·50	22·03	2·47½	+ 1·0

— Dla zbóż chlebowych panowała w okresie sprawozdawczym (od 18 do 23 kwietnia) w dalszym ciągu tendencja mocna. Najsilniej uwidoczniła się ona na giełdzie poznańskiej, gdzie

w porównaniu z notowaniami końcowymi okresu poprzedniego ceny większości zbóż wykazują dość znacznąwyżkę: żyto o zł 1·50 na 100 kg, mąka pszenna o zł 1·00 i żytnia o zł 1·50, oraz w mniejszym stopniu pszenica, jęczmień browarowy i przemiałowy oraz otręby pszenne i żytnie. Na giełdzie warszawskiej wahania cen są mniej liczne: pszenica i żyto zyskały po zł 1·00, nieco podniosły się otręby pszenne i żytnie, pozostałe zaś notowania pozostały bez zmiany—z wyjątkiem niewielkiej zniżki jęczmienia przemiałowego; identycznie niemal kształtowała się sytuacja na giełdzie gdańskiej. Na pozostałych giełdach prowincjonalnych przyniósł okres sprawozdawczy poprawę—przy ograniczonych obrotach ceny naogół zwykływały.

Warszawa.—Ceny orientacyjne—w zł za 100 kg parytet wagon Warszawa (w nawiasach podane są notowania końcowe z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy): pszenica dworska 31·00—31·50 (30·00—30·50), — zbierana 30·50—31·00 (29·50—30·00), żyto 28·50—29·00 (27·50—28·00), jęczmień brow. 25·00—26·00 (25·00—26·00), — przemiałowy 24·00—24·50 (24·50—25·00), owies jednolity 26·00—27·00 (26·00—27·00), — zbierany 25·00—25·50 (25·00—25·50), mąka pszenna luksusowa 49·00—54·00 (49·00—54·00), — pszena 4/0 44·00—49·00 (44·00—49·00), — żytnia pyłowa 44·00—45·00 (44·00—45·00), — siltkowa 33·00—34·00 (33·00—34·00), — razowa 33·00—34·00 (33·00—34·00), otręby pszenne szale 18·00—18·50 (18·00—18·50), — pszenne średnie 17·75—18·25 (17·50—18·00), — żytnie 18·00—18·50 (17·00—18·00).

Poznań.—Ceny orientacyjne—w zł za 100 kg parytet Poznań (jak wyżej): pszenica 28·25—28·50 (27·50—27·75), żyto 27·75—28·00 (26·25—26·50), jęczmień brow. 24·75—25·75 (24·25—25·25), — przemiałowy 64 do 66 kg 22·00—23·00 (21·25—22·25), — 68 kg 23·00—24·00 (22·25—23·25), owies 21·50—22·00 (21·00—21·50), mąka pszenna 65%—owa wraz z workiem 42·50—44·50 (41·50—43·50), — żytnia 65%—owa wraz z workiem 41·25—42·25 (39·75—40·75), otręby pszenne grube 16·50—17·50 (16·25—17·25), — pszenne średnie 15·50—16·50 (15·25—16·25), — żytnie 17·25—17·50 (17·00—17·25).

Gdańsk.—Notowano—w guld. gd. za 100 kg (jak wyżej): pszenica czerwona 16·00 (15·80), żyto 16·25—16·30 (16·00), żyto na eksport 15·75 (15·60), jęczmień najprzedniejszy 15·50—16·00, — średni 14·80—15·50 (14·80—15·50), — pastewny 14·50 (14·50), otręby pszenne 11·00 (10·75), — żytnie 10·75 (10·50).

METALE I WYROBY METALOWE

— W związku ze zniżką cen żelaza przez Syndykat Hut Żelaznych zniżone zostały również ceny u hurtowników; na rynku metali tendencja słaba, ceny zniżują.

Warszawa.—Ceny zasadnicze Zrzeszenia Hurtowników Żelaza—w zł za 100 kg: żelazo sztabowe 44·50, belki do Nr. 24 włącznie 49·50, — od Nr. 26 wwyż 54·00, bednarka 51·75, blacha czarna do 2·75 mm 61·50, — 3 do 4·75 mm 58·50, — ponad 5 mm 53·75.

— Ceny orientacyjne—w zł za 1 kg: cyna Banka w blokach 5·25, ołów hutniczy 0·75, cynk hutniczy 0·80, antymon 1·35, aluminium hutnicze 3·50, blacha miedziana 3·10—3·50, blacha mosiężna 2·70—3·80, blacha cynkowa 1·13, nikiel w kost. 8·00.

RYNEK AKCYJNY

za okres od 18 do 23 kwietnia 1932 r.

— Na giełdzie warszawskiej minął okres sprawozdawczy przy minimalnym ożywieniu i zupełnym niemal braku zainteresowania.

Jak zwykle, liczniesz nieco transakcje zawierano akcjami Banku Polskiego; poza nimi obracano w grupie przedsiębiorstw metalurgicznych akcjami Lilpopa i Starachowic. Kursy wszystkich tych akcji ulegały minimalnym wahaniom, nie wykazując różnic w porównaniu z notowaniami końcowymi okresu poprzedniego.

Na giełdach prowincjonalnych nie przyniósł okres sprawozdawczy niemal żadnych zmian; zainteresowanie akcjami było nader ograniczone, koncentrując się na akcjach Banku Polskiego; usposobienie słabe.

GIEŁDA WARSZAWSKA

	Wartość nominalna	Kurs najwyższy	Kurs najniższy	Kurs w dn. 23/IV
Bank Polski	zł 100	80 00	79 00	79 00
Lilpop	zł 25	15 00	14 50	15 00
Starachowice	zł 50	6 00	6 00	—

¹⁾ Na podstawie danych Min. Przemysłu i Handlu i Min. Rolnictwa, sprawozdań organizacyj gospodarczych, własnych korespondentów, depesz P. A. T. i t. d.

GIEŁDA KRAKOWSKA

Akcje (maksimum i minimum — w *z*; w nawiasach podane są notowania okresu poprzedniego): Bank Polski — 82'00 — 78'50 (85'00—84'00).

GIEŁDA LWOWSKA

Akcje (jak wyżej): Bank Polski—79'00, Gazy Wschodnie — 9'00 (8'90—8'75).

GIEŁDA POZNAŃSKA

Akcje (jak wyżej): Bank Polski — 80'00 — 78'00 (85'00 — 79'00).

CŁA ORAZ REGLAMENTACJA HANDLU ZEWN.

ORZECZENIA TARYFIKACYJNE RADY TOWAROW-ZNAWCZEJ. — Dn. 12/IV 1932 r. odbyło się posiedzenie Rady Towaroznawczej przy Ministerstwie Skarbu, na którym po przeprowadzonej dyskusji postanowiono clić:

1) gorsety, wykonane z tkanin bawełnianych, z podwiązkami, wykonanymi z jedwabiu, przyszytymi, względnie przymocowanymi za pomocą sprzączki, jak konfekcję osobno niewymienioną zwykłą, wykonaną częściowo z materiału, wymienionego w poz. 195 — w/g poz. 188 p. odpowiedniego i p. 3 lit. a poz. 209 tar. celnej;

2) odpadki przędzy bawełnianej, w postaci zbitych starych kawałków nici i przędzy bawełnianej, jako takie niewymienione w p. 242 taryfy wywozowej, nadto nie stanowiące surowca, znajdujące się w kraju w niedostatecznej ilości, traktować należy jako towar wolny od cła przy jego wywozie;

3) kauczuk, w postaci płyt jakby sprasowanych z oddzielnych arkuszy, otrzymanych z regeneratu, zawierającego domieszki substancji, wchodzących w skład regeneratu, nawet w nadmiernej ilości, jak regenerat — w/g poz. 87 p. 4 tar. celnej;

4) piłki gumowe, sporządzone z gumy w arkuszach, zaopatrzone w wentyl do nadmuchiwania, a przeznaczone do wodnej gry sportowej — w/g poz. 88 p. 1 lit. d cyfry rzymskiej odpowiedniej, zależnie od wagi sztuki;

5) papier biały, nawet zawierający powyżej 60% masy drzew-

nej, o wadze powyżej 48 do 55 cm², niesatynowany, lecz klejony tak, iż służyć może do pisania, jak zwykły papier biały, osobno niewymieniony — w/g poz. 177 p. 6 lit. a I tar. celnej;

6) masy porowate kontaktowe, sporządzone z ziemi krzemkowej, względnie z pumeksu, w postaci grudek lub rozmaitej formy tabletek, przesyconych solami wonadu, używane w procesie fabrykacji kwasu siarkowego jako katalizator — w/g poz. 112 p. 25 lit. b tar. celnej, przewidującej przetwory chemiczne nieorganiczne, osobno niewymienione;

7) kwas borowy w postaci białych względnie zlekką kremowych kryształów, zawierający powyżej 95% kwasu borowego, niezależnie od sposobu jego otrzymywania oraz przeznaczenia — w/g poz. 93 p. 4 tar. celnej, przewidującej kwas borowy oczyszczony;

8) produkt „Metylohexalina” (uwodnorodniony krezol), używany jako rozpuszczalnik przy procesie fabrykacji różnych produktów — w/g poz. 112 p. 25b lit. c tar. celnej, przewidującej osobno niewymienione produkty chemiczne organiczne;

9) grzybki kefirowe — stanowiące konglomeraty, złożone z 3 gatunków bakterij 1) *Bacillus caucasicus*, 2) *Streptococcus acidi lactici*, 3) *Streptococcus Beyerincki* i specjalnego gatunku drożdży *Saccharomyces Kefir*, wywołujących jedynie fermentację laktozy — w/g poz. 44 p. 4 tar. celnej, przewidującej produkty baktericyjne.

KOMUNIKACJA I TRANSPORT

POD REDAKCJA MINISTERSTWA KOMUNIKACJI

REFORMA TARYF DROBNICOWYCH.—Jak to już wskazywano na tem miejscu niejednokrotnie, ruch samochodowy odebrał kolejom głównie przesyłki drobnicowe, jako łatwiej nadające się do przewozu samochodowego ze względu na wagę i wymiary, a zarazem jako ładunki, opłatające na kolejach względnie wysokie przewożne z uwagi na kłopotliwe manipulacje nadawczo-odbiorcze z temi przesyłkami i małe wyzyskanie przez nie ładowności wagonu.

Pragnąc podjąć walkę o te przewozy, dotąd wykonywane przez koleje, zarządy kolejowe zwróciły uwagę przedewszystkiem na usprawnienie technicznej strony przewozów i w tym celu uruchomiły specjalne pociągi drobnicowe¹⁾ i wprowadziły przewóz drobnicy w t. zw. skrzyniach ładunkowych. Przystępując z kolei do odpowiednich posunięć taryfowych, poprzedzono je przeprowadzeniem badań statystycznych z zakresu ruchu przesyłek drobnicowych w 1930 r. Badania te dały wyniki następujące:

Klasa drobnic.	Ilość przesyłek	Tonn	%	Tys. tonno-km	Dochód— w <i>z</i>
I	1.071.795	179.530	14,6	34.516	14.135.574
II	735.083	144.998	11,8	27.664	10.062.475
III	2.650.017	709.822	57,9	134.972	41.930.982
IV	488.063	136.622	11,1	25.969	6.668.613
V	169.834	54.153	4,6	10.308	2.188.941
Razem:	5.114.792	1.225.125	100,0	233.428	74.986.585

Największą ilościowo kategorię stanowiły zatem przesyłki drobnicowe, taryfowane według klasy III. One też dały największy wpływ pieniężny. Średni przebieg przesyłek drobnicowych stanowił 190 km. Jeżeli chodzi o podział przewozów drobnic-

wych według stref odległościowych, to ilustruje go tabela następująca (przewieziono tonn drobnicy na odległość — km):

Klasa drobnic.	od 1 do 50	od 51 do 100	od 101 do 150	od 151 do 200	powyżej 200	Razem
I	28.505	32.839	42.295	13.699	62.192	179.530
II	22.751	26.770	32.280	11.352	51.844	144.997
III	111.600	129.403	160.609	55.309	252.901	709.822
IV	20.811	25.494	30.080	10.691	45.546	136.622
V	8.353	9.793	12.763	4.155	19.089	54.153
Razem:	192.820	224.299	278.027	91.206	431.572	1.225.124
%	15,8	18,4	22,8	7,5	35,5	100,0

Największe natężenie przewozów drobnicy ma miejsce przeto na odległościach od 101 do 150 km, na odległościach zaś powyżej 200 km przewozi się zaledwie 35% przesyłek.

Opierając się na tym obrazie ruchu drobnicy i poszukując sposobu najwłaściwszego układu taryfy dla jej przewozu, Ministerstwo Komunikacji zwróciło uwagę na niewłaściwość dzisiejszego układu, przyznającego dla przewozu przesyłek drobnicowych aż 5 rozmaitych klas. Okoliczność ta sprawia, iż dla możności obniżenia opłat w klasach niższych podwyższono nadmiernie opłaty klas wyższych, co też przyczyniło się głównie do przejścia na samochód towarów tych właśnie wyższych kategorii. A że samochód nie czyni różnic w przewożnym w zależności od rodzaju towaru, postanowiono przeto i taryfę drobnicową w ten sam, mniej więcej, sposób przebudować. Aby jednak nie obciążać zbytnio podwyżką przewożnego artykułów, zaliczonych do najniższej klasy V, a stanowiących głównie artykuły aprowizacyjne, postanowiono wydzielić je w osobną taryfę wyjątkową, a pozostałe 4 klasy zastąpić jedną klasą drobnicową, która, dając zniżkę opłat w stosunku do klas wyższych, podwyższyłaby poziom klas niższych w sposób, któryby zapewnił

¹⁾ P. „Polska Gospodarcza” zesz. 3/1931, str. 106.

kolei ten sam wynik finansowy co przy przewozach dotychczasowych, a umożliwiłby powrót na kolej straconych przewozów drobnicy najdroższej.

Równocześnie postanowiono nowej taryfie nadać taki układ, któryby zachęcał nadawców do gromadzenia większej ilości przesyłek drobnicowych. W tym celu przyznano przesyłkom od 501 do 1.000 kg 6% zniżki od opłat początkowych, przesyłkom od 1.001 do 2.000 kg 13% zniżki, wreszcie przesyłkom powyżej 2.000 kg — 20%.

Dla potanienia przewozów na odległości dalsze zastosowano zwykłe różniczkowanie, przyjęte w schematach taryfowych klas normalnych, t. j. 10%-owy opust na każde 100 km przebytej odległości. Wreszcie, celem uproszczenia obliczeń, nadano nowej taryfie postać tabeli z gotowymi opłatami przewoźnego dla każdej wagi przesyłki i dla każdej odległości.

Na tych zasadach zbudowana taryfa drobnicowa otrzyma postać następującą:

Zn odle- głość — km	Opłata — w gr za 100 kg przy przesyłkach o wadze:			
	do 500 kg	od 501 do 1.000 kg	od 1.001 do 2.000 kg	powyżej 2.000 kg
50	300	290	280	270
100	460	440	420	400
150	604	575	546	517
200	748	710	672	634
300	1.004	950	896	842
400	1.228	1.160	1.092	1.024
500	1.410	1.331	1.252	1.172
600	1.572	1.483	1.393	1.304

W porównaniu z dziś obowiązującymi opłatami nowa taryfa daje następujące zmiany (w procentach):

W stosunku do opłat klasy	Przy przewozach na odległość:	
	do 200 km	powyżej 200 km
I	— 28%	— 25%
II	— 20%	— 12%
III	— 9%	+ 5%
IV	+ 5%	+ 30%

Zastosowanie nowej taryfy do przewozów drobnicy, wykonanych faktycznie w 1930 r., dałoby wyniki następujące:

Klasa przesyłki drobnicowej	Ilość przewozów — tonn		Dochód — zł	
	od 1 do 200 km	powyżej 200 km	zniżka	zwyżka
I	117.336	62.194	3.213.587	—
II	93.153	51.844	869.982	—
III	456.921	252.901	—	2.697.324
IV	91.076	45.546	—	2.008.313
Razem:	758.486	412.485	4.083.569	4.705.667

W taki sposób zastosowanie nowej taryfy zapewniłoby kolejom dochód z przewozów drobnicy nieco większy niż dotychczas (o 4 622 tys.), ale równocześnie stworzyłoby możliwość ściągnięcia z powrotem na kolej pewnej ilości przesyłek drobnicowych 2 pierwszych kategorii dzięki obniżeniu przewoźnego o 12% do 28%.

Nowa taryfa wprowadzona zostaje w życie z dn. 1/V.

J. G.

ŻEGLUGA I SPRAWY MORSKIE

PRACA PORTU GDYŃSKIEGO W MARCU 1932 R.¹⁾ — Wyniki pracy portu gdyńskiego w marcu są nieco lepsze od osiągniętych w lutym r. b. Przypisać to należy przede wszystkim zwykłemu zjawisku, obserwowanemu co roku, że marzec stanowi w obrotach portowych miesiąc przejściowy od mniej pomyślnych miesięcy zimowych do bardziej ożywionych wiosennych i letnich. Nie należy jednak zapominać, że wzrost ogólnych obrotów w porcie gdyńskim w marcu r. b., wyrażający się liczbą 18'3 tys. t, jest bez porównania niższy od tego zwiększenia obrotów, które obserwowaliśmy w r. ub., a które wynosiło 74'9 tys. t. Wszystkie przejawy застою w niektórych gałęziach przywozu i wywozu uwidaczniały się również w miesiącu sprawozdawczym, a jeżeli dawały się zauważyć pewne zjawiska, będące napozór przejawami poprawy, to dalszy bieg wypadków musiał wpłynąć na zmianę poglądu na nie. Jako przykład podobnego przejawu służyć może przywóz pewnej ilości złomu, który jednak w przeważnej swej części nie został odebrany przez huty i pozostaje złożony na placach w porcie.

Ogólne zamorskie obroty w porcie gdyńskim wyniosły 319.471 t, przyczem wzrost poszczególnych pozycji daje się zauważyć przede wszystkim w przywozie, który z 12.930 t w lutym wzrósł do 26.544 t w marcu, w mniejszym zaś stopniu w wywozie, który w marcu wyniósł 292.927 t wobec 288.232 t w lutym. Należy jednak zaznaczyć, że mimo szczególnie niepomyślnych warunków gospodarczych w kraju, odbijających się dotkliwie na obrotach portu gdyńskiego, wynik pracy za pierwsze 3 miesiące r. b. jest jeszcze nieco lepszy niż wynik, osiągnięty za ten sam okres czasu w r. ub. W r. b., mianowicie, obroty za I kwartał wyniosły 1.001.291 t, wówczas gdy w r. ub. 980.811 t.

Ruch statków w marcu wykazał również pewne zwiększenie tak pod względem ilości statków, jak i ogólnego tonnażu ich: na wejściu zanotowano 194 statków (w lutym 188) o pojemności 168.381 (159.795) nrt, na wyjściu 196 statków (188) o pojemności 174.224 (162.304) nrt. Średni tonnaż statku w marcu nieco się zwiększył, wynosząc 879 nrt (w lutym 857 nrt), zmniejszyła się natomiast średnia ilość statków, przebywających w porcie jednocześnie, z 21 na 19. Średni czas postoju statku w porcie wzrósł z 65'4 na 66'3 godzin. Kolejność bander uległa bardzo charakterystycznej zmianie, gdyż bandera polska wysunęła się na pierwsze miejsce, następnie mijęca zajęły kolejno Szwecja, Danja, Niemcy, Norwegja i Anglja.

Na podaną powyżej liczbę zamorskich obrotów w towarowych — 319.471 t złożyły się następujące pozycje (w tonnach):

Przywóz		Wywóz	
Ryż surowy	7.520	Żyto	443
Owoce świeże	3.254	Ryż wyluszczonej	360
Owoce suszone	408	Mąka ryżowa	174
Kawa, kakao, herbata	1.033	Ziemniaki	50
Tytoń	69	Cukier	8.836
Słedzie	875	Bekony	4.941
Fosforyt	500	Wędliny	790
Tłuszcze zwierzęce surowe	120	Makuchy	425
Skóry	172	Węgiel eksportowy	257.722
Nasiona oleiste	585	„ bunkrowy	8.540
Oleje mineralne	47	Koks	1.125
Żelastwo (złom)	5.096	Nawozy azotowe	3.496
Piryty	3.584	Szyny kolejowe	3.001
Miedź	127	Cvkn	816
Wyroby żel. i stal.	80	Wyroby metalowe	1.102
Maszyny, aparaty i części	615	Papier	832
Samochody i części	82	Celuloza	53
Papier	806	Brykiety	100
Bawełna	707	Chlorek wapnia	50
Włna	118	Różne	71
Różne	746		
Razem:	26.544	Razem:	292.927

Zestawienie powyższe wykazuje pewne ożywienie w przywozie artykułów masowych oraz dalszy wzrost importu drobnicy. W marcu nadszedł pierwszy w sezonie statek z rytem surowym dla Łuszczarni (7.520 t), jeden statek z pirytami (3.584 t) oraz transport fosforytów (500 t). Wszystkie powyższe artykuły w przywozie lutym nie figurowały zupełnie. Wzrósł znacznie przywóz złomu (5.096 t wobec 135 t w lutym), brak natomiast żużli Thomasa (których w lutym przywieziono 2.750 t), oraz siemienia lnianego (w lutym 520 t). Przywóz owoców południowych, jak należało się spodziewać, stale wzrasta, tworząc pozycję 3.254 t wobec 1.724 t w lutym. Należy tu podkreślić bardzo ciekawe zjawisko, że przy bezpośrednim przywozie owoców z krajów produkcji do Gdyni niejednokrotnie część ich

¹⁾ Dane za luty — p. zesz. 13/1932, str. 376.

była reeksportowana do innych portów odbiorczych, w tej liczbie również do Hamburga. Wbrew przewidywaniom przywóz owoców suszonych utrzymał się na poziomie poprzedniego miesiąca, wynosząc 403 t (w lutym 427 t). Przywóz towarów kolonialnych wykazuje w marcu poważny wzrost: kawy, kakao i herbaty przywieziono w marcu 1.033 t (w lutym 383 t), w czym pierwszy bezpośredni transport 519 t (8.000 worków) kakao z Afryki. Ponadto zaznaczyć należy przywóz 32 t korzeni. Zapowiedziane transporty tytoniu w marcu nie nadeszły, i pozycja tego artykułu wyniosła zał-dwie 69 t. Zmniejszenie wykazuje również przywóz śledzi (875 t w marcu wobec 1.410 t w lutym), co należy przypisać warunkom sezonowym. Olejarnia Gdynska importowała w marcu pierwszy wielki transport nasion palmowych (523 t). Należy liczyć się z tem, że po projektowanej rozbudowie Oleiarni i całkowitem uruchomieniu jej zostanie nawiązana regularna komunikacja pomiędzy Gdynią a portami Afryki Zachodniej specjalnie dla przywozu surowców oleistych. Prócz wymienionej ilości nasion palmowych Olejarnia importowała w marcu 101 t kopy oraz około 60 t innych nasion oleistych. Stałym artykułem przywozu do portu gdynskiego jest już dziś bawełna, przyczem importerzy jej zapowiadają znaczne ożywienie w tym dziale przywozu, począwszy od maja r. b. Naogół stwierdzić należy, że znaczny wzrost przywozu drobnicy oraz artykułów cennych, nadchodzących w większych partjach, stwarzał w marcu zupełnie zadowalające warunki zatrudnienia firm, pracujących w porcie, oraz magazynów portowych.

W wywozie najważniejsza ilościowo pozycja — węgiel — wykazuje pewną poprawę: razem z bunkrem załadowano go 266.262 t wobec 255.536 t w lutym. Pewne zapowiedzi ze strony naszych eksporterów węgla pozwalają mieć nadzieję, że pozycja ta nie ulegnie dalszym znacznym niżkom. Eksport cukru, który po węglu gra najważniejszą rolę w naszym wywozie przez port gdynski, uległ dalszej niżce: w marcu wywieziono go 8.836 t wobec 12.535 t w lutym. Należy jednak zaznaczyć, że zjawisko to w znacznej mierze przypisać należy ukończeniu sezonu eksportu cukru. Niższe uległ również eksport żyta (443 t wobec 1.060 t). Z tą gałęzią eksportu nie można się będzie w przyszłości liczyć poważnie w porcie gdynskim do chwili wybudowania elewatora zbożowego. Na poziomie poprzednich miesięcy utrzymał się wywóz takich artykułów, jak: bekony (4.941 t w marcu wobec 4.793 t w lutym) i wędliny (790 t wobec 713 t). Nieznacznej niżce uległ wywóz nawozów azoto-

wych (3.496 t wobec 4.020 t), wzrósł natomiast eksport szyn kolejowych (3.000 t wobec 1.471 t) oraz różnych wyrobów metalowych (1.102 t wobec 130 t). Tranzytowy papier z Finlandji na Lewant w dalszym ciągu stanowił poważną pozycję w obrotach portu. Na wywóz ziemniaków należy liczyć według zapewnień eksporterów dopiero w kwietniu, w marcu wywieziono ich załedwie 50 t.

Ruch pasażerski nie uległ niemal żadnym zmianom: przyjechało 281 osób, wyjechało 342.

RYNEK FRACHTOWY. — Rynki frachtowe wykazywały w ub. tygodniu naogół spokój, jedynie rynek La Platy frachtował tonnaż na prawie normalnym poziomie. Ogółem zakontraktowano 54 statki o łącznym tonnażu 350.850 t po stawkach, wykazując poprawę od 3d do 9d na tonnie przy zapotrzebowaniu po maj i czerwiec. Za średniego typu statki z San Lorenzo do Anglii i Kontynentu płacono do sh 193 na kwiecień/maj, sh 19 na drugą połowę maja, za duże statki płacono sh 18 na kwiecień/maj, sh 17,9 na drugą połowę maja.

Na północno-amerykańskim i kanadyjskim rynkach ruch bardzo słaby, i frachtowanie pod ładunki zboża ograniczone. Stawki w eksporcie cukru z Cuby zniżkowały, płacono sh 14/6 i 14/3 zależnie od pojemności statków do portów Anglii i Kontynentu przy załadunkach w kwietniu/maju.

Ryn i Dalekiego Wschodu wykazywały zastój z wyjątkiem kontraktów, zawieranych na strączkowe z Władawostoku i Dalnegó. Na rynkach australijskich stawki zniżkowały, z południowych portów płacono sh 28, z zachodnich sh 26 do portów Anglii i Kontynentu.

Z portów czarnomorskich południowej Rosji zakontraktowano kilka statków pod zboże do portów Anglii, Kontynentu, płaćąc po sh 10/6 za grecki a sh 10/9 za angielski tonnaż. Zapotrzebowanie na dalszy tonnaż minimalne. Na rynku dunajskim sytuacja bez zmian.

Eksport węgla angielskiego był słaby, stawki nie wykazywały poprawy z powodu ograniczonego zapotrzebowania i nadmiaru oferowanego tonnażu.

Na rynku Gdynia/Gdańsk notowano pewne ożywienie. Zawarto m. in. kontrakt na 40.000 t węgla do Szwecji, za ładunek węgla do Buenos Aires płacono sh 9/9, a na Adrjatyk sh 8/9. Szyły partie drzewa do Anglii.

KRONIKA BIEŻĄCA

PRZEGLĄD USTAW I ROZPORZĄDZEŃ

USTAWY:

Ustawa karna skarbowa — z dn. 18/III 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 34, poz. 355).

Rybolówstwo — ust. z dn. 7/III 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 35, poz. 357).

ROZPORZĄDZENIA MINISTRÓW:

Ułgi w spłacie zaległości w państwowym podatku przemysłowym — rozp. Ministra Skarbu z dn. 9/IV 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 34, poz. 356).

Wykonanie ustawy karnej skarbowej — rozp. Ministrów: Skarbu i Sprawiedl. z dn. 22/IV 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 36, poz. 362).

Zmiana taryfy opłat konsularnych — rozp. Ministra Spr. Zagr. w porozumieniu z Ministrami: Skarbu, Przem. i H. n., Spr. Wewn., Sprawiedl. oraz Pracy i Op. Społ. — z dn. 23/IV 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 36, poz. 364).

TERMINY OGÓLNYCH ZEBRAŃ W SPÓŁKACH AKCYJNYCH

30 kwietnia:

— **S. A. dla Eksploatacji Letniska „Zamek Pieskowa Skala”** — o g. 19 w lok. S-ki w W-wie, Emilja Plater 35/5.

9 maja:

— **Fabryka Wyrobów Sułkiennych „Ch. Rubin”**, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w Tomaszowie Maz., Krzyżowa 22.

— **Two Zakł. Przędzaln Bawełny, Tkalni i Błacharni „Zawiercie”**, S. A. — o g. 16 w lok. S-ki w W-wie, Nowy Świat 7, m. 36.

— **„Syndykat Rolniczy Ciechanowski”**, S. A. — o g. 16 w lok. Okręg. T. O. i K. R. w Ciechanowie.

— **Wydawnictwa i Księgarnia „Trzaska, Evert i Michalski”**, S. A. — o g. 19½ w lok. S-ki w W-wie, Krak.-Przedm. 13.

— **„Pomorska Elektrownia Krajowa Gródek”**, S. A. — o g. 17 w gm. Starostwa Krajowego Pomorskiego w Toruniu, Mostowa 13.

— **A. T. Krawieckie „Ameryka”** — o g. 19½ w lok. S-ki w W-wie, Żąbkowska 40.

— **„Walcownia Metali”**, S. A. — o g. 11 w lok. S-ki w Dziedzicach.

10 maja:

— **„Goplana”, Fabryka Czekolady**, S. A. — o g. 15½ w lok. S-ki w Poznaniu, Św. Wawrzyńca 28a.

— **„Bazar Poznański”**, S. A. — o g. 17 w Poznaniu w Bazarze.

— **Polsko-Szwajcarska Fabr. Czekolady „Suchard”**, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w Krakowie, Masarska 6.

— **T. A. Wydawnicze „Świat”** — o g. 12 w lok. S-ki w W-wie, Szpitalna 12.

— **Zakł. Ceramiczne „Rudał”**, S. A. — o g. 17 w lok. P. St. Tyrchana w Toruniu, Szeroka 18.

— **„Dom Handlowy J. Cwejko”**, S. A. — o g. 20 w lok. S-ki w W-wie, Bielańska 23.

— **„Pezet” Powszechne Zakłady Budowlane**, S. A. — o g. 12 w lok. S-ki we Lwowie, Akademicka 23.

— **„Polski Bank Handlowy w Poznaniu”**, S. A. — o g. 13½ w Poznaniu, Al. Marcinkowskiego 19, I.

— **„Dom Konfekcyjny Hrgo Schmechel i Synowie”**, S. A. — w lok. S-ki w Grudziądzu, Wybickiego 2/4.

— **Instytut Wydawniczy „Biblioteka Polska”**, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w W-wie, Nowy-Swiat 23/25.

— **„Two Starachowickich Zakł. Górniczych”**, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w W-wie, Warecka 15.

11 maja:

— „S. A. Piotrkowskiej Manufaktury” — o g. 18 w lok. S-ki w Łodzi, Piotrkowska 40.

— „Steinhausen i Saenger, Fabryki Papieru i Celulozy”, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w W-wie, Smolna 17.

— „Hartwig Kantorowicz Następca”, S. A. w Poznaniu — o g. 10½ w R-biu Przemysłowców w Poznaniu, Stary Rynek 73/74.

— „S. A. Eksploatacji Soli Potasowych”, S. A. — o g. 18 w B. G. K. w W-wie, al. Jerozolimska 1.

— „Królewsko-Hucka Gazownia”, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w Król. Hucie, Cementarna 23.

— „Syndykat Plantatorów Chmielu”, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w W-wie, Czernałkowska 217.

— „Poznański Bank Ziemi”, S. A. — o g. 12 w lok. S-ki w Poznaniu, al. Marcinkowskiego 12.

— „Przedziałnia Wełny Czesanowej „Dąbrówka”, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w Łodzi, Piotrkowska 40.

— „S. A. Wyróbów Wełnianych i Bawełnianych M. Silberstein” — o g. 16 w lok. S-ki w Łodzi, Piotrkowska 40.

— „Bank Angielsko-Polski”, S. A. — o g. 15 w lok. S-ki w W-wie, Krak.-Przem. 47/49.

— „Wileńskie Składy Towarowe „Pacific”, S. A. — o g. 18 w lok. S-ki w Wilnie, Dominikańska 17.

12 maja:

— „Bank Cukrownictwa”, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w Poznaniu, Sew. Miałowskiego 7.

— „Pebeco”, Polskie Wytwory Beiersdorfa, S. A. w Poznaniu — o g. 18 u Not. Dr. Jeszkego w Poznaniu, pl. Wolności 13.

— „Browary Grodzkie”, S. A. — o g. 18 w lok. S-ki ul. Kolejowa 5.

— „T-wo Przemysłu Tekstury”, S. A. — o g. 10 u Not. J. Siennickiego w W-wie, Kapucyńska 6.

— „Polska Ruda Żelazna”, S. A. w likw. — o g. 18 w lok. S-ki w W-wie, Srebrna 9.

— „S. A. Budowy Transmisji i Maszyn i Odlewni Żelaza „John”, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w Łodzi, Piotrkowska 217.

— „Standard-Nobel w Polsce”, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w W-wie, al. Jerozolimskie 57.

— „Fabr. Portland-Cementu „Klucze”, S. A. — o g. 11 w lok. S-ki w Kluczach, pow. Olkusi.

— „T-wo Handlowo-Przemysłowo-Techniczne „Techpom”, S. A. — o g. 19 w W-wie, Żórawia 11. m. 1.

— „Manufaktura Bawełniana „Gamre i Albrecht”, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w Łodzi, Piotrkowska 210.

— „T-wo Kopalń i Zakł. Hutniczych Sosnowieckich”, S. A. — o g. 11 w lok. S-ki w W-wie, Kapucyńska 3.

13 maja:

— „Zakł. Przedziałniczo-Tkackie w Krośnie”, S. A. — o g. 17 w sali Giełdy Pieniężnej w Lwowie, Akademicka 17.

— „Stow. Rolniczo-Handlowe w Radomsku”, S. A. — o g. 13 w lok. S-ki w Radomsku, Wł. Reymonta 12.

— „Dynasy” T-wo Budowlano-Parcelacyjne, S. A. — o g. 16 w lok. S-ki w W-wie, Krak.-Przem. 13.

14 maja:

— „Przedziałnia i Tkalnia Juty „Warta”, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w W-wie, Mazowiecka 3.

— „Wienofana”, Wielkopolska Odlewnia, Fabryka Narzędzi i Maszyn w Poznaniu, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w Poznaniu, Dąbrowskiego 81.

— „Dom Rolniczy, Fabr. Maszyn i Odlewnia Żelaza H. Mühsam”, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w Włocławku.

SKARBOWOŚĆ I FINANSE

PODATKI I OPŁATY

SCALANIE PODATKU OBROTOWEGO WE WŁÓKIENICTWIE — p. str. 516.

KREDYT

KREDYTY KRÓTKOTERMINOWE W 1931 R. — Niezwykle silny wzrost kredytów krótkoterminowych w okresie 1927-28, kiedy suma ich podwoiła się, uległ w 1929 r. poważnemu zahamowaniu; w 1930 r. kredyty już nie wzrastały, a nawet uległy bardzo nieznacznej niższości; w 1931 r. zaczynały od początku roku silnie spadać, przyczem spadek ten osiąga maksymalne natężenie w II i III kwartale, i w rezultacie w końcu 1931 r. kredyty powracają do poziomu z I półroczu 1928 r.

Oslabienie tempa wzrostu, a potem spadek kredytów szed początkowo w parze z kurczeniem się zapotrzebowania kredytowego na cele gospodarcze w związku z postępującą denreścią koniunkturalną i kurczeniem się rozmiarów produkcji i obrotów. I już zgodnie z rozwojem koniunktury zaczynało się uwalniać odprężenie na rynku pieniężno-kredytowym, gdy wypadki na rynkach środkowo-europejskich, a później — pod przemożnym wpływem tych ostatnich — i na rynku angielskim oraz rynkach ścisłe związanych z nim — wywołały całkowity przewrót sytuacji. Na rynku polskim bezpośredniego wpływu wypadki te nie miały, ale miały silny wpływ pośredni: przede wszystkim przez obudzenie nastroju niepokoju, „płochliwości” wkladców, po drugie zaś — przez gwałtowny odpływ kredytów i lokat zagranicznych, gdyż zagraniczni wierzyciele zmuszeni byli szybko je ściągać. Odpływ kapitałów obcych (krajowych i zagranicznych), jaki nastąpił rod wpływem powyższych zaburzeń na rynkach międzynarodowych z polskich instytucji kredytowych, a głównie z banków prywatnych, zmusił do deflacji kredytowej, przez co postępujące jeszcze w początkach 1931 r. unłwnienie rynku pieniężnego zmieniło się w ostrą ciasnotę. Restrykcyjną politykę kredytową stosowały przede wszystkim szczególnie dotknięte odpływem wkladów banki prywatne, podczas gdy bank emisyjny i banki państwowe naogół zwiększały kredyty, zmuszone do przychodzenia z pomocą zagrożonym odcinkom gospodarstwa krajowego.

W ostatnim kwartale 1931 r. nastąpiło już pewne odprężenie sytuacji; jednocześnie bowiem z poprawą w zakresie ruchu wkladów nastąpiło i osłabienie deflacji kredytowej. I zpowrotem zaczynała większą rolę w kształtowaniu sytuacji odgrywać czynniki koniunkturalne gospodarcze niż dominujące w II i III kwartale 1931 r. czynniki psychiczne względnie oddziaływania zewnętrzne.

Liczbowo ruch kredytów krótkoterminowych przedstawia się następująco: w latach 1927—1928 kredyty te wzrosły z 1 330,8 milin. do 2 548,0 milin., w 1929 r. już słabiej — do 2 769,2 milin., w 1930 r. obniżyły się minimalnie — do 2 759,3 milin., w I kwartale 1931 r. wykazały już poważny spadek do 2 610,5 milin., w II i III kwartałach spadły gwałtownie do 2 242,6 milin. i w IV kwartale wykazały znów łagodniejszą niższość do 2 134,2 milin.

Zaznaczyć należy, że powyższe ogólne sumy kredytów krótkoterminowych obejmują kredyty wszystkich mogących wchodzić w grę instytucji finansowych, a więc: banku emisyjnego, banków państwowych, banków komunalnych oraz banków prywatnych, a nie obejmują jedynie kas oszczędności oraz spółdzielni kredytowych.

Jeśli dla powyższych, uwzględnionych w obliczeniach Głównego Urzędu Statystycznego, instytucji finansowych ustalimy sumę spadku wkladów, która wyniosła w 1931 r. 2 321,6 milin., to okaże się, że spadek kredytów krótkoterminowych był blisko 2 razy większy niż spadek wkladów. Pamiętać jednak należy, że przy spadku wkladów nie uwzględniono lokat skarbowych ani lokat zagranicznych.

W IV kwartale r. b. spadek kredytów był — jak już zaznaczyliśmy — znacznie mniejszy, mimo to jednak postępował dalej, choć wkłady już podniosły się. Dotknął on wszystkie instytucje kredytowe — z wyjątkiem banku emisyjnego, gdzie kredyty zwiększyły się o ok. 8%. Był to rezultat nacisku na Bank Polski wzmożonego sezonowo zapotrzebowania, które nie zniwidowało zaspokojenia w bankach; poza tem był to rezultat wiekszego wykorzystania redyskonta, zwłaszcza przez banki państwowe. Najsilniejszy był spadek kredytów w Państwowym Banku Rolnym — o przeszło 17%; w bankach komunalnych kredyty obniżyły się o blisko 13%, w Pocztowej Kasie Oszczędności o przeszło 12%, w bankach prywatnych — o przeszło 11%, o tyleż mniej więcej w Centralnej Kasie Spółek Rolniczych; najmniejszy spadek był w Banku Gospodarstwa Krajowego — ok. 8%.

Zauważyć należy, że w P. B. R. kredyty dyskontowe, faktycznie udzielone, nie tylko nie zmalały, ale wzrosły, lecz jednocześnie bank ten silnie podniósł redyskonto, stąd uwidoczona przez Gł. Urz. Stat. suma kredytów dyskontowych po potrąceniu redyskonta wykazuje spadek. Natomiast spadek kredytów w B. G. K. oraz w bankach prywatnych był większy od wykazanego, bo jednocześnie obniżyły one redyskonto.

Podział kredytów między poszczególne instytucje kredytowe względnie grupy instytucji ilustruje następujące zestawienie (w miljn. zł):

	31/XII 1930	30/IX 1931	31/XII 1931
Ogółem	2.759.3	2.242.6	2.134.2
Banki akcyjne:	1.453.0	975.5	866.5
w tem:			
oddziały banków zagr.	194.2	129.9	116.3
Banki państwowe	462.7	451.8	396.5
Bank Gosp. Kraj.	236.4	238.9	219.5
Państwowy Bank Rolny	213.5	190.9	157.7
Poczt. Kasa Oszczędn.	15.8	22.0	19.3
Bank Polski	758.3	737.3	796.4
Banki komunalne	56.7	55.5	54.8
Centr. Kasa Spółek Rolniczych	25.6	22.5	20.0

Rozwój poszczególnych rodzajów kredytu krótkoterminowego przedstawiał się następująco (w miljn. zł):

	31/XII 1930	30/IX 1931	31/XII 1931
Dyskonto weksli i pożyczki wekslowe	1.336.0	1.055.6	1.001.0
Otwarty kredyt	1.089.4	839.3	788.4
Pożyczki terminowe	212.4	211.7	193.1
Pożyczki, zabezpieczone papierami	95.0	111.4	133.2
Pożyczki towarowe (P. B. R.)	26.5	24.6	8.5

Jak widzimy, spadek kredytów w 1931 r. dotyczy przedewszystkiem otwartego kredytu, gdzie suma zmniejszyła się o ok. 28%, kredytu wekslowego, gdzie mamy spadek o ok. 25%, oraz pożyczek towarowych, które skurczyły się o 30%. Pożyczki terminowe wykazują stosunkowo niewielki spadek, a pożyczki zastawowe wykazują wzrost (zwiększony zastaw papierów w Banku Polskim, zwłaszcza ze strony banków).

Kredyty dyskontowe stanowiły w końcu 1931 r. ok. 47% ogólnej sumy kredytów krótkoterminowych. W pozycji dyskonta weksli w zestawieniu kredytów na ultimo roku ok. 67% stanowią kredyty dyskontowe Banku Polskiego, a ok. 23% — kredyty dyskontowe banków akcyjnych; w pozycji otwartego kredytu ok. 78% stanowią kredyty banków akcyjnych; w pozycji pożyczek terminowych ok. 52% stanowią pożyczki Państw. Banku Rolnego; w pozycji pożyczek zastawowych ok. 95% stanowią pożyczki Banku Polskiego.

RYNEK DEWIZ I PAPIERÓW PROCENTOWYCH

GIEŁDA WARSZAWSKA
za okres od 18 do 23 kwietnia 1932 r.

W okresie sprawozdawczym trwała nadal tendencja słabsza dla większości walut. Wahania kursowe poszczególnych walut nie były naogół zbyt wielkie, to też różnice w porównaniu z notowaniami końcowymi okresu poprzedniego nie są znaczne. Zniżkowały funty szterlingi, franki francuskie i szwajcarskie, belgi, korony czeskosłowackie oraz floreny holenderskie, bez zmiany pozostał kurs lirów włoskich, wyżej zaś cenione były dolary oraz guldeny gdańskie.

Zapotrzebowanie na dolary gotówkowe było małe; kurs ich kształtował się zniżkowo, kończąc okres sprawozdawczy na poziomie zł 8.88½ za \$ 1. W obrotach prywatnych kurs dolara utrzymał się na nieco wyższym poziomie — zł 8.89 za \$ 1.

W wysokości dziennego zapotrzebowania walut zachodziły w okresie sprawozdawczym niewielkie tylko wahania — poziom średni.

	Kurs najwyż- szy	Kurs najniż- szy	Kurs w dn. 23 IV
Dolary St. Zjedn.	\$ 1 8.904	8.901	8.904
" " " telegr.	\$ 1 8.909	8.906	8.909
Funty szterlingi	£ 1 31.83	33.36	33.40
			-33.36

Franki francuskie	100 fr.	35.13	35.09	35.09
Franki szwajcarskie	100 fr.	173.40	173.05	173.05
Belgi	100 blg.	124.85	124.70	—
Korony czeskosłowackie	100 kor.	26.38	26.36	26.37
Liry włoskie	100 lir.	45.85	45.80	45.85
Floreny holenderskie	100 fl.	361.35	361.00	361.00
Guldeny gdańskie	100 guld.	174.80	174.70	174.70

Słaba tendencja, utrzymująca się nadal na giełdach zagranicznych, wpływała na zmniejszenie zainteresowania papierami lokacyjnymi państwowymi na giełdzie warszawskiej. Kursy niektórych papierów ulegały dość znacznym wahaniom, w rezultacie tygodniowym różnice nie są jednak naogół zbyt wielkie. Niżej w porównaniu z notowaniami końcowymi okresu poprzedniego cenione były: 3% Pożyczka Budowlana (— zł 0.50), 4% Pożyczka Dolarowa (— zł 0.75), 5% Pożyczka Konwersyjna (— ¼%), 5% Pożyczka Konwersyjna Kolejowa (— ½%) oraz 7% Pożyczka Stabilizacyjna (— 1.12%). Poważniejsze zwykły uzyskała 4% Pożyczka Inwestycyjna: sztuki + zł 3.25, serie + zł 4.50; poza tem podniosła się 6% Pożyczka Dolarowa o 1% oraz 10% Pożyczka Kolejowa o ¼%. Bez zmiany pozostały kursy listów zastawnych i obligacji banków państwowych.

Dla listów w zastawnych panowała w okresie sprawozdawczym nadal tendencja słaba. Wskutek zwiększonego zafiarowania kursy większości notowanych papierów kształtowały się zniżkowo, jakkolwiek w porównaniu z notowaniami końcowymi okresu poprzedniego jedynie w nielicznych wypadkach różnice kursowe są nieco większe. W grupie listów zastawnych w walucie obcej notowane były wyłącznie 7% L. Z. T-wa Kredytowego Ziemińskiego w Warszawie 1928 r.; wykazują one 4% zwykły.

W dziale obligacji doszło do transakcji VI oraz VIII i IX 6% Obligacjami Pożyczki Konwersyjnej m. Warszawy 1926 r. — po kursach zniżonych.

	Wartość nominalna (waluta)	Kurs naj- wyższy	Kurs naj- niższy	Kurs w dn. 23 IV
w zł				
3% Pożyczka Budowlana	zł. 50	38.75	38.00	—
4% " Dolarowa	\$ 5	49.75	49.00	49.25
4% " Inwestycyjna	zł w zł. 100	92.00	89.50	—
4% " " serie	zł w zł. 100	101.25	96.00	—
w % nominalu				
5% " Konwersyjna	zł	38.75	38.50	—
5% " Konwers. Kol.	zł	32.50	32.50	—
6% " Dolarowa	\$	57.50	56.00	—
7% " Stabilizacyjna ¹⁾	\$	61.00	52.87	52.87
				-59.00
				-53.00
10% Pożyczka Kolejowa	fr. w zł.	101.00	100.75	101.00
7% L. Z. Państw. Banku Roln.	zł w zł. 1927	83.25	83.25	83.25
8% " " " " " " " "	zł w zł. 1927	94.00	94.00	94.00
7% L. Z. Banku Gosp. Kraj.	zł w zł. 1927	83.25	83.25	83.25
8% " " " " " " " "	zł w zł. 1924	94.00	94.00	94.00
7% Obl. Kom. " " " " " " " "	zł w zł. 1927	83.25	83.25	83.25
8% " " " " " " " "	zł w zł. 1924	94.00	94.00	94.00
8% Obl. Bud. " " " " " " " "	zł w zł. 1927	93.00	93.00	—
4½% L. Z. T-wa Kred. Ziems.	zł	40.00	93.00	—
8% " " " " " " " "	zł	51.25	51.25	—
7% L. Z. T-wa Kred. Ziems. w Warszawie 1928 r.	\$ w zł.	58.00	58.00	—
4½% L. Z. T-wa Kred. m. Warsz.	zł	47.25	47.25	47.25
5% " " " " " " " "	zł	50.75	50.75	50.75
8% " " " " " " " "	zł	62.50	61.00	61.12
				-62.00
				-61.25
8% " " " " " " " " Częstoch.	zł	54.50	54.50	—
8% " " " " " " " " Łodzi	zł	61.00	60.25	—
8% " " " " " " " " Piotrkowa	zł	55.00	53.50	54.50
10% " " " " " " " " Siedlec	zł	57.50	57.00	—
VI 6% Obl. Pożyczki Konwersyjnej m. Warszawy 1926 r.	zł	36.25	36.25	—
VIII i IX 6% Obl. Pożyczki Konwers. m. Warszawy 1926 r.	zł	33.00	33.00	—

¹⁾ Z wyłączeniem transzy francuskiej.

ZŁOTY ZAGRANICĄ

	Gdańsk ¹⁾	Berlin ¹⁾	Wiedeń ¹⁾	Paryż ¹⁾	Zurych ¹⁾
1932					
18/IV	57'14—57'25	47'15—47'35	79'46—79'94	—	57'60
19/ "	57'15—57'26	47'20—47'40	79'41—79'89	—	57'65
20/ "	"	"	"	284'50	"
21/ "	57'16—57'28	"	"	"	"
22/ "	57'18—57'27	"	"	"	"
23/ "	57'19—57'30	"	"	284'50	57'75
1932	Londyn ²⁾	Praga ¹⁾	New-York ¹⁾	Amsterdam ¹⁾	
18 IV	33'75	377'875—379'875	—	—	
19 "	"	378'125—380'125	—	—	
20/ "	"	"	—	—	
21/ "	"	377'875—379'875	—	—	
22 "	33'50	378'125—380'125	—	—	
23/ "	"	377'875—379'875	—	—	

POŻYCZKI POLSKIE NA GIEŁDACH ZAGRANICZNYCH³⁾

	4—9/IV	11—16/IV	18—25/IV
	(maksimum—minimum—ultimo; w nawiasach obroty)		
New-York			
6½ dolarowa			
1920	58½—55¼—55¼ (24.000)	55½—48—53½ (29.000)	54½—54—54½ (7.000)
8½ Dillon.			
1925	60—58¾—58¾ (71.000)	58¾—48—54 (184.000)	54¾—52¼—52¼ (100.000)
7% stabilizac.			
1927	56¼—53½—54 (162.000)	54¼—46—52 (286.000)	53½—51¼—51½ (158.000)
7% Warszawy			
1928	41½—38¼—38¼ (128.000)	40—36½—40 (58.000)	40—39½—39½ (39.000)
7% śląska			
1928	43—39¾—39¾ (24.000)	39½—36—36 (43.000)	39¼—39—39¼ (33.000)
Londyn			
7% stabilizac.			
1927	75'67—73'67 —74'67	76'00—69'50 —70'50	69'89—62'89— —63'89
Zurich			
7% stabilizac.			
1927	58'00—55'00	57'00—50'00	54'00—52'00
Sztokholm			
7% stabilizac.			
1927	—57'00	—52'00	—53'00
Paryż			
7% stabilizac.			
1927	70'63—65'30	68'63—60'19	67'91—63'57
Mediolan			
7% włoska			
1924	96'30—96'10 —96'10 (175)	96'00—96'00 —96'00 (25)	96'40—96'00 —96'20 (100)

Z BANKU POLSKIEGO

STAN RACHUNKÓW BANKU POLSKIEGO W DN. 20 KWIETNIA 1932 R. — Druga dekada kwietnia wykazała silniejszy niż pierwsza odpływ walut z Banku Polskiego, odpływ, utrzymujący się zresztą nieprzerwanie — tylko że z bardzo dużymi wahaniami — od początku roku. Dzięki więc deficytowi walutowemu obniżyły się w II dekadzie w dalszym ciągu rezerwy walutowe Banku, mianowicie z zł 183'5 miljn. do zł 167'3 miljn. Głównie zmniejszyły się w dekadzie sprawozdawczej rezerwy walutowe, wchodzące w skład pokrycia obiegu banknotów i natychmiast płatnych zobowiązań — o zł 16'0 miljn. do zł 51'4 miljn., podczas gdy rezerwy, niezaliczone do pokrycia, wykazały spadek tylko o zł 0'3 miljn. do zł 115'8 miljn.

Jednocześnie wzrósł o zł 0'7 miljn. zapas złota, mianowicie o zł 0'05 miljn. wzrost zapas złota w skarbcu Banku — dzięki drobnemu skupowi, dokonywanemu stale przez oddziały Banku, oraz o zł 0'65 miljn. zapas złota zagranicą — dzięki dokonaniu tam zakupowi.

Zmiany w stanie rezerw złoto-walutowych, stanowiących pokrycie obiegu biletów i natychmiast płatnych zobowiązań Banku,

¹⁾ Za zł 100.

²⁾ Za £ 1

³⁾ Kursy — w zł-ach nominalu; obroty — w jednostkach walutowych danego kraju.

w okresie 2 pierwszych dekad kwietnia r. b. ilustruje następujące zestawienie (w tys. zł)

	31/III	10/IV	20/IV
Złoto	573.518	573.564	574.264
Waluty i dewizy netto	71.293	67.392	51.409
Razem:	644.812	640.956	625.673

W stosunku do sumy obiegu biletów bankowych i natychmiast płatnych zobowiązań powyższe pokrycie złoto-walutowe stanowiło w dn. 20/IV 50'03%, gdy w dn. 10/IV 49'36% i w dn. 31/III 49'61% (statutowe minimum 40%). Pokrycie samem złotem wynosiło: w dn. 20/IV 45'92%, w dn. 10/IV 44'17%, w dn. 31/III 44'12% (statutowe minimum 30%).

Jak widzimy, procent pokrycia wzrasta dość znacznie, mimo że suma pokrycia (t. j. rezerwy złoto-walutowe) zmniejsza się. Pochodzi to stąd, że jednocześnie silniej jeszcze mał je suma obiegu banknotów i natychmiast płatnych zobowiązań. W II dekadzie kwietnia suma ta obniżyła się o zł 48'1 miljn. do zł 1.250'5 miljn., przyczem zmniejsza dotknęła nie tylko — jak zwykle w środku miesiąca — obiegu biletów bankowych z zł 1.100'7 miljn. do zł 1.057'6 miljn.), ale także i natychmiast płatnych zobowiązań (z zł 197'9 miljn. do zł 192'9 miljn.).

Spadek zobowiązań pochodzi wyłącznie od rachunków żyrowych, gdyż pozycja „różne rachunki” pozostała w dekadzie sprawozdawczej prawie bez zmiany (wzrosła o zł 0'02 miljn.). Lokaty żyrowe obniżyły się z zł 176'9 miljn. do zł 171'9 miljn., osiągając poziom znacznie niższy niż przed miesiącem (w dn. 20/III zł 213'5 miljn.) i niż przed rokiem (w dn. 20/IV 1931 zł 223'0 miljn.). Spadek wykazują przedewszystkiem lokaty kas państwowych — z zł 10'1 miljn. do zł 6'6 miljn. (w dn. 20/III zł 12'8 miljn. i w dn. 20/IV 1931 zł 40'9 miljn.), poza tem zaś i lokaty na rachunkach prywatnych — z zł 166'7 miljn. do zł 165'4 miljn. (w dn. 20/III zł 200'7 miljn. i w dn. 20/IV 1931 zł 182'1 miljn.).

Spadek obiegu biletów Banku w II dekadzie kwietnia o zł 43'1 miljn., t. j. o blisko 4% — do poziomu o zł 18'9 miljn. niższego niż przed miesiącem i o zł 106'6 miljn. niższego niż przed rokiem — znajduje się częściowo w związku z odpływem walut z Banku, a przedewszystkiem z silnym skurczeniem się kredytów Banku.

Mianowicie, suma kredytów dyskontowych wykorzystanych (suma weksli krajowych w portfelu) zmniejszyła się w dekadzie sprawozdawczej o zł 25'6 miljn., a w stosunku do stanu w dn. 20/III o zł 40'4 miljn., choć wykazuje wzrost w stosunku do stanu w dn. 20/IV 1931 o zł 65'3 miljn. Suma pożyczek zastawowych zmniejszyła się w II dekadzie kwietnia o zł 2'2 miljn., w porównaniu ze stanem w dn. 20/III obniżyła się o zł 3'4 miljn., lecz w ciągu roku podniosła się o zł 34'5 miljn. Portfel weksli zagranicznych (głównie z tytułu eksportu) skurczył się w II dekadzie kwietnia o zł 4'2 miljn.

Z innych pozycji bankowego pokrycia obiegu zapas monet srebrnych i bilonu, przejętych przez Bank na własność, oraz zapas papierów procentowych własnych pozostały prawie niezmiennie (wzrosły po zł 0'05 miljn.), dług Skarbu Państwa zaś (kredyt bezprocentowy) pozostał zupełnie bez zmiany.

Całe bankowe pokrycie obiegu przedstawiało się następująco (w tys. zł):

	31/III	10/IV	20/IV
Weksle	641.860	629.400	603.881
Weksle zagraniczne	95.567	100.193	95.963
Polskie monety srebrne i bilon	50.600	50.913	50.964
Pożyczki, zabezpieczone zastawami	122.339	115.014	112.838
Papiery proc. własne	13.129	13.182	13.236
Dług Skarbu Państwa	20.000	50.000	50.000
Razem:	943.495	958.798	926.881

Emisja pieniędzy skarbowych obniżyła się w II dekadzie kwietnia, jak zwykle, w stopniu nieco słabszym niż obieg biletów bankowych, mianowicie z zł 251'7 miljn. do zł 244'9 miljn. Na sumę tę składa się: 1) obieg biletów państwowych (5 złotych — podlegających już tylko wymianom) w wys. zł 1'3 miljn. (w dn. 10/IV zł 1'3 miljn.), 2) obieg monet srebrnych (5- i 1-złotowych) w wys. zł 171'6 miljn. (w dn. 10/IV zł 176'2 miljn.), 3) obieg bilonu niklowego i brązowego w wys. zł 72'0 miljn. (w dn. 10/IV zł 67'4 miljn.).

PRZEGLĄD ZAGRANICZNY

STAŁE SŁABNIĘCIE NIEMIECKIEGO BILANSU DEWIZ

Z ALEDWIE MIESIĄC upłynął od ostatniej jednoprocenowej niżki dyskonta, jak Bank Rzeszy zdecydował się na ponowną niżkę z dniem 9 kwietnia, tym razem tylko o $\frac{1}{2}\%$ — z 6% na 5 $\frac{1}{2}\%$. I motywy i cele tego kroku były takie same, jak przed miesiącem. Z jednej strony postępujące upłynnienie rynku pieniężnego, niezakłócone nawet przez ultimatum kwartalne, z drugiej — chęć ulżenia ogólnej sytuacji przez potaniecie kredytów. Z obawy jednak o bilans dewiz uważał Bank Rzeszy tylko półprocentową niżkę za wskazaną.

Nie ulega kwestji, że i ta niżka stanowić będzie poważną ulgę dla gospodarstwa. Instytut Badania Konjunktur oblicza sumę bankowych kredytów krótkoterminowych, których oprocentowanie zmienia się zależnie od oficjalnej stopy dyskontowej, na RM 25 milj., wobec czego niżka rynkowa przyniesie dłużnikom oszczędność roczną RM 125 miljn. Nie można się jednak ludzić, stwierdza to Instytut, by taka niżka mogła wyrzucić jakiś ożywiający wpływ na konjunkturę. W tym bowiem zakresie miarodajny wpływ mają długoterminowe kredyty, które muszą być obfite i niedrogie. Niema jeszcze przykładu, by rozpoczęła się automatyczna poprawa konjunktury przy złym stanie rynku efektów, chociaż można starać się rozluźnić rynek kapitałowy przez odpowiednią politykę dyskontową. Te usiłowania widzimy także i w amerykańskiej i angielskiej polityce kredytowej, jednak dotychczas bez widocznych skutków, owszem, ostatnio da się stwierdzić pogorszenie sytuacji. Szczególnie w Niemczech dało się przykro odczuć rzucenie na giełdę wielkich ilości rent, t. j. głównie obligacji wiejskich i listów zastawnych, przez co kursy obniżyły się o jakie 10%. Obok pewnego motywu politycznego, t. j. zbliżających się wyborów prezydenckich, odgrywał tu rolę specyficzny moment, a mianowicie pogłoska, jakoby Rząd Rzeszy nosił się z zamiarem ponownej obniżki stopy procentowej od zapisów długu, tym razem o $\frac{1}{3}$. Pogłoska okazała się, narażenie przynajmniej, bezpodstawna, dała jednak dowód, że naruszenie bezpieczeństwa rentowności kapitału, jak to zrobiło rozporządzenie doraźne z dn. 8/XII 1931 r., bezkarnie nie uchodzi, a ponadto, że atmosfera obawy o ingerencję rządową, dzięki temu wytworzona, nieszczęśliwie sprzyjać będzie próbom ożywienia konjunktury.

Rynek pieniężny w Niemczech, jak to zaznaczyliśmy, doznał w przeciągu marca i I połowy kwietnia dalszego odciążenia. Niżka dyskonta w marcu nastąpiła w chwili, kiedy dyskont prywatny stał jeszcze ponad 6%, miała zatem za zadanie pociągnąć za sobą rynek pieniężny, co też istotnie nastąpiło. Tym razem stopa rynku prywatnego była już w chwili ogłoszenia niżki dyskonta oficjalnego niższa od 5 $\frac{1}{2}\%$, czyli że, można powiedzieć, instytucja emisyjna ją „skonstatawała”. W międzyczasie jednak stan rynku pieniężnego podlegał pewnym charakterystycznym zmianom. Pomyślny rozwój wkładów oszczędności, zarysowujący się od stycznia r. b., doznał wstrząsu przed

wyborami prezydenckimi, ale już po dn. 13/III, a więc przed drugim, decydującym terminem wyborów, wrócił do równowagi. Stąd kasy oszczędności mogły zacząć na nowo spłacać swoje obligo redyskontowe w Banku Rzeszy, a ten ostatni mógł kontynuować proces odciążania swego portfela wekslowego. Wiadomo bowiem powszechnie, że z przeszło RM 3 milj. weksli, posiadanych przez Bank Rzeszy, ogromna część, może blisko $\frac{1}{3}$, stanowi bezterminową pożyczkę instytucji emisyjnej na rzecz kas oszczędności i banków, udzieloną im dla umożliwienia wypłat, zapoczątkowanych w czerwcu r. ub., a przez to dla niedopuszczenia do paniki wśród publiczności. Te weksle mogą być spłacane tylko w miarę napływu do kas oszczędności i do banków nowych wkładów, co znowu jest możliwe tylko w miarę uspakajania się stanu umysłów w społeczeństwie i powrotu zaufania do systemu kredytowego i do waluty. Ale obok tego zaufania musi także i oprocentowanie wkładów przedstawiać pewną atrakcję dla klienta. Tutaj widzimy wyraźnie krzyżowanie się niebezpieczeństw i korzyści, wobec którego staje instytucja emisyjna. Z jednej strony zbyt niska stopa procentowa może zniechęcić ludność do lokowania swych pieniędzy w kasach i bankach, a zarazem nie stanowić dostatecznie silnej presji na te ostatnie, by spłacały swe obligo wekslowe w Banku Rzeszy, z drugiej zaś strony — chęć zmniejszenia ciężaru długów, cisnącego społeczeństwo i wpływającego na zamieranie obrotów handlowych.

Jednakowoż, naogół biorąc, można być zdania, że Bank Rzeszy trafnie wyczuł tendencję krajowego rynku pieniężnego i uniknął niebezpieczeństw od tej strony. Bilans z połowy kwietnia wykazuje spadek kredytów o RM $\frac{1}{2}$ milj. w porównaniu z końcem marca r. b., zmniejszenie się zaś obiegu pieniężnego o RM 110 miljn. (do RM 5'95 milj.) w stosunku do połowy marca. Upłynnienie rynku było tak znaczne, że zapotrzebowanie mediów na kredyty wcale się nie zaznaczyło. Równocześnie nie dała się skonstatować żadna, monetarnie uwarunkowana, tendencja zwyżki cen. Z tego więc punktu widzenia można twierdzić, że zadanie ulżenia gospodarstwu ciężaru kryzysu, jakie sobie wytknęła polityka dyskontowa Reichsbanku w marcu r. b., zostało wypełnione.

Natomiast od strony zewnętrznej, t. j. od bilansu dewiz, przedstawia się sytuacja bardzo ciemno. Zapas złota i dewiz, zaliczonych na pokrycie, wynoszący jeszcze z końcem grudnia 1931 r. RM 1.230 miljn., zdążył do połowy kwietnia r. b. stopnieć do RM 988 miljn. I to dzieje się mimo zapadania terminów płatności kredytów na towar, wyeksportowany w miesiącach jesiennych r. ub., wykazujących nadwyżki aż prawie do RM 400 miljn. Ciągłe zaostżenia przepisów dewizowych, przypominających żywo czasy inflacji, nie są w stanie przełamać braku zaufania do waluty i zmusić posiadaczy kont zagranicznych i dewiz do oddania ich do dyspozycji instytucji emisyjnej. Przytem nie ulega kwestji, że

polityka dyskontowa Banku, mająca w pierwszym rzędzie na oku podtrzymanie osłabionego gospodarstwa, stwarza pewną nawet zachętę dla przetrzymywania dewiz, pocieszając opinię publiczną energicznymi zapewnieniami, że dewizy ściągnie w drodze administracyjnej. Z jakim skutkiem—to widzimy. Pokazuje się, że trudno jest znaleźć drogę pośrednią między niską stopą procentową krajowego rynku pieniężnego, która jest objawem słabnięcia zapotrzebowania kredytowego, a wysoką stopą zagranicznych kredytów rebusowych, świadczącą o nieszczerłym zaufaniu do wypłacalności niemieckich kupców i banków.

Przyszłość bilansu dewiz przedstawia się dzisiaj bardzo nieomyślnie. Wielkie, parusetmilionowe nadwyżki miesięczne handlu zagranicznego należą już do przeszłości. W pierwszym kwartale r. b. osiągnięto kolejno nadwyżki (miljn. RM): 90, 86 i 152, ale w warunkach najgorszych, jakie sobie tylko można wyobrazić, bo przy spadku importu (kolejno RM 440, 440 i 364 wobec przeciętnej miesięcznej 1931 r. RM 560 milin.) i, co gorsza, stałym spadku eksportu (RM 530, 527, 516 miljn. wobec jeszcze RM 712 w grudniu oraz przeciętnej miesięcznej 1931 r. RM 768 milin.). Bilans towarowy za marzec r. b. jest zatem, krótko mówiąc, mimo nadwyżki wywozowej, najgorszy, jaki Niemcy mieli od czasów inflacji, jest bowiem dowodem rosnącego, i to w stopniu zatrważającym, upadku sił w gospodarstwie. Dla bilansu dewiz również nie da się nic pocieszającego skonstatować. Po lżejszych 2 miesiącach, kiedy obsługa kapitałów zagranicznych zaabsorbowała tylko RM 40·9 milin. (w lutym) i RM 49·6 milin. (w marcu), następuje kwartał cięższy (po RM 59·3 milin. przeciętnie). Wobec spadku eksportu i rozchwiania się nadziei, że w ten sposób ożywi się nieco dopływ dewiz, można obecnie liczyć się ze stałym odpływem dewiz i złota. W tych warunkach nie można się dziwić, że Niemców ogarnia zdenerowanie, i że podnoszone są w dyskusji publicznej przeróżne, czasem skrajnie radykalne projekty. Zasadnicze typy tych projektów idą albo w kierunku zamknięcia granic dla przywozu, przy równoczesnym dopuszczeniu pewnych kontyngentów i ścisłym przydziale dewiz, albo w kierunku ogólnego moratorium dla płatności zagranicznych.

Pierwsza z tych ewentualności zaimuje się bliżej W. Gräwell (w piśmie „Europawirtschaft”), na podstawie bliższej analizy bilansu handlowego Niemiec z 1931 r. Dochodzi on do wniosku, że w tym roku importowano za RM 120 miljn. zbytkownych środków spożywczych i trunków, za RM 150 miljn. używek, za RM 170 miljn. przemysłowych zbytkownych artykułów konsumpcyjnych. Poza temi RM 450 milin., które przedstawiają 6·7% całego przywozu, wszystkie inne importowane artykuły były potrzebne do produkcji. Jakie skutki mogłoby wywołać zduszenie importu tych towarów—to łatwo sobie wyobrazić, jeśli sobie uświadomimy, że ogromna część niemieckiego wywozu składa się właśnie z takich towarów, które z łatwością mogą być zakwalifikowane jako „zbedny przywóz”. Według tej samej klasyfikacji, która Gräwell stosował do importu, oblicza on że w 1931 r. Niemcy wywozili za RM 991 miljn. towarów luksusowych. Tę sumę zatem należałoby przeciwstawić owym RM 450 milin. przywozu, gdyby się chciało zacząć stosować reguły autarkiczne w handlu zagranicznym. Z tego więc jest prosty wniosek, że wszel-

kie usiłowania przechylenia bilansu handlowego Niemiec na stronę aktywną, przez zduszenie importu, mogłoby wywołać skutek wręcz odwrotny zamierzonemu. Taką politykę może sobie ostatecznie stosować kraj o wybitnie surowcowym charakterze produkcji i eksportu, ale nigdy Niemcy. Na tem stanowisku stała też ogólnoniemiecka organizacja przemysłu, przestrzegając, że różniczkowy przydział dewiz nigdy nie może się kierować według stopnia „gospodarczej zbedności” danych towarów, ale tylko według przewidywanej handlowo-politycznej reakcji zagranicy. Z tego punktu widzenia musiałyby dewizy być przydzielane zarówno na import francuskich perfum, jak i jakiegoś najkonieczniejszego surowca, gdyby Francja miała w drodze represalij np. utrudnić import niemieckich maszyn. Na tej drodze zatem niema szans, by zwiększyć nadwyżkę wywozową lub dopływ dewiz.

Pozostawałaby druga droga: moratorium zagraniczne, t. j. obejmujące wszystkie płatności procentów i kapitału na zagranicę. Wszystkie dotychczasowe układy o niewycofywaniu kredytów¹⁾ nie zmieniają jednak faktu, że zapas złota i dewiz Banku Rzeszy stale się zmniejsza. Niemieckie koła gospodarcze rozumieją niebezpieczeństwo dla kredytu, połączone z takim moratorium, i oświadczają przy każdej sposobności, że długi swoje płacić chcą i będą (nie dotyczy to, rzecz oczywista, reparacyj). Nie jest jednak wykluczone, że Rząd Rzeszy, w obawie o walutę, czy z jakichś konsyderacji politycznych, zdecydował się mimo wszystko na ogłoszenie moratorium, które poderwie kredyt na długie lata, ale może powstrzyma odpływ dewiz, a w każdym razie będzie efektywnym dowodem niemieckich trudności płatniczych.

Zanim zdarzy się coś decydującego, to znaczy nie wcześniej niż w jakimś czasie po wyborach do Sejmu pruskiego, atmosfera stanie się bardzo ciężka. Wspominaliśmy już, że życie gospodarcze słabnie z każdym tygodniem, a tylko dzięki moratorium reparatornemu oraz drakońskim rozporządzeniom podatkowym, można było zamknąć rachunki Skarbu Rzeszy z deficytem zaledwie ok. RM 200 milin. Nad nowym preliminarzem budżetowym Rzeszy pracuje się ciągle; będzie on niezawodnie o przeszło miliard mniejszy od faktycznych obrotów skarbowych w ubiegłym roku budżetowym, jak to już zalecał raport Komisji Beneducego, ale nikt nie jest w stanie zapewnić, czy nawet w takich ciasnych granicach będzie on wykonalny. Tymczasem da się zaobserwować zjawisko bardzo niemiłe, a mianowicie nadmierna emisja bilonu. Z pomocą tego środka, zatrującego atmosferę gospodarczą, usiłuje Rząd zwiększyć swe dochody, a zarazem odciążyć instytucję emisyjną. Bank Rzeszy ogranicza coraz bardziej swoją emisję. Rząd zaś rzuca co miesiąc nowe dziesiątki i setki milionów bilonu na rynek. Z końcem marca r. ub. było wybitych RM 1.143 milin. twardego bilonu, z czego RM 986 milin. było w obiegu. Przy końcu marca r. b. odnośne liczby wynosiły: RM 1.568 milin. i 1.429 milin. Temu zasypywaniu rynku coraz to nowym bilonem doprawdy niema końca. W ostatnich dniach znowu Rada Rzeszy uchwaliła emisję RM 100

¹⁾ Ostatnio zawarto taki układ, dotyczący kredytów niemieckich królów związkowych i gmin („Polska Gospodarcza” zes. 16, str. 473).

miljn. w sztukach 5-markowych. Do granicy ustawowej — podniesionej w czerwcu 1931 r. z RM 20 na RM 30 na głowę ludności — jeszcze daleko, a mimo to obieg jest już przesycony bilonem. Usiłuje się go rozepchać wszelkimi możliwymi drogami. Najlepiej do tego celu służy wypłata poborów urzędniczych i zasiłków dla bezrobotnych, ale mimo to bilon wraca ciągle ze wzmożoną siłą do Banku. Przytem widzi się fakt, że obieg bilonu jest znacznie szybszy aniżeli obieg banknotów, co jest łatwo zrozumiałe, bo każdy, kogo uszczęśliwią kilku czy kilkunastu ciężkimi 5-markówkami, demolującymi portmonetki i obrywającymi kieszenie, stara się te monety przedewszystkiem wydać. Z tem liczy się Bank Rzeszy i stara się wycotywać z obiegu mniejsze odcinki, co

oczywiście wznaga tylko niedogodności, połączone z twardym bilonem, i bynajmniej nie zapobiega wrażeniu przesyconia obiegu. Wszystko razem stwarza obraz zakłóconego porządku w obrocie pieniężnym i zaczyna napawać ludność niepokojem o los waluty. Nie zanoszą się jednak na to, by Rząd dalszej emisji bilonu zaniechał. Wziął on na siebie ciężkie obowiązki płatnicze w dziedzinie sanacji banków, a zwłaszcza pomocy dla Wschodu, a niema na nie innego pokrycia, jak zysk z mennicy. Przytem ciągły spadek zapasu złota i dewiz nakłania poniekąd do takiego wksławiania obiegu z waluty na bilon — o ile tylko odporność psychiczna społeczeństwa to wytrzyma.

W. H. H.

Berlin, dn. 25 kwietnia 1932 r.

RAPORT DYREKTORA MIĘDZYNARODOWEGO BIURA PRACY

Walka z kryzysem bezrobocia była głównym tematem obrad ostatniej sesji Międzynarodowej Konferencji Pracy w Genewie. Drogowskazem dla prac Konferencji w tym zakresie był raport Dyrektora Międzynarodowego Biura Pracy P. Thomasa. W raporcie tym P. Thomas, nie ograniczając się do stwierdzenia faktów istniejących, wyprowadza wnioski oraz sugeruje sposób rozwiązania trapiących cały świat zagadnień gospodarczych.

W pierwszej części swego raportu P. A. Thomas omawia zagadnienie walki z kryzysem bezrobocia. Przedstawiając szczegółowo politykę poszczególnych rządów, jak i Ligi Narodów w kierunku zwalczania bezrobocia oraz łagodzenia społecznych jego skutków, P. Thomas w pierwszym rzędzie podkreśla znaczenie ubezpieczenia na wypadek bezrobocia. Jak potwierdzają dane statystyczne, ubezpieczenie to wykazuje stałą tendencję rozwojową.

Gdy pod koniec 1930 r. było na całym świecie 35·6 miljn. przymusowo i 2·9 miljn. dobrowolnie ubezpieczonych, to pod koniec 1931 r. liczba ubezpieczonych wzrosła do 35·8 i 3·1 miljn. osób, chociaż stan zatrudnienia wybitnie się pogorszył. Ten stały wzrost liczby ubezpieczonych wskazuje na to, że pomimo zastrzeżeń w stosunku do tego ubezpieczenia, poszczególne rządy widzą w niem nadal jeden z najodpowiedniejszych sposobów walki ze skutkami bezrobocia.

Jeśli chodzi o środki, stosowane celem zwiększenia stanu zatrudnienia, to najskuteczniejsze i najpowszechniej stosowane jest ograniczenie czasu pracy. Tem się też tłumaczy ogromny wzrost liczby częściowo zatrudnionych robotników.

Dużo miejsca poświęca raport zagadnieniu emigracji robotniczej. Stwierdzając na wstępie, że możliwości w tej dziedzinie na terenie Kontynentu europejskiego i amerykańskiego prawie, że nie istnieją, P. Thomas wysuwa koncepcję kolonizacji i zagospodarowania małowaludnych terenów, np. w Afryce.

Ostrość obecnego kryzysu bezrobocia tłumaczy P. Thomas m. in. i tem, że nastąpiło całkowite zahamowanie emigracji zaoceanicznej. Nadmiar rąk roboczych w czasie ubiegłych kryzysów gospodarczych w Europie znajdował w dużym stopniu ujście w emigracji do krajów Ameryki Północnej i Południowej. Emigracja do obszarów wcale lub mało zagospodarowanych pociągała za sobą wzrost zapotrzebowania środków, niezbędnych dla założenia warsztatów pracy, co z kolei powodowało wzrost zamówień u przemysłu europejskiego, a więc poprawę koniunktury.

Jednak dochodzą do wniosku, że ani kolonizacja, ani skrócenie czasu pracy nie wywołują szybkiej poprawy, P. Thomas wysuwa na pierwszy plan sprawę robót publicznych. Szereg prac przygotowawczych, jakie podjęto Międzynarodowe Biuro Pracy wspólnie z Ligą Narodów oraz Komisją dla Współpracy Europejskiej, poruszyły to zagadnienie z martwego punktu.

Roboty publiczne, któreby miały na celu powiększenie siły nabywczej ludności i stanu zatrudnienia, nie mogłyby — rzecz jasna — dotyczyć takich działań gospodarstwa narodowego, gdzie groziłoby niebezpieczeństwo nadprodukcji.

Ogólna wartość takich robót, zgłoszonych przez 26 państw europejskich, sięga kwoty 5 miljard. fr. Jest to, oczywiście, kwota olbrzymia, i jak na obecne stosunki kredytowe uzyskanie jej napotyka na poważne trudności.

Nie ograniczając się do zagadnień, będących bezpośrednim przedmiotem badań i studiów Międzynarodowego Biura Pracy, P. Thomas w raporcie swym podejmuje próbę pewnej syntezy

dotychczasowych poglądów na sprawę rekonstrukcji gospodarstwa światowego.

Cytując poszczególne poglądy w tej sprawie, P. A. Thomas dochodzi do wniosku, że ideą przewodnią tych wszystkich wystąpień jest idea zastąpienia dotychczasowego systemu gospodarki narodowej przez system gospodarki zorganizowanej, inaczej mówiąc — związanej.

Nie przytaczając — za P. Thomasem — głosów, opowiadających się za koniecznością takiej rekonstrukcji, chcemy tylko podkreślić, że idea gospodarstwa zorganizowanego nie jest ideą nową. W dobie kryzysu wywołała ona tylko jak gdyby nowe, żywsze prądy, zyskując z każdym niemal dniem coraz to większą liczbę zwolenników. Nie obcą jest ona nawet tak konserwatywnym społeczeństwom jak np. angielskie. Tak np. przedłożony w czerwcu r. ub. Parlamentowi angielskiemu raport komisji Macmillana zawierał m. in. taki zwrot: „Jesteśmy obecnie w chwili, w której epoka świadomej kontroli powinna zastąpić epokę ewolucji naturalnej, niekierowanej”.

Idea gospodarstwa zorganizowanego była już poniekąd zrealizowana podczas wojny światowej, kiedy to poszczególne państwa, stojąc wobec trudności w zaopatrzeniu armii i ludności cywilnej, powołały do życia szereg organów, reglamentujących produkcję, redystrybucję surowców i towarów, przydział rąk roboczych i t. p. Co więcej, powołano do życia także międzyaljańskie organizacje, jak np. Komitet Zbożowy, Cukrowy, Komitet Transportów Morskich i t. p. Aczkolwiek po ukonczeniu wojny organizacje te zostały wkrótce rozwiązane, to jednak doświadczenia tych organizacji nie pozostały w świadomości ludzkiej bez śladu.

Poglądy na przyszły ustrój gospodarczy, jak również plany jego rekonstrukcji, są dziś tak liczne a zarazem różne, że omówieniu ich należałoby poświęcić całe tomy. Nie od rzeczy jednak będzie wspomnieć, że amerykański profesor Lewis L. Lorwin pokusił się nawet na sklasyfikowanie różnych typów gospodarki zorganizowanej.

Otóż rozróżnia on następujące 4 zasadnicze typy:

Typ I — gospodarka „komunistyczna lub socjalistyczna”, w której „standard of life”, jak zresztą wogóle wszelkie procesy gospodarcze, regulowane są według ściśle ustalonych wskazówek organów centralnych. Zdaniem Prof. Lorwina — typ ten nigdzie nie został zrealizowany.

Typ II — „częściowo socjalistycznego państwa”, w którym istnieje tylko kontrola produkcji oraz rozbudowa jej według ustalonego zgóry planu. Do tego typu państw zalicza Prof. Lorwin Rosję Sowiecką.

Typ III — „dobrowolna organizacja prywatna”, zachwalana bardzo przez niektórych ekonomistów amerykańskich, polega na tem, że kontrola produkcji spoczywałaby w ręku centralnego organu, wyłonionego na mocy dobrowolnej umowy producentów.

Typ IV — „postępowo-socjalistycznej gospodarki”. Zasadniczą cechą tej gospodarki jest dążenie do zwiększenia siły nabywczej mas przez odpowiedni podział dochodu społecznego. Jak i pozostałe typy, gospodarke „postępowo-socjalistyczną” cechowałaby również dość daleko posunięta centralizacja życia gospodarczego.

Pomimo, iż powyższa klasyfikacja spotkała się z dużymi zastrzeżeniami, świadczy jednak ona o tem, jak wiele współczesna nauka ekonomiczna poświęca uwagi problemowi rekonstrukcji gospodarstwa narodowego.

Konstatując powyższe tendencje społeczno-gospodarcze chwili bieżącej, P. Thomas omawia w swoim raporcie dość szczegółowo

te elementy organizacyjne, które już tkwią w dzisiejszej strukturze gospodarczej, a które mogłyby stanowić oparcie dla przyszłych zrębów gospodarstwa zorganizowanego. Do elementów tych zalicza P. Thomas: umowy zbiorowe, udział robotników w administracji przedsiębiorstw (nawiasem mówiąc—dający dotychczas b. niki rezultaty), spółdzielczość wytwórców (spółdzielnie rolnicze) oraz spółdzielczość spożywców. Odpowiednie wykorzystanie tych elementów mogłoby w poważnym stopniu ułatwić „budowę” nowego gospodarstwa zorganizowanego.

Jaką rolę w tym dziele wyznacza P. Thomas Międzynarodowej Organizacji Pracy?

Międzynarodowa Organizacja Pracy — zdaniem jego — winna przyczynić się nie tylko do określenia celu i charakteru tych wszystkich dążeń, ale również nieustannie powinna przypominać o konieczności realizacji już opracowanych programów.

Międzynarodowa Organizacja Pracy jest bowiem instytucją, powołaną do pobudzania wszelkiej inicjatywy, któraby w płaszczyźnie akcji międzynarodowej zmierzała do poprawy bytu klasy pracującej.

J. K.

KRONIKA ZAGRANICZNA

M. IN. NA PODSTAWIE RAPORTÓW I DONIESIĘŃ POLSKICH PLACÓWEK ZAGRANICZNYCH

ANGLJA

NOWE CŁA.—Dn. 22/IV ogłoszony został pierwszy raport utworzonej w znacznej ustawie o taryfie celnej komisji taryfowej, która — w myśl ustawy tej — miała za zadanie badanie warunków, na jakich powstawać ma w ramach polityki protekcjonistycznej W. Brytanii różniczkowanie ochrony celnej. Wiadomo dobrze, iż generalna taryfa celna, wprowadzona 2 miesiące temu, ustaliła na towary, niezwolnione od cła i nie podlegające już przedtem obciążeniu celnemu w zakresie ceł Mac Kenna'y, ceł t. zw. safeguarding oraz jesiennej taryfy „antydumpingowej” Ministra Runciman'a z r. ub. — jednolite cło w wysokości 10% ad valorem. Komisja taryfowa miała zastanowić się, w jakich punktach ochronę tę podnieść. Obecnie mamy przed sobą pierwszy owoc jej prac.

Nowe cła, które weszły w życie dn. 26/IV, obejmują ok. 100 pozycji, znosząc jednocześnie jesienne ustawy „antydumpingowe” z r. ub. i zastępując je nowymi stawkami. Przeciętna wysokość nowych ceł wynosi 20% ad valorem, które pobierane będą od przywozu wyrobów ceramicznych, szklanych, mebli, wyrobów z żelaza i stali (rur, drutu, noży, widelców, zamków i t. d.), artykułów elektrotechnicznych, narzędzi rolniczych, wyrobów wełnianych, derek wełnianych, obuwia, chemikali, świec i mydeł, wyrobów skórzaných i wyrobów papierowych. Niektóre produkty spożywcze, jak konserwy jarzynowe i owoce, kawior i t. d., otrzymały stawki w wysokości 25—30% ad valorem. Broń i amunicja oraz zabawki clone będą w wysokości 25% ad valorem, a wyroby toaletowe — w wysokości 30%. Nowością jest obłożenie cłem grupy żelaza i stali, która będzie obecnie cłona w wysokości 33 $\frac{1}{3}$ %, a obejmować będzie żelazo walcowane, ferromangan, sztaby żelazne, podkowy, blachy, płyty i t. d.

Znaczenie nowych ceł rozpatrywać można z kilku punktów widzenia. Przede wszystkim zauważyć można, że nowe cła nie są, być może, tak wysokie, jak się niektóre sfery przemysłowe na kontynencie europejskim tego obawiały. Zważywszy bowiem na wysokość jesiennych ceł antydumpingowych w r. ub., sięgającą z reguły 50%, a w niektórych wypadkach tworzącą nawet 83 $\frac{1}{3}$ %, można było się obecnie spodziewać wyższych ceł. Chwilowo jednak, jak widać, komisja taryfowa ograniczyła się do umiarkowanych zaleceń, dodając jednak w swym urzędowym wyjaśnieniu, że krótkość czasu, w jakim zlecono jej wydać pierwszą opinię, zmusiła ją do oparcia się głównie o wzory wypracowanej przed kilku mie-

siącami „taryfy naukowej”, tak że szereg spraw pozostaje dotychczas jeszcze nierozstrzygniętych. Możliwe więc będą w poszczególnych pozycjach jeszcze dalsze podwyżki, gdyż co do zniżek komisja nie zamierza stawiać jakichkolwiek wniosków w tym kierunku przed upływem roku, chyba, że zaszłyby specjalne wypadki, motywujące taką konieczność.

Oczywiście — mimo względnie niskiego swego poziomu — nowe cła będą bardzo silnym utrudnieniem przywozu, zważywszy, iż dla wszystkich krajów, które zachowały niezdeprecjonowaną walutę, działa przy przywozie ich do Anglii oprócz właściwego cła jeszcze i walutowa barjera celna w wysokości, jak obecnie, ok. 25%. Jesienne cła antydumpingowe w wysokości 50% ad valorem zostały wprowadzić, jak wspomniano, zniesione i zastąpione cłami w wysokości od 20 do 30% ad valorem, ale szereg produktów i półfabrykatów otrzymał dodatkowe cło do wysokości również 20%, jakkolwiek clony był dotychczas tylko w wysokości 10% ad valorem.

Co do ceł na żelazo i stal, to były one dotychczas ustalone w taryfie generalnej w wysokości 10% ad valorem. O wprowadzenie wyższej stawki celnej walczone zaciekle w kołach gospodarczych i prasie. Z punktu widzenia gospodarczego nowe cło jest niewątpliwie błędem. Wskutek bowiem zupełnego niezorganizowania się i niezmodernizowania metalurgii brytyjskiej ceny produktów metalurgii tej są tak wysokie, że analogiczne produkty z kontynentu europejskiego oferowane były mimo spadku funta i 10% cła jeszcze poniżej cen brytyjskich. Obecne cło ma temu zapobiec, ale też jasne jest, iż metalurgia brytyjska pozostanie nadal w swym zacołanym stanie.

Wreszcie, specjalnie charakterystyczne jest dalsze powstrzymywanie się W. Brytanii od wprowadzenia ceł na produkty rolnicze i spożywcze. Z wyjątkiem kilku z nich pozostają one nadal wolne od cła albo placą cło generalne 10% ad valorem. Wskazuje się na taktykę tę jako na przygotowanie się W. Brytanii do imperjalnej konferencji w Ottawie w lecie r. b., gdzie mają zapasć ostateczne decyzje w sprawie ukształtowania się stosunków polityczno-handlowych pomiędzy metropolją a dominjami. Rząd londyński pragnie sobie zachować wolną rękę w stosunku do tych ceł jako atut w negocjacjach. Tak więc z punktu widzenia przeważającej części wywozu polskiego nowe decyzje dotąd nie zapadły.

Jak wynika z budżetu na rok 1932/33, przedstawionego ostatnio w Izbie Gmin przed kanclerza skarbu, P. Neville Chamberlaina, z taryfy generalnej preliniuje

się dochód budżetowy w wysokości £ 27 miljn. Nowe cła mają przynieść tylko £ 5 miljn. W opinii brytyjskiej, która spodziewała się znaleźć w cłach nowe źródło dochodów budżetowych, odciążających nieco śrubę podatkową, tak skromne prelinowanie wywołało rozczarowanie.

mn.

MANDŻURJA

INWESTYCJE KAPITAŁU ZAGRANICZNEGO. — Według danych japońskich kapitał zagraniczny, inwestowany w Mandzurji północnej, stanowi sumę około Y 631.650 tys. Udział poszczególnych krajów przedstawia się następująco (w tys. Y):

Kapitały	
Rosyjskie	575.000
Japońskie	35.000
Brytyjskie	10.000
Polskie	3.500
Francuskie	3.000
Amerykańskie	2.300
Niemieckie	1.500
Duńskie	500
Greckie	400
Włoskie	400
Holenderskie	50

Z sumy inwestycji rosyjskich przypada na kolej wschodnio-chińską Y 450 miljn., nieruchomości Y 75 miljn., przemysł, handel, leśnictwo etc. Y 50 miljn. Z inwestycji japońskich przypada na handel Y 4 miljn., przemysł przetwórczy Y 4 miljn., leśnictwo Y 7 miljn. i na nieruchomości Y 20 miljn.

WIADOMOŚCI BIEŻĄCE

— W dn. 22 b. m. ukazało się zarządzenie belgijskiego Ministra Rolnictwa, zakazujące przywozu ziemniaków, pomidorów i oberzyn z Francji. Z innych krajów import będzie dozwolony za przedłożeniem świadectw pochodzenia i fitopatologicznych. Podobne zarządzenie wprowadzono niedawno we Francji.

— Sowiecki trust naftowy zawarł po dłuższych pertraktacjach umowę z kartelem austriackim, w myśl której Z. S. R. R. dostarczać będzie 3.000 wagonów benzyny rocznie, t. j. około 25% całego zapotrzebowania Austrii. Umowa jest dwuletnia, wiąże się ze zwiększeniem zakupów sowieckich w Austrii. Import dokonywany będzie przez port w Fiume w ładunkach zbiorowych wprost z Noworosyjska.

— W Norwegii utworzono Radę Walutową przy Norges Bank. Ra-

da składa się z rzeczoznawców neutralnych i posiada szerokie kompetencje doradcze. Poddawany jest krytyce zbyt słaby udział reprezentantów handlu, przemysłu i banków.

— Bezpośrednio po porzuceniu parytetu złota kurs peso chilijskiego spadł o 50%, a mianowicie z 8'4 pesos za \$ 1 do 16'5 pesos.

— Francuska polityka kontyngentowa wywołuje coraz nowe protesty. Protesty takie zgłosiły dotąd paryskie izby handlowe bilateralne: amerykańska, włoska, angielska i ostatnio belgijska.

— W Portugalii zliberalizowano zarządzenia dewizowe. Handel dewizami do sumy £ 100 lub równowartości oraz import do sumy 10.000 escudos jest wolny od wszelkich ograniczeń.

— W wyniku porozumienia banków austriackich nie będzie za rok 1931 wyplacona żadna dywidenda.

— Rząd duński rozpisal ankietę wśród sfer gospodarczych w sprawie przedłużenia reglamentacji dewizowej po dz. 31/V r. b. Odpowiedzi handlu idą w kierunku utrzymania reglamentacji dewizowej i ograniczeń przywozu, odpowiedzi przemysłu przemawiają za zniesieniem ograniczeń przywozowych, przy utrzymaniu restrukcji dewizowych.

— Z. S. R. R. prowadzi pertraktacje o zakupienie w Anglii materiału kolejowego, maszyn etc. na łączną sumę £ 4 miljn. Ze strony angielskiej wysuwane są obawy, że wymagania kredytowe Sowietów nie pozwolą na zawarcie porozumienia, jak to miało miejsce w r. ub. Pomimo, że w Niemczech Sowiety otrzymują dłuższe terminy, ich zamówienia w Anglii wyniosły w r. ub. równowartość £ 9 miljn., a według źródeł sowieckich nawet £ 15 miljn.

— Przy belgijskim Min. Spraw Zagranicznych ma być utworzony departament handlu wewnętrznego. Jak wiadomo, w Belgii niema Min. Przemysłu i Handlu, a sprawami handlu zagranicznego zarządza Min. Spraw Zagranicznych. Stworzenie nowego departamentu jest wynikiem kompromisu, istniały bowiem silne tendencje do utworzenia odrębnego ministerstwa.

— Rząd holenderski zamierza wprowadzić obowiązek dodawania do jadalnej margaryny pewnego procentu (zapewne 50%) masła. Krok ten ma na celu dopomożenie krajowej produkcji mleczarskiej.

— Rząd węgierski prosi Parlament o zgodę na wprowadzenie w życie w drodze rozporządzenia tej części traktatu handlowego z Niemcami, która dotyczy preferencji na pszenicę. Trudności międzynarodowe zostały już usunięte. Wprowadzenie preferencji w życie zabezpiecza Węgrom 25% niższą ceną niemiecką na pszenicę i umożliwia zbyt 6.000 sztuk bydła rogatego.

— Rząd Kanadyjski rozpisal pomiędzy izby handlowe i wszelkie organizacje gospodarcze ankietę, mającą stwierdzić, jakie towary importowane dotąd z poza Imperjum Brytyjskiego, mogłyby być zastąpione produktami brytyjskimi. Ankieta pozostaje w oczywistym związku ze zbliżającą się Konferencją Imperjalną w Ottawie.

— W Bułgarii opracowano projekty ustaw o „konkordacie prewencyjnym”, oraz „o ulgach dla dłużników”, przewidujące częściowe zredukowanie długów, rozłożenie ich na raty, prawo odkupu nieruchomości, sprzedanych z licytacji, i wreszcie, ograniczenie stopy procentowej do maksimum 8%. Już uprzednio opracowano projekt zarządzeń, ułatwiających sytuację kredytową rolnictwa. Te ustawy stanowić będą system zcałkowany.

— Stopa dyskontowa Banku Niderlandzkiego została z dn. 19/IV obniżona o $\frac{1}{2}$ do poziomu 2 $\frac{1}{2}$ %. Komentowane to jest jako objaw siły guldena i chęć udogodnienia warunków pracy w handlu, przemyśle i bankowości.

— Angielski Minister Rolnictwa powołał do życia 2 komisje, mające uregulować i usprawnić handel mlekiem oraz bekonami. Druga z tych komisji ma m. in. zbadać sposoby, któreby ułatwiły ilościowe regulowanie przywozu nierogacizny, bekonów i przetworów oraz metodę wprowadzenia ich w życie z największą korzyścią dla interesu publicznego.

Z dniem 28/IV stopa dyskontowa Banku Rzeszy została ponownie obniżona, mianowicie z 5% do 5 $\frac{1}{2}$ %, stopa lombardowa zaś z 6 $\frac{1}{2}$ do 6%.

Z RYNKÓW ZAGRANICZNYCH ARTYKUŁY SPOŻYWCZE I KOLONJALNE

ZE ŚWIATOWYCH RYNKÓW ZBOŻOWYCH. — Ceny w okresie od dn. 9 do 22 kwietnia r. b. kształtowały się następująco (w 9 za kwintal):

	9—15/IV	16—22/IV	+ wzrost zmniejszenie
Pszenica: %			
Berlin . . .	6'22	6'25	+ 0'4
Praga . . .	4'51	4'51	—
Chicago . . .	2'20 $\frac{1}{2}$	2'14	— 2'9
Buenos Aires	2'87	2'91	+ 1'3
Liverpool . .	2'33	2'28	— 2'1
Wiedeń . . .	4'30	4'99 $\frac{1}{2}$	+ 1'8
Hamburg . . .	2'79 $\frac{1}{2}$	2'76	— 1'7

	9—15/IV	16—22/IV	+ wzrost zmniejszenie
Żyto:			
Berlin . . .	4'73 $\frac{1}{2}$	4'73 $\frac{1}{2}$	—
Praga . . .	4'17	4'15	— 0'3
Chicago . . .	1'89	1'79	— 5'2
Wiedeń . . .	4'78	4'77 $\frac{1}{2}$	— 0'2
Hamburg . . .	2'38 $\frac{1}{2}$	2'36	— 1'6

	9—15/IV	16—22/IV	+ wzrost zmniejszenie
Owies:			
Berlin . . .	3'95 $\frac{1}{2}$	3'90	+ 1'6
Praga . . .	3'08 $\frac{1}{2}$	3'05 $\frac{1}{2}$	— 0'9
Chicago . . .	1'71	1'66	— 2'9
Buenos Aires	2'44	2'49	+ 2'0
Liverpool . .	2'78 $\frac{1}{2}$	2'78 $\frac{1}{2}$	—
Wiedeń . . .	3'95	3'86	— 2'2
Hamburg . . .	1'93 $\frac{1}{2}$	1'93 $\frac{1}{2}$	—

	9—15/IV	16—22/IV	+ wzrost zmniejszenie
Jęczmień browarowy:			
Berlin . . .	4'54	4'58	+ 0'8
Praga . . .	3'18	3'18	—
Chicago . . .	2'34	2'29	— 2'1
Wiedeń . . .	5'11	5'05 $\frac{1}{2}$	— 1'0
Hamburg . . .	2'48	2'48	—

	9—15/IV	16—22/IV	+ wzrost zmniejszenie
Jęczmień zwykły:			
Berlin . . .	4'31	4'40	+ 2'1

METALE

ŻELAZO. — Ogólne położenie na światowym rynku żelaznym nie wykazywało w okresie od 2 do 15 kwietnia żadnych poważniejszych oznak poprawy. Lekkie odprężenie w hutnictwie, jakie okazało się w poszczególnych krajach, należy przypisać nadejściu wiosennego sezonu. Ceny żelaza pozostają nadal na niezmiernie niskim poziomie £ 2.6.0 za tonnę żelaza sztabowego, przyczem zanotowane były transakcje nawet po £ 2.4.0.

W Niemczech sytuacja poprawiła się dosyć znacznie, najprzód dzięki koniunkturze wiosennej, a następnie pod wpływem znacznych zamówień sowieckich, sięgających 300 tys. t, z których na 100 tys. t została udzielona specyfikacja, tak, że huty mogły już zacząć wykonanie obstalunku. Interesy wywozowe w innych kierunkach są bardzo słabe. Wewnętrzny rynek również ożywił się nieco. W dziale surówki odlewniczej napływają zamówienia dzięki ożywieniu się fabryk przetwórczych, pracujących obecnie głównie dla budownictwa. Również widoczne jest ożywienie w fabrykach budowy maszyn. W dziale żelaza walcowanego ożywienie jest nieznaczne. Stosunkowo największy ruch jest w żelazie sztabowym, znacznie natomiast słabszy w żelazie budowlanem. Blacha popytu nie ma prawie wcale. Rynek rur również nie okazał jeszcze znacniejszego ożywienia. Ze strony handlu napływ zamówień jest mały. W związku z zamówieniem sowieckim poprawił się nieco rynek starego żelastwa, gdzie huty zaczęły robić zakupy. Notowano następujące ceny: staliwo RM 23, żelastwo I gatunku RM 20 — 22 za tonnę loco huta w okręgu reńsko-westfalskim.

We Francji również znaczące ożywienie, które jednak oceniane jest przez przemysł bardzo ostrożnie. Rynek zagraniczny zacieśnia się coraz bardziej. Nałożenie cła w Anglii uderzy w przemysł francuski, zarówno hutniczy, jak i przetwórczy, dosyć silnie, to też przemysł zaczyna jedynie rachować na zbyt w swoich kolonjach. Z tej strony otwierają się dosyć poważne widoki, dzięki uruchomieniu w kolonjach szeregu robót publicznych. W dziale rur huty francuskie uzyskały bardzo poważne zamówienie na 50 tys. t dla Mossulu. Ceny wewnętrzne notowano: żelazo sztabowe, tomasowskie 500 fr., martenowskie 575 fr., belki 550 fr. wzgl. 675, blacha średnia 650 wzgl 720 fr.

Na rynku belgijskim zmian prawie nie było. Cena żelaza sztabowego była notowana nawet £ 2.4.0, co, oczywiście, uniemożliwia wszelką robotę hut. Między francuskim Comptoir Siderurgique i belgijskim przemysłem hutniczym zawarła została umowa, na zasadzie której belgijskie huty otrzymały możliwość występowania na rynku francuskim ze sprzedażą, jednakże na podstawie francuskich warunków sprzedaży. W ten sposób zdolność konkurencyjna hut belgijskich została dobrowolnie ograniczona.

Na rynku angielskim położenie zasadniczej zmiany nie uległo. Naogół widać pewne ożywienie, choć w Anglii, podobnie jak i w innych krajach, wiosna nie przyniosła radykalniejszej poprawy. Panuje osłabienie wyzeczkujące wobec podwyżek cel. Za surówkę Cleveland Nr. 3 płacono sh 58'6, za surówkę hematytową sh 63'6—64'0. W przemyśle przetwórczym daje się odczuć pewne oży-

wienie, które może zwiększyć popyt na surówkę. Handel półwyrobami był ograniczony, to też zapasy w naszym ciągu są znaczne. Eksport wyrobów gotowych ożywił się nieco, lecz na ogół transakcje obracały się w szczytłych granicach.

Ceny wewnętrzne pozostawały bez zmiany.

Ceny wywozowe żelaza większych wytwórców europejskich: Anglii, Belgii wraz z Luksemburgiem i Francji — w £ zlot. f. o. b. port — notowane były w dn. 14 kwietnia 1932 r., jak następuje:

	Wielka Brytania	Belgia i Luksemburg	Francja
	za 1 010 kg	za 1 000 kg	za 1 000 kg
Surówka:			
odlewn. Nr. III (2.5-3.0% Si)	—	1.18.6	1.18.6
tomasowska	—	1.16.6	—
hematytowa	—	—	—
ferromangan	—	—	—
Półwytwór:			
kąsy	—	2. 3.6	2. 3.0
platyń	—	2. 4.0	2. 3.6
Wytwory gotowe:			
żelazo sztabowe	—	2. 5.0	2. 4.6
belki	—	2. 4.6	2. 4.0
kątownicy	—	2. 5.6	2. 5.6
blacha okrętowa, rezerwoarowa i t. p.	—	—	—
szyny stalowe	—	5.12.6	5.12.6
bednarka	—	3. 7.6	3. 7.6
drut-walcówka	—	5. 2.0	5. 2.0
blacha tomasowska	—	2.18.0	2.18.6
blacha czarna (24 gage)	—	—	—
drut ocynkow.	—	6. 7.6	6. 7.6
gwoździe druc.	—	5.10.0	5.10.0

METALE NIEŻELAZNE. — Depresja i spadek cen na londyńskim rynku metali, jakie ujawniły się przed paru tygodniami, ustąpiły w znacznym stopniu w okresie od 2 do 15 kwietnia, tak, że nawet w ostatnich dniach zaczęło ujawniać się lepsze usposobienie, i ceny wszystkich prawie metali podniosły się trochę. Wyjątek stanowiła cyna, która skutkiem specjalnych warunków wykazywała ciągle silny spadek i dopiero w ciągu ostatnich 3 dni zaczęła się poprawiać. Spadek ten ujemnie wpłynął na inne metale, bez czego prawdopodobnie poprawa ich byłaby znaczniejsza. Na ogół jednak zapotrzebowanie ciągle było małe, pomimo znacznie lepszego nastroju rynku.

Rynek cyny był dominujący w sprawozdwanym okresie. Główną przyczyną powstrzymującą poprawę rynku, były obawy co do konieczności pool'u cynowego rzućenia na rynek dużych ilości metalu z powodu wyczerpania się środków finansowych, użytych przez pool w celu interwencji na rynku. Narazie jednak obawy te się nie sprawdziły. Zapotrzebowanie na rynku było minimalne. Ogólne usposobienie poprawiło się nieco pod koniec, tak że nawet kurs cyny podciągnął się trochę w górę.

Rynek miedzi w znacznym stopniu znajdował się pod wpływem niepokoju, który opanował rynek cyny. Oferty pozakartelowe, dochodzące do 580 cts. za lb, a w Ameryce nawet do 535 cts., dezorganizowały rynek. Przeważa opinia, iż ceny miedzi osiągnęły już swoje minimum, że jednak nie należy się jeszcze przedś spodziewać radykalnej poprawy. Tęgo rodzaju opinia oparta jest na fakcie, że wytwórczość obecna jest już mniejsza od konsumpcji dzięki czemu ogromne istniejące zapasy będą mogły się zmniejszać. Wysokość zapasów światowych sięga 750 tys. t. Przepuszczalna konsumpcja miedzi w 1931 r. wyniosła 1,355.000 t.

Na rynku ołowiu zauważyć się dała pewna poprawa i zwiększenie zapotrzebowania. Pomimo to jednak nadchodzą coraz to wiadomości o zatrzymywaniu hut. Narazie dalsze obniżenie cen nie jest spodziewane, przeciwnie, w ostatnich dniach można było zauważyć pewne wzmocnienie notowań.

Rynek cynku był jedynym, który utrzymywał się mocno, wykazując tendencję zwykłą. Zapotrzebowanie wzrosło, głównie dla celów galwanizacji. Jest to jeden z niewielu rynków wolnych od spekulacji, to też oczekują, że podźwignie się on z łatwością jak tylko wzrośnie na świecie moment zaufania. Do lepszego położenia na rynku przyczyniły się dodatnie wiadomości statystyczne, które wykazują zmniejszenie się w marcu zapasów o 7.840 t, pomimo to, że wytwórczość w tym miesiącu wzrosła o 3.320 t.

Ruch cen poszczególnych metali w okresie sprawozdawczym przedstawiał się następująco (pierwsza liczba oznacza transakcje kasowe, druga — terminowe): miedź standard wykazała wzrost £ $\frac{5}{8}$, wzgl. $\frac{11}{16}$; miedź elektrolityczna również wzrosła o £ 1, rafinowana zaś o £ $\frac{3}{4}$. Cyna wykazała stratę £ $\frac{11}{16}$, wzgl. £ $\frac{1}{4}$. Ołów zyskał w ciągu okresu £ $\frac{1}{16}$ wzgl. $\frac{1}{8}$. Cynk również wykazał zwykłą o £ $\frac{1}{8}$.

wzgl. o £ $\frac{15}{16}$. Srebro straciło $\frac{3}{4}$ d na uncji przy obu rodzajach transakcyj. Złoto spadło w cenie o sh $\frac{1}{5}$ na uncji. Inne metale — gln, nikiel i platyna oraz blacha biała pozostawały bez zmiany.

W poniższym zestawieniu podane są ceny wymienionych metali (w £ za 1.016 kg z wyjątkiem: blachy białej, która notowana jest w sh za skrzynkę o 112 arkuszach, platyny — w £ za uncję, złota — w sh za uncję i srebra — w d za uncję):

Metal	okres uttimo	maksy-mum	mini-mum	ulti-mo
Miedź:				
standard:				
kasa	29 $\frac{3}{4}$ - $\frac{7}{8}$	30 $\frac{9}{16}$	29 $\frac{9}{16}$	30 $\frac{3}{8}$ - $\frac{1}{2}$
term.	30- $\frac{1}{8}$	30 $\frac{9}{8}$	29 $\frac{3}{8}$	30 $\frac{11}{16}$ - $\frac{1}{2}$
elektrol.	33-35	35 $\frac{1}{2}$	34	34 $\frac{1}{2}$ 35 $\frac{1}{2}$
rafinow.	32 $\frac{3}{4}$ -34	34 $\frac{1}{4}$	32 $\frac{1}{2}$	33 $\frac{1}{2}$ -34 $\frac{1}{4}$
Cyna:				
kasa	106 $\frac{1}{8}$ - $\frac{7}{8}$	109 $\frac{1}{8}$	102 $\frac{1}{4}$	105 $\frac{1}{8}$
term.	108 $\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$	111 $\frac{1}{4}$	104 $\frac{1}{2}$	107 $\frac{1}{8}$
Ołów:				
kasa	9 $\frac{7}{8}$	11 $\frac{9}{16}$	10 $\frac{13}{16}$	11 $\frac{9}{16}$
term.	10 $\frac{1}{8}$	11 $\frac{11}{16}$	11 $\frac{1}{8}$	11 $\frac{11}{16}$
Cynk:				
kasa	10 $\frac{3}{4}$	11 $\frac{7}{8}$	10 $\frac{9}{16}$	11 $\frac{7}{8}$
term.	11 $\frac{1}{4}$	12 $\frac{1}{8}$	10 $\frac{19}{16}$	12 $\frac{1}{8}$
Glin:				
dla kraju	95	95	95	95
„zagr.”	—	—	—	—
Blacha biała:	16	16	16	16
Nikiel:				
dla kraju	220-225	225	220	220-225
„zagr.”	\$ 37	\$ 37	\$ 37	\$ 37
Platyna „Spong”	10.1	10.6	10.3.6	10.3.6
Srebro:				
kasa	17 $\frac{7}{16}$	17 $\frac{3}{8}$	16 $\frac{1}{2}$	16 $\frac{11}{16}$
term.	17 $\frac{1}{2}$	17 $\frac{3}{8}$	16 $\frac{1}{16}$	16 $\frac{3}{4}$
Złoto	108.4	109.11	109.-	109.9

Na rynku starych metali zmian nie było. Zapotrzebowanie było bardzo nieznaczne przy cenach dość mocnych w Berlinie i niższych w Paryżu. Ceny hurtowe wynosiły: loco Berlin dn. 15/IV — w RM: miedź 44 — 4b, bronz 36 — 39, mosiądz 33 — 34, cynk 10 $\frac{1}{2}$ — 11 $\frac{1}{2}$, ołów mięki 15 — 16. Analogiczne ceny we Francji dn. 15/IV we fr. fr. wynosiły: 220, 170, 120, 60 i 95.

PRZEDRUK DOZWOŁONY, LECZ Z PODANIEM ŹRÓDŁA

REDAKCJA I ADMINISTRACJA:
ELEKTORALNA 2 (parter)

TELEFONY: 412-66 (Red.), 412-73 i 335-35 (Adm.), 11-92-68 (Druk.). Biura czynne od godziny 9 do 3 po południu.
KONTO CZEKOWE P. K. O. 701

PRENUMERATA W KRAJU: kwartalnie — zł 15, półrocznie — zł 30, rocznie — zł 60; **ZAGRANICĄ:** kwartalnie — zł 25, półrocznie — zł 50, rocznie — zł 100.

CENY OGŁOSZEŃ w zeszytach zwykłych: IV str. okładki — zł 1 200; II i III str. okł. — zł 900; $\frac{1}{2}$ str. okł. — zł 500; str. zwycz.: 1 str. — zł 600, $\frac{1}{2}$ str. — 350, $\frac{1}{4}$ str. — zł 200, $\frac{1}{8}$ str. — zł 110. Przy ogłoszeniach kombinacyjnych, petito-wych oraz tabelarycznych do cen powyższych dolicza się 30%.

Redaktor Naczelny: **CZESŁAW PECHE**

Redaktor: **WACŁAW SZURIG**

Sekretarz Redakcji: **BOHDAN WITWICKI**

Redaktor działu finansowo-skarbowego:
PAWEŁ MICHAŁSKI

Redaktor działu rolniczego:
LEONARD KRAWULSKI

Redaktor działu komunikacyjnego:
JÓZEF GIEBZTOR

Wydawca: **MINISTERSTWO PRZEMYSŁU I HANDLU**

OBWIESZCZENIA SPÓŁEK AKCYJNYCH

II OGŁOSZENIE

W dn. 7 maja 1932 r. o godz. 17 i pół w Warszawie przy ul. Złotej Nr. 3, w lokalu Nr. 8, odbędzie się

WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZY

CZĘSTOCHOWSKIEJ FABRYKI WYROBÓW CELULOIDOWYCH, S. A.

z następującym porządkiem obrad: 1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu ze stanu interesów Spółki i rozpoznanie związanych z tem zestawień rachunkowych; 3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej; 4) Sprawa likwidacji Spółki: a) Wniosek o likwidację Spółki; b) Zdecydowanie organu likwidującego; c) Preliminarz kosztów likwidacji; d) Plan i regulamin likwidacji; e) Wybór osób do organu likwidującego; 5) Ustalenie wysokości wynagrodzenia dla ustępującej Komisji Rewizyjnej; 6) Wybór Komisji Rewizyjnej; 7) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Zebraniu, winni — stosownie do par. 24 Statutu Spółki — złożyć do dn. 29 kwietnia r. b. w Biurze Zarządu w Warszawie, Złota 3, m. 8 w godz. 18 — 19 swoje akcje lub właściwe dowody depozytowe.

Zarząd Spółki Akcyjnej

Zakłady Chemiczne w Winnicy, S. A.

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że — mocą postanowienia PP. Ministrów Przemysłu i Handlu oraz Skarbu z dn. 7 października 1930 r., ogłoszonego w „Monitorze Polskim” z dn. 18 października 1930 r. Nr. 242 — kapitał zakładowy spółki powiększony został o zł 4.662.50, czyli do zł 500.000, drogą emisji 373 sztuk nowych akcji na okaziciela nominalnej wartości zł 12.50 każda; że zgodnie ze statutem, ogłoszonym w tymże Nr. „Monitora Polskiego” kapitał zakładowy spółki ustalony został na zł 500.000, podzielony na 500 akcji każda po zł 1.000 nominalnej wartości i wskutek tego dokonana będzie przez Zarząd

zamiana akcji dotychczasowych emisji

w ten sposób, że za każde 80 sztuk akcji dotychczasowych emisji po zł 12.50 nominalnej wartości każda, wydana będzie jedna akcja wartości nominalnej zł 1.000.

Wskutek tego Zarząd Spółki wzywa PP. Akcjonariuszów, ażeby się stawili w ciągu 7 dni od dnia dzisiejszego do kancelarii adwokata Stanisława Goldszteina (Kredytowa 3) pomiędzy godz. od 5 do 6½ po poł. wraz z posiadanymi akcjami i dokonali zamiany akcji dotychczasowych emisji po zł 12.50 każda na akcje nowej emisji, otrzymując za każde 80 akcji dawniejszych jedną akcję nominalnej wartości zł 1.000.

II OGŁOSZENIE

Chemiczno-Farmaceutyczne Zakłady Przemysłowe

FR. KARPIŃSKI, S. A.

mają zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, że w dn. 4 maja 1932 r., o godz. 6 wieczorem, w biurze Zarządu w Warszawie, Wolność 9, odbędzie się

XXIII ZWYCZAJNE WALNE ZEBRANIE,

z następującym porządkiem obrad: 1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania i bilansu za 1931 r. oraz budżetu na 1932 r.; 2) Wybór członków Zarządu oraz Komisji Rewizyjnej; 3) Upoważnienie Zarządu do zaciągania pożyczek, nie wyłączając hipotecznych; 4) Ustalenie wysokości wynagrodzenia członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 5) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zebraniu, zechcą złożyć w biurze Zarządu swoje akcje lub odpowiednie dowody depozytowe najpóźniej w dn. 28 kwietnia 1932 r., do godz. 4 popoł.

O ileby Zebranie nie doszło do skutku z powodu niedostatecznej ilości reprezentowanego kapitału akcyjnego, następnego Zebranie, prawomocne bez względu na tę ilość, odbędzie się w dn. 11 maja 1932 r., o godz. 6 wieczorem, w tymże lokalu.

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Fabryk Chemicznych i Huty Szklanej

„RIJEWSKI, SCHOLTZE i S-ka”

ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, iż

DOROCZNE WALNE ZGROMADZENIE,

ważne w pierwszym terminie bez względu na ilość reprezentowanych na niem akcji, odbędzie się w dn. 25 maja 1932 r. o godz. 16 w biurze Zarządu Spółki w Warszawie, przy ul. Smolnej Nr. 36 z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu;
- 3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej;
- 4) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu, rachunku zysków i strat za rok 1931 i wniosku o pokrycie strat, oraz udzielenie Zarządowi pokwitowania;
- 5) Upoważnienie Zarządu do korzystania z kredytu i jego zabezpieczenia;
- 6) Udzielenie jednemu członkowi Zarządu zezwolenia na uczestniczenie we władzach konkurencyjnego przedsiębiorstwa (art. 85 prawa o spółkach akcyjnych);
- 7) Wybór członków Zarządu i określenie okresu ich urzędowania;
- 8) Wybór członków Komisji Rewizyjnej i określenie okresu ich urzędowania;
- 9) Wnioski, które będą zgłoszone przez PP. Akcjonariuszów w myśl art. 54 prawa o spółkach akcyjnych.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, powinni do dn. 18 maja r. b. złożyć w biurze Zarządu w Warszawie, ul. Smolna Nr. 36, swoje akcje albo zaświadczenia notariuszów lub instytucji kredytowych o złożeniu akcji, zawierające numery akcji i stwierdzenie, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

ZARZĄD

Manufaktury Bawełnianej Gampe i Albrecht, S. A.

W Ł O D Z I

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 12 maja 1932 r., o godz. 5 po poł., odbędzie się w lokalu Zarządu w Łodzi przy ul. Piotrkowskiej Nr. 210

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW SPÓŁKI

z następującym porządkiem dziennym: 1) Sprawozdanie Zarządu; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu za 1931 r., rachunku zysków i strat i udzielenie Zarządowi pokwitowania; 3) Wybory do Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 4) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Zebraniu winni złożyć w Zarządzie Spółki na 7 dni przed terminem Zgromadzenia swoje akcje.

Zarząd Zakładów Przemysłowych „STRZEMIESZYCE”, S. A. ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, że Zwyczajne Walne Zgromadzenie odbędzie się w dn. 23 maja 1932 r. o godz. 16 w lokalu Zarządu w Warszawie, ul. Wierzbowa 11. Porządek dzienny: 1) Wybór przewodniczącego; 2) Odczytanie protokołu z ostatniego Walnego Zgromadzenia; 3) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 4) Zatwierdzenie bilansu za 1931 r., projekt rozdziału zysków oraz udzielenie Zarządowi absolutorjum; 5) Wybory do władz; 6) Upoważnienie dla Zarządu obciążania nieruchomości; 7) Wolne wnioski.

Rada Nadzorcza Spółki Akcyjnej Eksploatacji Soli Potasowych

ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w dn. 11 maja 1932 r. o godz. 18 w sali posiedzeń Banku Gospodarstwa Krajowego w Warszawie, przy ul. Aleja Jerozolimska 1, z następującym porządkiem obrad:

- 1) Sprawozdanie Zarządu za rok gospodarczy 1930/31;
- 2) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej;
- 3) Zatwierdzenie bilansu oraz r-ku zysków i strat;
- 4) Pokrycie strat;
- 5) Udzielenie władzom Spółki pokwitowania;
- 6) Zmiana 1 zdania ustępu 1 paragrafu 24 statutu; dotychczasowa treść: „Rada Nadzorcza składa się z 8 członków i t. d.”, nowe brzmienie: „Rada Nadzorcza składa się z 9 członków”;
- 7) Wybór nowego członka na miejsce ustępującego oraz wybór dalszego członka Rady Nadzorczej, w myśl § 24 statutu — zgodnie z nowym brzmieniem;
- 8) Oznaczenie wynagrodzenia dla członków Rady Nadzorczej;
- 9) Oznaczenie wynagrodzenia dla członków Komisji Rewizyjnej;
- 10) Upoważnienie Zarządu do uregulowania w związku z nowym prawem górniczym sprawy nadań górniczych.

U w a g a.—Akcjonariusze, reprezentujący 1/10 część kapitału akcyjnego, mają prawo zgłaszania dodatkowych spraw na porządek dzienny. Zgłoszenie to powinno być skutecznie złożone nie później jak na 14 dni przed Walnym Zgromadzeniem. Posiadanie akcji, wartości nominalnej zł. 100, upoważnia do oddania jednego głosu na Walnym Zgromadzeniu. Aby móc wykonać prawo głosowania musi każdy akcjonariusz złożyć, nie później jak na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia, akcje z bieżącym kuponem w Kasach Banku Gospodarstwa Krajowego w Warszawie, lub oddziały we Lwowie, względnie w Zarządzie Spółki we Lwowie, pl. Smolki 5.

Akcjonariusze otrzymują na złożone akcje pisemne poświadczania, służące, jednocześnie jako legitymacja do wzięcia udziału w Walnym Zgromadzeniu. Legitymacja służyć może osobie w niej wymienionej, lub też należycie wykazanemu pełnomocnikowi. W ciągu 7 dni przed Walnym Zgromadzeniem mogą akcjonariusze przeglądać w biurach Zarządu Spółki wszelkie przedłożenia i dokumenty, przygotowane na Walne Zgromadzenie.

Zarząd Towarzystwa

Wyrobów Trykotowych i Dziańch „Jakób Hirsberg i Wilczyński w Łodzi”

S. A.

zawiadamia niniejszem PP. Akcjonariuszów, iż w dn. 25 maja r. b. o godz. 18 odbędzie się w lokalu zarządu w Łodzi przy ul. Al. Kościuszki Nr. 23/25

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

- z następującym porządkiem obrad: 1) Wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu i rachunku strat i zysków za 1931 r.; powzięcie uchwały w sprawie pokrycia strat oraz udzielenie absolutorjum Zarządowi spółki; 3) Wybory członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 4) Zatwierdzenie planu działalności i budżetu na 1932 r.; 5) Zatwierdzenie instrukcji dla Zarządu; 6) Określenie wynagrodzenia dla Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 7) Wybór pism do ogłoszeń; 8) Wolne wnioski akcjonariuszów.

Do uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu będą uprawnieni akcjonariusze, którzy złożą w spółce swe akcje na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia. Dodatkowe sprawy na porządek dzienny mogą być zgłoszone przez akcjonariuszów, reprezentujących 1/10 część kapitału akcyjnego, nie później, jak na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

Towarzystwo Starachowickich Zakładów Górniczych, S. A.

ma zaszczyt powiadomić PP. Akcjonariuszów, iż w dn. 10 maja 1932 r. o godz. 5 po poł. w biurze Zarządu przy ul. Wareckiej Nr. 15, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

- z następującym porządkiem obrad: 1) Zagajenie posiedzenia i wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1931 r.; 3) Zatwierdzenie budżetu na 1932 r.; 4) Potwierdzenie pełnomocnictw dla Zarządu; 5) Zmiana § 6 ust. I Statutu Spółki; 6) Wybór 4 członków Rady; 7) Wybór 2 członków Zarządu; 8) Wnioski Akcjonariuszów.

PP. Akcjonariusze, życzący wziąć udział z prawem głosu na tem Zwyczajnym Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszów, winni przedstawić Zarządowi przynajmniej na 7 dni przed Zgromadzeniem, t. j. nie później niż 3 maja 1932 r. włącznie, swoje akcje lub kwity depozytowe, z oznaczeniem numerów akcji, wydane przez instytucje rządowe, lub też prywatne, działające na podstawie ustaw, zatwierdzonych przez Rząd.

I OGŁOSZENIE

ZARZĄD

Warszawskiego Towarzystwa Kopalń Węgla i Zakładów Hutniczych, S. A.

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 19 maja o godz. 11 rano odbędzie się w lokalu Zarządu Towarzystwa przy ul. Jasnej Nr. 1

62 ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

Akcjonariuszów z porządkiem dziennym następującym:

- 1) Wybór Przewodniczącego;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Rady Nadzorczej i Zarządu za 1931 r. a także bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1931 r.;
- 3) Zatwierdzenie wniosku Zarządu w sprawie przeznaczenia nadwyżki za rok operacyjny 1931;
- 4) Pokwitowanie Rady Nadzorczej i Zarządu z czynności;
- 5) Wybór 2 członków Rady Nadzorczej w miejsce ustępujących przez losowanie;
- 6) Ustalenie stałego uposażenia Rady Nadzorczej.

Prócz tego, PP. Akcjonariuszom przysługuje prawo zgłoszenia dodatkowych spraw na porządek dzienny, które mogą być zamieszczone w ogłoszeniu drugim o Walnym Zgromadzeniu, o ile odnośne wnioski złożone będą najpóźniej do dn. 5 maja r. b.

Właściciele akcji imiennych mają prawo uczestniczenia w Zgromadzeniu Walnym, jeżeli są zapisani do księgi akcyjnej na 7 dni przed odbyciem Walnego Zgromadzenia, zaś właściciele akcji na okaziciela, jeżeli na 7 dni przed terminem Zgromadzenia złożą swoje akcje w biurze Spółki. Zamiast akcji mogą być złożone zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza albo w instytucji kredytowej lub takiej zagranicznej, na którą zezwoli Minister Skarbu. W zaświadczeniu należy wymienić numery akcji i stwierdzić, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

Zarząd STANDARD-NOBEL W POLSCE, S. A.

ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, że w dn. 12 maja 1932 r. o godz. 17, odbędzie się w lokalu Spółki w Warszawie, przy Al. Jeruzolimskiej 57

XII ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem obrad:

- 1) Zagajenie posiedzenia;
- 2) Wyór przewodniczącego;
- 3) Sprawozdanie Zarządu, bilans i rachunek strat i zysków za 1931 r., udzielenie władzom Spółki absolutorjum oraz budżet na 1932 r.;
- 4) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej;
- 5) Wniosek o obniżenie kapitału zakładowego Spółki do połowy, t. j. do zł. 11,700,000;
- 6) Wniosek o podwyższenie obniżonego poprzednio kapitału o zł. 48,300,000, czyli do zł. 60,000,000 drogą nowej emisji akcji, z wykluczeniem części akcji od prawa poboru;
- 7) Wniosek o zmianie brzmienia §§ 5, 15 i 16 statutu Spółki;
- 8) Zatwierdzenie kooptacji członka Rady Nadzorczej w myśl § 18 statutu Spółki;
- 9) Wyznaczenie wynagrodzenia członkom Komisji Rewizyjnej;
- 10) Upoważnienie Zarządu do nabywania, zbywania i obciążania nieruchomości Spółki;
- 11) Wnioski Akcjonariuszów, złożone Zarządowi na dni 14 przed terminem Walnego Zgromadzenia.

U w a g i

1) Treść dotychczasowa zmienianych paragrafów statutu Spółki jest następująca:

§ 5. — Kapitał akcyjny Spółki wynosi zł. 23,400,000 (dwadzieścia trzy miliony czterysta tysięcy) i jest podzielony na 234,000 (dwieście trzydzieści cztery tysiące) sztuk akcji okazicielskich po zł. 100 każda;

§ 15. — Cała korespondencja w sprawach Spółki prowadzi się w imieniu Zarządu z podpisem jednego z członków Zarządu lub osoby do tego przez Zarząd upoważnionej;

Dwaj z członków Zarządu, ewentualnie osoba przez Zarząd upoważniona, łącznie z jednym członkiem Zarządu, winni być podpisywani na wekslach, plenipotencjach, umowach, kontraktach, aktach kupna lub sprzedaży notarialnych i hipotecznych. Czeki na rachunki bieżące podpisuje jeden członek Zarządu lub też osoba do tego przez Zarząd upoważniona.

§ 16. — Do otrzymania przynależnych Spółce sum z instytucyj kredytowych oraz otrzymania z poczty pieniędzy, przesyłek i dokumentów, dostateczny jest podpis jednego z członków Zarządu lub osoby, do tego upoważnionej;

Zarząd wnosi o nadanie tym paragrafom następującego brzmienia:

§ 5. — Kapitał akcyjny Spółki wynosi zł. 60,000,000 (sześćdziesiąt milionów złotych) i jest podzielony na 600,000 (sześćset tysięcy) sztuk akcji okazicielskich po zł. 100 (sto) każda;

§ 15. — Cała korespondencja w sprawach Spółki prowadzi się w imieniu Zarządu z podpisem jednego z członków Zarządu, prokurenta lub osoby do tego przez Zarząd upoważnionej.

Dwaj z członków Zarządu lub prokurent łącznie z jednym członkiem Zarządu winni być podpisywani na wekslach, plenipotencjach, umowach, kontraktach, aktach kupna lub sprzedaży notarialnych i hipotecznych. Czeki na rachunki bieżące podpisuje jeden członek Zarządu lub też prokurent do tego przez Zarząd upoważniony.

§ 16. — Do otrzymywania należnych Spółce sum z wszelkich instytucyj państwowych, samorządowych, prywatnych, poczty, banków i t. p. i kwitowania z odbioru upoważniony jest jeden członek Zarządu lub osoba specjalnie do tego przez Zarząd upoważniona.

2) W myśl § 24 statutu Spółki akcjonariusze korzystają z prawa głosu o ile przynajmniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia złożą w Spółce akcje lub zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza lub w instytucji kredytowej krajowej, względnie w „Banque de Paris et des Pays Bas” w Paryżu, w „The National City Bank of New York” lub w „The Chas National Bank of the City of New York” w Nowym Jorku.

3) Akcjonariuszom Spółki przysługuje prawo zgłoszenia na porządek dzienny Walnego Zgromadzenia wolnych wniosków, nie później jednak, jak na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

Z A R Z A D

SPÓŁKI AKCJYJNEJ BUDOWY TRANSMISJI I MASZYN I ODLEWNI ŻELAZA J. JOHN W ŁODZI

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że wobec niedościa do skutku Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszów w pierwszym terminie, wyznaczonym na dz. 15 kwietnia 1932 r. takowe — zgodnie z § 50 Statutu Spółki — odbędzie się w drugim terminie w dn. 12 maja 1932 r. o godz. 5 po poł. w lokalu Zarządu Spółki, ul. Piotrkowska Nr. 217 z tym samym porządkiem dziennym:

1) Zatwierdzenie bilansu i sprawozdania Zarządu za rok operacyjny 1931, oraz przedstawienie sprawozdania Komisji Rewizyjnej i powzięcie uchwały odnośnie wyników tegoż roku; 2) Zatwierdzenie planu działalności i budżetu za 1932 r.; 3) Wybór członków Zarządu na miejsce ustępujących; 4) Wybór członków Komisji Rewizyjnej; 5) Oznaczenie miejscowej gazety dla ogłoszeń Zarządu; 6) Określenie wynagrodzenia dla Zarządu i Dyrekcji na 1932 r.; 7) Wnioski Zarządu i Akcjonariuszów.

Zgromadzenie to uważane będzie za prawomocne bez względu na ilość reprezentowanych na niem akcji (§ 50 Statutu).

Łódź, dn. 16 kwietnia 1932 r.

Z A R Z A D

Elektrowni Okręgu Warszawskiego, S. A.

zawiadamia niniejszym PP. Akcjonariuszów, że stosownie do uchwały Walnego Zgromadzenia w dn. 4 kwietnia 1932 r. rozpoczyna z dn. 1 maja 1932 r.

WYPŁACANIE DYWIDENDY ZA 1931 R. W WYSOKOŚCI 6%.

a więc zł. 6.00 od każdej akcji 100-złotowej i t. d. Wypłatę dywidendy uskutecznią Bank Angielsko-Polski w Warszawie, Krakowskie-Przedmieście 47.

Rada i Zawiadowcza Spółki Akcyjnej

Elektrownia Bielsko-Biała, S. A.

W B I E L S K U

zawiadamia niniejszym PP. Akcjonariuszów, że w dn. 19 maja 1932 r. o godz. 11 rano odbędzie się

II ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

w lokalu Spółki w Bielsku na Śląsku, ul. Batorego Nr. 13-a z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Sprawozdanie Rady Zawiadowczej i Rewizorów za 1931 r.;
- 2) Zatwierdzenie bilansu na 31 grudnia 1931 r., rachunku strat i zysków za 1931 r., podział zysków oraz udzielenie absolutorjum władzom Spółki;
- 3) Zatwierdzenie budżetu na 1932 r.;
- 4) Ustalenie wysokości wynagrodzenia dla członków Rady Zawiadowczej i Komitetu Wykonawczego na 1932 r.;
- 5) Wybór Rewizorów na 1932 r. oraz ustalenie dla nich wynagrodzenia.

Akcje na okaziciela dają prawo do uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu, jeżeli zostaną złożone przynajmniej w ciągu 8 dni od daty ogłoszenia o Walnym Zgromadzeniu, t. j. najpóźniej w dn. 12 maja b. r. w biurze Spółki w Bielsku ul. Batorego 13-a. Zamiast akcji mogą być złożone zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza lub w instytucjach kredytowych.

Zaświadczenia winny wymieniać liczbę akcji oraz zawierać oświadczenie, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

Stosownie do art. 39 statutu Zgromadzenie powyższe będzie prawomocne o ile przybędą na nie akcjonariusze lub pełnomocnicy, reprezentujący co najmniej 1/3 kapitału akcyjnego.

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

Fabryki Konserw Zygmunta Ruckera, S. A. we Lwowie

odbędzie się w dn. 20 maja 1932 r. o godz. 12 w lokalu Spółki przy ul. Żółkiewskiej 173.

Porządek dzienny: 1) Wybór przewodniczącego; 2) Odczytanie protokołu ostatniego zgromadzenia; 3) Sprawozdanie Zarządu i zamknięcie rachunków za 1931 r.; 4) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej i udzielenie absolutorjum Zarządowi; 5) Powzięcie uchwały co do pokrycia straty; 6) Ustalenie wynagrodzenia Komisji Rewizyjnej; 7) Zatwierdzenie kooptacji i wybór uzupełniający członków Rady Nadzorczej; 8) Oznaczenie pisma dla umieszczenia ogłoszeń Spółki; 9) Wnioski.

U w a g a. — Akcjonariusze, którzy pragną wziąć udział w Zgromadzeniu, winni złożyć w kasie Spółki na 7 dni przed zgromadzeniem swoje akcje, lub poświadczenie banku (§ 16). Wnioski mogą być przez akcjonariuszy zgłoszone, lecz muszą być nadesłane Spółce na piśmie na 14 dni przed zgromadzeniem.

II OGŁOSZENIE

Z A R Z A D

Polskiej Akcyjnej Spółki Telefonicznej

zawiadamia, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

odbędzie się w Warszawie w dn. 7 maja 1932 r. o godz. 10 rano w sali posiedzeń Spółki, przy ul. Zielnej Nr. 37 w Warszawie z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie Zgromadzenia i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu, sprawozdanie Komisji Rewizyjnej rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu za 1931 r. i udzielenie absolutorjum władzom Spółki; 3) Podział zysku; 4) Budżet eksploatacyjny na 1932 r.; 5) Budżet inwestycyjny na 1932 r.; 6) Upoważnienie Zarządu do nabycia nieruchomości w Warszawie, Będzinie i Łodzi; 7) Upoważnienie Zarządu do przedsięwzięcia operacji kredytowych, niezbędnych dla prowadzenia przedsiębiorstwa; 8) Wybór członków Komisji Rewizyjnej grupy B; 9) Wynagrodzenie członków Rady Nadzorczej; 10) Wnioski.

W myśl brzmienia § 19 Statutu Spółki PP. Akcjonariusze, którzy na Walnym Zgromadzeniu działać będą przez pełnomocników, powinni przed Walnym Zgromadzeniem zakomunikować pisemnie Zarządowi Spółki imiona i nazwiska swych pełnomocników.

W razie niedojścia do skutku Zgromadzenia w pierwszym terminie wyznacza się zgodnie z § 26 Statutu Spółki powtórne Zgromadzenie Akcjonariuszów w dn. 23 maja 1932 o godz. 10 rano w sali posiedzeń Spółki przy ul. Zielnej Nr. 37 z tym samym porządkiem dziennym. Powtórne Zgromadzenie uważane będzie za prawomocne bez względu na ilość akcji, reprezentowanych przez Akcjonariuszów lub ich pełnomocników.

Zarząd Pomorskiej Drukarni Rolniczej, S. A. w Toruniu

zwołuje

WALNE ZEBRANIE PP. Akcjonariuszy, które odbędzie się w dn. 6 maja 1932 r. o godz. 13 w lokalu Spółki przy ul. Bydgoskiej Nr. 56, z następującym porządkiem obrad: 1) Sprawozdanie Zarządu za rok gospodarczy 1931 i przedłożenie bilansu, oraz r-ku zysków i strat; 2) Uchwalenie władzom zwolnienia rachunkowego za rok operacyjny 1931 r.; 3) Anulowanie przeszacowań, dokonanych w bilansie na dz. 1 stycznia 1930 i przywrócenie stanu w/g bilansu z dn. 31 grudnia 1929 r.; 4) Wybory do Rady Nadzorczej; 5) Uchwały ad 3 i 4 zapadną w oddzielnym głosowaniu Akcjonariuszy do akcji imiennych i na okaziciela.

Akcjonariusze, reprezentujący co najmniej 10% kapitału akcyjnego, mogą do 14 dni przed terminem Zebrania żądać uzupełnienia porządku obrad. Prawo uczestnika w Walnym Zgromadzeniu przysługujące będzie akcjonariuszom, którzy złożą akcje swoje lub zaświadczenia notarialne, treści w art. 59 prawa akcyjnego podanej, na 7 dni przed terminem Zebrania w Spółce.

Zarząd Spółki Akcyjnej

„Tramwaje Elektryczne w Zagłębiu Dąbrowskiem”, S. A.

zawiadamia niniejszym PP. Akcjonariuszów, że w dn. 24 maja r. b. o godz. 10 rano odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

w lokalu S. A. „Siła i Światło” w Warszawie przy ul. Marszałkowskiej Nr. 94 z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu, Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej; 3) Zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1931 oraz udzielenie absolutorjum władzom Spółki; 4) Zatwierdzenie preliminarzy: eksploatacyjnego i inwestycyjnego na 1932 r.; 5) Wybory do Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej; 6) Ustalenie wysokości wynagrodzenia dla członków Rady Nadzorczej na 1932 r. i dla Komisji Rewizyjnej za 1931 r. i na 1932 r.

W myśl art. 57 prawa o spółkach akcyjnych, akcjonariusze mogą zgłaszać dodatkowo sprawy do powyższego porządku dziennego, które wymienione zostaną wówczas w ogłoszeniu następnym.

Akcje na okaziciela dają prawo do uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu jeżeli zostaną złożone przynajmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia, t. j. najpóźniej w dn. 17 maja r. b. w biurze Spółki w Sosnowcu przy ul. Jasnej Nr. 2 III p. lub w biurze warszawskiej Spółki w Warszawie, przy ul. Marszałkowskiej Nr. 94, i jeżeli nie będą odebrane przed ukończeniem tegoż Zgromadzenia. Zamiast akcji mogą być złożone zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza lub w instytucjach kredytowych.

Akcjonariusze zagraniczni mogą składać zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji w firmie Trust Métallurgique Belge-Français, Bruxelles, 168 rue Royale.

Zaświadczenia winny wymieniać liczbę akcji oraz zawierać oświadczenie, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

Stosownie do § 12 statutu Zgromadzenie powyższe będzie prawomocne bez względu na ilość reprezentowanych na niem akcji.

Spółka Akcyjna Handlu Ziemiopłodami K. Grabowski i S-ka w Poznaniu

Na zasadzie § 7 statutu mamy zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

odbędzie się w dn. 17 maja 1932 r. o godz. 11 przedpoł. w lokalu Banku Zachodniego, S. A., Oddział w Poznaniu przy ul. 27 Grudnia 1 z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu, Komisji Rewizyjnej i Rady Nadzorczej za 1931 r.;
- 3) Wniosek o zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1931 r. i udzielenie pokwitowania Radzie Nadzorczej i Zarządowi z ich czynności za 1931 r.;
- 4) Wybór Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej;
- 5) Wolne wnioski.

Każdy akcjonariusz, pragnący uczestniczyć w Zgromadzeniu, winien złożyć na siedem dni przed Walnym Zgromadzeniem w lokalu Spółki aż do zakończenia Walnego Zgromadzenia akcje względnie kwity tymczasowe lub też zaświadczenie o ich zdeponowaniu u notariusza polskiego albo w Banku Zachodnim, S. A. Oddział w Poznaniu. W zaświadczeniu wymienić należy liczbę akcji i stwierdzić, że nie będą one wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

Wnioski akcjonariuszów mogą być złożone nie później jak na 14 dni przed Walnym Zgromadzeniem.

Rada i Dyrekcja Banku Północnego, S. A. w Warszawie

zawiadamia niniejszem PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

odbędzie się w dn. 18 maja 1932 r. o godz. 12 w poł. w lokalu Banku przy ul. Plac Żelaznej Bramy Nr. 1 z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Rady, Dyrekcji i Komisji Rewizyjnej; 3) Zatwierdzenie bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1931 r. oraz podział zysków; 4) Ustalenie budżetu na 1932 r.; 5) Wybory władz; 6) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, życzący sobie przyjąć udział w Walnym Zgromadzeniu, obowiązani są na 7 dni przed Zebraniem złożyć swoje akcje lub świadectwa depozytowe w kasie Banku w Warszawie, przy ul. Plac Żelaznej Bramy 1.

Komisja Likwidacyjna S. A. pod firma

„Polska Ruda Żelazna“, S. A. w Warszawie (w likwidacji)

ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, że

DOROCZNE ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE SPÓŁKI

odbędzie się w dn. 12 maja 1932 o godz. 18 w lokalu Spółki przy ul. Srebrnej 9 z następującym porządkiem dziennym:

1) Zatwierdzenie sprawozdania, bilansów i rachunków strat i zysków za okres od dn. 1 stycznia do dn. 31 grudnia 1931 r. oraz udzielenie Radzie Nadzorczej i Komisji Likwidacyjnej pokwitowania z ich czynności; 2) Wybór członków Rady Nadzorczej na miejsce ustępujących; 3) Wybór członków Komisji Likwidacyjnej na miejsce ustępujących; 4) Wybór członków Komisji Rewizyjnej; 5) Wybór pisma do ogłoszeń Spółki.

Właściciele akcji imiennych mają prawo uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, o ile conajmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia będą zapisani do ksiąg Spółki, jako akcjonariusze; właściciele zaś akcji na okaziciela, o ile w tym samym terminie złożą w Biurze Zarządu w Warszawie (Srebrna 9) w dni powszednie w godzinach biurowych swe akcje, względnie świadectwa depozytowe lub zastawowe instytucji kredytowych, działających na mocy statutów, zatwierdzonych przez władze państwowe.

II OGŁOSZENIE

Zarząd Zakładów Przemysłowych Jaeger i Ziegler, S. A. niniejszym zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że Walne Zgromadzenie z dn. 23 kwietnia r. b., nie doszło do skutku wobec czego w dn. 7 maja 1932 r. o godz. 5 po poł. w biurze Zarządu przy ul. Rymarskiej 10. odbędzie się w drugim terminie

OSTATECZNE ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
z porządkiem dziennym, zamieszczonym w „Monitorze Polskim” Nr. 77 z dn. 4 kwietnia r. b. i „Polsce Gospodarczej” Nr. 14 z dn. 2 kwietnia r. b.

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW Poznańskiego Banku Ziemi, S. A. w Poznaniu

odbędzie się w dn. 11 maja 1932 r. o godz. 12 w poł. w gmachu własnym w Poznaniu. Aleje Marcinkowskiego 13.

Porządek obrad: 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Przedłożenie i rozpatrzenie sprawozdania Zarządu, bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1931 r.; 3) Sprawozdanie Rady Nadzorczej o sprawdzeniu rachunków rocznych; 4) Powzięcie uchwały co do zatwierdzenia sprawozdania Zarządu, bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1931 r. oraz co do pokrycia strat; 5) Kwitowanie władz Spółki z wykonania przez nie obowiązków; 6) Wybór członków Rady Nadzorczej w miejsce ustępujących; 7) Wolne wnioski akcjonariuszów.

Poznań. dn. 13 kwietnia 1932 r.

Zarząd: Dziembowski, Zakrzewski

ZARZĄD

Towarzystwa Fabryk Portland-Cementu „Wysoka“

S. A.

ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, iż

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

odbędzie się w dn. 25 maja 1932 r., o godz. 12 w poł. w biurze Zarządu Spółki w Warszawie przy ul. Mazowieckiej 7.

Przedmiotem obrad będą: 1) Wybór przewodniczącego Zgromadzenia; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania władz Spółki, bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1931 r.; 3) Rozdział zysków za 1931 r.; 4) Pokwitowanie władz Spółki z czynności za 1931 r.; 5) Określenie liczby członków Zarządu oraz Rady Nadzorczej; 6) Wybory władz Spółki; 7) Określenie wynagrodzenia dla członków Rady Nadzorczej; 8) Ewentualne udzielenie członkom Rady Nadzorczej zezwolenia na uczestniczenie w władzach innych przedsiębiorstw; 9) Oznaczenie pisma przeznaczonych do ogłoszeń; 10) Wolne wnioski PP. Akcjonariuszów.

Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć w Zarządzie Spółki swe akcje względnie zaświadczenia notarialne lub instytucji kredytowej najpóźniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia.

IX ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

Powszechnego Banku Związkowego w Polsce, S. A.

odbędzie się w dn. 24 maja 1932 r., o godz. 11 przed poł., w lokalu Banku, w Warszawie, przy ul. Zgoda 11.

Porządek dzienny: 1) Wybór Przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Dyrekcji i zatwierdzenie bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1931 r.; 3) Uchwała w sprawie zużycia czystego zysku; 4) Ustalenie wynagrodzenia dla członków Rady i Komisji Rewizyjnej; 5) Wybory członków Rady; 6) Wybory członków Komisji Rewizyjnej; 7) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, chcący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu winni swe akcje, uprawniające do głosowania, złożyć najpóźniej do dn. 17 maja 1932 r. włącznie w Zakładzie Głównym w Warszawie lub w Oddziałach Powszechnego Banku Związkowego w Polsce, S. A.

ZARZĄD

Zakładów Garbarskich „Nowość“, S. A. w Radomiu

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW
odbędzie się w dn. 22 maja. o godz. 11 rano, w lokalu, przy ul. Garbarskiej Nr. 27.

Na porządku dziennym znajdują się sprawy następujące: 1) Zagajenie i wybór Przewodniczącego; 2) Zatwierdzenie bilansu, rachunku strat i zysków i sprawozdanie Zarządu oraz Komisji Rewizyjnej za 1931 r.; 3) Udzielenie pokwitowania Zarządowi; 4) Wybory do władz Spółki; 5) Likwidacja Domu Składowego Publicznego Pierwszej Spółki Garbarskiej „Nowość” w Radomiu; 6) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w Zgromadzeniu, winni — stosownie do postanowienia art. 15 Statutu — złożyć akcje Spółce najpóźniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia, lub kwity depozytowe. Wolne wnioski winny być zgłaszane na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

Zarząd TOWARZYSTWA PRZEMYSŁU TEKSTURÓWEGO, S. A. zawiadamia że Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów odbędzie się w dn. 12 maja r. b. o godz. 10, w kancelarii Notariusza Juliana Sennickiego w Warszawie przy ul. Kapucyńskiej 6 z następującym porządkiem dziennym: 1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu, rachunku strat i zysków na dz. 31 grudnia 1931 r. oraz powzięcie uchwały o podziale zysków; 2) Pokwitowanie władz Spółki; 3) Określenie wynagrodzenia Zarządu; 4) Wybory do Zarządu i Komisji Rewizyjnej.

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie

„ESGE”, Spółki Gruntowej i Budowlanej

S. A. W KRAKOWIE

odbędzie się w dn. 17 maja 1932 r., o godz. 19, w lokalu Spółki „Esge” w Krakowie ul. Kochanowskiego 2.

Porządek obrad: 1) Odczytanie protokołu z poprzedniego Walnego Zgromadzenia; 2) Wniosek na reasumcję uchwały Walnego Zgromadzenia z dn. 3 marca b. r. w sprawie podniesienia kapitału akcyjnego Spółki „Esge”. S. A.; 3) Zmiana § 5 nowego statutu Spółki Gruntowej i Budowlanej „Esge”. S. A., uchwalonego na Walnym Zgromadzeniu w dn. 3 III r. b. w związku z reasumcją uchwały pod poz. 2 wyszczególnionej; 4) Wnioski i interpelacje.

Każdy Akcjonariusz ma prawo uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu osobiście lub przez pisemnie upoważnionego pełnomocnika.

Akcjonariusze, zyczący sobie wziąć udział w powyższem Walnym Zgromadzeniu, zechcą — stosownie do poz. 26 statutu — złożyć swe akcje najpóźniej do dn. 9 maja r. b. w biurze Spółki ul. Kochanowskiego 2, za pisemnem potwierdzeniem.

Rada Zawiadowcza

Podlaska Wytwórnia Samolotów, S. A.

zawiadamia, że

ROCZNE WALNE ZEBRANIE AKCJONARJUSZÓW

odbędzie się w dn. 18 maja r. b., o godz. 17 w lokalu Spółki przy ul. Natolińskiej Nr. 13.

Porządek dzienny: 1) Wybór przewodniczącego; 2) Odczytanie protokołu poprzedniego Zebrania; 3) Sprawa zatwierdzenia bilansu za 1931 r.; 4) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej; 5) Wybory Rady, Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 6) Wolne wnioski.

I OGŁOSZENIE

Zarząd firmy

„Polskie Zakłady Impregnacyjne”

S. A.

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że

IX ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w dn. 24 maja 1932 r. o godz. 16, w lokalu Spółki w Warszawie, ul. Wiejska 16 z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania za 1931 r.;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu i rachunku zysków i strat za rok 1931, oraz udzielenie absolutorjum władzom Spółki;
- 3) Powzięcie uchwały o rozdziale zysku;
- 4) Uchwalenie tantiemy i żetonów dla Rady Nadzorczej;
- 5) Potwierdzenie wyboru Rady Nadzorczej, dokonanego na Walnym Zgromadzeniu, odbytem dn. 8 czerwca 1931 r.;
- 6) Wnioski i interpelacje.

W myśl przepisów statutu, mają prawo głosować na Walnym Zgromadzeniu tylko ci akcjonariusze, którzy najpóźniej na siedem dni przed Walnym Zgromadzeniem złożą akcje w godzinach biurowych w Kasie Spółki w Warszawie, ul. Wiejska 16, lub w biurze adwokata Dr. Karola Krenna w Wiedniu I, Dominikanerbastej 5. Kwity depozytowe służą jako legitymacje dla Walnego Zgromadzenia. Każda akcja daje prawo jednego głosu. Każdy akcjonariusz może dać się zastąpić na Walnym Zgromadzeniu przez pełnomocnika, który nie musi być akcjonariuszem.

Akcjonariusze, reprezentujący przynajmniej 1/10 kapitału akcyjnego, mają prawo żądania umieszczenia na porządku obrad dodatkowych spraw, zgłoszonych nie później, jak na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

ZARZĄD

Towarzystwa Akc. Sukiennej Manufaktury Leonhardt, Woelker i Girbardt

W ŁODZI, S. A.

zawiadamia, że w dn. 20 maja 1932 r., o godz. 4 po poł., odbędzie się w biurze Zarządu, w Łodzi, przy ul. Leonhardta Nr. 1

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym: 1) Otwarcie Zgromadzenia i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu wraz z opinią Rady Nadzorczej, oraz Komisji Rewizyjnej tudzież bilans, oraz rachunek strat i zysków za rok operacyjny 1931; 3) Udzielenie pokwitowania władzom Spółki; 4) Ustalenie budżetu wydatków i planu działania na rok operacyjny 1932; 5) Wybór Rady Nadzorczej i Zarządu, podział funkcji pomiędzy członkami Zarządu, określenie wynagrodzenia dla Zarządu i Rady Nadzorczej; 6) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, chcący wziąć udział w zgromadzeniu, winni złożyć akcje albo właściwe kwity depozytowe najpóźniej do dn. 13 maja 1932 r. w biurze Zarządu Spółki. PP. Akcjonariusze mogą zgłosić na piśmie w Zarządzie Spółki najpóźniej do 6 maja 1932 r. wnioski o uzupełnienie porządku dziennego.

Francuska Spółka Akcyjna

TOWARZYSTWO BEZIMIENNE KOPALNĀ WĘGLA „CZELADŹ” SOCIÉTÉ ANONYME DES MINES DE CZELADŹ

Siedziba Towarzystwa: Paryż, ul. de la Victoire 76

Porządek dzienny

ZWYCZAJNEGO WALNEGO ZGROMADZENIA, które odbędzie się w **poniedziałek, dn. 23 maja 1932 r.**, o godz. 10 min 45 w sali Inżynierów Cywilnych w Paryżu, ul. Blanche L. 19 zmienia się i uzupełnia w sposób następujący: Porządek obrad: 1) Sprawozdanie Rady Zarządzającej; 2) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej; 3) Zatwierdzenie rachunków za rok operacyjny 1931; 4) Ustalenie dywidendy; 5) Wyznaczenie członków Rady Zarządzającej; 6) Wyznaczenie dwóch członków Komisji Rewizyjnej; 7) Upoważnienie dla członków Rady Zarządzającej do rokowań z Towarzystwem; 8) Udzielenie Radzie Zarządzającej upoważnienia do wniesienia do Spółki tytułem aportu prawa eksploatacji piasku na terenach, należących do Towarzystwa; 9) Oznaczenie dzienników polskich, w których mają być zamiezczone ogłoszenia przewidziane przez Statut.

Rada Zarządzająca

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

„Pomorskiej Elektrowni Krajowej Gródek”, S. A. w Toruniu

odbędzie się w dn. 9 maja 1932 r. o godz. 17 w Ioruniu w gmachu Starostwa Krajowego Pomorskiego, przy ul. Mostowej 13.

Porządek obrad: 1) Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej oraz zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za 1931 r.; 2) Udzielenie Zarządowi i Radzie Nadzorczej zwolnienia rachunkowego; 3) Wybór członków Rady Nadzorczej.

Wyboru członków Rady Nadzorczej dokonywują właściciele akcji, 1 — 15 300 odnośnie do członków przez nich wybranych, poza tem reszta akcjonariuszów i to w oddzielnem głosowaniu

Akcjonariusze pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni na 7 dni przed Walnym Zgromadzeniem złożyć w biurze Spółki swoje akcje, lub dowód złożenia akcji bądź u notariusza bądź w krajowej instytucji kredytowej z podaniem numerów i wartości nom. akcji oraz zobowiązaniem wydania akcji dopiero po Walnym Zgromadzeniu.

Pomorska Elektrownia Krajowa Gródek, S. A.

Zarząd: (—) Inż. A. Hoffmann

II OGŁOSZENIE

ZARZĄD HOTELU BRISTOL w Warszawie, S. A.

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w dn. 20 maja 1932 r., o godz. 17, w sali konferencyjnej Hotelu Bristol w Warszawie — Krakowskie Przedmieście Nr. 42/44, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej za rok operacyjny 1931; 3) Zatwierdzenie bilansu i r-ku strat i zysków za rok operacyjny 1931; 4) Zezwolenie na pokrycie zapłaconego podatku majątkowego z kapitału zapasowego; 5) Udzielenie absolutorium Zarządowi; 6) Budżet na 1932 r.; 7) Udzielenie Zarządowi pełnomocnictwa do działania w interesach ogólnych i hipotecznych Spółki; 8) Wybory Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 9) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, pragnący przedstawić wnioski na Walnym Zgromadzeniu, winni zakomunikować je piśmiennie Zarządowi nie później, jak na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

Akcjonariusze życzący sobie wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni do dn. 12 maja 1932 r. włącznie złożyć w Biurze Hotelu Bristol w Warszawie swe akcje, czy też świadectwa depozytowe na złożenie ich w polskich instytucjach kredytowych, w instytucjach bankowych szwajcarskich: „Union de Banque Suisses” w Lozannie, „Société de Banque Suisse” w Lozannie. W świadectwie winny być wymienione numery zdeponowanych akcji oraz zaznaczenie, że nie będą one wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

II OGŁOSZENIE

ZARZĄD

Akcyjnego Towarzystwa Krawieckiego „Ameryka”

S. A.

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że zgodnie z § 7 Statutu w dn. 9 maja 1932 r., o godz. 19.30 w siedzibie Spółki, przy ul. Żąbkowskiej 40 w Warszawie, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu za 1931 r.; 3) Sprawozdanie i wnioski Komisji Rewizyjnej; 4) Zatwierdzenie sprawozdania i bilansu za 1931 r.; 5) Podział zysków; 6) Ustalenie wynagrodzenia dla Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 7) Zatwierdzenie preliminarza budżetowego na 1932 r.; 8) Wybór jednego członka Zarządu (par. 18 Statutu); 9) Wybór pięciu członków Komisji Rewizyjnej (par. 23 Statutu); 10) Wolne wnioski, upoważnienie Zarządu do zawarcia umowy o wspólną ścianę.

Dodatkowo zgłoszone uzupełnienia porządku dziennego przez P. Kuratora M. Sonenberga: 1) Ustalenie w drodze losowania kolejności ustąpienia członków Zarządu — w myśl par. 18 Statutu Spółki; 2) Odwołanie poszczególnych członków Zarządu; 3) Wybory 6 członków Zarządu na miejsce ustępujących; 4) Desygnowanie osoby Przewodniczącego Zarządu; 5) Ustalenie rodzaju odcinków akcji, ilości ich każdego rodzaju załączonych ilości kuponów oraz osób uprawnionych do podpisywania akcji.

Akcjonariusze pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć swe akcje lub kwity depozytowe przynajmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia.

Zarząd Spółki Akcyjnej

GANZ Zakłady Elektryczne i Mechaniczne w Polsce

podaje do wiadomości, że w dn. 20 maja 1932 r. o godz. 10 w siedzibie Spółki, przy ul. Kopernika Nr. 46, odbędzie się

**DOROCZNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW**

- z następującym porządkiem dziennym: 1) Zagajenie zebrania i wybór przewodniczącego; 2) Odczytanie protokołu Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszów z dn. 27 czerwca 1931 r.; 3) Sprawozdanie Zarządu za okres sprawozdawczy 1931 r.; 4) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej; 5) Zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za 9 okres sprawozdawczy na dz. 31 grudnia 1931 r.; 6) Zmiana statutu; 7) Wolne wnioski.

II OGŁOSZENIE

Rada Banku Angielsko-Polskiego, S. A.

ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, że w dn. 11 maja 1932 r., o godz. 3 po poł. odbędzie się w lokalu Banku, przy ul. Krakowskie Przedmieście 47/49

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym: 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Rady i Komisji Rewizyjnej za 1931 r.; 3) Zatwierdzenie bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1931 r.; 4) Podział zysków i pokrywanie władz Banku; 5) Zatwierdzenie kooptowanego członka Rady i wybór członków Rady na miejsce ustępujących; 6) Wybór członków Komisji Rewizyjnej; 7) Budżet na 1932 r. i plan działalności Banku; 8) Ustalenie wynagrodzenia dla członków Rady i Komisji Rewizyjnej; 9) Oznaczenie pisma, poza przewidzianą ustawą, w którym mają być drukowane obowiązkowe ogłoszenia Banku; 10) Zmiana § 36 Statutu. Treść dotychczasowa:

„Walne Zgromadzenia bywają zwyczajne i nadzwyczajne. Pierwsze zwołuje się corocznie w ciągu 4 miesięcy po upływie roku obrotowego, drugie w każdym czasie, kiedy to się okaże potrzebnym. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenia winny obowiązkowo być zwołane na żądanie Rady Komisji Rewizyjnej lub na żądanie akcjonariuszów, którzy przedstawiają wspólnie przynajmniej 1/10 część kapitału zakładowego, lub w przypadkach, wymaganych przez prawo.”

Proponuje się drugiemu zdaniu w miejsce dotychczasowego nadać brzmienie następujące:

„Pierwsze zwołuje się corocznie w ciągu 5 miesięcy po upływie roku obrotowego, drugie w każdym czasie, kiedy to się okaże potrzebnym.”

11) Wnioski akcjonariuszów.

Zgodnie z § 33 Statutu PP. Akcjonariusze życzący sobie uczestniczyć w Zgromadzeniu, winni złożyć swe akcje na 7 dni przed powyższym terminem do kasy Banku.

Z uprawnienia do zgłaszania dodatkowych spraw na porządek dzienny — w myśl art. 54 Prawa o Spółkach Akcyjnych — Akcjonariusze nie skorzystali.

ZARZĄD

Spółki Akcyjnej pod firmą

Zakłady Przemysłowe „ETERNIT”

S. A.

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE ZGROMADZENIE WALNE

zwołane zostaje w lokalu Spółki, Warszawa Czackiego 14, na dz. 21 maja 1932 r., w sobotę o godz. 2 po poł.

Porządek dzienny: 1) Wybór przewodniczącego; 2) Odczytanie protokołu ostatniego Zgromadzenia Walnego z dn. 31 października 1931 r.; 3) Sprawozdanie Zarządu za rok operacyjny 1931; 4) Zatwierdzenie zamknięcia rachunkowego, jak również bilansu i rachunku zysków i strat za 1931 r.; oraz budżetu i planu działania na 1932 r.; 5) Zatwierdzenie wniosku Komisji Rewizyjnej o udzielenie Zarządowi absolutorium; 6) Upoważnienie Zarządu do zbywania należących do Spółki nieruchomości w drodze licytacji — sprzedaży lub zamian oraz do nabyciania na rzecz Spółki wszelkiego rodzaju nieruchomości; 7) Wybory do władz Spółki; 8) Oznaczenie wynagrodzenia członkom Komisji Rewizyjnej; 9) Wolne wnioski PP. Akcjonariuszów.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Zgromadzeniu Walnym, winni conajmniej na siedem dni przed terminem tego Zgromadzenia złożyć w Zarządzie Spółki (ul. Czackiego 14 m. 7) w godzinach od 11 do 1, swoje akcje lub świadectwa tymczasowe względnie świadectwa zastawowe lub depozytowe polskich instytucji kredytowych państwowych lub prywatnych, działających na mocy statutów, przez Rząd zatwierdzonych. W świadectwach tych winny być wymienione ogólna suma nominalnej wartości i numery akcji, względnie świadectw tymczasowych oraz wyraźnie zaznaczone, że akcje te względnie świadectwa tymczasowe nie będą wydane właścicielom, ani też sprzedane przed ukończeniem Zgromadzenia Walnego.

Towarzystwa Ubezpieczeń „PORT”

S. A.

zawiadamia po raz pierwszy, na zasadzie § 22 statutu, że w dn. 28 maja 1932 r., o godz. 11 przed poł., odbędzie się w lokalu Spółki w Warszawie, przy ul. Krakowskie Przedmieście 59,

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór Przewodniczącego;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1931 r.;
- 3) Podział zysku za 1931 r.;
- 4) Udzielenie absolutorjum dla władz Spółki;
- 5) Zatwierdzenie budżetu na 1932 r. oraz określenie wynagrodzenia Rady Nadzorczej i Zarządu Spółki na tenże rok;
- 6) Zmiana §§ 11 i 31 statutu Spółki;

Dotychczasowe brzmienie § 11 statutu Spółki:

Niezależnie od kapitału zapasowego, Spółka może tworzyć jeszcze inne kapitały rezerwowe, a w szczególności kapitały rezerwowe na pokrycie ewentualnych strat w poszczególnych działach ubezpieczeń. Fundusze Spółki, poza lokatami, przewidzianymi w obowiązujących ustawach i w granicach przez obowiązujące ustawy przewidzianych, mogą być lokowane ponadto w krajowych obligacjach miejskich oraz, za zgodą państwowej władzy nadzorczej, w akcjach przedsiębiorstw asekuracyjnych i reasekuracyjnych.

Proponowane brzmienie § 11 statutu Spółki:

Niezależnie od kapitału zapasowego, Spółka może tworzyć jeszcze inne kapitały rezerwowe, a w szczególności kapitały rezerwowe na pokrycie ewentualnych strat w poszczególnych działach ubezpieczeń. Fundusze Spółki, poza lokatami, przewidzianymi w obowiązujących ustawach i w granicach przez obowiązujące ustawy przewidzianych, mogą być lokowane ponadto: a) w akcjach Banku Polskiego, b) w krajowych i zagranicznych papierach wartościowych o stałym oprocentowaniu, c) w akcjach przedsiębiorstw asekuracyjnych i reasekuracyjnych.

Dotychczasowe brzmienie § 31 statutu Spółki:

Wszelkie pełnomocnictwa, akta i dokumenty, z których wynika jakiegokolwiek dla Spółki zobowiązanie, z wyjątkiem pols. dodatków do polis i świadectw tymczasowych, oraz czeki i listy o wydanie funduszy z instytucji kredytowych, winny być opatrzone podpisami 2 członków Zarządu, czy też jednego członka Zarządu i prokurenta, albo wreszcie dwóch osób, specjalnie do tego przez Zarząd upoważnionych. Polisy natomiast, dodatki do polis, świadectwa tymczasowe, korespondencje, zarządzenia dotyczące czynności biurowych, pokwitowania z odbioru korespondencji, przesyłek pocztowych i innych, mogą być podpisywane przez jednego członka Zarządu lub przez inne osoby, specjalnie do tego przez Zarząd upoważnione.

Proponowane brzmienie § 31 statutu Spółki:

Wszelkie akta i dokumenty, z których wynika jakiegokolwiek dla Spółki zobowiązanie, winny być opatrzone podpisami dwóch członków Zarządu i prokurenta.

Wyjątek stanowią: polisy, dodatki do polis, świadectwa tymczasowe, czeki, listy o wydanie funduszy z instytucji kredytowych, korespondencja, zarządzenia, dotyczące czynności biurowych, pokwitowania z odbioru korespondencji, przesyłek pocztowych i innych, które to dokumenty mogą być podpisywane również przez dwóch prokurentów.

7) Wybory do Rady Nadzorczej i do Zarządu Spółki;

8) Zezwolenie członkom władz Towarzystwa Ubezpieczeń „PORT” S. A., na uczestniczenie we władzach innych towarzystw ubezpieczeń;

9) Wniośki PP. Akcjonariuszów, o ile będą zgłoszone zgodnie z art. 54 i 56 prawa o spółkach akcyjnych.

PP. Akcjonariusze, chcący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia złożyć w biurze Zarządu w Warszawie, Krakowskie Przedmieście 59, swoje akcje względnie zaświadczenia, zgodnie z art. 59 prawa o spółkach akcyjnych.

„PIONIER”

Spółka Akc. dla Poszukiwania i Wydobywania
Minerałów Bitumicznych

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że w dn. 23 maja 1932 r., o godz. 5 po poł. odbędzie się we Lwowie, w lokalu Spółki przy ul. Mikołaja 23

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

Spółki Akcyjnej „Pionier” z następującym porządkiem obrad;

- 1) Wybór przewodniczącego Zebrania;
- 2) Uchwalenie przedstawionych poniżej zmian statutu dla uzgodnienia go z nowym prawem akcyjnym;
- 3) Wybór członków Rady Nadzorczej;
- 4) Wybór członków Komisji Rewizyjnej;
- 5) Wolne wnioski.

Ad 2. — Projektowane zmiany statutu obejmować będą następujące paragrafy statutu:

a) §§ 37 do 51, dotyczące Zarządu Spółki, zostaną w całości uchylone, a w ich miejsce zostaną uchwalone nowe postanowienia zmniejszające ilość członków Zarządu Spółki i tworzące w myśl nowej ustawy o Spółkach akcyjnych Radę Nadzorczą, a zarazem normujące sposób ustanowienia tych władz Spółki — ich prawa i obowiązki i wzajemny stosunek do siebie;

b) §§ 53 do 56, dotyczące Komisji Rewizyjnej Spółki, zostaną uchylone w całości, a w ich miejsce zostaną uchwalone nowe postanowienia, uzgadniające postanowienia statutu, co do Komisji Rewizyjnej, z nową ustawą o Spółkach akcyjnych;

c) §§ 57 do 62, dotyczące roku administracyjnego — zamknięcia rachunków — rozdziału zysku i funduszy rezerwowych, zostaną uchylone w całości, a w ich miejsce zostaną uchwalone nowe postanowienia, uzgadniające postanowienia statutu w tym przedmiocie z nową ustawą o spółkach akcyjnych;

d) §§ 1, 6, 10, 11, 12, 14, 15, 21, 22, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 34, 66 i t. d. zostaną zmienione tylko stylistycznie celem dostosowania ich treści do terminologii i przepisów nowej ustawy o spółkach akcyjnych przez zastąpienie słów „kapitał zakładowy spółki” słowami „kapitał akcyjny spółki”, słów „księga akcjonariuszów” słowami „księga akcyjna” i t. p. i zmiany niektórych postanowień, jakoteż celem dostosowania ich treści do zmian, wprowadzonych w organizacji władz spółki przez utworzenie Rady Nadzorczej Spółki, wskutek czego niektóre sprawy zostaną zastrzeżone decyzji Rady Nadzorczej Spółki, wreszcie przez poprawienie niektórych usterek stylistycznych, które zażły w statucie, względnie obecnie okazują się potrzebne;

e) § 8 zostanie zmieniony przez postanowienie, że wszelkie publiczne ogłoszenia Spółki — w myśl nowej ustawy o spółkach akcyjnych — winny być umieszczane w czasopiśmie „Polska Gospodarcza” zamiast — jak dotąd było postanowione w czasopiśmie „Przemysł i Handel”;

f) § 23 zostanie zmieniony przez skreślenie powołanego tamże art. 224 handlowej ustawy;

g) § 24 zostanie zmieniony przez zmianę terminu, wyznaczonego do odbywania zwyczajnych Walnych Zgromadzeń, na pięć miesięcy po upływie roku administracyjnego zgodnie z nową ustawą o spółkach akcyjnych;

h) § 32, dotyczący zakresu działania Walnego Zgromadzenia, zostanie zmieniony przez dostosowanie jego treści do zmiany, spowodowanej utworzeniem Rady Nadzorczej, jakoteż do przepisów nowej ustawy o spółkach akcyjnych;

i) § 63 zostanie zmieniony przez zastąpienie słów: „na cele eksploatacji” słowami „na cele odwiercania”;

j) § 65 zostanie zmieniony przez skreślenie pierwszego zdania, dotyczącego stosowania przepisów ustawy handlowej, obowiązującej w Małopolsce.

Spółki Akc. Edward Kręglewski w Poznaniu

odbędzie się we wtorek dn. 31 maja 1932 r. o godz. 12 w lokalu Spółki w Poznaniu, przy ul. Szyperskiej Nr. 8.

Porządek obrad: 1) Sprawozdanie Zarządu i przedłożenie bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1931 r.; 2) Sprawozdanie Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej; 3) Przyjęcie bilansu i rachunku zysków i strat; udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej; 4) Uchwalenie podziału zysku; 5) Wybór członków Rady Nadzorczej; 6) Zmiana statutu przez uzupełnienie § 13 odnośnie przedłużenia czasokresu na sporządzenie bilansu i zwołanie walnego zgromadzenia; 7) Wolne głosy.

Poznań, dn. 19 kwietnia 1932 r.

(—) Edward Kręglewski

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Syndykat Plantatorów Chmielu

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że w dn. 11 maja 1932 r., o godz. 5 po poł., w lokalu Spółki w Warszawie przy ul. Czerniakowskiej Nr. 217, odbędzie się

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem obrad: Zmiana §§ 17 i 18 statutu Spółki, opublikowanego w „Monitorze Polskim” z dn. 4 listopada 1931 r. Nr. 255, a mianowicie wymienione paragrafy otrzymają brzmienie następujące:

§ 17. — Do kompetencji i obowiązków Zarządu należy prowadzenie wszystkich interesów Spółki i reprezentowanie Spółki wobec władz i osób. Zarząd może mianować jednego lub więcej prokurentów Spółki.

§ 18. — Zwykłą korespondencję podpisuje w imieniu Spółki jeden członek Zarządu lub jeden prokurent. Weksle własne i akcepty weksli trasowanych akty notarialne i hipoteczne z prawem projektowania treści do wykazów hypotecznych, podpisują w imieniu Spółki dwaj członkowie Zarządu, lub jeden członek Zarządu z prokurentem. Indosy wekslowe, wystawy weksli trasowanych, czeki pełnomocnictwa i umowy podpisuje jeden członek Zarządu z prokurentem lub dwaj prokurenci. Do kwitowania z odbioru należności za towary, do odbioru z poczty pieniędzy, posyłek i dokumentów wystarczający jest podpis jednego członka Zarządu lub jednego prokurenta.

Właściciele akcji na okaziciela, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni przynajmniej na 7 dni przed terminem Zebrania złożyć w biurze Spółki swe akcje, lub zaświadczenia.

I OGŁOSZENIE

Rada Banku Kujawskiego we Włocławku, S. A.

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w dn. 31 maja 1932 r. o godz. 4 po poł. w lokalu Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego, Oddział Kujawski w Włocławku, ul. Słowackiego Nr. 1-a (róg Szkolnej) z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór Przewodniczącego; 2) Sprawozdanie z działalności Banku za 1931 r.; 3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej; 4) Zatwierdzenie bilansu za 1931 r. r-ku strat i zysków i udzielenie pokwitowania władzom Banku; 5) Wniosek w sprawie likwidacji Banku; 6) Wybór Komisji Likwidacyjnej.

Posiadacze akcji na okaziciela, pragnący korzystać z prawa głosu na Walnym Zgromadzeniu, winni — stosownie do § 32 Statutu — złożyć w Banku swoje akcje, względnie dowody zastawowe lub depozytowe najpóźniej do dn. 23 maja 1932 r.

Akcjonariuszom, przysługujące prawo zgłaszania spraw dodatkowych na ręce Rady Banku w terminie do dn. 15 maja 1932 r.

ZARZĄD

Przedalnia i Tkalnia Juty „WARTA”, S. A.

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 14 maja r. b. o godz. 5 po poł. odbędzie się w lokalu Spółki w Warszawie, przy ul. Mazowieckiej 3

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym: 1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz r-ku zysków i strat za 1931 r. i podziału zysków; 2) Odczytanie protokołu Komisji Rewizyjnej i udzielenie Zarządowi absolutorjum; 3) Ustanowienie budżetu na 1932 r.; 4) Określenie wynagrodzenia członków Zarządu oraz Komisji Rewizyjnej; 5) Wybór 5 członków Komisji Rewizyjnej; 6) Wolne wnioski Akcjonariuszów, które winny być zgłoszone na piśmie nie później, niż na 14 dni przed Walnym Zgromadzeniem.

Celem wzięcia udziału w Walnym Zgromadzeniu Akcjonariusze winni złożyć swe akcje lub świadectwa depozytowe w kasie Spółki lub w biurze fabryki w Częstochowie najpóźniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia.

Rada Banku Amerykańskiego w Polsce, S. A.

zawiadamia, że

DOROCZNE ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

Akcjonariuszów Banku odbędzie się w dn. 21 maja 1932 r., w sobotę o godz. 12 w poł. w lokalu Banku w Warszawie, ul. Królewska Nr. 3, z następującym porządkiem obrad:

- 1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania i bilansu za 1931 r., oraz rachunku zysków i strat;
- 2) Ustalenie liczby oraz wybory członków Rady i wyznaczenie wynagrodzenia;
- 3) Wybór członków Komisji Rewizyjnej i wyznaczenie wynagrodzenia;
- 4) Wnioski akcjonariuszów.

Właściciele akcji na okaziciela, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu winni złożyć swoje akcje lub świadectwa depozytowe instytucji kredytowych najpóźniej do dn. 14 maja r. b. w Kasie Banku Amerykańskiego w Warszawie, lub w biurze Aktiebolaget Kreuger & Toll w Stockholmie, Västra Trädgårdsgatan 17

Akcjonariusze, reprezentujący przynajmniej jedną dziesiątą część kapitału akcyjnego, mają prawo zgłaszania nie później jak do 7 maja r. b. poszczególnych spraw i wniosków na Walnym Zgromadzeniu. Wnioski te będą zamieszczone w drugim ogłoszeniu o Walnym Zgromadzeniu.

ZARZĄD

Towarzystwa Fabryki Portland-Cementu „Wołyń”, S. A.

ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, iż

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

odbędzie się w dn. 25 maja 1932 r., o godz. 2 po poł. w biurze Zarządu Spółki w Warszawie, przy ul. Mazowieckiej Nr. 7.

Przedmiotem obrad będą: 1) Zagajenie Zgromadzenia i wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania władz Spółki, bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1931 r., a także pokwitowanie władz Spółki z czynności za tenże rok; 3) Podział zysków za 1931 r.; 4) Ustalenie liczby członków Zarządu i wybory władz Spółki; 5) Określenie wynagrodzenia dla członków Zarządu i członków Komisji Rewizyjnej; 6) Upoważnienie członków Zarządu do uczestniczenia we władzach innych przedsiębiorstw; 7) Oznaczenie dziennika przeznaczanego do ogłoszeń; 8) Wnioski Akcjonariuszów.

W myśl § 57 prawa o spółkach akcyjnych, PP. Akcjonariusze mogą zgłosić do porządku obrad dodatkowe sprawy, nie później jednak jak na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć w Zarządzie Spółki swe akcje, względnie kwity depozytowe, najpóźniej na 7 dni przed datą Zgromadzenia.

S. A. „Centrala Rolników” w Poznaniu

odbędzie się w środę w dn. 25 maja 1932 r., o godz. 11 na sali posiedzeń Banku Związku Spółek Zarobkowych w Poznaniu, pl. Wolności 15.

Porządek obrad: 1) Sprawozdanie Zarządu za 1931 r. i przedłożenie bilansu oraz rachunku strat i zysków na dz. 31 grudnia 1931 r.; 2) Sprawozdanie Rady Nadzorczej i Kuratora; 3) Zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za 1931 r., udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej oraz powzięcie uchwały co do zużycia czystego zysku; 4) Wybór członków Rady Nadzorczej; 5) Osobna uchwała akcjonariuszów uprzywilejowanych do punktu 4; 6) wnioski bez uchwał.

Właściciele akcji na okaziciela, chcący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni przynajmniej na siedem dni przed terminem Walnego Zgromadzenia złożyć w Spółce swe akcje albo zamiast tychże zaświadczenie, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza w Polsce, w Banku Związku Spółek Zarobkowych (także w jego Oddziałach) lub Spółdzielni Kredytowej, należącej do Związku Spółdzielni Zarobkowych i Gospodarczych w Poznaniu. Zaświadczenie winno zawierać oznaczenie ilości akcji oraz zapewnienie, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

Zadanie umieszczenia poszczególnych spraw na porządku obrad powinno być zgłoszone z zachowaniem przepisów art. 54 ustawy nie później jak na czternaście dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

ZARZĄD

Polskiego Towarzystwa dla Handlu Węglem „WĘGLOBLOK”, S. A.

niniejszym zawiadamia PP. Akcjonariuszów, iż w piątek, dn. 27 maja 1932 r., o godz. 6 po poł. w Warszawie, w lokalu spółki, przy ul. Ordynackiej Nr. 11, odbędzie się dziewiąte

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z porządkiem dziennym następującym:

- 1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu i Komisji Rewizyjnej, bilansu i rachunku strat i zysków, podziału zysków, jak również udzielenie pokwitowania Zarządowi i Komisji Rewizyjnej — wszystko za rok operacyjny 1931;
- 2) Określenie wynagrodzenia członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 3) Wybór członków Zarządu na miejsce ustępujących i wybór Komisji Rewizyjnej na 1932 r.;
- 4) Upoważnienie Zarządu do kupna, sprzedaży i obciążania majątku nieruchomości;
- 5) Zatwierdzenie sprzedaży nieruchomości nr. hip. 135 w Sulejowie;
- 6) Wybór pisma do ogłoszeń Spółki;
- 7) Wnioski, które w myśl art. 54 pr. o sp. akc. mogą być zgłoszone przez akcjonariuszów i będą pomieszczone w ostatnim ogłoszeniu.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu z prawem głosu, winni najmuiej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia złożyć swe akcje lub świadectwa tymczasowe w biurze Zarządu Spółki, przy ul. Ordynackiej Nr. 11, względnie przedstawić zaświadczenia notariusza lub instytucji kredytowej o złożeniu ich do depozytu.

SĄD OKRĘGOWY W KRAKOWIE

Wydział Handlowy
dnia 18 stycznia 1932
II. Firm. 85/32
B. II. 77

Do ts rejestru handlowego Oddział „B” przy firmie

WOLNY DOM SKŁADOWY

Spółka Akcyjna w Krakowie

wpisano dodatkowo: Dzień wpisu: 16 stycznia 1932 r. Firma „Dom Składowy, Spółka Akcyjna w Krakowie zmienia statut uzgadniając go z Rozp. Prez. Rzplitej z dn. 22 marca 1928 r. Dz. U. 39, poz. 383. Brzmienie firmy: Wolny Dom Składowy, Spółka Akcyjna w Krakowie, po niemiecku: Freilagerhaus A. G. in Krakau, po francusku: Entrepôts en Douane et transitaires Ste Anoma Cracovie po angielsku: Bondet Warehouse Ltd. at Cracov. Siedziba spółki: Kraków. Celem spółki jest: a) założenie i prowadzenie publicznych składów towarowych w swej realności położonej przy stacji Kraków — Dąbie Iwh 424 gm. kat. Kraków Paski na Podstawie — uzyskanej już koncesji Ministerstwa Przemysłu i Handlu, b) założenie i prowadzenie składów wolnocłowych i tranzytowych w wymienionej pod a) realności na mocy uzyskanej już koncesji Ministerstwa Skarbu, c) załatwienie wszelkich czynności ekspedycyjnych i formalności związanych z odprawą celną towarów na mocy uzyskanej już koncesji Ministerstwa Skarbu, d) wydawanie pozbywalnych przez indos warrantów i dowodów składowych z złożone w magazynach i na gruntach przedsiębiorstwa towary na mocy uzyskanej już koncesji Ministerstwa Przemysłu i Handlu, e) założenie i prowadzenie publicznych składów towarowych i przedsiębiorstw ekspedycyjnych lub pomocniczych przedsiębiorstw i przemysłów, jak niemniej wykonywanie wszelkich interesów mających związek z celami pod a) b) c) d) i e) oznaczonymi, a to tak w wymienionej pod a) nieruchomości, jak też i w innych domach składowych oraz w innych miejscowościach Rzpl tej Polskiej. Spółka ma prawo otrzymywać, nabywać i wykonywać wszelkie koncesje i zezwolenia rządowe potrzebne do urzeczywistnienia swoich celów, jak również ma prawo do prowadzenia swych interesów zakładać oddziały, biura i składy w Państwie Polskim oraz poza jego granicami. Kapitał akcyjny Spółki wynosi złotych 750.000, podzielonych na 7.500 akcji każda po 100 złotych. Wszystkie akcje opiewają na okaziciela. Cały kapitał akcyjny jest już pokryty. Władzami Spółki są: 1) Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów, 2) Zarząd, 3) Rada Nadzorcza. Zarząd składa się z jednego lub większej ilości dyrektorów względnie ich zastępców mianowanych przez Radę Nadzorczą. Firmę Spółki podpisuje albo dwóch członków Zarządu albo jeden członek Zarządu łącznie z prokurentem. Rada Nadzorcza składa się conajmniej z 5 członków wybranych przez Walne Zgromadzenie na okres 3 lat. Wszelkie obowiązkowe ogłoszenia od spółki pochodzące drukowane będą w jednym dzienniku wychodzącym w Krakowie, wyznaczonym przez Walne Zgromadzenie, oraz we wskazanych przez ustawę dziennikach, względnie dzienniku urzędowym. Woisano na podstawie podania z dnia 13 stycznia 1932 r., protokołu Walnego Zgromadzenia z 4 czerwca 1930 r. LR. 48059 i postanowienia Ministrów Przemysłu i Handlu oraz Skarbu z dnia 24 listopada 1930 r.

ZARZĄD

Zakładów Ceramicznych „Złotoglin”, S. A.

zawiadamia, że w dn. 27 maja 1932 r. o godz. 19, w lokalu Spółki w Warszawie, ul. Królewska 9, odbędzie się

WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZY SPÓŁKI

z następującym porządkiem dziennym: 1) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 2) Zatwierdzenie bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1931 r.; 3) Wybory uzupełniające do Zarządu i wybory Komisji Rewizyjnej; 4) Upoważnienie Zarządu do zawierania pożyczek zwłkłych i hipotecznych, oraz wpisów kaucyj hipotecznych; 5) Wolne wnioski.

Stosownie do statutu, akcjonariusze, pragnący skorzystać z prawa głosu, winni przynajmniej na 7 dni przed Walnym Zgromadzeniem złożyć w biurze Zarządu, Królewska 9, swoje akcje.

Z A R Z A D

Towarzystwa Fabryki Portland-Cementu „Łazy”

S. A. w Warszawie, ul. Przeskok Nr. 4

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w piątek dn. 20 maja 1932 r. o godz. 5 po poł. odbędzie się

WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIJUSZÓW

w biurze Zarządu Spółki, przy ul. Przeskok Nr. 4 z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej za rok operacyjny 1931; 3) Zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za 1931 r.; 4) Zatwierdzenie budżetu na 1932 r.; 5) Uzupelnienie Statutu co do terminu zwoływania Zwyczajnych Walnych Zgromadzeń Akcjonariuszów oraz co do terminu przedkładania bilansu przez Zarząd Komisji Rewizyjnej; 6) Upoważnienie Zarządu do ew. sprzedaży zbędnej części gruntów, domu mieszkalnego i zbędnych maszyn w/g szczegółowej specyfikacji; 7) Wybory do władz Spółki; 8) Wnioski PP. Akcjonariuszów.

PP. Akcjonariusze, którzy pragną wziąć udział w powyższym Walnym Zgromadzeniu winni złożyć w biurze Zarządu Przeskok 4. akcje lub kwity na zdeponowane akcje w instytucjach bankowych najdalej do dn. 13 maja r. b.

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej p. f.

Europejskie Towarzystwo Ubezpieczeń Towarów i Pakunków Podróżnych, S. A.

zaprasza PP. Akcjonariuszów na

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIJUSZÓW

które odbędzie się w dn. 28 maja 1932 r., o godz. 12 w poł. w sali sesyjnej Towarzystwa w Warszawie, przy ul. Krakowskie Przedmieście Nr. 59 z następującym porządkiem dziennym: 1) Zagajenie Zgromadzenia i wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1931 r.; 3) Podział zysku, osiągniętego w 1931 r.; 4) Udzielenie absolutorjum dla władz Spółki; 5) Zatwierdzenie budżetu na 1932 r. oraz określenie wynagrodzenia Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki na tenże rok; 6) Wybory do Rady Nadzorczej i do Zarządu; 7) Zezwolenie członkom władz Europejskiego Towarzystwa Ubezpieczeń Towarów i Pakunków Podróżnych, S. A., na uczestniczenie we władzach innych towarzystw ubezpieczeń; 8) Wolne wnioski PP. Akcjonariuszów, o ile będą zgłoszone na piśmie Zarządowi Spółki nie później, jak na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia z zachowaniem przepisów art. 54 prawa o spółkach akcyjnych.

PP. Akcjonariusze, chcący wziąć udział w Zgromadzeniu winni złożyć w Spółce swe akcje względnie świadectwa depozytowe przynajmniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia z zachowaniem przepisów art. 59 prawa o spółkach akcyjnych.

Warszawa, dn. 28 kwietnia 1932 r.

Rada Nadzorcza

Wileńskich Składów Towarowych „Pacific”, S. A.

W WILNIE

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 11/V 1932 r., o godz. 6 pp., odbędzie się w lokalu spółki przy ul. Dominikańskiej Nr. 17 w Wilnie

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIJUSZY SPÓŁKI

z następującym porządkiem dziennym: 1) Zagajenie i wybór Przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Rady Nadzorczej i Zarządu; 3) Zatwierdzenie bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1931 r.; 4) Podział zysku; 5) Określenie wynagrodzenia członków Rady Nadzorczej i Zarządu; 6) Wybór do Rady Nadzorczej i Zarządu; 7) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, chcący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć na 7 dni przed terminem swoje akcje, względnie świadectwa depozytowe lub zastawowe w Banku Handlowym w Warszawie, Oddział w Wilnie.

OBWIESZCZENIE O LIKWIDACJI

„General Motors Acceptance Corporation”

Amerykańska Spółka Akceptacyjna General Motors, S. A.

Oddział w Warszawie

znajduje się w stanie likwidacji na mocy uchwały Rady Zarządzającej w Nowym Yorku z dn. 24 marca 1932 r.

Likwidatorem został ustanowiony Dr. Zygmunt Tadeusz Niesielski.

Wobec powyższego wzywa się wierzycieli wymienionej firmy

do zgłoszenia swych roszczeń

na piśmie w terminie do dn. 1 czerwca 1933 r. pod adresem niżej podpisanego: Warszawa, Wiejska 9 m. 19.

General Motors Acceptance Corporation, Warszawa
w likwidacji

Dr. Z. T. Niesielski, likwidator

Z A R Z A D

Zakładów Ceramicznych „Rudak”, S. A.

zaprasza PP. Akcjonariuszów na

DOROCZNE WALNE ZEBRANIE

które odbędzie się w dn. 10 maja 1932 r., o godz. 17, w lokalu P. St. Tyrchana w Toruniu, ul. Szeroka 18, z następującym porządkiem obrad:

- 1) Rozpatrzenie bilansu i rachunku zysków i strat za rok obrotowy 1931;
- 2) Udzielenie absolutorjum władzom spółki;
- 3) Uzgodnienie § 3 statutu spółki z ustawą zmniejszeniem prawa głosu z akcji do 1 głosu;
- 4) Odwołanie i wybór niektórych członków Zarządu i Rady Nadzorczej.

Akcjonariusze, reprezentujący co najmniej jedną dziesiątą część kapitału akcyjnego, mogą zgłosić dodatkowe sprawy do rozpatrzenia, do dni 14 przed Walnym Zebraniem, do rąk Zarządu.

Pragnący wziąć udział w obradach Walnego Zebrania PP. Akcjonariusze, winni swoje akcje złożyć przynajmniej 7 dni przed Walnym Zebraniem do rąk Zarządu.

Zakłady Ceramiczne Rudak, S. A. (—) Henzel

Z A R Z A D

Częstochowskich Zakładów WYROBÓW Włókiennych STRADOM, S. A.

ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, że w dn. 25 maja 1932 r., o godz. 5 po poł., odbędzie się w biurze Zarządu, przy ul. Moniuszki Nr. 2

29 ZWYCZAJNE OGÓLNE ZEBRANIE AKCJONARIJUSZÓW

Porządek dzienny Zebrania: 1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdań, bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1931 r.; 2) Uchwała w sprawie ewentualnego zużycia części rezerwy specjalnej; 3) Preliminarz wydatków na 1932 r.; 4) Upoważnienie Zarządu do nabycia względnie sprzedaży nieruchomości i do korzystania z kredytu z zabezpieczeniem hipotecznym; 5) Wybór członków Zarządu, Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej w miejsce ustępujących; 6) Wnioski które w myśl art. 54 prawa o spółkach akcyjnych mogą być zgłoszone przez akcjonariuszów i które będą pomieszczone w oświadczeniu ogłoszonym.

Dla uczestniczenia w tem Zebraniu należy złożyć akcje w kasie Zarządu Spółki lub w instytucjach bankowych i przelać odnośne kwity depozytowe do Biura Zarządu Spółki nie później, jak do dn. 18 maja 1932 r.

ZWYCZAJNE WALNE ZEBRANIE AKCJONARJUSZÓW S. A. „Goplana” Fabryka Czekolady w Poznaniu

odbędzie się we wtorek, dn. 10 maja 1932 r. o godz. 3 minut 30 po poł. w biurze fabrycznym w Poznaniu, przy ul. Św. Wawrzyńca 28-a, z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie; 2) Sprawozdanie Zarządu, Komisji Rewizyjnej i Rady Nadzorczej; 3) Zatwierdzenie bilansu z dn. 31 grudnia 1931 r. i udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej; 4) Uchwała, dotycząca użycia zysku; 5) Wybory ustępujących członków Rady Nadzorczej; 6) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, chcący wziąć udział w Walnym Zebraniu, winni najpóźniej do dn. 2 maja r. b. złożyć swoje akcje w biurze fabryki „Goplana” w Poznaniu, lub przedstawić w temże biurze dowody zdeponowania swych akcji u polskiego notariusza bądź też w jednym z banków w Poznaniu.

Zarząd: (-) Dyrektor Tadeusz Prądyński

Zarząd Warszawsko-Łódzkiego Tow. Handlowego, S. A.

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, iż

XI ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW SPÓŁKI

odbędzie się w drugim terminie w dn. 23 maja 1932 r. o godz. 5 po poł. w Łodzi ul. Piotrkowska Nr. 48.

Porządek dzienny Walnego Zgromadzenia następujący:

1) Sprawozdanie Zarządu; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu za rok 1931, rachunku zysków i strat i udzielenie Zarządowi pokwitowania; 3) Zatwierdzenie budżetu na 1932 r.; 4) Wybór członków Zarządu; 5) Wybór Komisji Rewizyjnej; 6) Wnioski Zarządu; 7) Wnioski PP. Akcjonariuszów.

W celu uzyskania prawa uczestniczenia na Walnym Zgromadzeniu PP. Akcjonariusze obowiązani są złożyć w biurze Zarządu w Łodzi ul. Piotrkowska 48. swoje akcje na 7 dni przed dniem Walnego Zgromadzenia.

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie

Spółki Akcyjnej Kolej Lokalna Dolina - Wygoda

odbędzie się w dn. 31 maja 1932 r. o godz. 11 przed poł. w Stryju, przy ul. Grunwaldzkiej Nr. 2 w kancelarii adwokata Erazma Semkowicza.

Porządek dzienny: 1) Odczytanie protokołu poprzedniego Walnego Zgromadzenia; 2) Odwołanie dotychczasowych zawiadawców i wybór pięciu członków Rady Nadzorczej; 3) Wnioski i różne.

Akcjonariusze reprezentujący przynajmniej jedną dziesiątą część kapitału akcyjnego, mają prawo żądać umieszczenia poszczególnych spraw na porządku dziennym, które to żądania winno być zgłoszone najpóźniej dn. 16 maja 1932 r.

Zarząd Spółki Akcyjnej

Fabryk Chemicznych „RADOCHA”

ma zaszczyt zawiadomić, że

35 ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

PP. Akcjonariuszów odbędzie się w lokalu Zarządu w Warszawie przy ul. Sienkiewicza Nr. 2, w środę, dn. 25 maja 1932 r. o godz. 12 w poł.

Porządek dzienny Zgromadzenia: 1) Otwarcie Walnego Zgromadzenia przez Prezesa Rady Nadzorczej; 2) Wybór Przewodniczącego; 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania i bilansu oraz podziału zysków za 1931 r., udzielenie pokwitowania Zarządowi oraz zatwierdzenie budżetu wydatków i planu działań na 1932 r.; 4) Wybory członków Zarządu i Rady Nadzorczej; 5) Wnioski akcjonariuszów.

PP. Akcjonariusze, reprezentujący co najmniej dziesiątą część kapitału akcyjnego, mogą zgłosić — z mocy art. 54 prawa o spółkach akcyjnych — wnioski w sprawach poszczególnych, najpóźniej do dn. 11 maja r. b. Wnioski te będą umieszczone w drugim ogłoszeniu o Zgromadzeniu.

Zarząd Spółki Akcyjnej

Steinhagen i Saenger — Fabryki Papieru i Celulozy

zawiadamia powtórnie, iż w środę, dn. 11 maja 1932 r. o godz. 17 w lokalu biura Zarządu Spółki mieszczącego się w Warszawie, przy ul. Smolnej Nr. 17, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu, bilansu i rachunku zysków i strat za rok operacyjny 1931, pokwitowanie Zarządu i Rady Nadzorczej z wykonania obowiązków oraz powzięcie uchwały o podziale zysków — wreszcie powzięcie uchwały co do określenia dywidendy.

PP. Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć — w myśl art. 59 Prawa o Spółkach Akcyjnych — w biurze Zarządu, nie później jak na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia, swoje akcje lub zaświadczenia notariusza, instytucji kredytowych krajowych, względnie Banque de Paris et des Pays - Bas, stwierdzające, że akcje zostały złożone do przechowania i nie będą właścicielowi przed terminem Walnego Zebrania wydane.

Zarząd Spółki Akcyjnej

Elektryczne Koleje Dojazdowe, S. A.

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 24 maja r. b. o godz. 12 odbędzie się w Warszawie, w lokalu Spółki Akcyjnej „Siła i Światło”, Marszałkowska 94

IX ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem obrad:

- 1) Wybór Przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu, Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej;
- 3) Zatwierdzenie bilansu i rachunku zysków i strat za 1931 r., oraz udzielenie absolutorjum władzom Spółki;
- 4) Zatwierdzenie preminarza eksploatacyjnego i inwestycyjnego na 1932 r.;
- 5) Podwyższenie kapitału akcyjnego o zł 750.000 i zmiana w związku z tem § 4 Statutu, który otrzyma treść następującą: „Kapitał akcyjny Spółki wynosi 2.250.000 (dwa miliony dwieście pięćdziesiąt tysięcy) złotych podzielonych na 22.500 akcji na okaziciela po 100 (sto) złotych nominalnej wartości każda”;
- 6) Zaciągnięcie pożyczki obligacyjnej i upoważnienie Zarządu do zawarcia odnośnej umowy ze Skarbem Państwa i S. A. „Siła i Światło”;
- 7) Wybory do Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej;
- 8) Ustalenie wynagrodzenia dla członków Rady na 1932 r. i dla Komisji Rewizyjnej za 1931 r. i na 1932 r.;

W myśl art. 57 prawa o spółkach akcyjnych akcjonariusze mogą zgłaszać dodatkowo sprawy do powyższego porządku dziennego, które wymienione zostaną wówczas w ogłoszeniu następnym.

Akcje na okaziciela dają prawo do uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu jeżeli zostaną złożone przynajmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia, t. j. najpóźniej w dn. 17 maja r. b. w biurze Spółki w Warszawie przy ul. Marszałkowskiej Nr. 94 i jeżeli nie będą odebrane przed ukończeniem tegoż Zgromadzenia. Zamiat akcji mogą być złożone zaświadczenia wydane na dowód złożenia akcji u notariusza lub w instytucjach kredytowych.

Akcjonariusze zagraniczni mogą składać zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji w firmie Trust Métallurgique Belge-Français, Bruxelles, 168 rue Royale.

Zaświadczenia winny wymieniać liczbę akcji oraz zawierać oświadczenie, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

Stosownie do § 12 Statutu Zgromadzenie powyższe będzie prawomocne bez względu na ilość reprezentowanych na niem akcji.

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Przedzalni Wełny Czesankowej „Dąbrówka”

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, iż

DOROCZNE ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

Akcjonariuszów — stosownie do § 7 Statutu — odbędzie się w **środek, dn. 11 maja 1932 r., o godz. 17** w lokalu Zarządu w Łodzi, Piotrkowska 40, z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie Zebrania i wybór Przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu i Komisji Rewizyjnej, bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok operacyjny 1931; 3) Powzięcie uchwały w przedmiocie podziału zysku, wzgl. pokrycia straty; 4) Pokwitowanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej z wykonania obowiązków, sprawowanych w 1931 r.; 5) Wybór członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 6) Sprawa wynagrodzenia członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 7) Wolne wnioski akcjonariuszów na podstawie art. 57 cz. 2 prawa o spółkach akcyjnych.

Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w powyższym Zebraniu, winni złożyć w Zarządzie Spółki swe akcje lub świadectwa depozytowe krajowych instytucji kredytowych najpóźniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia.

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

„GAZOLINY“, S. A.

odbędzie się we Lwowie w lokalu własnym, ul. Leona Sapiehy 3 w **dn. 23 maja 1932 r. o godz. 17.**

Porządek dzienny:

- 1) Zatwierdzenie protokołu z ostatniego Walnego Zgromadzenia;
- 2) Przedłożenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu, bilansu, jakoteż rachunku strat i zysków i protokołu rewizyjnego Rady Nadzorczej Spółki za 1931 r., oraz udzielenie absolutorjum Zarządowi i Radzie Nadzorczej;
- 3) Rozdział czystego zysku;
- 4) Wybór jednego członka Rady Nadzorczej;
- 5) Wnioski akcjonariuszów.

Właściciele akcji imiennych mają prawo uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu, jeżeli są zapisani do księgi akcyjnej na siedem dni przed odbyciem Walnego Zgromadzenia.

Akcje na okaziciela dają prawo uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu, jeżeli zostaną złożone na 8 dni przed terminem odbycia Walnego Zgromadzenia do depozytu w Banku Naftowym S. A. we Lwowie, ul. Sapiehy 3.

Akcjonariusze, mający zam ar zgłosić dodatkowe sprawy na porządek dzienny Walnego Zgromadzenia, zechcą odnośne wnioski nadesłać najpóźniej do dn. 6 maja r. b. do Zarządu Spółki w Borysławiu.

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej „Warszawskie Koleje Dojazdowe”

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że — zgodnie z § 10 statutu — odbędzie się w **dn. 27 maja 1932 r., o godz. 11 przed poł.** w lokalu Spółki, Marszałkowska 9

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW z następującym porządkiem dziennym:

1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu i sprawozdania Zarządu Towarzystwa za 1931 r.; 2) Wybory 7 członków Rady Nadzorczej i 1 członka Zarządu oraz wyznaczenie wynagrodzenia dla członków Rady Nadzorczej; 3) Losowanie akcji, które miały być wylosowane w listopadzie 1931 r.; 4) Wolne wnioski.

UWAGI.—I) W myśl art. 54 i 57 Prawa o Spółkach Akcyjnych przysługuje PP. Akcjonariuszom prawo zgłaszania dodatkowych spraw na porządek dzienny, nie później jednak jak na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia czyli do dn. 12 maja włącznie.

II) PP. Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w Zgromadzeniu, winni — stosownie do art. 59 wspomnianego prawa — złożyć akcje swoje lub kwity depozytowe na 7 dni przed terminem Zgromadzenia czyli do dn. 19 maja włącznie.

III) W myśl art. 61 Prawa o Spółkach Walne Zgromadzenie, zwołane zgodnie z przepisami, jest ważne bez względu na ilość reprezentowanych na niem akcji.

Zarząd Spółki Akcyjnej

Pabjanickich Fabryk Wyrobów Bawełnianych „Krosche i Ender” zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w **dn. 24 maja r. b. o godz. 10 przedpł.** odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

w biurze Spółki w Pabjanicach przy ul. Zamkowej Nr. 3 z następującym porządkiem dziennym:

1) Otwarcie Walnego Zgromadzenia i wybór przewodniczącego; 2) Odczytanie i rozpatrzenie sprawozdania Zarządu i Komisji Rewizyjnej za 1931 r.; 3) Zatwierdzenie bilansu na dz. 31 grudnia 1931 r. oraz rachunku strat i zysków za 1931 r.; 4) Zatwierdzenie budżetu i planu działalności na 1932 r.; 5) Wybór członków Zarządu na miejsce ustępujących; 6) Ustalenie wynagrodzenia dla członków Zarządu; 7) Wybór pism do publikowania o ogłoszeń Spółki; 8) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni najpóźniej na 7 dni przed Zgromadzeniem złożyć w biurze Spółki w Pabjanicach przy ul. Zamkowej Nr. 3 swoje akcje lub kwity depozytowe instytucji bankowych.

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

Spółki Akcyjnej pod firmą:

„Bronikowski, Grodzki i Wasilewski, Spółka Akcyjna Wyrobu i Handlu Maszynami, Narzędziami Rolniczymi i Nasionami” w Warszawie

odbędzie się w **sobotę, dn. 28 maja 1932 r. o godz. 17** w Warszawie, w biurze Spółki przy ul. Senatorskiej Nr. 33.

Porządek obrad: 1) Wybór Przewodniczącego; 2) Zatwierdzenie sprawozdania Zarządu z działalności Spółki, bilansu, rachunku zysków i strat za 1931 r. i pokwitowanie władz Spółki z wykonania przez nie obowiązków; 3) Zatwierdzenie budżetu wydatków na 1932 r.; 4) Wybór pięciu członków Komisji Rewizyjnej; 5) Sprawa kupna i sprzedaży oraz obciążania nieruchomości Spółki; 6) Wnioski Akcjonariuszów.

W razie niedojścia Walnego Zgromadzenia do skutku z powodu niezłożenia przewidzianej przez Statut ilości akcji — następne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów odbędzie się w **dn. 11 czerwca 1932 r. w temże lokalu i o tejże godzinie.**

Zarząd Spółki Akcyjnej p. f.

„Dom Rolniczy, Fabryka Maszyn i Odlewnia Żelaza H. Mühsam”, S. A. w Włocławku

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że w **dn. 14 maja 1932 r., o godz. 5 po poł.**, odbędzie się w lokalu Spółki we Włocławku,

ZWYCZAJNE WALNE ZEBRANIE AKCJONARJUSZÓW SPÓŁKI

z następującym porządkiem obrad: 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej; 3) Zatwierdzenie bilansu za rok operacyjny 1931 i pokwitowanie Zarządu z dotychczasowych czynności; 4) Budżet na 1932 r. operacyjny; 5) Wybór członków Zarządu w miejsce ustępujących; 6) Wnioski Akcjonariuszów.

PP. Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w Zebraniu, winni przedstawić swoje akcje do Zarządu na 7 dni przed zebraniem.

Zarząd Spółki Akcyjnej

Przemysłu Bawełnianego B. Freidenberg w Łodzi

niniejszem zaprasza PP. Akcjonariuszów na

X ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

mające się odbyć w **dn. 21 maja 1932 r. o godz. 11** w siedzibie Zarządu S. A. w Łodzi przy ul. Kilińskiego Nr. 210, z następującym porządkiem dziennym: 1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej za 1931 r.; 3) Zatwierdzenie bilansu na dz. 31 grudnia 1931 r. oraz rachunku strat i zysków; 4) Wybór Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 5) Ustalenie wynagrodzenia dla członków Zarządu i 6) Wolne wnioski.

Aby uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu PP. Akcjonariusze winni złożyć swoje akcje w biurze Zarządu do dn. 14 maja 1932 r. Wnioski spraw dodatkowych, mających być umieszczonymi na porządku dziennym, mogą być zgłoszone tamże do dn. 8 maja 1932 r.

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

PIOTRKOWSKIEJ MANUFAKTURY

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, iż

DOROCZNE ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

Akcjonariuszów — stosownie do § 7 Statutu — odbędzie się w **środe, dn. 11 maja 1932 r.** o godz. 18 w lokalu Zarządu w Łodzi, Piotrkowska 40, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie Zebrania i wybór Przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu i Komisji Rewizyjnej, bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok operacyjny 1931; 3) Powzięcie uchwały w przedmiocie podziału zysku, wzgl. pokrycia straty; 4) Pokwitowanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej z wykonania obowiązków, sprawowanych w 1931 r.; 5) Wybór członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 6) Sprawa wynagrodzenia członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 7) Wolne wnioski akcjonariuszów na podstawie art. 57 cz. 2 prawa o spółkach akcyjnych.

Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w powyższym Zebraniu, winni złożyć w Zarządzie Spółki swe akcje lub świadectwa depozytowe krajowych instytucji kredytowych najpóźniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia.

Towarzystwo Kopalń i Zakładów Hutniczych Sosnowieckich

S. A.

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

Ponieważ Walne Zgromadzenie, zwołane na dz. 18 kwietnia 1932 r., nie mogło się odbyć z powodu złożenia niewystarczającej liczby akcji, przeto Zarząd Towarzystwa Kopalń i Zakładów Hutniczych Sosnowieckich, Spółki Akcyjnej, zwołuje, zgodnie z § 34 statutu,

POWTÓRNE ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

na godz. 11 przed poł. w dn. 12 maja 1932 r., w siedzibie Spółki w Warszawie przy ul. Kapucyńskiej Nr. 3, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Otwarcie Walnego Zgromadzenia i mianowanie Przewodniczącego Zgromadzenia;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu i Komisji Rewizyjnej za okres operacyjny 1931;
- 3) Zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków oraz rozporządzenie pozostałością kredytową na tymże rachunku za okres operacyjny 1931;
- 4) Zatwierdzenie zamiany gruntów;
- 5) Udzielenie władzom Spółki absolutorjum co do wypełnienia powierzonych im obowiązków;
- 6) Mianowanie członków Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej;
- 7) Ustalenie poborów członków Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej.

Nie zgłoszono do dnia dzisiejszego wniosku o uzupełnienie porządku dziennego dodatkowymi sprawami.

Zgromadzenie to będzie mogło powziąć uchwały ważne bez względu na liczbę złożonych akcji.

Właściciele akcji imiennych mają prawo uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu; złożenie przez nich akcji nie jest wymagane.

Właściciele akcji na okaziciela, życzący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu lub być zastąpionymi przez pełnomocnika, winni w tym celu złożyć swoje akcje — najpóźniej 2 maja 1932 r.:

w PARYŻU:

w Banku Société Générale de Crédit Industriel et Commercial, 66, rue de la Victoire;

w Banku Banque de l'Union Parisienne, 5 et 7, rue Chauchat;

w Banku MM. de Neufville et C-ie, 31 rue Lafayette;

w Banku Banque Franco-Polonaise, 15, rue des Pyramides;

w GENEWIE:

w Banku Banque Darier et C-ie, 4, Boulevard du Théâtre. i najpóźniej 4 maja 1932 roku.

w WARSZAWIE:

w Siedzibie Spółki przy ulicy Kapucyńskiej Nr. 3;

w Banku Handlowym w Warszawie;

w Banku Dyskontowym w Warszawie;

w Banku Francusko-Polskim, przy ulicy Czackiego Nr. 4.

Akcje, złożone w ten sposób, pozostaną w depozycie aż do rozwiązania Walnego Zgromadzenia.

Każda akcja daje prawo do jednego głosu.

ZARZĄD

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej H. Cegielski w Poznaniu

zaprasza PP. Akcjonariuszów na

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

które odbędzie się w Poznaniu w dn. 30 maja 1932 r., o godz. 12 w poł. na sali posiedzeń Banku Związku Spółek Zarobkowych w Poznaniu, pl. Wolności 15, z następującym porządkiem obrad:

- 1) Sprawozdanie Zarządu z przebiegu interesów za 1931 r.;
- 2) Przedłożenie bilansu i rachunku zysków i strat; 3) Sprawozdanie Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej; 4) Przyjęcie bilansu oraz rachunku zysków i strat i udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej; 5) Uchwała, dotycząca salda rachunku zysków i strat; 6) Wybory do Rady Nadzorczej; 7) Wolne wnioski PP. Akcjonariuszów o ile będą zgłoszone na piśmie Zarządowi Spółki nie później niż na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia z zachowaniem przepisów art. 54 prawa o spółkach akcyjnych.

Do udziału w Walnym Zgromadzeniu uprawnieni są: a) właściciele akcji imiennych, jeżeli są zapisani do księgi akcyjnej na siedem dni przed odbyciem Walnego Zgromadzenia. b) właściciele akcji na okaziciela, jeżeli najpóźniej na 7 dni przed datą Walnego Zgromadzenia złożą akcje swe w Banku Związku Spółek Zarobkowych w Poznaniu lub w Spółce, i nie odbiorą ich przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

Zamiast akcji mogą być także złożone zaświadczenia (kwity depozytowe), wystawione przez Bank Związku Spółek Zarobkowych i jego oddziały lub przez notariusza polskiego, albo też przez Banque de Paris et des Pays-Bas w Brukseli na dowód, że akcje zostały w wyżej wymienionych instytucjach złożone. Zaświadczenia depozytowe muszą być oddane w Centrali Banku Związku Spółek Zarobkowych przynajmniej na siedem dni przed Walnym Zgromadzeniem; na mocy tych zaświadczeń (kwitów depozytowych) wystawia Bank Związku Spółek Zarobkowych uprawnionym karty wstępu, na których podana będzie wysokość kapitału akcyjnego przez deponenta reprezentowanego oraz ilość głosów.

Poznań, dn. 22 kwietnia 1932 r.

Zarząd S. A. H. Cegielski: *Fachinetti, Suchowiak*

ZARZĄD

TOWARZYSTWA ZGIERSKIEJ MANUFAKTURY BAWELNIANEJ

S. A.

zaprasza PP. Akcjonariuszów na

ZWYCZAJNE OGÓLNE ZEBRANIE

odbyć się mające w Łodzi w dn. 28 maja 1932 r., o godz. 3 po poł. w siedzibie Spółki przy ul. Piotrkowskiej Nr. 177.

Porządek obrad obejmuje:

- 1) Sprawozdanie Zarządu z działalności za 1931 r., rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za 1931 r.;
- 2) Zatwierdzenie budżetu na 1932 r.;
- 3) Określenie wynagrodzenia członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 4) Wybory do Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 5) Zmiana statutu;
- 6) Wolne wnioski.

Treść projektowanych zmian statutu:

- 1) Dotychczasowy tekst drugiego zdania § 13: „Zgromadzenie zwyczajne zwołuje Zarząd nie później niż w kwietniu...” otrzyma brzmienie: „Zgromadzenie zwyczajne zwołuje Zarząd nie później niż w maju...”.
- 2) Dodaje się w statucie nowy paragraf 35a treści następującej: „Zarząd spółki jest obowiązany w ciągu trzech miesięcy od upływu roku obrotowego sporządzić bilans i rachunek strat i zysków za rok ubiegły”.

Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć na tem Zebraniu, powinni na 7 dni przed terminem przedstawić Zarządowi oryginalne akcje lub dowody depozytowe (z wyszczególnieniem numerów akcji) instytucji kredytowych, przez Rząd zatwierdzonych.

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Wyrobow Wełnianych i Bawełnianych M. Silbersteina

W ŁODZI

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, iż

DOROCZNE ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

Akcjonariuszów — stosownie do § 7 Statutu — odbędzie się w **środe, dn. 11 maja 1932 r., o godz. 16** w lokalu Zarządu w Łodzi, Piotrkowska 40, z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie Zebrania i wybór Przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu i Komisji Rewizyjnej, bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok operacyjny 1931; 3) Powzięcie uchwały w przedmiocie podziału zysku, wzgl. pokrycia straty; 4) Pokwitowanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej z wykonania obowiązków, sprawowanych w 1931 r.; 5) Wybór członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 6) Sprawa wynagrodzenia członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 7) Wolne wnioski akcjonariuszów na podstawie art. 57 cz. 2 prawa o spółkach akcyjnych.

Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w powyższym Zebraniu, winni złożyć w Zarządzie Spółki swe akcje lub świadectwa depozytowe krajowych instytucji kredytowych najpóźniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia.

I OGŁOSZENIE

ZARZĄD

Borysławskiej Spółki Akcyjnej Przetworów Oleju Skalnego

W BORYSŁAWIU

zawiadamia niniejszem PP. Akcjonariuszów, że w **dn. 27 maja 1932 r., o godz. 4 popoł.** odbędzie się we Lwowie, w mieszkaniu D-ra Izydora Kreisberga przy ul. Kościuszki L. 7

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

z następującym porządkiem dziennym:

1) Sprawozdanie Zarządu i przedłożenie zamknięcia rachunkowego za rok 1931; 2) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej; 3) Zatwierdzenie bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1931 r. i udzielenie absolutorjum Zarządowi; 4) Uchwała w sprawie zużycia czystego zysku za 1931 r.; 5) Wybór Zarządu; 6) Wybór Komisji Rewizyjnej; 7) Wolne wnioski.

Akcjonariusze mogą do dn. 11 maja 1932 r. zgłosić na piśmie wniosek o umieszczenie dodatkowych spraw na porządek dzenny.

Dla wykazania prawa uczestniczenia w Zwyczajnym Walnym Zgromadzeniu w szczególności prawa głosowania należy złożyć akcje w kasie spółki najpóźniej na dni 8 przed terminem Walnego Zgromadzenia.

Piotrkowska Rektyfikacja, S. A.

Bilans na dz. 31 grudnia 1931 r.

AKTYWA. — Remanenty zł 125 790 80; Koszty organizacyjne zł 17 000 00; Kasa weksle, zalżenia, papiery publiczne, kaucja, pożyczki robotnicze zł 2 935 74; Dłużnicy zł 190 451 73; Urządzenie fabryczne zł 280 336 26; Inwentarz zł 27 215 00; Budynki zł 249 000 00; Sumy przechodnie zł 2 628 17; Zyski i straty zł 36 558 12; **Razem** zł 931 915 82.

PASYWA. — Kapitał akcyjny zł 650 000 00; Kapitał amortyzacyjny zł 38 350 00; Kasa Chorych zł 482 25; Fundusz bezrobotnych zł 11 88; Akcepty zł 9 800 00; Sumy przechodnie zł 149 160 38; Kary zł 42 15; Wierzyciele zł 84 069 16; **Razem** zł 931 915 82.

Rachunek zysków i strat za 1931 r.

WINIEN. — Strata na produkcji zł 6 902 29; Straty u różnych odbiorców zł 15 529 41; Amortyzacja kosztów organizacyjnych zł 5 000 00; Amortyzacja budynków i maszyn zł 19 520 00; **Razem** zł 46 951 70.

MA. — Odzyskane straty zł 9 289 37; Przelany zysk z 1930 r. zł 1 104 21; Strata w 1931 r. zł 36 558 12; **Razem** zł 46 951 70.

KSIĄŻNICA - ATLAS, Zjednoczone Zakłady Kartograficzne i Wydawnicze T. N. S. W., S. A.

Bilans zamknięcia z dn. 31 grudnia 1931 r.

STAN CZYNNY. — Gotówka zł 37 046 08; Papiery wartościowe zł 15 403 00; Rymesy zł 42 246 44 mniej dyskont zł 1 469 65; zł 40 776 79; Wydawnictwa zł 1 359 649 66; Magazyn materiałów zł 171 583 41; Dłużnicy: a) Banki zł 303 664 52; b) Książkowi hurtu zł 563 965 37 mniej nieściągalni zł 89 497 72, zł 474 467 65; c) Książkowi księgarń zł 132 472 67, mniej nieściągalni zł 4 788 37, zł 127 684 10; Pobrania pocztowe zł 1 017 83; Zapasy księgarń Lwów i Warszawa zł 121 272 24; Maszyny i urządzenia techniczne zł 1 956 321 31; Urządzenia biur i magazynów: a) we Lwowie zł 1 00, b) w Warszawie zł 1 00 zł 2 00; Nieruchomości zł 1 961 003 43; Weksle kaucyjne zł 370 940 00; Pretensje żyrowe zł 46 627 47; **Razem** zł 6 987 459 49.

STAN BIERNY. — Kapitał akcyjny zł 3 000 000 00; Kapitał rezerwowo zł 960 221 47; Kapitał umorzona nieruchomości zł 475 174 06; Kapitał umorzenia maszyn i urządzeń technicznego zł 888 389 51; Niepodjęta dywidenda za 1928 r. zł 2 911 20; Niepodjęta dywidenda za 1929 r. zł 4 786 10; Niepodjęta dywidenda za 1930 r. zł 19 360 00; Akcepta zł 135 801 08 mniej dyskont zł 10 674 90, zł 125 126 18; Wierzyciele: a) R-ki bieżące zł 539 044 39; b) Dostawcy zł 16 250 13; c) Drobnicy zł 8 442 16; d) Księgarń zł 34 407 75; Różne należności za 1931 r. zł 143 384 50; Rezerwa należności skarbowych za II półrocze 1931 r. zł 114 198 57; Wierzyciele kaucyjni zł 370 940 00; Zobowiązania żyrowe zł 46 627 47; Przeniesienie zysku z 1930 r. zł 471 34, plus czysty zysk w 1931 r. zł 237 724 66, zł 238 196 00; **Razem** zł 6 987 459 49.

Rachunek strat i zysków za 1931 r.

STRATY. — Odpis nieściągalnych wierzytelności hurtu zł 89 497 72; Odpis nieściągalnych wierzytelności księgarń zł 4 788 37; Odpis na nieruchomościach zł 34 124 89; Odpis na maszynach i urządzeniach technicznych zł 174 884 44; Wydawnictwo czasopism zł 11 812 56; Koszty ogólne zł 283 967 26; Podatki i opłaty skarbowe zł 443 877 04 mniej przeniesiono na konta produkcji zł 157 641 70, zł 286 235 34; Przeniesienie zysku z 1930 r. zł 471 34, plus czysty zysk w 1931 r. zł 237 724 66 zł 238 196 00; **Razem** zł 1 123 506 58.

ZYSKI. — Przeniesienie zysku z 1930 r. zł 471 34; Różnice kursowe zł 18 506 87; Papiery wartościowe zł 2 490 00; Produkcja i sprzedaż wydawnictw zł 1 082 691 80; Dochody z nieruchomości zł 4 076 03; Odsutki zł 4 164 75; Odzyskane straty na odpisanych dłużnikach hurtu zł 10 837 08; Odzyskane straty na odpisanych dłużnikach księgarń zł 268 71; **Razem** zł 1 123 506 58.

Zarząd: Antoni Dudryk m. p., Julian Kurowski m. p., Stanisław Ołariski m. p., Dr. Jan Piątek m. p., Tadeusz Sierpułowski m. p., Jan Treter m. p., Emil Zychewicz m. p.
Lwów, dn. 23 marca 1932 r.

Zgodność bilansu z księgami stwierdzają: Mieczysław Chstof m. p., Dr. Franciszek Tomanek m. p. Zaprzysiężeni biegli we Lwowie

UWAGA. — 8 Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów Spółki uchwaliło w dn. 23 kwietnia 1932 r. dywidendę w wysokości zł 5 od jednej akcji stużołotowej płatnej w dn. 1 listopada r. b. za przedłożeniem kuponu Nr. 2, w Kasach Spółki we Lwowie (ul. Czarnieckiego Nr. 12) i w Warszawie (ul. Nowy Świat Nr. 59).

Huta Szklana FENIKS, S. A. w Piotrkowie

Bilans za 1931 r.

STAN CZYNNY. — Plac i budynki zł 436 781 17; Maszyny, urządzenia i formy żelazne zł 101 155 04; Kasa i weksle zł 20 974 90; Inwentarz żywy zł 1 295 00; Remanenty zł 304 676 01; Dłużnicy zł 148 124 03; Straty i zyski (strata) zł 5 788 55; **Razem** zł 1 018 794 70.

STAN BIERNY. — Kapitał zakładowy (akc.) zł 420 000 00; Fundusz rezerwowo zł 57 647 78; Fundusz amortyzacyjny zł 120 930 35; Sumy przechodnie zł 138 256 89; Pożyczki długoterminowe zł 144 99 07; Pożyczki krótkoterminowe zł 27 830 00; Wierzyciele zł 109 130 61; **Razem** zł 1 018 794 70.

Rachunek strat i zysków

WINIEN. — Ogólne koszty produkcji zł 637 796 81; Amortyzacja zł 31 293 87; **Razem** zł 669 090 68.

MA. — Za sprzedane towary zł 663 302 13; Strata zł 5 788 55; **Razem** zł 669 090 68.

Przedsiębiorstwo Budowy Dróg i Ulepszonych Nawierzchni „STRADA“, S. A.

Bilans na dz. 31 grudnia 1931 r.

AKTYWA. — Rachunki majątkowe zł 134.006-93; Fundusze Towarzystwa zł 1.816-83; Dłużnicy zł 222.729-09; Wydatki do amortyzacji w latach przyszłych zł 37.200-00; Straty zł 249.680-64; Razem zł 645.433-49.

PASYWA. — Kapitał akcyjny zł 400.000-00; Wierzyciele zł 245.433-49; Razem zł 645.433-49.

Rachunek zysków i strat na dz. 31 grudnia 1931 r.

WINIEN. — Strata na sprzedaży baraku zł 1.820-00; Amortyzacja wydatku na licencje i koszty organizacyjne zł 6.500-00; Koszty handlowe zł 57.078-85; Procenty zł 14.180-99; Straty na robotach zł 27.394-10; Razem zł 106.973-94.

MA. — Zyski na robotach zł 34.393-97; Straty za 1931 r. zł 72.579-97; Razem zł 106.973-94.

Biuro Budowlane F. Skapski i S-ka Inżynierowie

S. A. W GDYNI

Bilans główny na dz. 31 grudnia 1931 r.

AKTYWA

Kasa zł 405-31; Banki zł 50.217-07; Papiery procentowe zł 525-00; Nieruchomości: a) plac zł 19.718-33, b) zabudowania zł 15.102-20; Razem zł 34.820-53; Ruchości: a) inwentarz biurowy zł 17.844-85, b) urządzenia techniczne zł 73.044-62, c) narzędzia zł 779-15; Razem zł 91.668-62; Materjały zł 8.523-01; Dłużnicy zł 387.806-31; Weksle w portfelu zł 21.434-00; Ogółem zł 595.399-85; Różni za gwarancje zł 549.343-00; Weksle gwarancyjne zł 7-00.

PASYWA

Kapitał akcyjny zł 250.000-00; Kapitał zapasowy zł 8.000-00; Kapitał rezerwowy zł 8.818-31; Kapitał amortyzacyjny zł 28.221-99; Wierzyciele zł 257.004-63; Akcepty własne zł 10.000-00; Czysty zysk zł 33.354-92; Ogółem zł 595.399-85; Akcepty gwarancyjne zł 549.343-00; Różni dostawcy za gwarancje zł 7-00.

Rachunek strat i zysków

STRATY

Strata na budowach zł 18.662-43; Koszty ogólne zł 263.206-97; Amortyzacja: a) nieruchomości zł 677-70, b) ruchości zł 8.274-62; Razem zł 8.952-32; Różnice kursowe zł 245-00; Odpisy na dłużnikach zł 1.119-60; Czysty zysk zł 33.354-92; Ogółem zł 325.541-24.

ZYSKI

Zysk z budów zł 325.541-24; Ogółem zł 325.541-24.

Bank Kujawski we Włocławku

S. A.

Bilans surowy po dz. 31 marca 1932 r.

STAN CZYNNY. — 1) Kasa i sumy do dyspozycji w Banku Polskim, P. K. O. i Banku Gospodarstwa Krajowego zł 4.889-32; 2) Papiery wartościowe własne: a) pożyczki państwowe zł 12.666-90, b) papiery hipoteczne zł 114.700-00. Razem zł 127.366-90; 4) Banki krajowe zł 467-53; 5) Weksle zdyskontowane zł 425.063-50; 6) Różne rachunki zł 286.618-58; 7) Rachunki bieżące (saldo debetowe): a) zabezpieczone zł 159.354-20, b) niezabezpieczone zł 35.990-00; Razem zł 195.344-20; 8) Koszty zł 18.744-02; Suma ogólna zł 1.058.494-05.

STAN BIERNY. — 1) Kapitały własne: a) zakładowy zł 500.000-00, b) zapasowy zł 9.413-01; Razem zł 509.413-01; 2) Wkłady: a) terminowe zł 56.319-05, b) a vista zł 87.869-97; Razem zł 144.189-02; 3) Rachunki bieżące (saldo kredytowe) zł 9.034-98; 4) Zobowiązania inkasowe zł 312-51; 5) Redyskonto weksli zł 360.619-00; 6) Banki krajowe zł 8.000-00; 7) Różne rachunki zł 4.200-06; 8) Procenty, prowizje i różne zyski zł 22.725-47; Suma ogólna zł 1.058.494-05.
Inkaso zł 17.639-97.

„Lubań - Wronki Przemysł Ziemniaczany“

S. A. I. U B O Ń

Bilans per 31 lipca 1931 r.

AKTYWA

Grunty zł 249.747-00; Budynki zł 4.255.984-10; Maszyny i urządzenia fabryczne zł 7.123.728-63; Bocznice zł 440.346-58; Ruchości zł 67.299-27; Zaprzęg zł 14.656-00; Samochody zł 63.000-00; Kasa i banki zł 131.316-09; Weksle zł 129.578-20; Dłużnicy zł 1.844.679-11; Wątpliwe pretensje zł 49-00; Towary zł 2.443.121-49; Wartości magazynowe: worki zł 44.943-31, opał zł 91.262-42, beczki i skrzynie zł 82.532-76, artykuł, techn. i pomocn. oraz art. do potrzeb bednarskich zł 633.398-14, Razem zł 852.136-63; Licencje zł 10.600-00; Holowniki zł 1.250-00; Udziały w obcych przedsiębiorstwach zł 1.000-00; Papery wartościowe zł 458.720-00; Rachunek hipotek zł 20.713-28; Strata zł 56.643-27; Ogółem zł 18.164.568-65.

Dłużnicy z poręczenia wekslowego zł 1.968.000-00.

PASYWA

Kapitał akcyjny zł 6.000.000-00; Fundusz rezerwy ustawowej zł 239.189-35; Fundusz rezerwy nadzwyczajnej zł 4.514.219-86; Banki zł 12.379-59; Wierzyciele zł 799.266-53; Rachunek hipotek zł 1.481-50; Konto akceptacyjne zł 3.585.240-00; Pożyczka hipoteczna (Bk. Franco-Polon.) zł 866.000-00; Konto lombardowe (Bk. Gospodarstwa Kraj.) zł 401.273-33; Akcepty zł 162.632-90; Fundusz dla urzędników i robotników zł 27.046-98; Rachunek sum przechodnich zł 19.534-62; Fundusz amortyzacyjny zł 1.446.628-56; Rezerwa na asekuracje transportowe zł 87.091-90; Rezerwa na podatek talonowy zł 616-53; Rachunek dywidendy zł 1.967-00; Ogółem zł 18.164.568-65.

Zobowiązania z tyt. udzielonych gwarancyj zł 1.968.000-00.

Rachunek strat i zysków per 31 lipca 1931 r.

STRATY

Odsetki i prowizje bankowe zł 715.440-63; Podatki (wylączone podatku obrotowego) zł 270.102-38; Koszty ogólne zł 1.282.602-58; Świadczenia socjalne zł 214.716-23; Różnice kursowe zł 2.682-80; Wydział gospodarczy zł 6.481-57; Ogółem zł 2.492.026-19.

ZYSKI

Zysk przeniesiony z 1929/30 r. zł 61.366-60; Zysk brutto ze sprzedaży zł 2.374.016-32; Strata zł 56.643-27; Ogółem zł 2.492.026-19.

Lubań, dn. 16 kwietnia 1932 r.

Rada Nadzorcza: St. Suryń Zarząd: W. Bielicki

Komisja Rewizyjna: (—) Dr. Bronisław Wałukiewicz

„G A Z“ Fabryka Gazów Przemysłowych, S. A.

W WARSZAWIE

Bilans na dz. 31 grudnia 1931 r.

AKTYWA. — Plac zł 195.968-10; Budynki zł 423.079-32; Urządzenia zł 602.305-75; Umeblowane zł 13.292-14; Środki przewozowe zł 23.345-92; Magazyny zł 10.767-52; Udziały zł 404.100-00; Dłużnicy różni zł 191.659-19; Sumy przechodnie zł 708-86; Strata za 1931 r. zł 2.108-55; Razem zł 1.867.335-35.

PASYWA. — Kapitał zł 1.500.000-00; Kapitał amortyzacyjny zł 202.917-21; Kapitał rezerwowy zł 160.782-17; Wierzyciele różni zł 3.635-97; Razem zł 1.867.335-35.

Rachunek zysków i strat

WINIEN. — Koszty handlowe zł 85.709-46; Procenty zł 8.179-43; Dłużnicy, spisani na straty zł 4.943-68; Udział płynny ilen zł 5.500-00; Amortyzacje zł 47.859-43; Razem zł 152.192-00.

MA. — Dzierżawa zł 150.000-00; Różne zł 83-45; Strata za 1931 r. zł 2.108-55; Razem zł 152.192-00.

Bank Polska Kasa Opieki, S. A. w Warszawie

Bilans na dz. 31 marca 1932 r.

STAN CZYNNY		zł
Kasa i sumy do dyspozycji		258.096,26
Waluty zagraniczne		85.544,38
Papiery wartościowe własne		6.976,59
Banki „Nastro”		5.081.916,00
Rachunki bieżące		30.976,96
Ruchomości		32.775,00
Rachunek centrali w oddziale		539.212,00
Koszty organizacyjne		108.084,28
Koszty administracyjne		65.895,24
Sumy przechodnie		2.873,30
		<u>6.212.350,01</u>
Inkaso		1.474,06
		<u>6.213.824,07</u>
STAN BIERNY		zł
Kapitał akcyjny		2.500.000,00
Kapitał zapasowy		33.336,44
Wkłady oszczędnościowe		2.341.993,13
Banki „Loro”		369.436,58
Przekazy niezrealizowane		68.784,05
Rachunki bieżące		369.930,77
Rachunek oddziału w centrali		423.427,59
Odsetki i prowizje pobrane		4.051,31
Fundusz amortyzacyjny		6.455,22
Sumy przechodnie		10.203,47
Straty i zyski		76.152,90
Różne		8.578,55
		<u>6.212.350,01</u>
Różni za inkaso		1.474,06
		<u>6.213.824,07</u>

Spółka Akcyjna „Kielecka Odlewnia”

Bilans zamknięcia na dz. 31 grudnia 1931 r.

AKTYWA. — Nieruchomość i plac zł 609.053,42; Maszyny, urządzenia zł 118.957,00; Dłużnicy zł 4.792,43; Kasa zł 11,80; Suma bilansowa zł 732.814,65.

PASYWA. — Kapitał akcyjny zł 375.000,00; Kapitał zapasowy zł 8.045,21; Fundusz amortyzacyjny zł 174.901,68; Wierzyciele zł 38.335,29; Akcepty zł 101.955,92; Zysk zł 34.576,55; Suma bilansowa zł 732.814,65.

Rachunek strat i zysków

Koszty handlowe zł 7.098,57; Strata lat ubiegłych zł 26.470,85; Amortyzacja zł 33.767,70; Zysk zł 34.576,55; Razem zł 101.913,67.

Dzierżawa zł 81.913,67; Procenty zł 20.000,00; Razem zł 101.913,67.

S-ka Akcyjna „PRZEMYSŁ METALOWY GRANAT”

Bilans zamknięcia na dz. 31 grudnia 1931 r.

AKTYWA. — Nieruchomość zł 219.179,87; Maszyny, urządzenia zł 623.518,84; Ruchomości zł 61.693,58; Narzędzia zł 38.125,23; Udziały konsorcjalne zł 640.500,00; Wyroby gotowe i półfabrykaty zł 133.615,36; Surowiec i mat. pomocnicze zł 64.123,31; Kasa zł 19.023,84; Weksle zł 1.097,20; Dłużnicy zł 798.512,53; Różni za akcepty gwarancyjne zł 44.800,00; Depozyt Zarządu zł 1.250,00; Suma bilansowa zł 2.645.439,76.

PASYWA. — Kapitał akcyjny zł 900.000,00; Kapitał amortyzacyjny zł 426.390,43; Akcepty zł 104.352,08; Wierzyciele zł 1.117.613,10; Akcepty gwarancyjne zł 44.800,00; Właściciele depozytów zł 1.250,00; Zysk zł 51.034,15; Suma bilansowa zł 2.645.439,76.

Rachunek strat i zysków

Koszty ogólne zł 271.006,97; Strata z lat ubiegłych zł 57.727,43; Strata na Banku Wileńskim Rolniczo-Przemysłowym zł 15.869,23; Zysk zł 51.034,15; Razem zł 395.637,78.

Nadwyżka brutto zł 377.787,78; Zysk na papierach wartościowych zł 17.850,00; Razem zł 395.637,78.

GRODZIECKIE TOWARZYSTWO

Kopalń Węgla i Zakładów Przemysłowych

S. A.

Bilans za 1931 r.

AKTYWA. — Grunta zł 918.919,74; Nadania górnicze zł 2.904.634,52; Poszukiwania górnicze zł 46.339,61; Urządzenia i budowle: a) Szyby zł 4.878.534,83 b) Maszyny i kotły parowe zł 13.236.509,79; c) Budynki kopalniane zł 5.349.641,21; d) Drogi żelazne zł 4.557.841,71; e) Domy mieszkalne zł 6.628.909,60; f) Drogi szosowe, wodociągi, ogrody etc. zł 671.655,77; g) Chodniki główne i przecznie zł 1.620.605,74; h) Ruchomości zł 1.226.924,22; Materjały pomocnicze zł 408.097,55; Produkty zł 450.684,60; Kaucje i depozyty: a) Depozyty byłych członków Zarządu i różne zł 13.337,00; b) Kaucje własne zł 67.525,00; Papiery wartościowe zł 11.245,46; Weksle zł 276.603,90; Kasa zł 119.705,84; Rachunki bieżące: a) Banki zł 167.754,25; Dłużnicy zł 1.081.618,65; Sumy przechodnie zł 293.320,15; Rachunek Zysków i Strat za 1930 r. zł 438.366,08; Razem zł 46.268.785,22.

PASYWA. — Kapitał zakładowy zł 16.200.000,00; Kapitał zapasowy zł 277.790,00; Kapitał rezerwowy zł 5.428.576,74; Kapitał amortyzacyjny zł 14.600.094,43; Rachunki bieżące: a) Wierzyciele zł 3.669.762,60; b) Depozyty byłego Zarządu zł 13.125,00; c) Sumy przechodnie zł 663.497,51; Akcepty zł 5.282.938,94; Fundusz zapomogowy dla urzędników i ich rodzin zł 133.000,00; Razem zł 46.268.785,22.

Rachunek zysków i strat za 1931 r.

DEBET. — Wynagrodzenie członków byłej Rady Zarządzającej i Komisji Rewizyjnej zł 20.431,00; Procenty i prowizje bankowe zł 763.459,05; Ubezpieczenie od ognia zł 30.669,20; Świadczenia socjalne: a) Kasa Chorych zł 187.425,66; b) Kasa Zapomogowa robotników zł 32.106,04; c) Kasa Pożyczk-Wkładowa Urzędników i Dozorców zł 22.326,57; d) Zakład Ubezpieczeń pracowników umysłowych zł 39.646,50; e) Utrzymanie szkoły zł 5.074,82; f) Utrzymanie ochronki zł 7.241,39; g) Urlopy robotników zł 144.616,16; h) Ubezpieczenie robotników zł 74.701,35; i) Fundusz Bezrobocia zł 44.152,87; Podatki i opłaty: a) Skarbowe zł 186.158,39; b) Sejmikowe zł 111.411,81; c) Gminne zł 28.397,28; d) Opłaty stemplowe zł 49.880,84; Amortyzacja za 1931 r. zł 911.457,56; Razem zł 2.659.156,49.

KREDYT. — Dochód brutto z węgla zł 1.824.125,37; Dochód z komornego zł 21.676,27; Różnica kursu zł 124.301,98; Różne wpływy zł 451.510,47; Przeniesiono z kapitału rezerwowego zł 237.542,40; Razem zł 2.659.156,49.

Prócz tego wydatkowano na podatek majątkowy zł 58.334,78. Ogółem w roku sprawozdawczym wydatkowano na podatki i opłaty zł 434.183,10.

UWAGA. — Ogólne Zgromadzenie postanowiło kupon dywidendowy za 1931 r. unieważnić.

T-wo dla Handlu i Przemysłu Mięsnego „S. Diszkin”

S. A. W Ł O D Z I

Bilans na dz. 31 grudnia 1931 r.

STAN CZYNNY. — 1) R-k nieruchomości zł 197.016,63; 2) R-k placu Pomorska 71 zł 46.514,88; 3) R-k maszyn zł 30.000,00; R-k kasy zł 163.161,77; 5) R-k weksli zł 16.243,62; 6) R-k ruchomości zł 2.206,95; 7) Operacje okresu organizacyjnego zł 3.242,74; 8) R-k przejściowy zł 417,20; 9) R-k dłużników zł 40.274,67; 10) R-k strat zł 16.125,00; Razem zł 515.203,46.

STAN BIERNY. — 1) Kapitał akcyjny zł 300.000,00; 2) Fundusz amortyzacyjny zł 13.169,00; 3) R-k zaległych podatków państw. i komun. zł 58.223,84; 4) R-k wierzycieli hipotecznych zł 133.500,00; 5) R-k wierzycieli zł 10.310,62; Razem zł 515.203,46.

Rachunek zysków i strat

Rozchód zł 85.230,41; Przychód zł 71.739,71; Strata zł 13.490,70.

Lesienicka Fabryka Drożdży Prasowanych i Spirytusu

S. A. WE LWOWIE

Zamknięcie rachunków za dziewiąty rok administracyjny, t. j. za czas od 1 stycznia do 31 grudnia 1931 r.

Rachunek bilansu

AKTYWA

Bułanki fabryczne: stan w/g bilansu otwarcia z dn. 1/1 1931 r. zł 585.000,00; Maszyny i urządzenia techniczne: stan w/g bilansu otwarcia z dn. 1/1 1931 r. zł 642.000,00, przybyło w 1931 r. zł 69.995,60, Razem zł 711.995,00; Ruchomości: cysterny, samochody, urządzenie biurowe i zaprzęgi zł 52.440,00; Gotówka w kasie zł 15.502,13; Zapasy: surowce, różn. materiały i banderole zł 125.471,25, drożdże i spirytus zł 22.797,00, Razem zł 148.268,25; Wierzytelności po potrąceniu zobowiązań zł 106.980,97; Papiery wartościowe w depozycie zł 396.026,00, **Ogółem zł 2.416.212,35.**

PASYWA

Kapitał: kapitał akcyjny 10.000 sztuk akcji po zł 100 zł 1.000.000,00, kapitał zapasowy zwyczajny zł 323.883,50, kap. rezerw. spec. zł 413.722,60, Razem zł 1.737.606,10; Fundusz amortyzacyjny: stan w/g bilansu otwarcia z dn. 1/1 1931 r. zł 252.600,00, odpisy za 1931 r. zł 96.366,00, Razem zł 349.016,00; Niepodjęte dywidendy: za 1928 r. zł 1.054,86, za 1929 r. zł 1.775,00, za 1930 r. zł 3.275,00, Razem zł 6.104,86, Suma pasywów zł 2.092.726,96; Czysty zysk: za 1931 r. zł 304.278,14, pozostałość zysku z 1930 r. zł 19.207,25, Razem zł 323.485,39; **Ogółem zł 2.416.212,35.**

Rachunek strat i zysków

WYDATKI

Koszty produkcji: Materiały: surowce, materiały pomocnicze i opatowe zł 559.737,50; Ruch i administracja: płace robotnicze, wydatki laboratoryjne, pobory urzędnicze, utrzymanie własnych środków transportowych, ogólne koszty ruchu i konserwacji etc. zł 1.124.615,77; Podatki: dochodowy, obrotowy i inne zł 273.245,97; Świadczenia socjalne: Kasa Chorych zł 18.890,17, Ubezpieczenie pracowników umysłowych zł 9.748,80, Ubezpieczenie od wypadków zł 7.204,14, Fundusz bezrobocia zł 11.463,74, Razem zł 47.306,65, Razem zł 2.004.906,09; Odpisy: od budynków fabrycznych zł 20.100, od maszyn i urządzeń technicznych zł 71.216, od ruchomości zł 5.050, Razem zł 96.366,00, Razem zł 2.101.272,09; Czysty zysk: za 1931 r. zł 304.278,14, pozostałość zysku z 1930 r. zł 19.207,25, Razem zł 323.485,39; **Ogółem zł 2.424.757,48.**

DOCHODY

Sprzedaż drożdży i spirytusu po potrąceniu podatku banderolowego zł 2.405.550,22; Pozostałość zysku z 1930 r. zł 19.207,25; **Ogółem zł 2.424.757,48.**

Lesienice, w styczniu 1932 r.

Zarząd: *Dr. Fritz Simmer m. p., Izidor Goldberg m. p., Franciszek Schöckel m. p.* Za zgodność z księgm.: Delegaci Rady Nadzorczej *Dr. Stanisław Mycielski m. p., Dr. Józef Parnas m. p.* Główny księgowy *Mojżesz Horowitz m. p.*

„Wedliniarnie S. Diszkin”, S. A. w Łodzi

Bilans na dz. 31 grudnia 1931 r.

STAN CZYNNY. — 1) R-k Ruchomości zł 59.987,20; 2) R-k materiałów zł 75.900,00; 3) Remanent inwentarzewy oraz maszyny fabryki Piotrkowska 8 zł 68.454,31; 4) R-k Kasy zł 21.144,52; 5) Operacje okresu organacyjnego zł 2.923,44; 6) R-k dłużników zł 23.183,39; R-k strat zł 4.616,62; Razem zł 256.209,48.

STAN BIERNY. — 1) Kapitał akcyjny zł 250.000,00; 2) Fundusz amortyzacyjny zł 6.209,48; Razem zł 256.209,48.

Rachunek strat i zysków

Rozchód zł 14.643,58; Przychód zł 14.083,35; Strata zł 560,23.

Bilans surowy Banku Angielsko-Polskiego, S. A. w Warszawie

na dz. 31 marca 1932 r.

STAN CZYNNY. Kasa i sumy do dyspozycji w Banku Polskim, P. K. O. i B-ku Gospod. Krajow. zł 2.702.244,04; Wałuty zagraniczne zł 158.581,95; Papiery wartościowe własne: a) pożyczki państwowe zł 151.326,20, b) papiery hipoteczne zł 128.13, c) akcje zł 253.422,02; Razem: zł 404.876,35; Banki krajowe zł 302.179,94; Banki zagraniczne zł 107.906,68; Weksle zdyskontowane zł 26.522.273,38; Rachunki bieżące (saldo debetowe): a) zabezpieczone zł 3.422.520,94, b) niezabezpieczone zł 1.712.573,20; Razem: zł 5.135.094,14; Pożyczki terminowe zł 3.022.127,37; Nieruchomości zł 464.715,50; Różne rachunki zł 3.568.456,50; Koszty, różnice kursowe i t. p. zł 311.778,51; **Razem: zł 42.700.234,36.**

Gwarancje: zł 2.330.457,30.

STAN BIERNY. Kapitały własne: a) zakładowy zł 2.500.000,00, b) zapasowy zł 411.150,87, c) inne rezerwy zł 148.252,15 d) fundusz amortyzacyjny zł 231.257,58; Razem: zł 3.290.660,60; Wkłady: a) terminowe zł 1.614.396,67, b) a vista zł 2.526.596,03; Razem: zł 4.140.922,70; Rachunki bieżące (saldo kredytowe) zł 3.948.441,81; Zobowiązania inkasowe zł 35.149,00; Redyskonto wekili zł 20.042.715,95; Banki krajowe zł 519.885,52; Banki zagraniczne zł 8.031.035,02; Różne rachunki zł 2.295.698,78; Procenty, prowizje i różne zyski zł 395.654,98; Razem: zł 42.700.234,36.

Inkaso: zł 3.687.749,10.

„ARTIGRAPH”, S. A.

Zakłady Przemysłowe dla Wyruchu Reklam Artystycznych i Opakowań z Papieru i Blachy

Rachunek bilansu zamknięcia za 1931 r.

STAN CZYNNY	zł	zł
Nieruchomości		892.983,69
Maszyny i urządzenie techn.		1.280.007,44
Zapasy w surowcach i gotowych fabr.		263.301,91
Kasa		13,94
Rymesy		34.332,74
Dłużnicy		168.403,00
Rachunek strat i zysków:		
przeniesienie z 1930 r.	475.234,37	
strata za 1931 r.	575.787,42	1.051.021,79
		<u>3.600,451</u>

STAN BIERNY	zł	zł
Kapitał akcyjny		1.750.000,00
Kredyt konsorcjalny		500.000,00
Wi rzycciele		43.446,99
Rezerwa dubiosów		10.000,00
Banki		303.853,35
Mahner Markhof		1.032.713,92
Rachunek rozliczeniowy		28.947,85
Rachunek przechodni		21.102,40
		<u>3.690,451</u>

Rachunek strat i zysków za 1931 r.

WINIEN	zł	zł
Koszty fabrykacji i sprzedaży po potrąceniu kwot. osiągniętych ze sprzedaży		240.300,68
Podat., taksy i socj. świadcz.		37.450,60
Rezerwa dubiosów		10.000,00
Odpisanie koszt. załoz. Spółki		159.057,13
Odpisanie maszyn i urz. te. hn.		128.979,01
Przeniesienie z 1930 r.	475.234,37	
		<u>1.151.021,79</u>

MA	zł	zł
Przeniesienie z 1930 r.	475.234,37	
Strata za 1931 r.	575.787,42	1.051.021,79
		<u>1.051.021,79</u>

Uchwałą Walnego Zgromadzenia z dn. 15/IV 1932 r. pokrywa się stratę przez redukcję kapitału akcyjnego z zł 1.750.000,00 na zł 700.000,00.

BANK FÜR HANDEL UND GEWERBE POZNAŃ POZNAŃSKI BANK DLA HANDLU I PRZEMYSŁU, S. A.

Bilans surowy na dz. 31 marca 1932 r.

STAN CZYNNY	zł	zł	STAN BIERNY	zł	zł
Kasa i sumy do dyspozycji w Banku Polskim, P. K. O. i B-ku Gospodarstwu Krajow.		669 852 62	Kapitały własne:		
Waluty zagraniczne		32 946 80	a) zakładowy	2 000 000 00	
Papiery wartościowe własne:			b) zapasowy	314 712 70	2 314 712 70
a) pożyczki państwowe	32 547 69		Wkłady:		
b) papiery hipoteczne	141 804 96		a) terminowe	6 231 830 84	
c) akcje	268 230 35	442 583 00	b) à vista	1 523 709 44	7 755 540 28
Udziały i akcje w przedsiębiorstwach konsorcjalnych		476 560 21	Rachunki bieżące (saldo kredytowe)		2 761 496 04
Banki krajowe		27 943 44	Zobowiązania inkasowe		3 458 60
Banki zagraniczne		207 503 00	Redyskonto weksli		1 075 308 89
Weksle zdyskontowane		2 248 077 82	Banki krajowe		270 800 72
Rachunki bieżące (saldo debet.):			Banki zagraniczne		335 584 18
a) zabezpieczone	9 740 769 14		Różne rachunki		337 597 37
b) niezabezpieczone	813 501 84	10 554 270 98	Procenty, prowizje i różne zyski		396 213 52
Nieruchomości		80 900 00	Oddziały		918 811 05
Różne rachunki		334 972 68			
Koszty, różnice kursowe i t. p.		200 281 57			
Oddziały		893 621 23			
		<u>16 169 533 35</u>			<u>16 169 513 35</u>
Udziały gwarancje		104 451 06	Zobowiązania z tytułu udzielonych gwarancji		104 451 06
Inkaso		1 142 471 4	Inkaso		1 142 497 14
		<u>17 416 461 55</u>			<u>17 416 461 55</u>

BANK TOWARZYSTW SPÓŁDZIELCZYCH, S. A.

Bilans surowy dn. 31 marca 1932 r.

STAN CZYNNY

Kasa i sumy do dysp. w B-ku Polskim, P. K. O. i w Banku Gospodarstwa Krajowego zł 2.041.226 30; Waluty zagraniczne zł 424.293 04; Papiery wartościowe własne: a) pożyczki państwowe zł 359 897 31, b) papiery hipoteczne zł 255.898 96, c) akcje zł 172.556 61, Razem zł 788.352 88; Banki krajowe zł 367.845 55; Banki zagraniczne 121.082 07; Weksle zdyskontowane zł 11.565.972 47; Rachunki bieżące (saldo debetowe) a) zabezpieczone zł 1.808 265 29, b) niezabezpieczone zł 79.397 85, Razem zł 1.887 663 14; Pożyczki terminowe 116.634 84; Nieruchomości zł 4.628.804 42; Różne rachunki zł 2.708 750 96; Koszty, różnice kursowe i t. p. zł 314.727 89; Oddziały zł 1.838.553 34; **Ogółem 26.803.906 80.**

STAN BIERNY

Kapitały własne: a) zakładowy zł 3.000.000 00, b) zapasowy zł 464.815 87, c) fundusz amortyzacji zł 583.976 12, d) inne rezerwy zł 1.169.235 89, Razem zł 5.218.027 88; Wkłady: a) terminowe zł 8 013 137 68, b) à vista zł 9.011.267 90, Razem zł 17.054.405 58; Rachunki bieżące (saldo kredytowe) zł 565.607 21; Zobowiązania inkasowe zł 14.182 34; Redyskonto weksli zł 1.163 333 95; Banki krajowe zł 334.580 91; Banki zagraniczne zł 5 979 47; Wierzyciele hipot. zł 170 62; Różne rachunki zł 207.321 10; Procenty, prowizje, różne zyski zł 410.128 47; Oddziały zł 1.830.169 27; **Ogółem 26.803.906 80.**

Gwarancje zł 307.095 61
Inkaso zł 867.310 48

Towarzyst. Przemysłowo-Górnicze „PRASZKA-PILAWA“

S. A. (w likwidacji)

Bilans zamknięcia w dn. 30 czerwca 1931 r.

i bilans otwarcia likwidacji na dz. 1 lipca 1931 r.

STAN CZYNNY

Kasa zł 2.915 78; Banki zł 5.377 85; Nieruchomości zł 967.298 79; Ruchomości zł 109.147 14; Inwentarz żywy zł 15.810 00; Papiery procentowe zł 100 00; Kopalnia „Rozterk” zł 8 394 00; Materjały zł 28 261 26; Zapasy rudy, drzewa zł 13 063 91; Kaucje zł 24 034 50; Dłużnicy zł 106.815 44; Strata zł 55.987 19; **Ogółem zł 1.337.205 86.**

STAN BIERNY

Kapitał zakładowy zł 490.000 00; Kapitał zapasowy zł 74.747 33; Kapitał amortyzacyjny zł 171.187 50; Fundusz do dyspozycji Akcjonariuszów zł 58 963 33; Tow. Kredyt. Ziemskie zł 166 808 56; Nadwyżka bilansowa z przerachowania zł 332 589 09; Dywidenda nieodebrana zł 20.504 00; Wierzyciele zł 22.406 05; **Ogółem zł 1.337.205 86.**

Rachunek strat i zysków w dn. 30 czerwca 1931 r.

WINIEN

Koszty ogólne kopalni zł 108.299 50; Koszty ogólne gospodarstwa rolno - leśnego zł 45.565 41; Procenty zł 14.393 26; Podatki zł 13 888 35; Podatek majątkowy zł 3.087 30; **Ogółem zł 185.233 82.**

MA

Dochód ogólny: z produkcji i sprzedaży rudy zł 36.686 60; Z gospodarstwa rolno - leśnego zł 74.915 57; Z cegielni zł 990 33; Z drobnych dzierżaw zł 4.101 15; Procenty zł 12.512 23; Zysk na sprzedaży papierów procentowych zł 40 75; Strata zł 55.987 19; **Ogółem zł 185.233 82.**

TOWARZYSTWO Zakładów Chemicznych „STREM”

S. A. w Warszawie, Mazowiecka Nr. 7

Bilans na dz. 30 września 1931 r.

STAN CZYNNY

Rachunek ziemi i boczn. kolejowych zł 479 818.43; Rachunek nieruchomości fabrycznych zł 3 114.100.06; Rachunek maszyn i narzędzi zł 5 852.371.77; Rachunek inwentarzy: fabryczny, przewozowy i biurowy zł 89.234.47; Rachunek fabryki w Odesie zł 1.00; Rachunek akcji i udziałów pokrewn. towarzystw zł 785.431.95; Rachunek remanentów fabrycznych zł 2,599.003.47; Rachunek dłużników zł 2,860.735.55; Rachunek weksli zł 535.688.22; Rachunek papierów procentowych i kuponów zł 38.840.86; Rachunek kasy zł 43.374.22; Ogólna suma zł 16,398.600.00.

Weksle zdyskontowane zł 1,827.497.23; Gwarancje hipoteczne zł 584.515.78.

STAN BIERNY

Rachunki kapitału: akcyjny zł 5 000.000.00; zapasowy I zł 1 875 000.00; zapasowy II (po potrąceniu straty zł 169.414.71) zł 742 555.00; amortyzacyjny zł 3 474 917.51; Rachunek wierzycieli zł 4 452.077.48; Rachunek długoterminowych zobowiązań zł 640 800.00; Rachunek akceptów zł 84.286.50; Rachunek nieodebranej dywidendy zł 12.307.40; Rachunek sum przechodnich zł 116.556.11; Ogólna suma zł 16 398.600.00.

Obliżo weksli zdyskontowanych zł 1,827.497.23; Różni za gwarancje hipot. zł 584.515.78.

Rachunek strat i zysków

WINIEN

Rachunek kosztów handlowych i procentów zł 1 017.749.27; Rachunek świadczeń socjalnych zł 128 414.53; Rachunek podatków i opłat stemplowych zł 349.293.27; Rachunek asekuracji zł 67.604.75; Ogólna suma zł 1,563.061.82.

MA

Zysk na produkcji zł 1,393.647.11; Strata (do potrącenia z kapitału zapasowego III) zł 169.414.71; Ogólna suma zł 1,563.061.82.

Polsko - Amerykańska Sp. Akc. „SOUTHERN-TRADE”

ul. Mokotowska Nr. 12 w Warszawie

Bilans na dz. 31 grudnia 1931 r.

STAN CZYNNY. — Nieruchomości zł 343.629.16; Kasa zł 163.66; Księgarnia w/m zł 5.764.85; Księgarnia w Katowicach zł 2.784.20; Księgarnia we Lwowie zł 1.515.25; Szkoła Angielska zł 33.000.00; Strata zł 28.652.89; Razem zł 415.510.01.

STAN BIERNY. — Kapitał akcyjny zł 180.000.00; Kapitał rezerwowy zł 80.455.89; Wierzyciele zł 93.319.38; Amortyzacja zł 61.734.74; Razem zł 415.510.01.

Straty i zyski

Księgarnia w/m zł 6.202.55; Księgarnia w Katowicach zł 1.743.35; Księgarnia we Lwowie zł 60.54; Szkoła Angielska zł 4.866.59; Administracja domu w Katowicach zł 154.93; Amortyzacja zł 7.538.35; Koszty ogólne zł 8.086.58; Razem zł 28.652.89.

Strata zł 28.652.89.

Sp. z o. o. „Nasze Mieszkanie” w Warszawie

Bilans na dz. 31 grudnia 1931 r.

STAN CZYNNY. — Kasa zł 1.055.12; Bank Amerykański w Polsce zł 760.00; Weksle zł 1.260.00; Nieruchomość zł 1.668.269.72; Ruchomości zł 868.05; Dłużnicy zł 49.010.83; Razem zł 1,721.223.72; Różni za gwarancje zł 530.000.00; Razem zł 2,251.223.72.

STAN BIERNY. — Kapitał zakładowy zł 100.000.00; Długi hipoteczne zł 1.460.681.25; Akcepty zł 48.275.00; Wierzyciele zł 111.490.85; Sumy przechodnie zł 776.62; Razem zł 1,721.223.72; Akcepty gwarancyjne zł 530.000.00; Razem zł 2,251.223.72.

Polskie Zakłady Przemysłu Cynkowego, S. A. W Będzinie

Bilans na dz. 31 grudnia 1931 r.

STAN CZYNNY

	zł	zł
Nieruchomości	3,598.516.63	
Maszyny	1,213.434.29	
Narzędzia	125.206.77	
Ruchomości biura	59.130.50	
Samochody, uprzęż i konie	190.158.07	5,186.446.26
Kasa	25.715.17	
Banki	104.173.04	
Rymesy	339.095.84	
Dewizy i czekki	150.929.41	
Papiery wartościowe	19.142.82	639.056.28
Zapasy	2,851.092.93	
Dłużnicy	2,277.068.59	
Dłużnicy „B”	159.356.10	
Wierzyciele Dt. (Różni)	107.784.45	
Sumy przechodnie	327.859.66	5,723.161.73
		<u>11,548 664 27</u>

STAN BIERNY

	zł	zł
Kapitał zakładowy	3,000.000.00	
Kapitał zapasowy	640.000.00	
Kapitał amortyzacyjny	583.849.82	4,223.849.82
Banki	2,394.800.80	
Fundusz karny robotników	16.25	2,394.817.05
Wierzyciele	4,624.712.87	
Różni (Dłużnicy Ct.)	98.350.85	
Różni (Dłużnicy „B” Ct.)	22.486.63	
Sumy przechodnie	161 864 76	4,907.415.11
Zysk netto		<u>22.582.29</u>
		<u>11,548 664 27</u>

Rachunek strat i zysków za 1931 r.

DEBET	zł	zł
Podatki		540.193.15
Zużyte narzędzia	32.321.07	
Remont	42 827.25	75.148.32
Odsetki	497.520.01	
Różnice kursu poniesione	25.403.64	522.923.65
Prowizja przedstawicieli		597.359.31
Odszkodowania		236.191.04
Koszty inkasa		46 471.75
Amortyzacja		187.647.77

Wydatki ogólne:

Pensja Dyrekcji i członków Zarządu	193.000.00	
Wynagrodzenie Komisji Rewizyjnej	1.500.00	
Wynagrodzenie personelu biurowego	142.037.03	
Wynagrodzenie personelu techniczn.	141.161.99	
Kasa Chorych	64.716.22	
Ubezpieczenie emerytalne i od bezrob.	25.514.68	
Ubezpieczenie od wypadków	12.819.70	
Podróże	67.322.25	
Ofiary	8.412.75	
Asekuracja	24.830.23	
Materiały piśmienne i druki	10.149.30	
Odzież, węgiel i t. p. dla robotników	11.321.23	
Utrzymanie nieruchomości	3.702.95	
Utrzymanie koni	19.238.09	
Utrzymanie samochodów	35.827.77	
Koszty prawne	21.178.15	
Opłaty stemplowe	37.673.61	
Wydatki pocztowo-telegraficzne	22.098.96	
Propaganda i reklama	157.965.38	
Bilety kolejowe i mieszk. dla pracown.	3.897.85	
Różne wydatki	87.500.63	1,091 868.77
Zysk netto		<u>22.582.29</u>
		<u>3,320.386.05</u>

CREDIT

	zł
Fabrykacja — zysk brutto	3,253.137.55
Dochód z nieruchomości	67.248.50
	<u>3,320 386 05</u>

Sp. Akc. Przeds. Technicz. Zaborowski i S-ka

WARSZAWA, UL. TRĘBACKA 10

Bilans zamknięcia na 31/XII 1931 r

AKTYWA.—Kasa zł 10 888.44; Papiery wartościowe zł —01; Ruchomości zł 16.493.55 Modele zł 1.00; Patenty zł 1.00; Towary zł 427.408.48; Weksle w portfelu zł 287.721.40; Dłużnicy zł 519.823.69; Przystawicielstwo „Charków” zł 1.00; Banki za weksle gwarancyjne zł 17 920.00; Sumy przechodnie zł 783.00; Pozostałość straty za 1930 r. zł 5.338.56; Strata za 1931 r. zł 23.942.09; Razem zł 1.310.272.22.

PASYWA.—Kapitał akcyjny zł 280.000.00; Kapitał amortyzacyjny zł 5.101.04; Kapitał zapasowy zł 4.970.43; Akcepty własne zł 21.515.05; Weksle gwarancyjne w bankach zł 17.920.00; Wierzyciele zł 980.669.56; Sumy przechodnie zł 96.14; Razem zł 1.310.272.22.

Rachunek strat i zysków za 1931 r.

WINIEN.—Koszty ogólne zł 184.487.71; Straty na dłużnikach zł 11.344.19; Amortyzacja od ruchomości zł 824.67; Razem zł 196.656.57.

MA.—Zysk brutto na sprzedaży zł 155.077.99; Zysk brutto—sprzedaż—prowinja zł 2 228.00; Różnice kursowe zł 624.43; Procenty zł 14.784.06; Strata za 1931 r. zł 23.942.09; Razem zł 196.656.57.

BANK MIĘDZYNARODOWY

W WARSZAWIE. S. A.

Bilans surowy na dz. 31 marca 1932 r.

STAN CZYNNY	zł	zł
Kasa i sumy do dyspozycji w Banku Polskim, P. K. O. i w Banku Gospodarstwa Krajow.		309.804.24
Waluty zagraniczne		40.583.10
Papiery procentowe własne		54.975.27
Banki krajowe		17 214.65
Banki zagraniczne		268 202.26
Weksle zdyskontowane		2.335.122.30
Rachunki bieżące:		
zabezpieczone	1.546.856.60	
niezabezpieczone	132.944.56	1,679.801.16
Różne rachunki		450.325.68
Koszty handlowe		101.939.00
		5,257.967.66
Dłużnicy za gwarancje		949.043.08
Inkaso		340.229.63
		6,547.240.57

STAN BIERNY	zł	zł
Kapitały własne:		
zakładowy	2.500.000.00	
zapasowy	178.160.00	2,678.160.00
Wkłady:		
terminowe	355.137.30	
à vista	504.128.61	859.265.91
Rachunki bieżące (saldo kred.)		74.040.42
Redyskonto weksli		338.344.02
Akcepty		677.000.00
Banki krajowe		67.597.42
Banki zagraniczne		162.879.82
Różne rachunki		249.687.34
Zyski z lat ubiegłych		1.412.74
Procenty, prowizje i różnice kursowe		129.579.99
		5,257.967.66
Wierzyciele za gwarancje		949.043.08
Wierzyciele za inkaso		340.229.63
		6,547.240.37

Powszechny Bank Związkowy w Polsce, S. A.

Bilans surowy na dz. 31 marca 1932 r.

STAN CZYNNY	zł	zł
Kasa i sumy do dyspozycji w Banku Polskim, P. K. O. i Banku Gospodarstwa Krajowego		1.743.552.41
Waluty zagraniczne		811.575.42
Papiery wartościowe:		
a) papiery państwowe	377.558.91	
b) papiery hipoteczne	1.330.632.22	
c) akcje	1.050.870.86	2,759.061.99
Udziały i akcje w przedsiębiorstwach konsorc.		1.266.851.96
Banki krajowe		700.367.84
Banki zagraniczne		845.266.97
Weksle zdyskontowane		31.843.676.06
Rachunki bieżące (saldo debetowe):		
a) zabezpieczone	34.199.646.30	
b) niezabezpieczone	6.477.914.63	40,677.560.93
Pożyczki terminowe		2,224.064.62
Ruchomości		748.085.72
Nieruchomości		4,236.535.69
Koszty handlowe		7,326.587.12
Administracja nieruchomości		82.791.77
Oddziały		22,152.086.81
Dłużnicy z tyt. kredytów akceptacyjnych i rembursowych		1,478.520.60
Różne rachunki		3,899.437.47
		122,796.023.38

STAN BIERNY	zł	zł
Kapitały własne:		
a) zakładowy	8.000.000.00	
b) zapasowy	887.991.53	
c) rezerwa spec.	1.585.000.00	10,472.991.53
Wkłady:		
a) terminowe	3,773.747.32	
b) à vista	7.668.179.83	
c) na książeczki wkład.	10,196.807.67	21,638.734.82
Rachunki bieżące (saldo kredytowe)		4,596.239.52
Zobowiązania inkasowe		43.775.26
Redyskonto weksli		17,708.714.67
Banki krajowe		1,390.240.28
Banki zagraniczne		34,627.089.81
Procenty, prowizje i różne zyski		7,985.864.55
Oddziały		22,176.074.54
Zobowiązania z tyt. kredytów akcept. i rembursowych		1,478.520.60
Różne rachunki		677.777.80
		122,796.023.38

	zł
Gwarancje	4,503.278.21
Inkaso	7,549.074.18
	12,052.352.39

Towarzystwo Przemysłowo-Leśne „EKSPLOLAS“ S. A.

(w likwidacji)

Bilans na dz. 31/XII 1931 r.

STAN CZYNNY

Kasa zł 3.129'10; Nieruchomości zł 3.653.026'15; Wąskotorówka i tabor kolejki zł 137.018'96; Kaucje zł 3.800'00; Dłużnicy zł 19.887'91; Parcelacja zł 20.950'60; Inwentarz żywy zł 1.870'00; Ruchomości zł 10.223'58; Sumy przechodnie zł 5.519'27; Straty z lat 1927/28/29 i 1930 r. zł 1.155.783'23; Straty z 1931 r. zł 98.959'28. **Razem zł 5,110.168'08.** Weksle gwarancyjne zł 20.000'00.

STAN BIERNY

Kapitał zakładowy zł 360.000'00; Kapitał zapasowy zł 3.648'49; Wierzyciele hipot. zł 132.055'10; Wierzyciele zł 4.353.981'91; Rezerwa na podatki zł 44.213'04; Parcelacja zł 193.850'10; Kaucje zł 3.040'00; Sumy przechodnie zł 19.379'44. **Razem zł 5,110.168'08.** Różni z weks. gwar. zł 20.000'00.

Rachunek strat i zysków za 1931 r.

WYDATKI

Gospod. leśne zł 29.236'21; Łąki i pastwiska zł 56'80; Eksploatacja kolejki zł 15.523'41; Podatki zł 38.642'56; Młyn zł 493'11; Sumy przechodnie zł 3.848'28; Procenty zł 8.316'94; Amortyzacja zł 20.434'39; Utrzym. administr. zł 27.412'69; Wydatki gospod. zł 1.724'60; Wydatki ogólne zł 5.720'40; Opał i światło zł 765'57; Utrzymanie koni zł 2.914'91; Utrzymanie budynków zł 1.436'01; Podróże służbowe zł 4.879'50; Koszty prawne zł 9.511'38; Koszty pomiarów zł 267'50. **Razem zł 171.184'26.**

WPŁYWY

Gospod. leśne zł 45.122'73; Młyn zł 449'65; Różne wpływy zł 3.067'71; Łąki i pastwiska zł 10.910'92; Eksploatacja kolejki zł 3.598'98; Inwentarz żywy zł 75'00; Rezerwa na koszty druku akcji zł 9.000'00; Strata za 1931 r. zł 98.959'28. **Razem zł 171.184'26.**

„STANDARD“ Zakłady Przemysłowo-Leśne, S. A. w Warszawie

(w likwidacji)

Bilans netto na dz. 31 grudnia 1931 r.

AKTYWA	zł
Kasa	3.129'94
Weksle	15.098'50
Dłużnicy	27.241'47
Inwentarz biurowy	7.418'25
Strata za 1931 r.	360.143'79
	413.031'95
PASYWA	zł
Kapitał akcyjny	100.000'00
Kapitał akcyjny II em.	200.000'00
Kapitał zapasowy	76.450'00
Fundusz rezerwowy	9.941'03
Fundusz rezerw. dla pracowników	89'39
Wierzyciele	26.551'53
	413.031'95

Rachunek strat i zysków za 1931 r.

STRATY	zł
Strata na materiałach drzewnych	167.701'89
Amortyzacja inwent. biurowego	408'25
Koszty handlowe	76.080'10
Procenty i koszty dysk.	13.717'75
Podatki	21.202'03
Różnice kursowe	3.338'81
Strata na dłużnikach	37.809'88
Strata za rok 1930	62.733'87
	382.992'58
ZYSKI	zł
Zysk na sprzedanych papier. wartościowych	352'75
Prowizja	22.496'04
Strata netto	360.143'79
	382.992'58

Sukcesorowie Lebrechta Müllera, S. A., Ruda Pabjanicka

Bilans na dz. 31 grudnia 1931 r.

STAN CZYNNY	zł
Nieruchomości	1.103.455'94
Maszyny i urządzenia	2.105.279'72
Zaprząg	14.048'10
Samochody	27.242'00
Urządzenia biurowe	14.209'75
Inwentarz gospodarczy	1.655'00
Papiery wartościowe i udziały	37.5'00
Należności bankowe	94.732'53
Dłużnicy	630.027'12
Kasa	10.927'61
Waluty obce	5.852'73
Weksle	81.776'00
Remanenty	228.637'62
	4.355.344'12
STAN BIERNY	zł
Kapitał akcyjny	2.400.000'00
„ zapasowy	31.613'25
Fundusz amortyzacyjny	1.402.630'85
„ dy-pozycyjny	62.309'77
„ dla pracown. ków	15.000'00
Sumy przechodnie	27.265'21
Wierzyciele	338.234'76
Zysk	78.290'28
	4.355.344'12

Rachunek strat i zysków na dz. 31 grudnia 1931 r.

WINIEN	zł
Koszty handlowe	239.566'31
Podatki	172.051'24
Świadczenia socjalne	53.462'54
Ubezpieczenia	26.292'05
Tkanka strata	233.123'07
Zysk	78.290'28
	802.785'49
MA	zł
Bielnik zysk brutto	319.066'72
Wykończalnia zysk brutto	443.634'57
Farbiarnia zysk brutto	40.084'20
	802.785'49

Sprawdzono i stwierdzono zgodność z księgami handlowymi Spółki.

Ruda Pabjanicka, dn. 19 marca 1932 r.

Zarząd:

(-) K. Neumeister, (-) H. Hausman, (-) O. Bräuning

Komisja Rewizyjna:

(-) R. Bräuning, (-) O. Cüntzel, (-) R. Komenz,
(-) Hugo Müller, (-) Dr. Ignacy Janusz Weiss

Spółka Akcyjna

Kapiele na Wielkim Morzu Jastrzębie Góry „Jastgór“

Bilans w dn. 31 grudnia 1931 r.

STAN CZYNNY. — Nieruchomości zł 49.774'97; Drogi i urządzenia zł 30.586'16; Ruchomości zł 9.141'43; Kasa zł 165'70; Banki zł 1.170'00; Dłużnicy zł 53.747'00; Straty zł 9.861'19; **Razem zł 154.446'45.**

STAN BIERNY. — Kapitał zakładowy zł 100.000'00; Kapitał rezerwowy zł 700'00; Kapitał amortyzacyjny zł 1.128'00; Wierzyciele zł 51.418'45; Akcepty zł 1.200'00; **Razem zł 154.446'45.**

Rachunek strat i zysków za 1931 r.

STRATY. — Straty z lat ubiegłych zł 5.687'13; Koszty handlowe zł 11.226'41; Roboty go-podarcze zł 1.082'31; Amortyzacja zł 828'00; **Razem zł 18.823'85.**

ZYSKI. — Różnica wartości bilansowej sprzedanych parceli zł 8.962'66; Strata z lat ubiegłych zł 5.687'13; Strata za 1931 r. zł 4.174'06; **Razem zł 18.823'85.**

Łódzka Fabryka Kapeluszy dawniej Herman Schlee

S. A. W ŁODZI

Bilans na dz. 31 grudnia 1931 r.

STAN CZYNNY

Grunty fabryczne zł 183.438,00; Budynki fabryczne zł 1.200.454,79; Maszyny kotły i inwentarz fabryczny zł 1.732.477,17; Kasa zł 5.779,10; Weksle zł 98.716,65; Papiery wartościowe zł 10.056,00; Banki zł 45.396,87; Dłużnicy zł 410.925,54; Towary surowce i materiały pomocnicze zł 641.321,03; Strata zł 188.684,58; Razem zł 4.517.249,73.

STAN BIERNY

Kapitał zakładowy zł 2.400.000,00; Kapitał amortyzacyjny zł 844.444,97; Kapitał zapasowy zł 200.865,52; Fundusz rezerwy specjalnej zł 17.619,17; Długoterminowa pożyczka zł 323.602,97; Akcepty zł 133.036,65; Wierzyciele zł 549.705,72; Kasa Oszczędnościowa Urzędników zł 47.974,72; Razem zł 4.517.249,73.

Rachunek strat i zysków za 1931 r.

WINIEN

Administracja, prowizje, procenty i koszty handlowe zł 622.690,83; Podatki i świadczenia socjalne zł 155.277,38; Straty u dłużników zł 88.925,32; Razem zł 866.893,53.

MA

Wpływ na długi wątpliwe zł 4.457,16; Przychód brutto z fabrykacji zł 673.751,79; Straty w 1931 r. zł 188.684,58; Razem zł 866.893,53.

TYGODNIK HANDLOWY

**niezbędny jest dla
przemysłowców
i hurtowników,**

o ile chcą oni

**dotrzeć do kupców
lub znać stan handlu**

Numery okazowe na żądanie wysyła
ADMINISTRACJA „TYGODNIKA HANDLOWEGO”
Warszawa, ul. Szkolna 10, tel. 692-86

**PODRÓŻUJCIE
SAMOLOTAMI**

GOSPODARKA NARODOWA

NIEZALEŻNY DWUTYGODNIK GOSPODARCZY

Drugi rok
wydawnictwa

Redakcja
i Administracja:

Warszawa,
Chmielna 23 m. 5

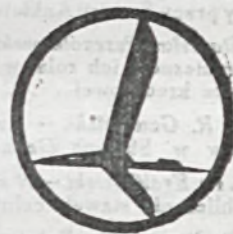
Prenumerata
kwartalna zł 4,50

Zeszyt
pojedynczy 90

Komitet Redakcyjny:

Kazimierz Sokołowski (redaktor),
Aleksander K. Ivánka, Bohdan
Łączkowski, Tadeusz Łychowski
i Józef Poniatowski

Do nabycia w większych
księgarniach i Administracji pisma

**CO NAS SKŁANIA DO LATANIA?
PODRÓŻ MIŁA, SZYBKA, TANIA**

Prenumerując

„Lot Polski”

popieracie L. O. P. P.

Prenumerata roczna zł 12 — P. K. O. 7.860
Warszawa — Długa 50

BIBLIOTEKA EKONOMICZNA

TYGODNIKA

„POLSKA GOSPODARCZA”

DAWNIEJ

„PRZEMYSŁ i HANDEL”

	Z		Z
1 — 18) bez serji — wyczerpane.			
19) Tom I — <i>J. Kulikowski</i> . — Bankowość polska i problem jej sanacji. 1926 (wyczerp.)	1·20	42) Tom XXIV — <i>Stefan Konopski</i> . — Ochrona celna w poszczególnych państwach w świetle badań międzynarodowych (wyczerp.)	1·00
20) „ II — <i>Dr. J. Podkomorski</i> . — O właściwej formie monopolu spirytusowego w Polsce, 1926	0·70	43) „ XXV — <i>Henryk Romanowski</i> . — Obrót bezgotówkowy (wyczerpane)	1·00
21) „ III — <i>Dr. F. Młynarski</i> . — Międzynarodowe znaczenie spadku złotego, 1926	1·50	44) „ XXVI — <i>Karol Bajer</i> . — Zarys uprzemysłowienia Woj. Łódzkiego ze specjalnym uwzględnieniem przemysłu włókienniczego	1·50
22) „ IV — <i>St. Pszczółkowski</i> . — Stabilizacja kursu złotego, 1926 (wyczerp.)	1·20	45) „ XXVII — <i>Dr. Stanisław Wachowiak</i> . — Targi i wystawy w Polsce	1·00
23) „ V — <i>Inż. Cz. Klarner</i> . — Dorobek czterech miesięcy (dwie mowy program.), 1926	1·00	46) „ XXVIII — <i>Jan Miklaszewski</i> . — Ogólny rzut oka na rozwój produkcji leśnej i obrotu drzewnego Polski współczesnej	2·50
24) „ VI — <i>Dr. L. Barański</i> . — Uwagi nad obiegiem pieniężnym w Polsce w latach 1924—1926, 1926	1·50	47) „ XXIX — <i>Inż. Czesław Klarner</i> . — Zagadnienie mieszkaniowe w niepodległej Polsce	2·00
25) „ VII — <i>F. Prochaska</i> . — Klauzula największego uprzywilejowania (wyczerp.)	1·50	48) „ XXX — <i>Inż. Jędrzej Moraczewski</i> . — Roboty publiczne	0·80
26) „ VIII — <i>A. Siebeneichen</i> . — Rozwój czy upadek portu gdańskiego (wyczerp.)	1·20	49) „ XXXI — <i>Władysław Gieysztor</i> . — Przedsiębiorstwa państwowe	1·00
27) „ IX — <i>J. Gieysztor</i> . — Tranzyt jako problem międzynarodowy	1·00	50) „ XXXII — <i>Józef Kożuchowski</i> . — Wojna w życiu gospodarczym Polski	1·00
28) „ X — <i>Gustaw Taube jr.</i> — Komercjalizacja Warszawy	1·50	51) „ XXXIII — <i>Dr. Marcin Szarski</i> . — Bankowość polska (wyczerp.)	1·50
29) „ X — <i>Wincenty Jastrzębski</i> . — Zadania i metody pracy Komisji Ankietowej (wyczerp.)	1·00	52) „ XXXIV — <i>Inż. Dr. Stanisław Olszewski</i> . — Fosforyty polskie i ich znaczenie gospodarcze	1·00
30) „ XII — <i>Stanisław Pszczółkowski</i> . — Kredyty zagraniczne i ich rola w polskiej polityce kredytowej	2·50	53) „ XXXV — <i>Prof. Dr. Witold Staniewicz</i> . — Uwagi o reformie stosunków rolnych w Polsce	1·50
31) „ XIII — <i>Z. R. Gawroński</i> . — Zwalczenie trustów w Stanach Zjednoczonych	2·00	54) „ XXXVI — <i>Janusz Butler</i> . — Konkurencja portów bałtyckich w świetle współzawodnictwa kolei polskich i niemieckich	1·50
32) „ XIV — <i>S. Fr. Królikowski</i> . — W sprawie metody obliczania stawek celnych (wyczerp.)	1·50	55) „ XXXVII — <i>Adolf Peretz</i> . — Od kartelu do koncernu	3·00
33) „ XV — <i>St. Starzyński</i> . — Położenie klasy robotniczej po przewrocie majowym	1·20	56) „ XXXVIII — <i>J. Mieszalski</i> . — Wpływ wzrostu budżetów na obciążenie dochodu społecznego zagranicą i w Polsce	1·50
34) „ XVI — <i>J. Kulikowski</i> . — Rozbudowa miast i jej finansowanie	2·00	57) „ XXXIX — <i>Feliks Młynarski</i> . — Reforma waluty dewizowo-złotowej	1·50
35) „ XVI — <i>S. Szwalbe</i> . — Polityka państwa w zakresie obrotu żytem (wyczerpane)	2·00	58) „ XL — <i>Dr. Henryk Gruber</i> . — Stan kwestji mieszkaniowej w Polsce	1·00
36) „ XVII — <i>S. Starzyński</i> . — Stan Finansowy Polski w roku 1927	2·00	59) „ XLI — <i>Stanisław Sasorski</i> . — Podstawy rewizji ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym	1·50
37) „ XIX — <i>Józef Kożuchowski</i> . — Kapitał zagraniczny w przemyśle polskim (wyczerp.)	2·00	60) „ XLII — <i>Tadeusz Woynowski</i> . — Kształtowanie się cen chleba w Polsce	2·00
38) „ XX — <i>Henryk Rozenberg</i> . — Polityka Państwa w dziedzinie zaopatrzenia ludności w chleb (wyczerpane)	1·50	61) bez serji — <i>Stefan Starzyński</i> . — Rola Państwa w życiu gospodarczym	1·00
39) „ XXI — <i>Zygmunt Karpiński</i> . — Waluta złota i pozłacana	1·50	62) „ „ — <i>Stefan Starzyński</i> . — Życie gospodarcze a ustrój państwa	1·50
40) „ XXII — <i>Jerzy Lubowicki</i> . — Zasady reformy podatkowej	3·00		
41) „ XXIII — <i>Marjan Turski</i> . — Problem aktywizacji bilansu handlowego	3·00		

DO NABYCIA WE WSZYSTKICH KSIĘGARNIACH ORAZ BEZPOŚREDNIO W ADMINISTRACJI TYG. „POLSKA GOSPODARCZA” — WARSZAWA, ELEKTORALNA 2, POK. 26

„POLMIN”

PAŃSTWOWA FABRYKA OLEJÓW MINERALNYCH
SIEDZIBA DYREKCJI: LWÓW, ULICA SZPITALNA Nr. 1

TELEFONY: 2-48, 3-28, 39-20, 39-21

FABRYKA OLEJÓW MINERALNYCH
W DROHOBYCZU — TELEFON 105

REPREZENTACJA W WARSZAWIE
ul. Szkolna 2; telefony: 70-04, 114-75, 512-33 i 177-8

Reprezentacja w Gdańsku — Polish Petroleum Company — Krebsmarkt 7 — 8
Przedstawicielstwa zagraniczne we wszystkich stołecznych miastach Europy

POLECA ZNANE ZE SWEJ PIERWSZORZĘDNEJ JAKOŚCI

OLEJE I SMARY SAMOCHODOWE

Polmin AS, Polmin AL, Polmin AZ, Polmin AF, Polmin AP, Polmin AD i Polmin AT

OLEJE CYLINDROWE, ODPOWIEDNIE DO
WSZYSTKICH WARUNKÓW PRACY. WYSOKOGA-
TUNKOWE OLEJE ŁOŻYSKOWE. OLEJE DO
SILNIKÓW SPALINOWYCH, DO KOMPRESORÓW PO-
WIETRZNYCH I KOMPRESORÓW CHŁODNICZYCH.
OLEJE TURBINOWE i TRANSFORMATORO-
WE. OLEJE WIERTNICZE. TŁUSZCZE MA-
SZYNOWE SMARY DO LIN I KÓŁ ZĘBATYCH.
SMARY DO WÓZKÓW KOPALNIANYCH I OLEJE
OSIOWE — PARAFINĘ, ŚWIECE, WAZE-
LINĘ TECHNICZNĄ — BENZYNY: EKSTRAKCYJ-
NĄ LOTNICZĄ, SAMOCHODOWĄ I MOTOROWĄ. —
NAFTE: RAFINOWANĄ I SILNOPLOMIENNĄ. OLE-
JE GAZOWE. ASFALTY BEZPARAFINOWE I PARA-
FINOWE. SULFOKWASY, KWASY NAFTENOWE.

ODDZIAŁY W KRAJU:

BIAŁYSTOK, ul. Warszawska 7, tel. 10-34
KRAKÓW, ul. Szczepańska 9, tel. 15-82
LUBLIN, ul. Krak Przedm. 46, tel. 10-74
LWÓW, ul. Szpitalna 1, tel. 3-23
ŁÓDŹ, ul. Piotrkowska 152, tel. 6-27,

WARSZAWA, ul. Szkolna 2, tel. 714-75
POZNAŃ, ul. św. Marcina 18, tel. 35-36
SOSNOWIEC, ul. Naftowa 4, tel. 2-08
TORUŃ, ul. Mostowa 17, tel. 3-99
WILNO, ul. Jagiellońska 8, tel. 1-72

SKŁADY WŁASNE I KOMISOWE:

BIAŁYSTOK, BIELSK PODLASKI, BIŁGORAJ, BĘDZIN, BRODY, BYDGOSZCZ, CHELM, DOLINA, DRO-
HOBYCZ, GARWOLIN, GDYNIA, GRUDZIĄDZ, JAROSŁAW, KALISZ, KIELCE, KOŃSKIE, KOŁOMYJA,
KOWEL, KRAKÓW, KRASNYSTAW, LIDA, LUBLIN, LUBARTÓW, LWÓW, ŁĘCZYCA, ŁOMŻA, ŁÓDŹ,
MIĘDZYRZEC PODLASKI, NOWOGRÓDEK, OPCZNO, OSTROWIEC, OSTRÓW, PABJANICE, RADOM,
RADZYŃ, RÓWNE, RYKI, SANDOMIERZ, SAMBOR, SIEMIATYCZE, SIEDLCE, SKIERNIEWICE, SOBOLEW,
SOSNOWIEC, STANISŁAWÓW, STRYJ, TOMASZÓW MAZ., TORUŃ, TARNOPOL, WARSZAWA, WILNO,
WIELUŃ, WIERZBNIK, WÓLKOWYSK, WŁOCŁAWEK, ZDUŃSKA WOLA, ZŁOCZÓW, ŻYRARDÓW

WŁASNY PARK CYSTERNOWY

POCZTOWA KASA OSZCZĘDNOŚCI P. K. O.

CENTRALA: WARSZAWA, JASNA 9
ADRES TELEGRAFICZNY: POKO

ODDZIAŁY: KATOWICE, KRAKÓW,
POZNAŃ, WILNO, ŁÓDŹ

C Z Y N N O Ś C I B A N K O W E :

INKASO WEKSLI I INNYCH DOKUMENTÓW WIERZYTELNOŚCIOWYCH:

P. K. O. PRZYJMUJE DO INKASA WEKSLA I INNE DOKUMENTY (FRACHTY I T. P.) PŁATNE WE WSZYSTKICH MIEJSCOWOŚCIACH KRAJU. WALUTA ZAINKASOWANA DOPISYWANA JEST NATYCHMIAST NA KONTO WIERZycIELA.

PRZECHOWYWANIE PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH (DEPOZYTY):

ZŁOŻONE DO DEPOZYTU WALORY SĄ NIE TYLKO PRZECHOWYWANE, LECZ I ADMINISTROWANE, TO ZNACZY, ŻE P. K. O. BEZ DAJSZYCH ZLECENI, SAMA DOKONUJE REALIZACJI ZAPADLYCH KUPONÓW I WYLOSOWANYCH PAPIERÓW, ORAZ PRZEPROWADZA KONWERSJE I NOWE EMISJE (CENTRALA W WARSZAWIE).

ZLECENIA GIEŁDOWE:

ZLECENIA GIEŁDOWE KUPNA I SPRZEDAŻY WYKONUJE P. K. O. NA WARUNKACH NAJKORZYSTNIEJSZYCH ŚCIŚLE WEDŁUG KART UMOWY (SZLUSÓW GIEŁDOWYCH). P. K. O. SKUPIJE RÓWNIEŻ KUPONY WALORÓW PAŃSTWOWYCH ORAZ REALIZUJE WYLOSOWANE OBLIGACJE PAŃSTWOWE.
.. (CENTRALA W WARSZAWIE). ..

OBRÓT PIENIĘŻNY Z ZAGRANICĄ:

P. K. O. NA ZLECENIE UCZESTNIKÓW OBROTU CZEKOWEGO. LUB OSZCZĘDNOŚCIOWEGO PRZEKAZUJE ZAGRANICĘ DOWOLNE KWOTY BĄDŹ TO CZEKAMI NA BANKI ZAGRANICZNE DO WSZYSTKICH ZNACZNIEJSZYCH PAŃSTW, BĄDŹ TO CZEKAMI PRZEKAZOWYMI NA URZĘDY CZEKOWO-POCZTOWE, JAK RÓWNIEŻ ZAPOMOCA PRZELEWÓW NA ZAGRANICZNE KONTA CZEKOWO-POCZTOWE DO AUSTRII, BELGII, DANII, FRANCJI, CZECHOSŁOWACJI, HOLANDJI, JUGOSŁAWII, LOTWY, NIEMIEC, SZWECJI, SZWAJCARJI.

PRZEKAZYWANE Z ZAGRANICY PIENIĄDZE DO POLSKI DOPISYWANE SĄ NA KONTA P. K. O. W POLSCE LUB PRZEKAZYWANE DO WSKAZANYCH MIEJSC ZAMIESZKANIA ADRESATÓW W KRAJU.

UDZIELANIE POŻYCZEK (LOMBARD):

UCZESTNICY OBROTU CZEKOWEGO I OSZCZĘDNOŚCIOWEGO MOGĄ OTRZYMYWAĆ POŻYCZKI LOMBARDOWE NA ZASTAW PAPIERÓW PAŃSTWOWYCH, KOMUNALNYCH ORAZ AKCYJ BANKU POLSKIEGO NA DOGODNYCH WARUNKACH.

WSZYSTKIE FORMALNOŚCI MOGĄ BYĆ ZAŁATWIANE RÓWNIEŻ W DRODZE KORESPONDENCJI.

SAFESY (CENTRALA I ODDZIAŁ W KRAKOWIE)

P. K. O. wynajmuje Kasetki (safesy) różnych wymiarów na bardzo dogodnych warunkach